

Bulletin advokacie

Deset let dovolání podle tr. ř., 2. část • Zajišťovací převod práva v judikatuře • Několik postřehů k dozorčí radě ve společnosti s r. o. • Právnícké osoby jako osoby sobě navzájem blízké • Skončení pracovního poměru po novele zák. práce • K některým aspektům rámcové pojistné smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu advokacie •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují

Čtěte na str. 53 – 59.

**KARLOVARSKÉ
PRÁVNICKÉ
DNY JIŽ
PODVCÁTÉ!**

Viz str. 4 – 5.

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohlávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:

ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz

Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH.
Advokátům a advokátním koncipientům
se rozesílá zdarma.

S reklamami při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura

IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 20. 3. 2012 v nákladu
14 300 výtisků.

Foto na obálce: koláž – loga mezinárodních
právnických organizací

Tisk: PBtisk s. r. o.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

David Uhlíř: **Nový občanský zákoník** 3

Aktuality

Pozvánka na XX. Karlovarské právnícké dny 4

Datové schránky pro advokáty – jak na to 6

Okresní soud v Příbrami změnil doručovací adresu 11

Nepřehlédněte: K zápisu do seznamu advokátních koncipientů
absolutorium Policejní akademie ČR nestačí 12

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 14

Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část Petr Hrachovec 15

Zajišťovací převod práva v judikatuře Jan Parma 27

Několik postřehů k dozorčí radě ve společnosti s ručením
omezeným Tomáš Plíhal 30

Právnícké osoby jako osoby sobě navzájem blízké Oldřich Řeháček .. 31

Skončení pracovního poměru po novele zákoníku práce
Ladislav Jouza 33

Z judikatury

Veřejná zakázka – právní služby 35

Jednou větou 40

Z odborné literatury

Jiří Jelínek, Jiří Herczeg: **Zákon o trestní odpovědnosti právnických
osob a řízení proti nim. Komentář s judikaturou** (Marek Nespala) 41

Milan Podhrázký: **Přehled judikatury z oblasti samosprávy**
(územní a profesní) Petr Lavický 41

Přečetli jsme za vás Jan Mates, Pavel Blanický 43

Bulletin slovenskej advokacie přináší... 46

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Veselá mysl – půl zdraví trhu (pár poznámek k reformě
zdravotnictví) 48

Z české advokacie

K některým aspektům rámcové pojistné smlouvy o pojištění
odpovědnosti za škodu při výkonu advokacie Simona Majerová 49

Z kárné praxe Jan Syka 50

Z jednání představenstva ČAK icha 51

Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti ve II. pololetí roku 2011	52
--	----

Z Evropy

Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují	53
Oprava	59

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Vítězná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2011	
Michal Majchrák	62
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	70
Ústavní stížnosti a regulace internetového práva v ČR a ve Francii Veronika Křížová, Václav Král	72
VIII. konference o dějinách advokacie Ivana Cihlářová	74
Pozvánka na V. ročník mezinárodního šachového turnaje v Bratislavě	75

Z právnické společnosti

Za prof. ThDr. JUDr. Miroslavem Zedníčkem Petr Poledník	76
Poděkování JUDr. Václava Krále	76

Nakonec

Proč toužíme po titulu II. Petr Hajn	77
Kresba Lubomíra Lichého	78
Víte, že... Stanislav Balík	78
Inhaltsverzeichnis	79
Zusammenfassung/Summary	80
Table of Contents	81
Obsah ročníku 2011	82

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládějte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI
| advokátní kancelář | insolvenční správci |

SPECIALISTÉ NA INSOLVENCII

Restrukturalizace nebo reorganizace ?

Problém nebo příležitost ?

www.einsolvence.cz

Nový občanský zákoník

Pan prezident podepsal (podle svých slov po značném váhání) dne 20. února 2012 nový občanský zákoník, který vstoupí v účinnost 1. ledna 2014.

Nový občanský zákoník má rodičů více, hlavním otcem je nepochybně

prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, který si zaslouží uznání za vytrvalost a úsilí, se kterým na návrhu pracoval, a za bojovnost, s kterou ho prosadil. Z dalších autorů se sluší poděkovat zejména prof. JUDr. Milaně Hrušákové a doc. JUDr. Michale Zuklínové, CSc., a to zcela upřímně a srdečně.

Pro rodiče a nejbližší příbuzné nového občanského zákoníku nebude jeho příchod žádnou novinkou, pracovalo se na něm jedenáct let, ale širší právnická rodina bude možná novým přírůstkem překvapena. Počínaje § 1 (definice soukromého práva) a konče § 3080 (závěrečná ustanovení o 238 bodech zrušujících dosavadní předpisy) je to skutečně náročný předpis. Samice slona indického je březí 20 až 25 měsíců, což je nejdelší doba březosti u suchozemského zvířete. Senátor Jiří Dientsbier navrhoval prodloužení legisvakanční lhůty o dalších 12 měsíců, čímž by občanský zákoník i indickou slonici hravě překonal, ale nezískal pro tento rekord v senátu dostatečnou podporu. Máme tedy pouhých 23 měsíců na to, abychom se na příchod této těžké váhy na svět připravili.

Široká veřejnost již ví, že od 1. 1. 2014 zvíře přestane být věcí a stane se konečně živým tvorem, že právní úkon přestane být právním úkonem a stane se po 64 letech zase právním jednáním a že povrch opět ustoupí půdě a stavba se stane součástí pozemku.

Hlavní změna se však stane zřejmou teprve tehdy, až podle nového občanského zákoníku začnou advokáti radit a žalovat a soudci soudit. Prostý svět dosavadního občanského práva, plný kogentních norem, se náhle promění ve svět dispozitivní a podstatně složitější. Vůle stran, pokud bude v souladu s dobrými mravy a veřejným pořádkem, bude mít přednost před vůlí soudce i zákonodárce. Přijde jiné právní prostře-

dí, ve kterém bude pro advokáty obtížnější orientace a které bude klást větší nároky na úvahu soudce. Jen pro příklad, většina neplatných právních jednání bude nadále neplatná jen relativně. Absolutní neplatnost upravuje nově § 588, podle kterého „soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přiči dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek.“ Odůvodnění rozsudku, proč sporné právní jednání zjevně narušilo veřejný pořádek a je proto neplatné, bude často intelektuálně náročné a nejednoznačné. Pro úplnost a uklidnění doporučuji též prostudovat nová ustanovení § 551 až § 553 o zdánlivém právním jednání, ke kterému soud též nepřihlíží z moci úřední.

Autoři návrhu byli otevření diskusi a na konečné podobě zákona se podílely desítky či stovky právníků. Některé původní úmysly byly z návrhu vypuštěny (kupř. uvažované opuštění intabulačního principu při převodu nemovitosti nebo zrušení občanskoprávní relevance církevních sňatků), řada nových institutů dostala přesnější podobu.

Všichni víme, že nové boty se musí rozchodit, aby netlačily, dítě získat výchovu, aby nezlobilo, a každý nový zákon se musí okomentovat a opatřit judikaturou, aby podle něj šlo bezpečně žít a konat. Bude na nás všech, abychom si nový občanský zákoník vychovali praxí a judikaturou tak, aby po dosažení dospělosti nedělal ve společnosti ani u stolu ostudu. Geneticky na to má, ale bojím se, že se bude v prepubertálním věku vzpírat.

Snad mi advokáti, jejich patron sv. Yvo Héléory, jakož i ostatní čtenáři Bulletinu prominou lehký sloh v této závažné věci, a s výjimkou svatého Yva se odeberou pro úplné znění NOZ do nejbližšího právnického knihkupectví, aby začali se studiem.

JUDr. DAVID UHLÍŘ,
člen představenstva ČAK

XX. konference Karlovarské právnícké dny

7. 6. – 9. 6. 2012

hotel Thermal Karlovy Vary

STŘEDA 6. 6. 2012 19.00 – 21.00

- Welcome drink hotel Thermal

ČTVRTEK 7. 6. 2012 9.00 – 18.00

- Zahájení Konference – prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen a JUDr. Vladimír Zoufalý
- Nové instituty v právu obchodních společností SR z pohledu Evropského modelového zákona o společnostech (European Model Copany Act) prof. JUDr. Mária Patakyová, Univerzita Komenského, Bratislava
- Vybrané výkladové otázky v návrhu řízení o společném evropském kupním právu prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen – advokát Kolín nad Rýnem, prezident KJT
- Úprava tzv. významné tržní síly: přirozený krok k tzv. ochraně slabšího nebo papírový tygr (a škůdce soutěže a spotřebitele) prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., PF MU Brno
- Lex Informatica – budoucnost informační sítě a působnost státního práva JUDr. Radim Polčák, PF MU Brno
- V jaké míře vyřeší připravovaná harmonizace Evropského trestního práva problémy národního trestního práva (a jeho nároky na suverenitu) Gräfin von Galen
- Trestání v oblasti hospodářských trestněprávních deliktů prof. JUDr. Pavel Šámal, předseda senátu NS ČR, PF UK Praha
- Hospodářské trestní právo z pohledu komerciality JUDr. Robert Pelikán, Ph.D, advokát Praha
- Neplatnost v judikatuře Nejvyššího soudu ČR Mgr. et Mgr. Jan Petrov, LL.M., ředitel Justiční akademie
- Obchodní podíl v exekuci a v konkurzu – současný stav a budoucnost prof. JUDr. Jan Dědič, advokát Praha
- Neúčinnost a odporovatelnost právních úkonů v insolvenční JUDr. Zdeněk Krčmář, předseda senátu NS ČR

PÁTEK 8. 6. 2012 9.00 – 17.00

- Nemajetková újma v soukromém právu JUDr. Jozef Vozár, Ústav státu a práva Bratislava
- Zdroje informací daňové kontroly v situacích s mezinárodním právem Dr. Rainer Spatscheck, advokát Mnichov
- Oznamovací povinnost soudů, orgánů státní správy a profesních komor, pokud je na tyto delegován výkon práv a povinností veřejnoprávního charakteru JUDr. František Púry, předseda senátu NS ČR, PF UK Praha
- Odpovědnost státu za správní, soudní a legislativní křivdy z pohledu právní komparace Univ.–Prof. Dr. Ernst Karner, Vídeň
- Právní odpovědnost a její současné vývojové tendence prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., předsedkyně senátu Tribunálu Soudního dvora EU, Lucemburk
- Všeobecné obchodní podmínky. Kontrola v obchodním styku prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen, advokát Kolín nad Rýnem, prezident KJT
- Německý „Governance Codex“ Dr. Hildegard Ziemon, advokátka Frankfurt
- Nenápadný půvab věcných břemen pro komerční praxi prof. JUDr. Karel Eliáš
- Promlčení práva v obchodních závazkových vztazích ve světle judikatury prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc., Ústav státu a práva Bratislava
- Pomoc obětem trestných činů, náhrada škody a její vymahatelnost ve světle nové legislativy prof. JUDr. Helena Válková, FFUK Praha

SOBOTA 9. 6. 2012 9.00 – 15.00 Nový občanský zákoník

Přednáší: prof. JUDr. Jan Dědič, prof. JUDr. Karel Eliáš

- Výklad intertemporálních ustanovení
- K rozdílnosti užitých terminologických pojmů z hlediska jejich obsahu
- Aplikace NOZ prostřednictvím jeho principů § 1-14
- Platnost, neplatnost právních úkonů
- Jsou již nyní možné rozdílné výklady některých pojmů či ustanovení?
- Různé konkrétní dotazy

Registrace a další informace na www.kjt.cz.

Základní účastnický poplatek 9600 Kč + DPH.

V průběhu konference budou na slavnostní recepci v Poštovním dvoře předány ceny společnosti Karlovarské právnícké dny (Prestížní cena, Autorská cena, Pocta judikátu). Změna programu vyhrazena. Časové uspořádání bude dále upřesňováno.

Anketní lístek

PRESTIŽNÍ CENA pro nejlepší právnícký časopis v České a Slovenské republice v období 2011/2012

KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY

Společnost německých, českých, slovenských a rakouských právníků

ČASOPIS	VYDAVATEL		HODNOCENÍ (1-10)
1 Ad notam	Notářská komora ČR a EPRAVO.CZ, a. s.	ČR	
2 ANTITRUST	Sdružení KAIROS	ČR	
3 Ars notaria	Notářská komora SR	SR	
4 Bulletin advokacie	Česká advokátní komora	ČR	
5 Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátska komora	SR	
6 Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR	
7 Jurisprudence	Wolters Kluwer, a. s.	ČR	
8 Justičná revue	Ministerstvo spravodlivosti SR	SR	
9 Kriminológia	MV ČR, odbor prevence kriminality	ČR	
10 Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae	Poradca podnikateľa, Bratislavská vysoká škola práva	SR	
11 Obchodné právo	EPOS	SR	
12 Obchodní právo	První archivní a spisovenská, s. r. o.	ČR	
13 Obchodněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR	
14 Právní fórum	Wolters Kluwer, a. s.	ČR	
15 Právní rádce	Hospodářské noviny – Economia	ČR	
16 Právní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
17 Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR	
18 Právní obzor	Ústav státu a práva AV SR	SR	
19 Právo a rodina	LINDE nakladatelství	ČR	
20 Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR	
21 Revue pro právo a technologie	Masarykova univerzita Brno	ČR	
22 Soudní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
23 Správní právo	Ministerstvo vnitra ČR	ČR	
24 Státní zastupitelství	Novatrix, s. r. o.	ČR	
25 Stavební právo Bulletin	Společnost pro stavební právo	ČR	
26 Trestněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR	
27 Trestní právo	Novatrix, s. r. o.	ČR	
28 Veřejné zakázky	VIZEA, s. r. o.	ČR	
29 Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR	

Hodnotí se celková úroveň zejména z hlediska odborné úrovně publikovaných příspěvků, jejich aktuálnost a informační přínos. Rozmezí 1 - 10 (10 nejvíce, 1 nejméně), **hodnocení pouze jednoho časopisu je neplatné.**

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT za období 2011/2012

V oblasti judikatury aplikovatelné v ČR za období 2011 - 2012 doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

Jméno, příjmení, titul:

profese:

*Adresa:

tel./e-mail:

Statut, Prestižní ceny, Pocty judikátu i anketní lístek jsou k dispozici na www.kjt.cz. Prestižní ceny budou uděleny spolu s Autorskou cenou na slavnostní recepci dne 8. 6. 2012 konané v rámci konference v Karlových Varech. Anketní listy došlé do 1. 6. 2012 budou slosovány o věcné ceny (jejich doplňovaný seznam je uveden na www.kjt.cz).

Anketní lístek vyplňte do 8. 6. 2011 do 15.00 hod. on-line na www.kjt.cz nebo zašlete do 1. 6. 2012 na adresu Karlovarské právnícké dny, 110 00 Praha 1, Národní 10.

Datové schránky pro advokáty – jak na to

Práce s datovou schránkou

V pátém díle našeho seriálu se vám pokusíme nastínit práci s datovou schránkou. Jak sami uvidíte, i když se většinou jedná o oblast, kterou provází nejvíce obav, je to v celém procesu ta nejjednodušší část.

Zautomatizováním kroků vedoucích k odeslání či přijetí datové zprávy nakonec ušetříte čas, který byste jinak věnovali návštěvě pošty či převzetí zásilky od poštovního doručovatele. Dovolíme si dokonce tvrdit, že práce s datovou schránkou je intuitivní a neměla by vám činit velké problémy. A hlavně se jich nebojte!

K základním dovednostem, které byste v rámci své datové schránky měli zvládnout, patří přihlášení, nastavení datové schránky, přijetí a odeslání datových zpráv.

PŘIHLÁŠENÍ DO DATOVÉ SCHRÁNKY

První přihlášení:

Na začátku července 2012 vám budou doručeny přístupové údaje.¹ Obálku otevřete a postupujte podle následujících kroků:

1. Spusťte internetový prohlížeč (Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrom a další), najděte stránku www.mojedatovaschranka.cz. Dostanete se na Portál datových schránek.
2. V pravém horním rohu potom naleznete možnosti přihlášení („Přihlášení do datové schránky“). Pro první přihlášení použijte záložku „jménem a heslem“. Proklikem se dostanete na stránku, kde budete vyzváni k vyplnění uživatelského jména a hesla.

Pro první přihlášení použijte zasláné přístupové údaje, vyplňte kód z obrázku a klikněte na Přihlásit.

POZOR! Tyto přístupové údaje je třeba nejspíše po prvním přihlášení změnit!

¹ Více informací v Bulletinu advokacie č. 1 – 2/2012.

² Tento certifikát musí být vydán akreditovanou certifikační autoritou, více viz Bulletin advokacie č. 11/2011. Před použitím komerčního certifikátu k přihlášení je nutné tento certifikát zaregistrovat do systému ISDS, viz Nastavení – Přihlašování – Zaregistrovat uživatelský certifikát, dále postupovat dle nabídky.

³ Před tím, než se budete moci ke své datové schránce přihlásit pomocí bezpečnostního kódu, je třeba stáhnout softwarovou aplikaci ve standardu RFC 4226-HOTP a instalovat ji do vašeho mobilního telefonu. Po instalaci této softwarové aplikace je třeba následně provést její registraci do systému ISDS. Podrobnosti naleznete na <http://www.isdstest.cz>, sekce Nastavení datové schránky, podsekcce Registrace bezpečnostního kódu.

Platnost hesla je nastavena na 90 dnů, potom budete systémem vyzváni ke změně hesla. Toto lze ovšem vypnout a můžete používat své heslo více než 90 dní (viz další text, Nastavení hesla, bod 2). Tuto možnost ovšem nedoporučujeme – z bezpečnostního hlediska. Nejbezpečnější je svá hesla pravidelně obměňovat!

3. Tím jste se dostali do své datové schránky. Uprostřed obrazovky uvidíte rámeček s textem „Toto je počet zpráv, které jsou v tomto okamžiku považovány za doručené“. **Klikněte na OK.** Teď můžete pracovat ve své datové schránce.

Po prvním přihlášení věnujte pozornost nastavení vaší datové schránky (viz další bod). Datovou schránku není třeba znovu nastavovat po dalším přihlášení.

Následující přihlášení:

Existuje více možností, jak se do datové schránky přihlašovat.

1. Můžete postupovat stejně jako při prvním přihlášení.
2. Můžete se přihlásit pomocí komerčního certifikátu.²
3. Můžete požádat o vygenerování bezpečnostního kódu jiným zařízením.³

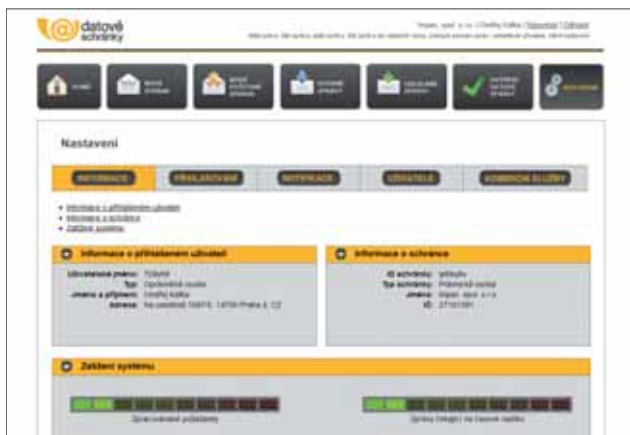
4. Použijete bezpečnostní kód, který vám bude doručen sms zprávou (podobně jako je tomu při používání internetového bankovníctví).⁴

Postup je obdobný jako pro přihlašování „jménem a heslem“, popsany výše, zvolíte ovšem v nabídce odpovídající preferovanou možnost („certifikátem“, „bezpečnostním kódem“, „sms kódem“).

Informační systém datových schránek (ISDS) nabízí i možnost připojení třetích stran a využití odpovídajících aplikací, těmito možnostmi se ovšem tento seriál nezabývá. Na trhu je v současné době velké množství firem, které tyto možnosti nabízejí, některé dokonce zdarma.

Nastavení datové schránky

Tato část datové schránky vám nabízí řadu možností, jak si nastavit datovou schránku, aby vám co nejvíce vyhovovala a práci v ní usnadnila. Pokud věnujete náležitou péči prvnímu nastavení, nebudete se již muset k nastavení vracet.

1. změna hesla

- klikněte na **Nastavení** (hlavní nabídka při přihlášení)
- klikněte na **Přihlašování** (druhý obdélník zleva pod nadpisem Nastavení)
- klikněte na **Změnit heslo** (hned pod žlutě označeným rámečkem Nastavení hesla)
- vyplňte staré heslo, nové heslo a ještě jednou nové heslo pro potvrzení
- klikněte na **Změnit heslo** a následně **Pokračovat**

2. nastavení neomezenosti/omezenosti hesla

- nacházíte se v Nastavení – Přihlašování – žlutě označený obdélník Nastavení hesla (viz předchozí kroky)
- pod tlačítkem Změnit heslo je napsáno, zda máte nastaveno omezené heslo (je vypsáno, do kdy vaše heslo platí), nebo naopak napsáno, že je vaše heslo neomezené. Toto můžete dle svých preferencí změnit tlačítkem „Nastavit neomezenou platnost hesla“ či „Nastavit devadesátidenní platnost hesla“.
- odklikněte „**Ano, souhlasím**“ – platí při nastavování neomezené platnosti hesla

3. nastavení upozornění na příchozí datovou zprávu e-mailem

- klikněte na **Nastavení** (hlavní nabídka při přihlášení)
- klikněte na **Notifikace** (třetí obdélník zleva pod nadpisem Nastavení)
- posuňte se na stránce až k rámečku **Upozornění na nové zprávy e-mailem**, vyplňte emailovou adresu, na kterou mají být upozornění zasílána, a zaškrtněte možnosti, které požadujete (máte možnost vybrat si zaslání upozornění při přijetí nové zprávy, která není do vlastních rukou či nové zprávy do vlastních rukou, nebo zaslání zprávy v případě, že zprávu nebylo možné odeslat)
- klikněte na **Uložit změny**

Zasílání upozornění na příchozí datovou zprávu e-mailem je bezplatné! (Na rozdíl od zasílání tohoto upozornění sms.)

4. nastavení upozornění na příchozí datovou zprávu pomocí sms

- nacházíte se v Nastavení – Notifikace – rámeček Upozornění na nové zprávy pomocí sms (viz předchozí bod)
 - postupujte stejně jako při nastavení zaslání upozornění e-mailem
- Cena jedné zprávy je 3 Kč.**

5. přidání/smazání uživatele

Ve své datové schránce můžete nastavit uživatele, kteří budou mít možnost a právo se do vaší datové schránky přihlašovat, přijímat či odesílat zprávy. Následně můžete tyto uživatele smazat či upravit jejich práva (lze nastavit, aby uživatel mohl číst a vytvářet zprávy, či jen vyhledávat datové schránky – záleží čistě na vás, jak moc omezíte pohyb pověřené osoby ve vaší datové schránce).

přidání uživatele:

- klikněte na **Nastavení** (hlavní nabídka při přihlášení)
- klikněte na **Uživatelé** (čtvrtý obdélník zleva pod nadpisem Nastavení)
- posuňte se na stránce až k rámečku **Seznam uživatelů**
- klikněte na **Přidat uživatele**
- vyplňte všechny informace o novém uživateli (jméno, příjmení, datum narození, adresa bydliště atd.)
- zaškrtněte oprávnění nového uživatele – nejdříve typ oprávnění (pověřená osoba, administrátor) a následně nastavte práva, která tento nový uživatel bude mít (číst zprávy, vytvářet zprávy, vyhledávat datové schránky, prohlížet seznamy zpráv)
- klikněte na **Ano, souhlasím** (dvakrát za sebou) a **Uzavřít žádost**

smazání uživatele:

- nacházíte se v Nastavení – Uživatelé – Seznam uživatelů (viz předchozí bod)

⁴ Před tím, než se budete moci ke své datové schránce přihlásit pomocí sms kódu, je třeba zaregistrovat váš mobilní telefon do systému ISDS. Podrobnosti naleznete na <http://www.isdstest.cz>, sekce Nastavení datové schránky, podsektce Registrace SMS kódu.

- v Seznamu uživatelů máte v Nastavení (poslední sloupec) možnost kliknout na **Smazat uživatele**
- klikněte na **Ano, souhlasím** (dvakrát)

změna kontaktní adresy/změna práv

- postupujte obdobně jako při smazání uživatele, pouze v poslední sloupečku klikněte na vámi preferovanou možnost (změna kontaktní adresy, změna práv)

Vytvoření a odeslání nové zprávy

1. klikněte na **Nová zpráva**
2. dostanete se na stránku **Vyhledání příjemců**. Můžete využít tři různé možnosti vyhledávání – vyhledávání adresáta, seznam posledních adresátů a adresář. Při prvním odeslání použijte vyhledávání podle adresáta, odesíláním a aktivním přidáváním adresátů si můžete vytvořit vlastní adresář či použít seznam posledních adresátů. Při vyhledávání adresáta vyplníte *typ datové schránky* (orgán veřejné moci, právnická osoba, podnikající fyzická osoba, fyzická osoba), *ID datové schránky* (pokud nevíte, nevádí, postupujte k názvu organizace), *identifikační číslo* (IČ; pokud nevíte, nevádí, postupujte k názvu organizace), *název organizace*.⁵
3. klikněte na **Vyhledat**
4. pod nadpisem Vyhledání příjemců naleznete informaci, kolik datových schránek bylo dle vašich parametrů nalezeno (zadávejte-li název, může se stát, že se vám objeví více datových schránek, ze kterých musíte vybrat)
5. posuňte se na stránce k výpisu nalezených datových schránek
6. zaškrtněte datovou schránku, do které chcete zprávu odeslat
7. klikněte na **Přidat** (vedle rámečku Nalezeno a Poslat)
8. klikněte na **Připravit zprávu** (pod rámečkem Poslat)

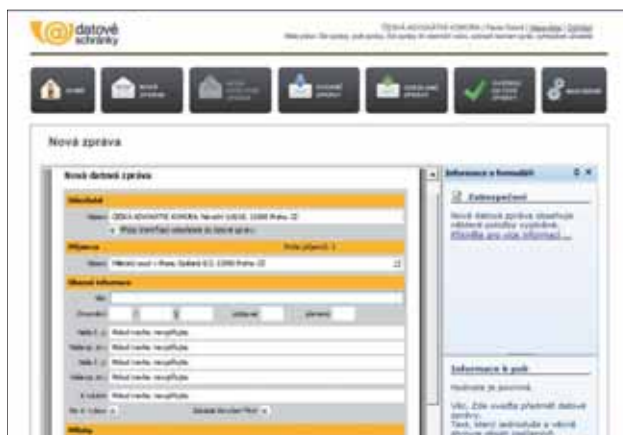

5 Pro upřesnění parametrů můžete využít rozšířeného vyhledávání (klikněte na tlačítko Rozšířené vyhledávání).

6 Připomínáme některé náležitosti datové zprávy: maximální velikost datové zprávy je 10 MB a přílohy mohou být pouze v povolených formátech (viz vyhláška Ministerstva vnitra č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek).

7 Datová zpráva je v systému datových schránek k dispozici uživateli 90 dní, potom se maže (dále viz vyhláška Ministerstva vnitra č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek: „Doba uložení datové zprávy v datové schránce činí 90 dnů ode dne, kdy se do této datové schránky přihlásila osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění k dokumentu obsaženému v datové zprávě přístup.“)

9. objeví se vám nová stránka – **Nová zpráva**, kde vyplňte všechny informace (věc, číslo jednací, číslo spisu, možnost zaškrtnout „do vlastních rukou“ atd.)
10. přiložte již připravenou zprávu jako přílohu (postup viz předchozí díly našeho seriálu), tlačítko **Možnosti – Vložit písemnost – Vložit soubor jako přílohu** (vlozte přílohu ze svého počítače)⁶
11. zkontrolujte všechny údaje, zda jsou správně vyplněny
12. odešlete zprávu tlačítkem **Odeslat datovou zprávu**

13. objeví se vám okno s informací „**Zprávu se podařilo odeslat všem příjemcům**“ – klikněte na **Zavřít informační hlášení**

Přijetí a čtení doručené zprávy

Po přihlášení do datové schránky vás uvítá text „Toto je počet zpráv, které jsou v tomto okamžiku považovány za doručené“ a číslovka, která udává, kolik zpráv vám bylo právě doručeno.

1. Klikněte na **Dodané zprávy** – rozbálí se vám nabídka všech zpráv, které vaše datová schránka právě obsahuje.⁷ Nové zprávy jsou tučně zvýrazněny, již otevřené a přečtené zprávy tučně nejsou.

2. Do vybrané zprávy se dostanete tak, že kliknete na **odesílatele (POZOR! kliknete-li na položku doručeno, otevře se vám doručena dané zprávy, nikoliv zpráva samotná)**.
3. Otevře se vám nové okno – **Doručená datová zpráva**. Zde vidíte přehledně všechny informace o dané zprávě – odesílatel, ID datové zprávy, věc, číslo jednací atd. V levém

TERASOVÝ DŮM

VÁŠ ÚTULNÝ
DOMOV I MÍSTO
PRO PRÁCI

IDEÁLNÍ
PRO BYDLENÍ I PODNIKÁNÍ

Oddělená obytná a pracovní zóna
Příjemná kavárna pro obchodní schůzky

ORIGINÁLNÍ ARCHITEKTURA

Rodinný dům v centru Prahy
Zatravněná střecha i fasáda
a vlastní předzahrádka
Soukromý park plný zeleně

RECEPCE S OSTRAHOU

Praktické služby pro Vaše pohodlí

5 TERASOVÝCH
DOMŮ SE SLEVOU

až **40 %**

oproti cenám roku 2011

CENTRAL PARK PRAHA

www.centralparkpraha.com

isak PROFESIONÁLNÍ
INFORMAČNÍ SYSTÉM PRO
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE

S NÁMI SE DATOVÝCH SCHRÁNEK BÁT NEMUSÍTE

- Evidence klientů, spisů, kontaktů, úkonů, spisových značek
- Evidence úkolů právníků (workflow)
- Insolvenční rejstřík
- Generování dokumentů ze vzorů
- Evidence výkonnosti jednotlivých právníků
- Evidence pokladny a ostatních výdajů
- Evidence doručené a odeslané pošty
- Podpora zálohových faktur
- Generování faktur včetně příloh
- Podpora CZK, EUR a dalších měn
- Podpora neomezeného počtu jazyků
- Integrace datových schránek advokátů – navázání na spisy
- Vyspělý dokument management s vazbou na spisy a klienty
- Integrace spisových služeb soudů (stavy spisů) a nařízených jednání

**Pro bližší informace
volejte 312 315 350**

info@isak.cz

www.isak.cz

sloupci se též dozvíte informace o zabezpečení zprávy (informace, zda bylo se zprávou manipulováno či vám byla doručena tak, jak ji odesílatel poslal).

4. Klikněte na **Přílohy – Možnosti – Otevřít písemnost**.⁸ Zpráva se vám otevře ve vašem pdf prohlížeči.
5. Zprávu můžete uložit – použijte tlačítko **Uložit datovou zprávu na disk** a vyberte místo ve vašem počítači, kam má být zpráva uložena.
6. Zprávu opustíte kliknutím na tlačítko **Zavřít datovou zprávu**.

Ověření pravosti datové zprávy

System ISDS nabízí uživateli možnost kdykoliv si (i za několik let) ověřit, zda zpráva, která mu byla prostřednictvím systému doručena, byla a je pravá, či zda se jedná o podvrh.

1. klikněte na **Ověření datové zprávy**

2. tlačítkem **Procházet** vyberte a vložte zprávu, kterou chcete ověřit (zprávu, kterou máte uloženu na svém disku)
3. klikněte na **Ověření datové zprávy**
4. zobrazí se vám výsledek

Další možnosti využití datové schránky – zpoplatněná nabídka České pošty

K navazujícím produktům, které nabízí Česká pošta, patří **datový trezor a poštovní datová zpráva**.

Datový trezor vám umožňuje prodloužení doby pro uložení zpráv po devadesáti dnech. Lze takto ukládat doručené i odeslané zprávy i po uplynutí doby devadesáti dnů. Toto ukládání se děje automaticky a nevyžaduje zásah uživatele. Více informací o datovém trezoru naleznete zde: <http://www.ceskaposta.cz/cz/sluzby/datove-schranky/datovy-trezor-id27741/>.

Služba **Poštovní datová zpráva** vám umožňuje po uzavření smlouvy s Českou poštou posílat datové zprávy i soukromoprávním subjektům. Lze tak posílat datové zprávy mezi datovými schránkami fyzických, podnikajících fyzických a právnických osob. Více informací o Poštovní datové zprávě naleznete zde: <http://www.ceskaposta.cz/cz/sluzby/datove-schranky/postovni-datova-zprava-id29096/>.

Vaší pozornosti by neměla uniknout webová stránka www.datovaschranka.info. Naleznete zde důležité informace k datovým schránkám.

Potřebujete pomoci? Je vám k dispozici informační linka datových schránek, která současně slouží jako technická podpora – tel.: 270 005 200.

Nejste si jisti a chcete si ověřit, že ten který subjekt má skutečně datovou schránku? Můžete k tomu využít seznam přístupných datových schránek všech typů, který naleznete na adrese www.seznamovm.cz.

Chcete si prostředí datové schránky vyzkoušet „nanečisto“? Navštivte webovou aplikaci na adrese <http://www.isdstest.cz>, kde je pro vás připraveno testovací prostředí s možností seznámit se s funkcemi a uživatelským rozhraním datové schránky bez nutnosti předchozí registrace. Tato aplikace umožňuje interaktivní trénink a možnost otestovat schopnost ovládnutí datové schránky uživatelem. Vezměte si tento manuál k ruce a bez spěchu a stresu si práci v datové schránce vyzkoušejte.

Rozhodně doporučujeme!

Máte otázky k datovým schránkám? Neváhejte se na nás obrátit! Pište své dotazy na e-mail datoveschranky@cak.cz. Na dotazy budeme odpovídat, nejčastější dotazy a odpovědi na ně budou umístěny na úvodní stránce webu ČAK pod banner „Datové schránky a advokáti – jak na to“. Zde postupně najdete také všechny informace, které budeme publikovat v tomto seriálu k datovým schránkám.

✿ odbor vnějších vztahů ČAK

⁸ Vedle možnosti písemnost otevřít se nabízí možnost písemnost uložit, vytisknout či poslat ke konverzi. Advokáti mají možnost provádět autorizovanou konverzi na žádost v souvislosti s poskytováním právních služeb. K TOMU OVŠEM NESLOUŽÍ TENTO ODKAZ – použitím tohoto odkazu byste připravili dokument pro kontaktní místo veřejné správy (např. CzechPOINT), kde by vám nebo vašemu klientovi konverzi provedli za poplatek (30,- Kč za stránku). Máte-li zájem zřídit si konverzi dokumentů, naleznete další informace zde: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=3451>. Autorizovanou konverzi, určenou pro advokáty, se budeme též zabývat v našem seriálu.

Okresní soud v Příbrami změnil doručovací adresu

Vážení,

dne 6. 10. 2011 došlo u zdejšího soudu ke sloučení e-podatelný a e-mailové pošty s tím, že **jedinou adresou pro doručování zůstala adresa:**

podatelna@osoud.pbr.justice.cz.

Z tohoto důvodu došlo k ukončení přijímání pošty na adrese posta@osoud.pbr.justice.cz ke dni 10. 10. 2011. Uvedená adresa byla odstraněna z oficiálních webových stránek soudu a současně byl systém nastaven tak, že podatelům byla automaticky odesílána odpověď o nedoručení pošty. Přesto se i nadále stává, že je doručováno na adresu posta@osoud.pbr.justice.cz, zřejmě je opisována adresa z dříve doručených písemností s touto adresou.

Prosím proto o sdělení této skutečnosti všem členům České advokátní komory.

Děkuji a jsem s pozdravem

JUDr. ALICE KOŘÍNKOVÁ,
předsedkyně Okresního soudu v Příbrami

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI
| advokátní kancelář | insolvenční správci |

SPECIALISTÉ NA **INSOLVENČNÍ PRÁVO**

- ▶ Zastupování v insolvenčních řízeních ◀
- ▶ Zastupování v soudních sporech ◀
- ▶ Restrukturalizace a reorganizace ◀
- ▶ Ochrana manažerů a majitelů ◀
 - ▶ Akvizice v insolvenci ◀
 - ▶ Podpora v trestním řízení ◀
- ▶ Služby insolvenčních správců ◀
- ▶ Služby pro advokátní kanceláře ◀

www.einsolvence.cz

inzerce

držitel prestižního ocenění
Právnický časopis ČR 2011

Bulletin
advokacie

inzerce

SÍDLO
BEZ LIMITU

SÍDLO pro firmy
na PRAZE 1

ZA 90 Kč
měsíčně

www.sidlobezlimitu.cz
nenechte se limitovat cenami

Nepřehlédněte: K zápisu do seznamu advokátních koncipientů absolutorium Policejní akademie ČR nestačí

Vzdělání získané na Policejní akademii ČR v Praze nepostačuje k zápisu do seznamu advokátních koncipientů. Nejvyšší soud ČR potvrdil správnost právního názoru České advokátní komory.

Česká advokátní komora odmítla žádost o zápis do seznamu advokátních koncipientů, kterou 11. 6. 2007 podal absolvent Policejní akademie ČR v Praze.

Žadatel podal žalobu, kterou Obvodní soud pro Prahu 1 ve znění „žalobce se zapisuje do seznamu advokátních koncipientů, vedených Českou advokátní komorou“ rozsudkem ze dne 4. 6. 2008 zamítl.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 23. 7. 2009 rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že „žalovaný je povinen zapsat žalobce do jím vedeného seznamu advokátních koncipientů“.

K dovolání žalované Nejvyšší soud ČR rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, se závazným právním názorem.

Z odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ČR, č. j. 32 Cdo 583/2010-58 z 25. ledna 2012:

Policejní akademie ČR v Praze není vysokou školou zaměřenou na studium práva a výchovu právníků ve všech oborech

práva a v celém rozsahu každého právního oboru, ale jde o vysokou školu zaměřenou na vzdělání v jiných profesích. Právní obory na Policejní akademii ČR nejsou hlavní náplní studia, obsah a rozsah výuky nemůže být rovnocenný s obsahem a rozsahem jednotlivých právních oborů na vysoké škole specializované na výuku práva.

Změny zákona č. 128/1990 Sb., o advokacii, v ustanovení § 30 písm. b) (ve znění účinném do 30. června 1996), nyní v ustanovení § 37 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb. o advokacii (ve znění účinném do 31. srpna 2009 a ve znění účinném od 1. zá-

ří 2009), nejsou obsahové, ale jde o zpřesnění pojmu s ohledem na stávající právní úpravu vysokých škol.

I po těchto změnách jsou platné závěry vyjádřené v nálezu pléna Ústavního soudu ČR, sp. zn. Pl. ÚS 7/95 (nález ze dne 13. září 1995, uveřejněný pod č. 225/1995 Sb.: Policejní akademie neposkytuje v rámci magisterského studijního programu bezpečnostně právní studia, vzdělání v oblasti práva ve všech jeho oborech, ale její zaměření je odlišné od právnických fakult a odpovídá specifickým požadavkům na činnost příslušníků Ministerstva vnitra; nelze dovodit shodnost cílů, obsahu a metod výuky, jakož i požadavků kladených na studenty.) a ve stanovisku pléna Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. ledna 1995, Plsn 1/95 uveřejněném pod R 30/1995 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Česká advokátní komora, jako subjekt odpovědný za posuzování žádostí o zápis do seznamu advokátních koncipientů a do seznamu advokátů, má legitimní právo sřezit úroveň vzdělání uchazečů o zápis.

Úplné znění rozsudku NS ČR naleznete na webu ČAK www.cak.cz v rubrice Aktuality.

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část.....	15
Zajišťovací převod práva v judikatuře	27
Několik postřehů k dozorčí radě ve společnosti s ručením omezeným	30
Právnícké osoby jako osoby sobě navzájem blízké.....	31
Skončení pracovního poměru po novele zákoníku práce....	33

Z JUDIKATURY.....	35 – 40
-------------------	---------

Z ODBORNÉ LITERATURY	41 – 46
----------------------------	---------

SHRNUTÍ

Petr Hrachovec: Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část

Autor je dlouholetým soudcem Nejvyššího soudu. Praktické zkušenosti z rozhodovací praxe zobecnil v uceleně zpracovaném článku, jehož součástí jsou konkrétní příklady. Celý článek je přehledným, srozumitelným a pro praxi advokátů velmi dobře vyhovujícím návodem, jak se vyvarovat chyb při podávání dovolání v trestním řízení. První část rozsáhlého příspěvku přinesl BA v č. 1-2/2012.

Jan Parma: Zajišťovací převod práva v judikatuře

Zajišťovací převod práva je i v současné době hojně užívaným zajišťovacím institutem, který však v posledních třech letech prošel zásadní judikaturní proměnou. Článek se zabývá respektováním rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne

15. 10. 2008, sp. zn. 31 Odo 495/2006, ostatními soudy. Na několika rozhodnutích je demonstrován přístup soudů v této věci.

Tomáš Plíhal: Několik postřehů k dozorčí radě ve společnosti s ručením omezeným

Autor se zabývá dozorčí radou ve společnosti s ručením omezeným. Poukazuje na to, že tento fakultativní orgán není nikterak často zřizován, což potvrzují i zápisy v obchodním rejstříku. V případě zřízení dozorčí rady zmiňuje podmínky, které musí splňovat a rovněž pravomoci, které jsou jí vyhrazeny. Dále uvádí, jaké podmínky musí splňovat člen dozorčí rady. Autor si pokládá otázku, jakým způsobem řešit situaci, kdy společenská smlouva se zřízením dozorčí rady počítá, ovšem fakticky dozorčí rada zřízena není.

Oldřich Řeháček: Právníké osoby jako osoby sobě navzájem blízké

Článek se zabývá otázkou judikaturního vývoje institutu osoby blízké. Autor upozorňuje na aktuální posun v rozhodovací praxi soudů, který – na základě analogické aplikace ust. § 116 občanského zákoníku – otevírá

možnost posouzení dvou právnických osob jako osob navzájem blízkých (ve smyslu ust. § 116 občanského zákoníku a zprostředkovaně i ve smyslu ust. § 196a obchodního zákoníku). V článku jsou rozebírány důvody, které k tomu posunu vedou, a též je uvažováno nad okolnostmi, za kterých může být vzájemná blízkost dvou právnických osob shledána (resp. za kterých by shledána být neměla). V závěru článku je připojeno hodnocení nové judikatury pro praxi.

Ladislav Jouza: Skončení pracovního poměru po novele zákoníku práce

Novela zákoníku práce č. 365/2011 Sb. přinesla změny do oblasti skončení pracovního poměru. Jedná se o nový výpovědní důvod pro zvlášť hrubé porušení povinností zaměstnance, spočívající v porušení léčebného režimu dočasně práce neschopného zaměstnance. Zaměstnanec dále může využít možnosti dát výpověď v důsledku přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů, jestliže se domnívá, že by tím došlo k podstatnému zhoršení jeho pracovních podmínek. V tomto případě by mu náleželo odstupné. Změny zasahují i do zákazu výpovědi z pracovního poměru.

Deset let dovolání podle trestního řádu, 2. část

JUDr. PETR HRACHOVEC

V. DŮVODY DOVOLÁNÍ

Povaha dovolání jako mimořádného opravného prostředku se projevuje mimo jiné v tom, že dovolání není možné podat z jakéhokoli důvodu, nýbrž jen z některého z důvodů, které jsou v zákoně výslovně stanoveny. Podat dovolání z jiného důvodu je vyloučeno. Tím se dovolání liší od odvolání a stížnosti jako řádných opravných prostředků. Obhájce nemůže dovolání koncipovat jen jako nějaké další odvolání či stížnost, protože pak riskuje, že podá dovolání z jiného než zákonného dovolacího důvodu. Takové dovolání Nejvyšší soud odmítne bez toho, že by se věci meritorně zabýval. Aby dovolání bylo podkladem pro postup Nejvyššího soudu, při kterém se věci meritorně zabývá, musí být podáno ze zákonného dovolacího důvodu. Pokud obhájce zvažuje, z jakého důvodu podá dovolání, nemůže vycházet jen z toho, co se obviněnému nelíbí na rozhodnutí, v čem obviněný nesouhlasí s rozhodnutím, co je důvodem nespokojenosti obviněného apod.

Konkrétní výhrady obviněného proti rozhodnutí musí obhájce konfrontovat s tím, jak jsou důvody dovolání vymezeny v zákoně, musí si ujasnit, zda výhrady obviněného jsou podřaditelné pod některý ze zákonných dovolacích důvodů a pod který, a musí na příslušný zákonný dovolací důvod výslovně odkázat. Přitom zákonný dovolací důvod nestačí jen formálně deklarovat. Svým obsahem mu musí odpovídat také uplatněné námitky. V tomto ohledu **nejde o důvodnost dovolání ve smyslu jeho opodstatněnosti, ale o to, aby se dovolání opíralo o námitky, které obsahově odpovídají deklarovanému zákonnému dovolacímu důvodu.** Adekvátnímu vztahu mezi uplatněnými námitkami a zvoleným zákonným dovolacím důvodem musí obhájce věnovat potřebnou pozornost, neboť tím vytváří podklad pro samotné uplatnění přezkumu rozhodnutí Nejvyšším soudem a zároveň vymezuje rámec, v němž se Nejvyšší soud bude věci meritorně zabývat. Znovu je třeba zdůraznit, že **uplatněné námitky musí odpovídat ne jakémukoli z dovolacích důvodů, které jsou uvedeny v zákoně, ale právě tomu zákonnému dovolacímu důvodu, na který obhájce v dovolání odkázal.** Stále se objevují dovolání, při jejichž zpracování si obhájce tuto souvislost patrně neuvědomil nebo se na ni náležitě nesoustředil. Důsledkem pak je podání takového do-

volání, v němž uplatněné námitky stojí zcela mimo rámec zákonného katalogu dovolacích důvodů, nebo by sice byly pod některý z nich podřaditelné, avšak pod jiný, než na který obhájce odkázal. Obě varianty vedou k odmítnutí dovolání bez toho, že by se Nejvyšší soud věci meritorně zabýval, v případě druhé varianty proto, že dojde-li Nejvyšší soud k závěru, že uplatněné námitky nejsou deklarovaným dovolacím důvodem, není povinen zkoumat, zda případně odpovídají jinému zákonnému dovolacímu důvodu, na který obhájce neodkázal. Úkol obhájce, který má transformovat nespokojenost obviněného s rozhodnutím do podoby zákonného dovolacího důvodu, tedy není zcela snadný a vyžaduje poměrně značnou odbornou erudici.

Dovolací důvody jsou vymezeny v ustanoveních § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. a v ustanovení § 265b odst. 2 tr. ř. Dovolání se může opírat o jeden i více dovolacích důvodů. Lze vytýkat různé vady, z nichž každá zakládá jiný dovolací důvod. V úvahu přichází i vytýkat jednu vadu, z které mohou vyplývat dva dovolací důvody, např. byla-li trestní odpovědnost promlčena podle § 34 odst. 1 tr. zákoníku, pak z hlediska hmotného práva to je důvodem zániku trestní odpovědnosti, což při odsuzujícím rozhodnutí odpovídá dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (nesprávné právní posouzení skutku), a z hlediska procesního práva to je důvodem nepřípustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř., což odpovídá dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Důvody dovolání tedy je možné kumulovat.

Hledá-li se nějaký společný rys dovolacích důvodů, tak jak jsou vymezeny v zákoně, lze konstatovat, že jde o závažné právní vady pravomocných rozhodnutí nebo předcházejících řízení. Mezi zákonnými dovolacími důvody není uveden žádný, pod který by byly podřaditelné skutkové námitky. Tím je v podstatě vyjádřeno, že dovolání není určeno k tomu, aby skutková zjištění soudů prvního a druhého stupně byla přezkoumávána ještě třetí instancí. Absence výslovného skutkového dovolacího důvodu zároveň znamená, že **dovolání již ze své podstaty není adekvátním opravným prostředkem k uplatňování námitek, které směřují proti skutkovým zjištěním soudů a proti tomu, jak soudy hodnotily důkazy, jak postupovaly při provádění důkazů, v jakém rozsahu provedly dokazování apod., a zvláště pak ne k uplatňování námitek, že se objevily nové důkazy.** Na druhé straně každý advokát praktikující v oboru trestního práva patrně může potvrdit, že nejčastějším důvodem nespokojenosti obviněných s rozhodnutími jsou výhrady proti skutkovým zjištěním, která se stala podkladem rozhodnutí. Pak může vznikat tlak na to, aby obhájci podávali za obviněné dovolání z jiných než zákonných dovolacích důvodů.

Pokud obviněný trvá na dovolání, je v takové situaci postavení obhájce nesnadné, avšak rozhodne-li se obhájce dovolání podat, měl by předtím obviněného poučit o reálnosti vyhlídek takového dovolání a také o povinnosti k náhradě nákladů řízení o zcela bezvýsledně podaném dovolání.

Zásadně není nutné, aby jako dovolací důvod byly uplatněny námitky, které byly bezvýsledně uplatněny již v původním řízení. **Dovolání je – s výjimkou dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. – možné opřít o námitky, které až dosud případně vůbec nebyly uplatněny.** Návaznost dovolání na předcházející řádný opravný prostředek nespočívá v totožnosti uplatněných námitek, ale v tom, že dovolání lze podat jen v rozsahu těch výroků, na něž se z podnětu řádného opravného prostředku vztahovala přezkumná povinnost soudu druhého stupně, jak bylo vyloženo v bodě II tohoto článku.

Nyní se zastavme u jednotlivých dovolacích důvodů a ukážeme si některé významné aspekty jejich uplatňování.

Podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže ve věci rozhodl věcně nepřislušný soud nebo soud, který nebyl náležitě obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodl senát nebo rozhodl soud vyššího stupně.

Dovolání podávaná s odkazem na toto ustanovení se v praxi opírají výlučně o tu část citovaného ustanovení, podle které dovolacím důvodem je to, že rozhodl soud, který nebyl náležitě obsazen. Přitom uplatňované námitky **obvykle směřují proti účasti konkrétní osoby soudce** na rozhodování v tom smyslu, že tento soudce neměl rozhodovat.

Obsazením soudu se rozumí především otázka, zda má rozhodnout senát či samosoudce. Má-li rozhodnout senát, jde o to, z kolika členů se skládá, zda se skládá jen ze soudců, zda jsou v něm přítomni i přísedící, v jakém počtu a vzájemném poměru a kdo je předsedou senátu. Tato materie je upravena v zákoně č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a to v ustanovení § 27, pokud jde o vrchní soudy, v ustanovení § 31, pokud jde o krajské soudy, a v ustanovení § 35, pokud jde o okresní soudy.

Dalším hlediskem náležitého obsazení soudu je to, **aby rozhodovali jako konkrétní osoby ti soudci, kteří jsou k tomu povoláni podle rozvrhu práce soudu** (§ 41, § 42 zákona o soudech a soudcích). Tím se sleduje provedení ústavně garantované zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Smyslem této zásady je, aby příslušnost konkrétního soudce k rozhodování v konkrétní věci vyplývala z obecně stanovených a předem daných pravidel, a ne aby byla předmětem úvahy a rozhodnutí orgánu státní správy soudu, který po nápadu věci k soudu určí, kdo ze soudců v ní rozhodne. Jedná se o to, aby bylo vyloučeno rozhodování takovými soudními tělesy, k jejichž sestavení dochází ad hoc nějakým aktem orgánu státní správy, popřípadě jiným způsobem stojícím mimo rámec obecně stanovených a předem daných pravidel, která jsou obsahem rozvrhu práce soudu a která jsou z tohoto titulu také veřejně přístupná.

Dojde-li k tomu, že rozhodl nebo na rozhodnutí se podílel soudce, který k tomu nebyl povolán podle rozvrhu práce soudu, může to být důvodem dovolání. Úspěšnost dovo-

lání ovšem předpokládá, že si obhájce ujasní skutečný stav v otázce přítomnosti soudce při rozhodování z hlediska pravidel určujících jeho příslušnost. Mnohdy se stává, že argumentace, o kterou se dovolání opírá, se s tím míjí a odvíjí se od jiných okolností.

Např. obviněný v dovolání namítal, že byl odňat svému zákonnému soudci, protože u okresního soudu rozhodl odsuzujícím rozsudkem senát, jehož předsedou byl jiný soudce než předseda senátu, který předtím pravomocně vrátil věc státnímu zástupci k došetření. Dovolání bylo zjevně neopodstatněné, neboť při opětovném podání obžaloby šlo o novou věc, jejíž přidělení konkrétnímu soudci podléhalo pravidlům uvedeným v rozvrhu práce platného v době podání nové obžaloby, a v té době byl původní předseda senátu již soudcem jiného soudu, ke kterému byl mezitím přeložen.

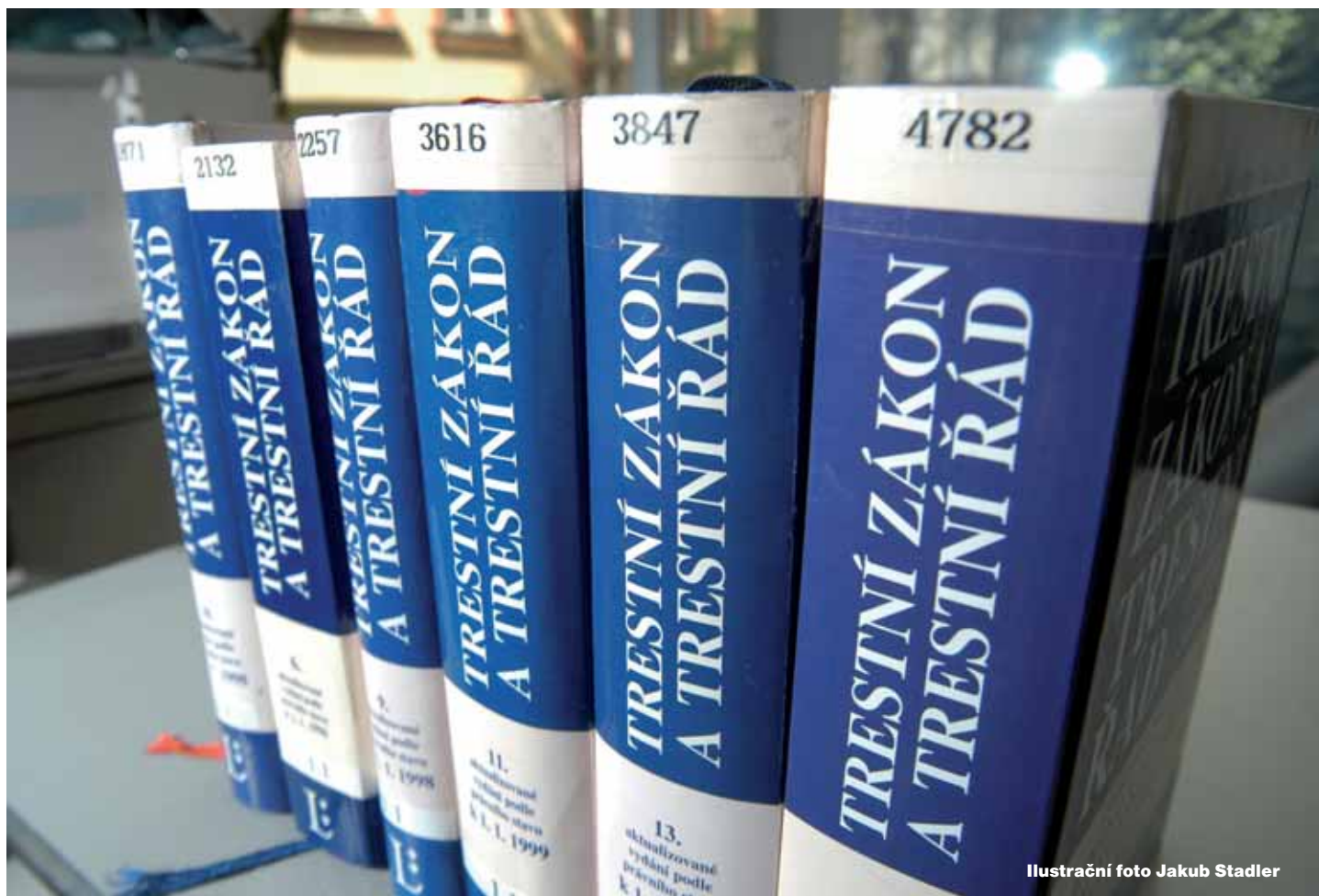
V některých případech bylo v dovolání namítáno, že předsedou senátu byl jiný soudce, než který byl uveden na obsílce. Ani tato okolnost sama o sobě nemusí znamenat, že obviněný byl odňat svému zákonnému soudci. Např. v konkrétní věci došlo k tomu, že soudní kancelář krajského soudu opatřila vyzrozumění o veřejném zasedání podpisovým razítkem se jménem soudce, který v dané věci nebyl předsedou senátu, ale byl jako soudce členem senátu, přičemž složení, v němž senát rozhodl, odpovídalo rozvrhu práce krajského soudu.

Objevily se také námitky, že senát byl složen z jiných soudců, než kteří byli uvedeni v rozvrhu práce. Ukázalo se ovšem, že důvodem nepřítomnosti člena senátu byla např. nemoc, dovolená, zahraniční studijní cesta apod., a že na rozhodnutí se podílel jiný soudce, jehož účast při rozhodování vyplývala z jiné části rozvrhu práce soudu, v níž byla stanovena pravidla pro zastupování nepřítomných soudců. Dovolání bylo proto odmítnuto.

Příkladem důvodně podaného dovolání může být kauza, v níž bylo namítáno, že předseda senátu okresního soudu v době, kdy bylo rozhodnuto rozsudkem, nebyl soudcem tohoto soudu, neboť byl mezitím dočasně přidělen k výkonu funkce soudce ke krajskému soudu. Spornou otázkou bylo, zda je akceptovatelný postup, jímž předseda krajského soudu dočasně přidělení soudce přerušil na den, kdy se u okresního soudu mělo konat hlavní líčení a kdy mělo být ve věci rozhodnuto. Nejvyšší soud konstatoval, že dočasným přidělením (§ 68 zákona o soudech a soudcích) se soudce stává soudcem toho soudu, ke kterému byl dočasně přidělen, že takový soudce z hlediska rozhodování nemá žádný vztah k původnímu soudu a že tzv. přerušeni dočasného přidělení, které zákon o soudech a soudcích ostatně ani nezná a ke kterému došlo zjevně za tím účelem, aby soudce rozhodl v konkrétní věci, je projevem nepřipustného sestavování soudních instancí ad hoc zásahem orgánu státní správy. Proto Nejvyšší soud z podnětu důvodně podaného dovolání zrušil rozhodnutí.

Podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže ve věci rozhodl vyloučený orgán, avšak tento důvod nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta.

Má-li být v dovolání namítáno, že rozhodoval vyloučený soudce, je třeba, aby obhájce především uvážil, co je možné zahrnout pod pojem vyloučení. Jde totiž o pojem, jehož

Ilustrační foto Jakub Stadler

zákonná definice je podána v ustanovení § 30 tr. ř. V tomto ustanovení jsou vymezeny v podstatě **tři okruhy důvodů, pro které je soudce vyloučen. Je to v první řadě vztah soudce k věci, dále vztah soudce k osobám vystupujícím v řízení a konečně účast soudce na nějakém rozhodování ve věci v předchozích stadiích řízení.** To, co se konkrétně uplatňuje jako důvod vyloučení, musí být podřaditelné pod některé ze zákonných hledisek vyloučení. V četných dovoláních se jako důvody vyloučení namítají okolnosti, které jsou v tomto směru bez významu, např. že soudce nemá dostatečnou odbornou úroveň potřebnou k rozhodnutí věci, že soudce je zatížen minulým členstvím v komunistické straně, že soudce se neřídil judikaturou vyšších soudů, že soudce již v minulosti rozhodoval v jiné věci obviněného a rozhodl v jeho neprospěch, že soudce je bývalým spolužákem státního zástupce, který podal obžalobu apod. Pokud zákon váže důvody vyloučení soudce na jeho vztah k věci nebo k osobám vystupujícím v řízení, rozumí se tím nějaký bližší osobní vztah, z něhož by mohl vyplývat zájem soudce na určitém rozhodnutí, a nikoli jen vztah vyloženě profesní povahy. Na druhé straně není nutné, aby soudce byl skutečně podjatý. Důvodem vyloučení soudce podle § 30 odst. 1 tr. ř. totiž jsou již pochybnosti v tom směru, že nemůže nestranně rozhodovat. Není tedy podstatné, zda soudce skutečně je či není podjatý, ani zda se cítí nebo necítí podjatý, ale to, jak se jeví z hlediska pohledu veřejnosti.

Obhájce si nesmí plést vyloučení soudce ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. s nesprávným obsazením soudu ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b

odst. 1 písm. a) tr. ř. Došlo k tomu ve věci, v níž obhájce podal dovolání s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. a s námitkou, že rozhodl vyloučený soudce, protože účast soudce krajského soudu na rozhodování v postavení člena odvolacího senátu nevyplývala z rozvrhu práce krajského soudu. V tomto případě nešlo o to, že by soudce byl vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení některou z okolností uvedenou v ustanovení § 30 tr. ř. Pouze pokud by tu byla některá z těchto okolností, dalo by se uvažovat o vyloučení. Problémem věci bylo sestavení senátu a účast konkrétního soudce na rozhodování z hlediska práva na zákonného soudce, tedy obsazení soudu. Obsahu uplatněných námitek proto odpovídal dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř., a nikoli dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. Otázka vyloučení soudce není totožná s otázkou obsazení soudu. Jde o dvě samostatné otázky, jejichž řešení se vzájemně nepodmiňují a nejsou na sobě závislá.

Soudce, kterému to nepřísluší podle rozvrhu práce soudu, nemůže rozhodovat z toho důvodu, že není zákonným soudcem podle § 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a nikoli z toho důvodu, že je soudcem vyloučeným podle § 30 tr. ř.

Znovu je třeba připomenout, že pokud obhájce uplatňuje nějaké okolnosti jako dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř., a pokud byly tyto okolnosti obviněnému známy již v původním řízení, jsou tyto okolnosti dovolacím důvodem jedině za předpokladu, že je obviněný v původním řízení před rozhodnutím soudu druhého stupně uplatnil, jinak nejde o dovolací důvod a dovolání musí být odmítnuto.

Obhájci lze proto doporučit, aby tuto stránku neponechávali bez povšimnutí a aby již při formulaci dovolání výslovně odkazovali na to, kdy a jak obviněný v původním řízení namítanou okolnost uplatnil, popřípadě kdy a jak se mu stala namítaná okolnost známou, dověděl-li se o ní až po rozhodnutí soudu druhého stupně. Případné nejasnosti či neúplnosti vyvolávají potřebu doplnění postupem podle § 265h odst. 1 tr. ř. nebo šetřením podle § 265o odst. 2 tr. ř., což mnohdy zbytečně prodlužuje dovolací řízení.

Podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl.

Případy, v nichž tento dovolací důvod přichází v úvahu, mají různou podobu. Především jde samozřejmě o případy, kdy tu je **důvod nutné obhajoby** (§ 36 tr. ř.) a obviněný vůbec nemá obhájce, protože si žádného nezvolil, nezvolila mu ho jiná oprávněná osoba a nebyl mu ani ustanoven. Důvod nutné obhajoby může nastat až v průběhu řízení. Např. v konkrétní věci byl obviněný na svobodě stíhán pro běžný trestný čin se sazbu odnětí svobody do tří let, neměl obhájce v řízení před okresním soudem, sám podal odvolání proti odsuzujícímu rozsudku, byla mu na adresu bydliště doručena zásilka obsahující vyznění o konání veřejného zasedání před krajským soudem, poté v jiné trestní věci nastoupil do výkonu zbytku trestu odnětí svobody, z kterého byl předtím podmíněně propuštěn, avšak bylo rozhodnuto, že se zbytek trestu vykoná, to však krajský soud nezjistil a rozhodl o odvolání obviněného zamítnutím ve veřejném zasedání jednak bez přítomnosti obviněného, jednak za situace, kdy obviněný vůbec neměl obhájce, ač ho měl mít z důvodu uvedeného v § 36 odst. 1 písm. a) tr. ř.

V některých případech, kdy obviněný nemá obhájce, vystane důvod nutné obhajoby, který po určité době pomine, a řízení dál probíhá bez obhájce. I zde je dán dovolací důvod za předpokladu, že v době, kdy tu byl důvod nutné obhajoby a obviněný neměl obhájce, byly prováděny úkony relevantní pro meritorní rozhodnutí a nebyly provedeny znovu za účasti obhájce.

Pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. spadají i případy, kdy obviněný sice má zvoleného nebo ustanoveného obhájce, avšak obhájce není v důsledku vadného postupu soudu nebo jiného orgánu činného v trestním řízení umožněno zúčastnit se nějakého úkonu, který se pak stane podkladem rozhodnutí ve věci samé. Takovým úkonem může být nejen jednání soudu, ať již má formu hlavního líčení nebo veřejného zasedání, ale i úkon, jehož obsahem je provedení jednotlivého důkazu, např. výslech svědka v přípravném řízení. Vyskytla se věc, v níž byl odsuzující rozsudek založen na jediném usvědčujícím důkazu, jímž byla výpověď svědka, přičemž soud provedl tento důkaz tak, že přečetl protokol o výslechu svědka z přípravného řízení. O konání výslechu v přípravném řízení však nebyl obhájce vyzvolen a tím pádem mu nebyla umožněna účast u výslechu včetně případného kladení otázek. Usvědčující důkaz tedy byl proveden s jasným deficitem kontradiktornosti, která je nepostradatelnou složkou spravedlivého procesu. Ve vztahu ke kauzám toho typu, že obhájce, který jinak v řízení vystupuje, není umožněno zúčastnit se nějakého úkonu, je třeba připomenout bezvýznamnost okolností, zda jde o případ nutné obhajoby či nikoli. **Pochybení spočívající v popsaném nerespektování práv obhájce**

nelze konvalidovat odkazem na to, že nešlo o nutnou obhajobu.

Častým problémem dovolání podávaných s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. je snaha využít absence obhájce v části řízení nebo při určitém úkonu jen jako vyložené formální vady. Právo na obhájce však není samoučelné. Jeho smyslem je garantovat spravedlivý charakter procesu jako celku. **Uvedený dovolací důvod proto nelze uznat za opodstatněný, jestliže absence obhájce neměla na tento charakter procesu vliv a šlo jen o holý nedostatek bez skutečných důsledků.** Z okruhu případů, v nichž je dovolání důvodné, jsou vyloučeny případy, kdy po dobu nepřítomnosti obhájce v řízení nebyly prováděny vůbec žádné úkony, případně byly prováděny úkony, o které se pak meritorní rozhodnutí neopíralo, nebo byly prováděny úkony, které byly později opakovány již za přítomnosti obhájce v řízení, přičemž podkladem rozhodnutí se staly tyto opakované úkony.

Podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže byla porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání.

Citované ustanovení zní jednoznačně, avšak praxe ukazuje, že není vždy správně chápáno.

Především není možné prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu napadat rozhodnutí, která nebyla učiněna v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání. Toto konstatování působí jako banalita, ale v praxi se přesto vyskytl případ nesprávného postupu obhájce. Krajský soud usnesením zamítl odvolání obviněného jako opožděné, obhájce podal proti tomuto usnesení dovolání s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. a namítl, že krajský soud o zamítnutí odvolání rozhodl bez přítomnosti obviněného a tím mu znemožnil vysvětlit, že odvolání bylo ve skutečnosti podáno včas. Obhájce však patrně přehlédl, že krajský soud zamítl odvolání podle § 253 odst. 1 tr. ř., že takto rozhodl v neveřejném zasedání v souladu s ustanovením § 263 odst. 1 písm. a) tr. ř. a že v neveřejném zasedání se přítomnost obviněného nepřipouští (§ 242 tr. ř.). Proto z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. bylo dovolání zjevně neopodstatněné. Obhájce neuplatnil adekvátní dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., tj. že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí. Dá se uzavřít, že způsobem, jímž obhájce podal dovolání, sám znemožnil to, aby Nejvyšší soud přezkoumal včasnost odvolání.

Z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. jsou bezpředmětné námitky, že hlavnímu líčení nebo veřejnému zasedání nebyla přítomna jiná osoba než obviněný. Vyskytla se dovolání, v nichž bylo namítáno konání hlavního líčení nebo veřejného zasedání bez přítomnosti obhájce, zákonného zástupce obviněného či svědka, který měl potvrdit obhajobu obviněného. Na tyto nebo další osoby – kromě obviněného – se ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. nevztahuje.

Obvyklým nedostatkem dovolání podávaných s odkazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. je, že tato dovolání obvykle soudům jen paušálně vytýkají, že postupovaly nesprávně, aniž by v nich bylo uvedeno, která konkrétní ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání byla porušena. Zpravidla jsou tato dovolání založe-

na námitce, že obviněný měl nějaký důvod k nepřítomnosti (např. pracovní neschopnost, naléhavé pracovní povinnosti, dovolená apod.) a že se omluvil. Taková argumentace se zásadním způsobem míjí s obsahem ustanovení § 202 odst. 2, 4 tr. ř., v němž jsou stanoveny zákonné podmínky pro konání hlavního líčení v nepřítomnosti obviněného, i s obsahem ustanovení § 234 tr. ř., § 263 odst. 4 tr. ř., z nichž vyplývají zákonné podmínky pro konání veřejného zasedání před odvolacím soudem v nepřítomnosti obviněného.

Z obsahu těchto ustanovení je zřejmé, že mezi zákonná hlediska, jejichž splnění je podmínkou konání hlavního líčení a veřejného zasedání v nepřítomnosti obviněného, nepatří důvod nepřítomnosti obviněného, ani to, zda se obviněný omluvil. Nedostatek řádné omluvy obviněného je relevantní jen z hlediska ustanovení § 202 odst. 3 tr. ř., tj. ve vztahu k otázce, zda při hlavním líčení konaném v jeho nepřítomnosti lze číst protokoly o výslechu svědků, znalců a spoluobviněných, ale není podmínkou samotného konání hlavního líčení v nepřítomnosti obviněného. **Hodlá-li obhájce podat dovolání s odkazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., musí si ujasnit, které konkrétní ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání je v dané věci relevantní a které nebo která ze zákonných podmínek v něm stanovených nebyla splněna, aby bylo možno jednat v nepřítomnosti obviněného.** Namítáním okolností, které ani nejsou žádnou ze zákonných podmínek napadeného postupu soudu, se dovolání dostává do podoby, v níž evidentně nemůže mít úspěch.

Bez šancí je také dovolání, v němž je vytykáno, že v nepřítomnosti obviněného konal odvolací soud veřejné zasedání, avšak s námitkami v tom smyslu, že odvolací soud porušil ustanovení vztahující se k hlavnímu líčení. Např. obhájce uplatnil jako dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. námitku, že krajský soud rozhodl o odvolání obviněného v jeho nepřítomnosti a že tím porušil ustanovení § 202 odst. 4 tr. ř., § 238 tr. ř., protože obviněný byl uznán vinným trestným činem se sazbou odnětí svobody od dvou let do osmi let. V řízení o takovém trestném činu je podle § 202 odst. 4 tr. ř. vyloučeno konat v nepřítomnosti obviněného hlavní líčení, a nikoli veřejné zasedání odvolacího soudu. Z ustanovení § 263 odst. 4 tr. ř. vyplývá, že veřejné zasedání odvolacího soudu se v nepřítomnosti obviněného nesmí konat jen v případech, kdy obviněný je ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody. Mezi případy, v nichž je vyloučeno konat v nepřítomnosti obviněného veřejné zasedání odvolacího soudu, na rozdíl od hlavního líčení nepatří věc, v níž se řízení vede pro trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let. Závažnost trestného činu není zákonným hlediskem konání veřejného zasedání odvolacího soudu v nepřítomnosti obviněného. Argumentace ustanovením § 238 tr. ř. na tom nic nemění. Toto ustanovení zakotvuje subsidiární použitelnost ustanovení o hlavním líčení také pro postup při veřejném zasedání, avšak je nutno připomenout, že se to týká jen veřejnosti, řízení, počátku a odročení veřejného zasedání, tedy nikoli přítomnosti osob ve veřejném zasedání. Přítomnost osob ve veřejném zasedání je ustanoveními o veřejném zasedání výslovně upravena, a to obecně v ustanovení § 234 odst. 1, 2 tr. ř. a zvláště ve vztahu k veřejnému zasedání odvolacího soudu v ustanovení § 263 odst. 3, 4 tr. ř. Aplikace

ce ustanovení týkajících se hlavního líčení proto nepřichází v úvahu při posuzování podmínek konání veřejného zasedání odvolacího soudu v nepřítomnosti obviněného.

Elementární podmínkou konání hlavního líčení a veřejného zasedání v nepřítomnosti obviněného je, že obviněný byl řádně a včas předvolán k hlavnímu líčení nebo veřejnému zasedání, resp. že byl řádně a včas vyrozuměn o veřejném zasedání. Mezi předvoláním a vyrozuměním je rozdíl, který může být z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. velmi podstatný, a to v důsledku různého režimu doručování. K hlavnímu líčení se obviněný vždy předvolává, předvolání se obligatorně doručuje do vlastních rukou podle § 64 odst. 1 písm. a) tr. ř. a fikce doručení je vyloučena ustanovením § 64 odst. 4 písm. a) tr. ř. Složitější situace může nastat, jde-li o veřejné zasedání, které je typickou formou jednání odvolacího soudu. K veřejnému zasedání se obviněný předvolává, jestliže jeho osobní účast při něm je nutná (§ 233 odst. 1 tr. ř.). Tak tomu je zpravidla tehdy, jestliže odvolací soud provádí ve veřejném zasedání nějaké důkazy. Jinak, tj. není-li jeho osobní účast nutná, se obviněný o veřejném zasedání vyrozumívá (§ 233 odst. 1 tr. ř.). Vzhledem k důležitosti veřejného zasedání odvolacího soudu se v praxi ustálil postup, při kterém soudy doručují obviněnému vyrozumění o veřejném zasedání do vlastních rukou podle § 64 odst. 1 písm. c) tr. ř. Zde vyvstává významný rozdíl oproti předvolání, neboť **doručuje-li se vyrozumění o veřejném zasedání, může nastat fikce doručení podle § 64 odst. 2 tr. ř.** Ta není ex lege vyloučena ustanovením § 64 odst. 4 písm. a) tr. ř. a její vyloučení může (avšak nemusí) nařídit předseda senátu odvolacího soudu.

Může tedy nastat situace, že odvolací soud zaslal obviněnému vyrozumění o veřejném zasedání, zásilka se fakticky nedostala do dispozice obviněného, vznikla fikce doručení a odvolací soud rozhodl v nepřítomnosti obviněného. Není-li pak obviněný spokojen s rozhodnutím odvolacího soudu, poukazuje-li na to, že odvolací soud rozhodl v jeho nepřítomnosti, a zdůrazňuje-li, že ani nedostal obsílku k veřejnému zasedání odvolacího soudu, je tím obhájce postaven před otázku, zda v dovolání namítat porušení ustanovení o přítomnosti obviněného ve veřejném zasedání ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř.

Spolehlivé a objektivní posouzení této otázky vyžaduje, aby se obhájce nespokojil se sdělením obviněného, že nedostal žádnou obsílku, neboť pokud bylo obviněnému doručováno vyrozumění o veřejném zasedání, mohlo se splnění podmínek jeho konání v nepřítomnosti obviněného odvíjet od fikce doručení. Obhájce se v takovém případě neobejde bez toho, že si skutečný stav ověří nahlédnutím do soudního spisu. Významná část dovolání, v nichž je vytykáno, že odvolací soud rozhodl v nepřítomnosti obviněného, je zpracována způsobem, z něhož je patrné, že obhájce si není vědom rozdílů vyplývajících z toho, zda se obviněnému doručuje předvolání nebo vyrozumění.

Zjistí-li obhájce, že v konkrétní věci nelze úspěšně argumentovat porušením některého z ustanovení trestního řádu, vztahujících se k přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání, **zbývá mu ještě možnost zvážit námitky směřující k tomu, že postupem soudu, byť jím nebyl porušen trestní řád, bylo porušeno ústavně zaručené právo obviněného**

na projednání věci v jeho přítomnosti podle § 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. V tomto ohledu již může být relevantní to, zda obviněný měl nějaký naléhavý a akceptovatelný důvod nepřítomnosti v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání, zda a jak ho prokázal, zda a kdy se omluvil, zda v té souvislosti výslovně uvedl, že se chce hlavního líčení nebo veřejného zasedání zúčastnit apod. Listina základních práv a svobod nemá bližší ustanovení týkající se podmínek ochrany uvedeného základního práva, avšak tím spíše lze dosáhnout citlivého posouzení každého konkrétního případu v závislosti na jeho individuálních okolnostech.

Velmi častým instrumentem, němž obhájci hledají podporu námitek zahrnovaných pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., je potvrzení o pracovní neschopnosti obviněného. Je však třeba připomenout, že tento doklad slouží primárně k jiným účelům, a to v oblasti nemocenského pojištění nebo sociálního zabezpečení, a není sám o sobě důkazem o tom, že obviněný skutečně nebyl schopen dostavit se k soudnímu jednání, resp. že zdravotní stav obviněného skutečně vylučoval jeho účast při soudním jednání apod.

Podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřipustné.

Mají-li námitky zahrnuté pod tento dovolací důvod skutečně odpovídat citovanému ustanovení, je nutné, aby obhájce namítal nepřipustnost trestního stíhání podle § 11 odst. 1 tr. ř. a aby uvedl, který z důvodů nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. a) až j) tr. ř. má na mysli. Jiné případy nelze podřadit pod pojem nepřipustnost trestního stíhání a uplatňovat v nich dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

Neustále se opakují dovolání, v nichž obhájce spojuje s tímto dovolacím důvodem námitky, které vůbec nevyvolávají otázku nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 tr. ř. Jde o námitky toho typu, že trestní stíhání bylo nepřipustné, protože obviněný se ničeho trestného nedopustil, řízení bylo zatíženo závažnými procesními vadami, výrok o vině byl založen na nepřipustném důkazu, obvinění bylo vykonstruované, trestnost činu byla vyloučena v důsledku nutné obrany, věc měla být řešena podle předpisů jiného právního odvětví (občanského, obchodního, pracovního, správního práva) atd. Pokud jsou takové a další podobné námitky nenavazující na ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) až j) tr. ř. zahrnuty do dovolání, není takové dovolání ve skutečnosti opřeno o zákonný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. a je bez dalšího odmítnuto. Ustanovení § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. nesměřuje všeobecně k tomu, že pro rozpor se zákonem není nějaký postup přípustný, ale má na mysli speciálně jen nepřipustnost trestního stíhání podle § 11 odst. 1 tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, o zastavení trestního stíhání, o podmíněném zastavení trestního stíhání, o schválení narovnání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Tento dovolací důvod se v praxi občas uplatňuje jen v dovoláních nejvyššího státního zástupce. Obhájci za obviněné nepodávají dovolání z tohoto důvodu. Logicky to vyplývá z povahy rozhodnutí uvedených v citovaném ustanovení, protože to jsou vesměs rozhodnutí vyznívající ve prospěch obviněných.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

V praxi se tento dovolací důvod uplatňuje nejčastěji. Zároveň však jsou nejčastěji právě pod tento dovolací důvod zahrnovány námitky, které mu svým obsahem neodpovídají. Z tohoto hlediska jsou nejvýraznějším problémem námitky směřující proti skutkovým zjištěním soudů. Pokud Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. dovolání odmítne jako dovolání podané z jiného než zákonného důvodu, dochází k tomu nejčastěji v případech, kdy je deklarován dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., avšak jsou uplatněny skutkové námitky.

Ze zákonné dikce „právní posouzení skutku nebo jiné ... hmotněprávní posouzení“ logicky vyplývá, že právním posouzením skutku se rozumí jeho hmotněprávní posouzení. To záleží v aplikaci hmotného práva, tj. trestního zákona, na skutkový stav, který zjistily soudy prvního a druhého stupně. **V dovolání proti odsuzujícímu rozhodnutí lze namítat, že skutkový stav, který zjistily soudy, nenaplnuje znaky trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným.** Dovolání podané v mezích uvedeného dovolacího důvodu se vyznačuje tím, že obviněný akceptuje skutková zjištění soudů, avšak namítá, že tato zjištění nelze podřadit pod zákonné znaky trestného činu, jímž byl uznán vinným.

Námitky, které staví dovolání mimo rámec zákonného dovolacího důvodu, jsou typicky zaměřeny proti skutkovým zjištěním soudů, vyjadřují nesouhlas obviněného se skutkovými zjištěními soudů a sledují nahrazení skutkových zjištění soudů jinou verzí skutkového stavu, a sice tou verzí, kterou předkládá a snaží se prosadit obviněný v rámci své obhajoby. Dovolání se pak stává souhrnem námitek, v nichž je vytykáno, jak soudy hodnotily důkazy, jak se vypořádaly s rozpory mezi důkazy, jak postupovaly při dokazování, v jakém rozsahu provedly dokazování, že nevyhověly návrhům na provedení dalších důkazů apod. Takové dovolání požaduje od Nejvyššího soudu, aby přehodnotil důkazy a aby změnil skutková zjištění soudů prvního a druhého stupně.

Takto podané dovolání se nesrovnává s tím, že v zákoně je dovolání koncipováno jako mimořádný opravný prostředek určený k nápravě závažných právních vad pravomocných rozhodnutí, a nikoli k tomu, aby skutková zjištění soudů prvního a druhého stupně byla přezkoumávána ještě třetí instancí. Nesoulad podaného dovolání se zákonným dovolacím důvodem se nejvýrazněji demonstrovuje tím, že ačkoli zákonný dovolací důvod spočívá v porušení hmotného práva, tj. typicky trestního zákona, v dovolání je vytykáno porušení procesních ustanovení, tj. ustanovení trestního řádu, typicky ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. o zjišťování skutkového stavu a o hodnocení důkazů. To, že skutkové námitky nejsou dovolacím důvodem, vešlo do povědomí obhájců, a projevuje se to v některých dovoláních takovými slovními obraty jako např. že „obviněný si je vědom nemožnosti napadat skutková zjištění soudů, a proto namítá nesprávné právní posouzení skutku, jak je uveden ve výroku o vině“, avšak přesto i po takovém úvodu v četných dovoláních následují námitky směřující ke zvratu skutkových zjištění soudů. Námitky, že skutek není trestným činem, pak je vztahován nikoli ke skutkovému stavu, který zjistily soudy, ale k jinému skutkovému stavu, jehož zjištění se dožaduje ob-

viněný. Dovolání pojaté tímto způsobem je podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a musí být proto odmítnuto.

Z podnětu dovolání podaného s odkazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se **Nejvyšší soud otázkou správnosti právního posouzení skutku zabývá zásadně ve vztahu k tomu skutkovému stavu, který zjistily soudy prvního a druhého stupně, a nepřihlíží k námitkám proti skutkovým zjištěním soudů.** V předcházející větě má svůj význam slovo „zásadně“, které ukazuje na možnost nějaké výjimky. Striktní postup Nejvyššího soudu, který při výkladu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. původně nepřipouštěl ve vztahu ke skutkovým námitkám žádnou výjimku, vyvolal kritiku Ústavního soudu, neboť vedl k tomu, že náprava skutkových vad pravomocných rozhodnutí byla hledána v ústavních stížnostech a Ústavní soud musel z hlediska ústavnosti přezkoumávat pravomocná rozhodnutí, jimiž se Nejvyšší soud předtím odmítl meritorně zabývat.

Ústavní soud zdůraznil, že při výkladu dovolacích důvodů musí Nejvyšší soud postupovat tak, aby to odpovídalo jeho poslání vymezenému v ustanovení čl. 90 odst. 2 Ústavy, podle něhož soudy jsou povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. Zjednodušeně řečeno z toho vyplývá povinnost Nejvyššího soudu při výkladu dovolacích důvodů reflektovat ústavně zaručená základní práva a svobody, tedy přihlížet k takovým vadám, které zakládají neústavnost pravomocného rozhodnutí. Transformuje-li se tato zásada do výkladu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., nachází to výraz v myšlence, že **skutek může být předmětem právního posouzení podle hmotného práva za předpokladu, že byl zjištěn způsobem, který odpovídá zásadám spravedlivého procesu, neboť právo na spravedlivý proces je jedním z ústavně zaručených základních práv. Výjimečně tedy může Nejvyšší soud zasáhnout do skutkových zjištění soudů prvního a druhého stupně, a to v případech, v nichž by k tomuto zásahu přikročil i Ústavní soud. Jde o případy, v nichž jsou skutková zjištění soudů v extrémním rozporu s provedenými důkazy.** Takový rozpor je dán zejména tehdy, jestliže skutková zjištění soudů postrádají obsahovou spojitost s důkazy, jestliže skutková zjištění soudů nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení, jestliže skutková zjištění soudů jsou opakem toho, co je obsahem důkazů, na jejichž podkladě byla tato zjištění učiněna apod.

Skutková zjištění soudů postrádají obsahovou spojitost s důkazy v případě, že jde o skutkovou okolnost, na kterou nebyly důkazy vůbec zaměřeny. Např. obviněný byl uznán vinným krádeží věci ze zaparkovaného automobilu, popíral spáchání činu, avšak soudy v odsuzujících rozhodnutích uvedly, že jeho obhajoba byla vyvrácena a že byl usvědčen výpovědí poškozeného, protokolem o ohledání místa činu, fotodokumentací a odborným vyjádřením. Přitom žádný z těchto důkazů se vůbec netýkal otázky, kdo byl pachatelem činu. Poškozený pouze uvedl, že zaparkované vozidlo našel vykradené, když se k němu vrátil. Protokol o ohledání místa činu s fotodokumentací zachycovaly situaci po vloupání bez toho, že by součástí této situace byla nějaká okolnost ukazující na konkrétní osobu jako pachatele. Odborné vyjádření se týkalo jen stanovení ceny

odcizených věcí. Za tohoto stavu Nejvyšší soud konstatoval, že zjištění o totožnosti obviněného s osobou pachatele činu je v extrémním rozporu s důkazy a zrušil rozhodnutí soudů.

Příkladem ukazujícím, kdy skutková zjištění soudů nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení, je kauza, v níž byl obviněný uznán vinným vykradením 46 bytů s celkovou škodou přes 780 000 Kč, popíral spáchání 25 útoků se škodou přes 320 000 Kč, avšak soudy ho považovaly v tomto směru za usvědčeného na podkladě důkazů, které stejně dobře připouštěly, že pachatelem nebyl. Soudy argumentovaly např. způsobem provedení činu, který se vyznačoval rozházením věcí po bytě. Z protokolu o ohledání a z fotodokumentace bylo zřejmé, že se jednalo o běžný nepořádek bez toho, že by tu byla nějaká natolik specifická okolnost, která by ukazovala právě na osobu obviněného. Byl to nepořádek, jaký po sobě obvykle zanechává v podstatě jakýkoli pachatel, který překotně prohledává cizí byt. Soudy ve vztahu k některým útokům odůvodnily odsuzující výrok tím, že obviněný byl kritického dne zaznamenán kamerovým systémem benzínové čerpací stanice na okraji města, v kterém byly vykradeny byty a v kterém neměl bydliště. Přitom šlo o krajské město a vykradené byty se nacházely v jeho centru. Přítomnost obviněného na okraji města, v jehož centru došlo ke krádeži, sama o sobě těžko může přesvědčivě odůvodnit závěr o totožnosti obviněného s osobou pachatele. Do výroku o vině soudy zahrnuly také některé útoky s odůvodněním, že k nim kritického dne došlo ve městě vzdáleném jen asi 30 km od města, v němž obviněný spáchal útoky, ke kterým se doznal. Soudy poukázaly na to, že obviněný měl automobil, s jehož použitím se mohl do města vzdáleného jen 30 km snadno dostat. Jinak soudy v rámci svých hodnotících úvah konstatovaly obecnou zkušenost, že pokud pachatel vykrádá byty, je jich obvykle více, než přiznává. Mezi důkazy nebylo nic, co by jasně ukazovalo na osobu obviněného jako pachatele (např. daktyloskopické, trasologické, biologické, mechanoskopické či jiné podobné stopy na místě činu, výpovědi svědků, nález odcizených věcí u obviněného apod.). Z hlediska logiky vybočovalo popsání hodnocení důkazů z mezí volného hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř. do takové míry, že skutková zjištění, která byla výsledkem tohoto hodnocení, stála v extrémním rozporu s důkazy. Nejvyšší soud proto zrušil rozhodnutí soudů.

Situaci, kdy skutkové zjištění je opakem toho, co je obsahem důkazu, na jehož podkladě bylo toto zjištění učiněno, znázorňuje následující případ. V konkrétní věci bylo rozhodnou skutkovou okolností to, zda obviněný na sobě měl černý svetr. Soud uvedl, že tuto okolnost vzal za prokázanou na podkladě výpovědi svědka XY (jiný důkaz pro uvedené zjištění nebyl). Svědek ovšem ve své výpovědi uvedl, že obviněný na sobě měl bílou košili. Soud tedy zjištění, že něco bylo černé, učinil na podkladě výpovědi svědka, že to bylo bílé. Tím se zjištění soudu ocitlo v extrémním rozporu s důkazem, o který se opíralo, a rozhodnutí proto nemohlo obstát.

Extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními soudů a důkazy může nastat i tak, že skutková zjištění soudů jsou založena výlučně nebo v rozhodující míře na jediném usvědčujícím důkazu, avšak tento důkaz není použitelný pro nějakou podstatnou vadu a ze zbývajících důkazů tato zjištění nijak nevyplý-

Socha sv. Yva na pražském Karlově mostě.
Foto Jakub Stadler

vají. Nejvyšší soud konstatoval extrémní rozpor v konkrétní věci proto, že takovým důkazem byl úkon, který byl proveden nekondiktorně, např. podkladem odsuzujícího výroku byl protokol o výslechu usvědčujícího svědka z přípravného řízení, o jehož konání nebyl obviněný nebo obhájce vyrozuměn, aby mohl svědku klást otázky v souladu s ustanovením čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V jiné věci šlo o úkon provedený před zahájením trestního stíhání bez splnění zákonných podmínek neodkladnosti nebo neopakovatelnosti úkonu podle § 160 odst. 4 tr. ř. V další věci se jednalo o úkon, který v daném řízení vůbec nepřicházel úvahu, např. odposlech a záznam telekomunikačního provozu v řízení o trestném činu, který nebyl zvláště závažným zločinem, ani jiným úmyslným trestným činem, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva (§ 88 odst. 1 tr. ř.).

Zásah Nejvyššího soudu do skutkového základu rozhodnutí napadeného dovoláním nepřichází v úvahu, jestliže skutková zjištění soudů neznamenají popření zásad spravedlivého řízení. Jde o zásah, který je jen výjimečný a ke kterému nestačí nesouhlas obviněného se skutkovými zjištěními soudů např. proto, že mezi důkazy byly rozpory, že soudy se přiklonily k jedné skupině důkazů, že jiné důkazy považovaly za nevěrohodné atd.

Obhájcem se v některých případech stává, že pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zahrnou námitky, které spadají pod jiný dovolací důvod. Např. v konkrétní věci obhájce deklaroval dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. s námitkou, že skutek není trestným činem, protože poškozený nedal souhlas k trestnímu stíhání obviněného. Jestliže jde o trestný čin, pro který může být obviněný stíhán jen se souhlasem poškozeného (§ 163 odst. 1 tr. ř.), není tento souhlas podmínkou trestnosti činu ve smyslu jeho hmotněprávního

posouzení, ale jde o procesní podmínku přípustnosti trestního stíhání. Nedostatek souhlasu poškozeného je důvodem nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. i) tr. ř. Nepřipustnost trestního stíhání pak je dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., a nikoli podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obhájce zpracoval dovolání způsobem, z něhož vyvstával dojem, že si neujasnil rozdíl mezi pojmem „souhlas poškozeného“ podle § 163 odst. 1 tr. ř., který vyjadřuje procesní podmínku stíhatelnosti, a pojmem „svolení poškozeného“ podle § 30 odst. 1 tr. zákoníku, který vyjadřuje hmotněprávní podmínku vyloučení protiprávnosti (trestnosti) činu.

Pokud je dovolacím důvodem jiné nesprávné hmotněprávní posouzení, tj. jiné než právní posouzení skutku, lze ho uplatnit i proti jiným výrokům než proti výroku o vině. Tak je možné s odkazem na tento dovolací důvod napadat i jen samotný výrok o náhradě škody tam, kde nejde o případ, že výrok o náhradě škody nemůže obstát proto, že je vadný výrok o vině. Musí však být vytýkáno porušení hmotného práva. Nestačí, aby obhájce v dovolání uvedl např. jen to, že soud výrokem o náhradě škody porušil ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř. nebo jiná procesní ustanovení, která se vztahují k náhradě škody v adhezním řízení. O porušení hmotného práva jde zpravidla v případech, v nichž si soud náležitě neujasní, podle kterého hmotněprávního předpisu se řídí náhrada škody, a v důsledku toho rozhodne chybně.

Např. ve věci, v níž dva obvinění jednáním zakládajícím trestný čin způsobili při výkonu zaměstnání škodu svému zaměstnavateli, soudy uložily oběma obviněným povinnost společně a nerozdílně zaplatit poškozenému částku reprezentující výši škody. Hmotněprávní pochybení soudů spočívalo v tom, že solidární odpovědnost obviněných za škodu nepřicházela v úvahu, protože náhrada škody se řídila zákoníkem práce

a ten na rozdíl od občanského zákoníku nepřipouští solidární odpovědnost ani jako výjimku. Obviněným měla být správně uložena dělená povinnost k náhradě škody podle míry zavinění (§ 257 odst. 5 zákoníku práce).

V jiné věci byl obviněný odsouzen pro zpronevěru peněžních prostředků, které v rámci svého zaměstnání přijal jako tržbu a které neodvedl zaměstnavateli, jímž byla obchodní společnost AB, s. r. o. Soudy přiznaly náhradu škody obchodní společnosti CD, s. r. o., která v adhezním řízení uplatnila nárok na náhradu škody z toho titulu, že jí obchodní společnost AB, s. r. o., postoupila pohledávku vyplývající z trestného činu. Rozhodnutí soudů bylo chybné, protože šlo o nárok na náhradu škody způsobené při výkonu zaměstnání a věc se řídila zákoníkem práce, podle něhož k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů může dojít jen v případech stanovených zákoníkem práce nebo zvláštním právním předpisem (§ 338 odst. 1 zákoníku práce). Zákoník práce ani žádný zvláštní právní předpis nestanoví na rozdíl od občanského zákoníku mezi těmito případy postoupení pohledávky. Obchodní společnost CD, s. r. o., tudíž získala pohledávku postoupením, které bylo neplatné, takže nemohla v adhezním řízení požadovat její uspokojení.

V další věci soudy uložily obviněnému povinnost k náhradě škody v plné výši, ačkoli obviněný škodu způsobil při výkonu zaměstnání svému zaměstnavateli jednáním, které bylo nedbalostním trestným činem a jehož se obviněný nedopustil v opilosti nebo po zneužití jiných návykových látek. Soudy nerespektovaly limit rozsahu náhrady škody daný čtyřapůlnásobkem jeho průměrného měsíčního výdělku před způsobením škody (§ 257 odst. 2 zákoníku práce). V každé z těchto věcí Nejvyšší soud z podnětu dovolání podaného obhájcem s odkazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zrušil výrok o náhradě škody, resp. usnesení odvolacího soudu, pokud jím zůstal výrok o náhradě škody nedotčen.

Podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

V citovaném ustanovení je vymezen zvláštní hmotněprávní dovolací důvod, který se vztahuje jen k samotnému výroku o uložení trestu. Nejde-li o situaci, kdy výrok o trestu nemůže obstát z důvodu, že je vadný výrok o vině, lze samotný výrok o uložení trestu napadat z hmotněprávních pozic zásadně jen prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu.

Nepřípustným druhem trestu se rozumí nejen takový druh trestu, který trestní zákon vůbec nezná, ale i takový druh trestu, který je sice v trestním zákoně zakotven, ale pro jeho uložení nebyly v konkrétní věci splněny zvláštní zákonné podmínky. Např. pokud byl obviněný uznán vinným přečinem, je nepřípustným druhem trestu trest propadnutí majetku (§ 66 odst. 1, 2 tr. zákoníku). Trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty je nepřípustným druhem trestu, jestliže věc nebo jiná majetková hodnota není k trestnému činu v některém ze vztahů uvedených v ustanoveních § 70 odst. 1 písm. a) až d) tr. zákoníku nebo jestliže nenáleží pachateli (§ 70 odst. 2 tr. zákoníku). Trest zákazu činnosti je nepřípustným druhem trestu, jestliže zakázaná činnost nesouvisí s trestným činem

(§ 73 odst. 1 tr. zákoníku). Trest zákazu pobytu je nepřípustným druhem trestu, jestliže je uložen za nedbalostní trestný čin nebo se vztahuje na obvod, v němž má pachatel trvalý pobyt (§ 75 odst. 1 tr. zákoníku). Trest vyhoštění je nepřípustným druhem trestu, pokud by byl uložen za situace, kdy tu je některá z okolností uvedených v ustanoveních § 80 odst. 3 písm. a) až g) tr. zákoníku. Významné je, že **se jedná o nepřipustnost určitého druhu trestu, a nikoli o jeho přiměřenost.** To si obhájce někdy neuvědomí a argumentuje nikoli tím, že uložený druh trestu je nepřípustný, ale že jeho uložení je nepřiměřené. Rozdíl je v tom, že připustnost určitého druhu trestu spočívá ve splnění zvláštních podmínek, na které je uložení tohoto druhu trestu vázáno, zatímco přiměřenost trestu vyplývá z obecných hledisek, jimiž jsou především povaha a závažnost spáchaného trestného činu, poměry pachatele, jeho dosavadní způsob života a možnosti jeho nápravy (§ 39 odst. 1 tr. zákoníku). Je-li nějaký druh trestu přípustný, pak v tomto v rámci přiměřenost v podstatě vyjadřuje skutečnou míru potřeby uložit určitý trest. **Otázka přiměřenosti však stojí mimo rámec dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.**

Uložení nepřípustného druhu trestu je rovněž případ, kdy je uloženo více druhů trestu současně, avšak jejich kumulace je zákonem vyloučena. Druhy trestů, které nelze uložit zároveň, jsou uvedeny v ustanovení § 53 odst. 1 tr. zákoníku. Např. nelze současně uložit trest obecně prospěšných prací a trest odnětí svobody, byť případně podmíněně odložený.

Ke klasickému uložení trestu ve výměře mimo zákonnou trestní sazbu dochází jen zcela výjimečně a ojediněle. Např. byl zaznamenán případ dovolání ve věci, v níž soudy uznaly obviněného vinným trestným činem, za který mu uložily trest odnětí svobody na deset měsíců, ale přehlédly, že zákon stanovil sazbu odnětí svobody až na šest měsíců. Vyskytly se i případy, kdy dovolání bylo podáno proti výroku, jímž soud uložil trest odnětí svobody nad horní hranici sazby s použitím ustanovení § 59 odst. 1 tr. zákoníku. Toto ustanovení upravuje mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody, přičemž zvláštní podmínkou je jednak to, že pachatel znovu spáchal zvlášť závažný zločin, a jednak to, že již byl pro takový nebo jiný zvlášť závažný zločin potrestán. V jedné věci šlo o to, že dřívější trestný čin byl úmyslným trestným činem se sazbou odnětí svobody od dvou let do osmi let, takže byl zvlášť závažným trestným činem podle § 41 odst. 2 dřívějšího trestního zákona, ale nebyl zvlášť závažným zločinem podle § 14 odst. 3 tr. zákoníku, podle něhož se vyžaduje, aby šlo o úmyslný trestný čin se sazbou odnětí svobody, jejíž horní hranice je nejméně deset let. V jiné věci byl dřívější trestný čin posouzen v roce 2000 podle dřívějšího trestního zákona jako úmyslný trestný čin se sazbou odnětí svobody od pěti let do dvanácti let, což by jinak odpovídalo pojmu zvlášť závažný zločin podle § 14 odst. 3 tr. zákoníku, avšak za účinnosti nového trestního zákoníku dřívější skutek vykazoval znaky trestného činu se sazbou odnětí svobody od dvou let do osmi let, takže z tohoto hlediska ho nebylo možné pokládat za zvlášť závažný zločin.

V každé ze zmíněných věcí podal obhájce dovolání proti výroku o trestu, odkázal na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. a výstižně namítl, že pokud byl trest odnětí svobody uložen nad horní hranici zákonné trestní sazby s použitím ustanovení § 59 odst. 1 tr. zákoníku, stalo se tak

v důsledku nesprávného výkladu pojmu zvlášť závažný zločin ve vztahu k dřívějšímu trestnému činu. V obou případech Nejvyšší soud zrušil výrok o trestu, resp. usnesení odvolacího soudu, který ponechal výrok o trestu beze změny. V další věci Nejvyšší soud vyhověl dovolání, v němž obhájce proti výroku o uložení trestu odnětí svobody nad horní hranici zákonné trestní sazby správně namítal, že pokud obviněný před spácháním zvlášť závažného zločinu nevykonal alespoň zčásti trest uložený za dřívější zvlášť závažný zločin, nelze učinit závěr, že byl potrestán (ke splnění této podmínky nestačí jen to, že byl odsouzen).

V praxi se přípouští dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. nejen v případech překročení sazby stanovené v příslušném ustanovení zvláštní části trestního zákoníku, ale i v případech, kdy je výrokem o uložení trestu překročen limit, který v konkrétní věci vyplývá z jiných ustanovení, typicky z ustanovení o zákazu reformace in peius. Např. okresní soud obviněnému uložil podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody na pět roků, přičemž zrušil dřívější rozsudek, jímž byl obviněnému uložen trest odnětí svobody na čtyři roky. Obviněný podal odvolání, v němž mimo jiné namítal, že mu neměl být uložen souhrnný trest. Krajský soud shledal tuto námitku důvodnou, zrušil výrok o uložení souhrnného trestu a uložil obviněnému samostatný trest odnětí svobody na dva roky, což byla výměra na spodní hranici sazby stanovené na trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným v projednávané věci. Krajský soud tím ovšem porušil zákaz reformace in peius, protože z podnětu odvolání obviněného situací, kdy obviněnému byl uložen jeden souhrnný trest odnětí svobody ve výměře pěti let, změnil tak, že vytvořil situaci, kdy obviněnému byly uloženy dva samostatné tresty odnětí svobody v celkové výměře šesti let.

Byl-li uložen přípustný druh trestu ve výměře spadající do rámce zákonné trestní sazby, nelze výrok o trestu úspěšně napadat dovoláním podaným s odkazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. V takovém případě se jedná jen o nepřiměřenost trestu, která není dovolacím důvodem podle tohoto ustanovení. Toho si jsou obhájci obvykle vědomi a snaží se to obejít tím, že výrok o trestu napadají dovoláním podaným z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a to pro jiné nesprávné hmotněprávní posouzení (tj. jiné, než je právní posouzení skutku), přičemž namítají, že uložený trest je nepřiměřeně přísný. K tomu lze jen dodat, že **namítaná nepřiměřenost trestu není dovolacím důvodem ani podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.** Pokud je dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obecným hmotněprávním dovolacím důvodem, zatímco dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je zvláštním hmotněprávním dovolacím důvodem stanoveným jen ve vztahu k výroku o uložení trestu, pak již z uvedeného vzájemného vztahu obou dovolacích důvodů logicky vyplývá, že samotný výrok o uložení trestu lze napadat jen takovými hmotněprávními námitkami, které jsou dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Přiměřenost trestu sice je otázkou aplikace ustanovení hmotného práva, avšak pokud by měla být pouhá nepřiměřenost trestu dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., pak by takový výklad znamenal, že ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. nemá žádný význam. Uložení nepřípustného druhu trestu

a uložení trestu ve výměře mimo zákonnou trestní sazbu by vždy nutně bylo jiným nesprávným hmotněprávním posouzením ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., takže ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. by nedávalo žádný smysl, bylo by nadbytečné a jeho přítomnost v zákoně by postrádala logický důvod. Kromě toho by pouhá nepřiměřenost trestu jako dovolací důvod byla v rozporu s konceptem dovolání jako mimořádného opravného prostředku.

Ve výjimečných a zcela ojedinělých případech Nejvyšší soud akceptoval namítanou nepřiměřenost trestu jako dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nebo podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Stalo se tak ve věcech, v nichž uložený trest byl tak extrémně přísný, že to bylo neslučitelné s ústavním principem proporcionality trestní represe. Vesměs se jednalo o kauzy, v nichž byla trestná činnost projednávána po mimořádně dlouhé době od jejího spáchání a v nichž byly mimořádně dlouhé průtahy řízení, na kterých byl obviněný bez viny. Zásad Nejvyššího soudu primárně vyplýval z ústavně zaručeného práva na ochranu před zasahováním do soukromého a rodinného života (čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).

Podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o upuštění od potrestání nebo o upuštění od potrestání s dohledem, aniž byly splněny podmínky stanovené zákonem pro takový postup. Dovolání, která by obhájci podávali proti uvedeným rozhodnutím, se v praxi nevyskytují. Byl sice zaznamenán případ, v němž obhájce podal za obviněného dovolání ve věci, v níž bylo upuštěno od potrestání, avšak dovolání bylo podáno s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a směřovalo proti výroku o vině.

Podle § 265b odst. 1 písm. j) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o uložení ochranného opatření, aniž byly splněny podmínky stanovené zákonem pro jeho uložení. Dovolání proti rozhodnutím o uložení ochranného opatření jsou jen sporadická.

Podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný. Citované ustanovení se týká případů, kdy soud nevyčerpá v celém rozsahu to, co je předmětem rozhodnutí. Např. obžaloba je podána pro dva trestné činy spáchané dvěma samostatnými skutky, soud uzná obviněného vinným jedním skutkem a nijak, tj. odsuzujícím ani zprošťujícím výrokiem, nerozhodne o druhém skutku. V jiném případě odvolací soud přezkoumává rozsudek napadený odvoláním státního zástupce a odvoláním obviněného, zpřísní trest z podnětu odvolání státního zástupce a nerozhodne žádným výrokiem o odvolání obviněného.

V souvislosti s uplatňováním tohoto dovolacího důvodu se stále opakují případy, kdy za chybějící výrok obhájce nesprávně považuje výrok, který podle jeho názoru měl být učiněn, místo výroku, jímž bylo skutečně rozhodnuto. Např. odvolání proti rozsudku podal jen obviněný, odvolací soud zamítl odvolání obviněného a obhájce namítal, že v napadeném rozhodnutí chybí výrok o zrušení rozsudku a výrok o zproštění obžaloby. Takové dovolání je zjevně neopodstatněné, protože odvolací soud vyčerpal předmět rozhodnutí, jímž bylo odvolání obviněného, a v jeho rozhodnutí tudíž žádný výrok nechybí, ani není neúplný. V některých případech obhájce pod uvedený dovolací důvod zahrnuje námitky týkající se úplnosti odůvodnění napadeného rozhodnutí a namítá, že soud se ná-

ležitě nevypořádal s některými okolnostmi či otázkami. Ani takto koncipované dovolání se ve skutečnosti neopírá o uvažovaný dovolací důvod.

Podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí, nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k).

Citované ustanovení upravuje dvě varianty dovolacího důvodu. Ty se výrazně liší jednak z hlediska rozhodnutí, které lze tou či onou variantou napadnout, jednak z hlediska spojení s jiným dovolacím důvodem. Řada podaných dovolání svědčí o tom, že obhájci mají v tomto ohledu přetrvávající nejasnosti.

První varianta dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je vymezena tak, že dovolání lze podat, jestliže „bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí“. **Prostřednictvím této varianty dovolacího důvodu je možné napadnout pouze takové rozhodnutí, jímž soud druhého stupně odvolání nebo stížnost zamítl nebo odmítl z procesních důvodů bez toho, že by meritorně přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně.**

Jde o zamítnutí z toho důvodu, že řádný opravný prostředek byl podán opožděně, osobou neoprávněnou nebo osobou, která se řádného opravného prostředku výslovně vzdala nebo znovu podala řádný opravný prostředek, který v téže věci již předtím výslovně vzala zpět. V takovém případě je odvolání zamítnuto podle § 253 odst. 1 tr. ř. a stížnost je zamítnuta podle § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. U stížnosti k tomu přistupuje ještě případ jejího zamítnutí podle § 148 odst. 1 písm. a) tr. ř., tj. proto, že není přípustná. O odmítnutí řádného opravného prostředku se jedná v případě uvedeném v ustanovení § 253 odst. 3 tr. ř., kdy odvolací soud odmítne odvolání pro nedostatek náležitostí obsahu odvolání.

Jediné, co může obhájce v těchto případech namítat v dovolání, je to, že tu nebyl ten procesní důvod, pro který byl řádný opravný prostředek zamítnut nebo odmítnut. Např. bylo-li odvolání zamítnuto podle § 253 odst. 1 tr. ř. jako opožděné, může obhájce v dovolání namítat jediné to, že odvolání bylo podáno včas. Častou chybou obhájce je, že nad tento rámec uplatňuje v dovolání námitky týkající se meritorní správnosti rozhodnutí soudu prvního stupně nebo dokonce že podá dovolání z jiného důvodu, než je důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., např. z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. s námitkou, že právní posouzení skutku je nesprávné, a vůbec neuplatní dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. Podává-li obhájce dovolání v naznačených případech, musí si uvědomit, že účelem dovolání tu není nic jiného než to, aby obviněný dosáhl meritorního přezkoumání rozhodnutí soudu prvního stupně soudem druhého stupně. Obhájce nemůže dovolání v takové věci koncipovat jako požadavek, aby se Nejvyšší soud zabýval meritem věci a aby tak nahrazoval přezkoumanou činnost soudu druhého stupně.

Druhá varianta dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je vymezena tak, že dovolání lze podat, jestliže

„bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku ... a byl v řízení mu předcházejícím (tj. v řízení předcházejícím rozhodnutí o zamítnutí) dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k)“. Prostřednictvím této varianty dovolacího důvodu je možné napadnout takové rozhodnutí, jímž soud druhého stupně odvolání nebo stížnost zamítl pro nedůvodnost poté, co meritorně přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně. V takovém případě je odvolání zamítnuto podle § 256 tr. ř. a stížnost je zamítnuta podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. **Nepostradatelnou součástí této varianty dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je spojení s dalším dovolacím důvodem, který je uveden v některém z ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř.** Obhájce často chybuje tím, že pomine toto spojení a neuvede žádný z těchto dalších dovolacích důvodů. Obvykle se tato chyba projeví tím, že usnesení, jímž odvolací soud zamítl odvolání podle § 256 tr. ř., obhájce napadne jen s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. a s nesprávně zvolenou námitkou, že nebyly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí.

Má-li obhájce podat dovolání z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., vyžaduje to od něho, aby si především náležitě ujasnil povahu rozhodnutí soudu druhého stupně a aby zvolil příslušnou variantu, v níž je uvedený dovolací důvod uplatnitelný, zvláště pak z hlediska jeho spojení s dalším dovolacím důvodem.

Podle § 265b odst. 2 tr. ř. lze dovolání podat též tehdy, byli uloženi trest odnětí svobody na doživotí.

Prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu lze napadnout pouze výrok o uložení výjimečného trestu odnětí svobody na doživotí (§ 54 odst. 1, 3 tr. zákoníku). To znamená, že s odkazem na tento dovolací důvod není možné napadnout výrok o uložení jiného výjimečného trestu, tj. trestu odnětí svobody nad dvacet let až do třiceti let (§ 54 odst. 1 tr. zákoníku), a zvláště pak nelze napadnout výrok o vině. V dovolání podaném s odkazem na ustanovení § 265b odst. 2 tr. ř. **lze namítat jen to, že při stávajícím výroku o vině nebylo možné uložit výjimečný trest odnětí svobody na doživotí.** Chce-li obhájce dovolání zaměřit proti výroku o vině, musí tak učinit s použitím některého dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. Ustanovení § 265b odst. 2 tr. ř. stanoví zvláštní dovolací důvod jen ve vztahu k výroku o uložení trestu, pokud uloženým trestem je trest odnětí svobody na doživotí, a nezahrnuje žádné další důvody, které by se vztahovaly k jiným výrokům, zejména ne k výroku o vině. Dovolací důvod podle § 265b odst. 2 tr. ř. lze uplatnit i tak, že jsou vedle něho uplatněny také další dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. Obhájce tedy musí obezřetně volit rozsah a důvody dovolání.

Např. v konkrétní věci obhájce podal dovolání jen z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 2 tr. ř. a namítal, že trest odnětí svobody na doživotí byl uložen nesprávně, protože skutek neměl být posouzen jako vražda, ale jako ublížení na zdraví s následkem smrti. Uvedená námitka svým obsahem směřovala primárně proti výroku o vině, avšak obhájce neuplatnil žádný dovolací důvod týkající se výroku o vině, zejména ne dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jímž je nesprávné právní posouzení skutku. Tím, že podal dovolání jen z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 2 tr. ř., obhájce omezil rozsah přezkoumání Nejvyššího soudu jen na vý-

rok o trestu. V podobě, v jaké bylo dovolání podáno, nemohlo být podkladem pro přezkoumání výroku o vině.

VI. OBSAH DOVOLÁNÍ

Obsah dovolání upravuje ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř. tak, že jednak odkazuje na obecné náležitosti, které musí mít každé podání podle § 59 odst. 3 tr. ř., a jednak stanoví zvláštní náležitosti, které musí splňovat dovolání.

Z těchto zvláštních náležitostí dovolání je třeba připomenout **správnou identifikaci rozhodnutí, proti kterému se dovolání podává.** V tomto ohledu je významné, který soud vydal rozhodnutí, kterého dne bylo rozhodnutí vyhlášeno a pod jakou spisovou značkou (sp. zn.) nebo číslem jednacím (č. j.) je rozhodnutí u soudu vedeno. Ojedinele se vyskytne případ, kdy obhájce výslovně neuvede rozhodnutí, proti kterému podává dovolání, a zvolí např. formulaci, že „*ve věci obviněného X. Y. podává dovolání*“. Taková formulace nesplňuje požadavek, aby bylo uvedeno rozhodnutí, proti kterému směřuje dovolání.

Mimořádně významnou náležitostí dovolání je **výslovné uvedení dovolacího důvodu, a to přímým odkazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. nebo na ustanovení § 265b odst. 2 tr. ř.** Splnění této náležitosti nemůže být nahrazeno různými slovními parafrázemi, např. že dovolání je podáváno z důvodu „nesprávného posouzení věci“, z důvodu, že „soud byl podjatý“, z důvodu, že „trestní stíhání se vůbec nemělo konat“ apod. Nejvyšší soud v praxi připouští v krajním případě takové slovní určení dovolacího důvodu, při kterém je doslova uveden obsah některého z ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. nebo ustanovení § 265b odst. 2 tr. ř. Nejvyšší soud pokládá uvažovanou náležitost za splněnou např. pokud obhájce uvede, že podává dovolání proto, že „rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku“, neboť tím je doslovně vyjádřen dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Důležité je také splnění dalších náležitostí. Jde zejména o **vymezení rozsahu, v němž je rozhodnutí napadáno**, zvláště když jde o rozhodnutí, které má více výroků, týká se více trestných činů, vztahuje se k více obviněným apod. V této souvislosti je třeba připomenout, že rozsah a důvody dovolání lze měnit jen po dobu, po kterou běží dovolací lhůta, a nikoli již po jejím uplynutí. Dále se jedná o vyjádření toho, **čeho se dovolatel domáhá.** To je obsahem petitu, v němž je na místě uvést, co se navrhuje, zda se navrhuje zrušení jen rozhodnutí soudu druhého stupně nebo také zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně, zda se navrhuje zrušení nějakých dalších obsahově navazujících rozhodnutí, jaký se navrhuje další postup po zrušení atd.

Nesplňuje-li podané dovolání náležitosti předepsané ustanovením § 265f odst. 1 tr. ř., je obhájce postupem předsedy senátu soudu prvního stupně podle § 265h odst. 1 tr. ř. vyzván, aby ve lhůtě dvou týdnů odstranil vady dovolání, s upozorněním, že jinak bude dovolání odmítnuto. Obhájce by měl vždy této výzvě včas vyhovět, aby předešel tomu, že dovolání bude odmítnuto, protože nesplňuje náležitosti obsahu dovolání. I takové případy se stávají, byť jsou spíše vzácné. Např. v konkrétní věci podal obhájce dovolání, v němž neuvedl zákonný dovolací důvod odkazem na ustanovení § 265b odst. 1

písm. a) až l) tr. ř., ani slovní citaci některého z těchto ustanovení. Předseda senátu soudu prvního stupně obhájce upozornil na tento nedostatek, vyzval ho k odstranění uvedené vady ve lhůtě dvou týdnů a poučil ho, že jinak bude dovolání odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. d) tr. ř. Obhájce zaslal soudu podání, kterým zmíněnou vadu neodstranil, neboť uvedl, že „*z podaného dovolání je dostatečně jasné, z jakých důvodů bylo podáno*“, a dodal, že „*trvá na podaném dovolání a nemá ho čím doplnit*“. Následovalo odmítnutí dovolání bez toho, že by se Nejvyšší soud věci meritorně zabýval.

VII. ZPĚTVZETÍ DOVOLÁNÍ

Dovolání lze vzít zpět. Připouští to ustanovení § 265g odst. 1 tr. ř. Případy zpětvzetí dovolání jsou velmi výjimečné. Nevystávají tu žádné podstatnější problémy, až na to, že obhájce někdy nevěnuje potřebnou pozornost podání, jehož obsahem je zpětvzetí dovolání. Jedná se o to, že pokud dovolání bere za obviněného zpět obhájce, musí být z jeho podání adresovaného soudu výslovně zřejmé, že tak činí se souhlasem obviněného, na jeho žádost, z jeho příkazu apod. Souvisí to s postavením obhájce v trestním řízení. Práva obhájce, tak, jak jsou upravena v ustanovení § 41 odst. 2 tr. ř., zahrnují právo obhájce podávat za obviněného opravné prostředky, ale není mezi nimi právo brát zpět podané opravné prostředky. Z toho vyplývá, že právo obhájce podat za obviněného opravný prostředek vyplývá bez dalšího přímo ze zákona a že obhájce ve vztahu k soudu nepotřebuje k podání opravného prostředku žádné zvláštní pověření od obviněného. **Protože obhájce není ze zákona zmocněn k tomu, aby za obviněného bral zpět podané opravné prostředky, musí mít ke zpětvzetí opravného prostředku výslovný souhlas obviněného.** V případě odvolání to vyplývá z ustanovení § 250 odst. 3 tr. ř., v případě stížnosti to vyplývá z ustanovení § 144 odst. 3 tr. ř. a v případě návrhu na povolení obnovy řízení to vyplývá z ustanovení § 280 odst. 4 tr. ř. V případě dovolání to sice není stanoveno, ale z logiky věci to přece jen vyplývá. Je tedy třeba, aby existence výslovného souhlasu obviněného se zpětvzetím byla patrna alespoň ze znění podání, jímž je dovolání bráno zpět. Jinak by tomu patrně bylo v řízení proti uprchlému, v němž má obhájce stejná práva jako obviněný (§ 304 tr. ř.), a proto by ke zpětvzetí nepotřeboval výslovný souhlas samotného obviněného.

VIII. ZÁVĚR

Z předcházejících částí tohoto článku je zřejmé, že kvalifikované podání mimořádného opravného prostředku, jímž je dovolání, klade na obhájce vysoké odborné požadavky. Těmto požadavkům musí obhájce vyhovět, má-li podat dovolání tak, aby bylo podkladem meritorního přezkoumání pravomocného rozhodnutí Nejvyšším soudem. Bylo snahou autora přispět k tomu, aby si obhájci dokázali utvořit konkrétní představu o tom, co se od nich v souvislosti s dovoláním vyžaduje.

✦ Autor je předseda senátu Nejvyššího soudu ČR.

Poznámka redakce: První část příspěvku byla zveřejněna v č. 1-2/2012 BA.

Zajišťovací převod práva v judikatuře

Mgr. et Mgr. JAN PARMA

Tento článek reaguje na průlomové rozhodnutí velkého senátu občansko-právního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 31 Odo 495/2006 (dále v článku jen jako „judikát“), přičemž se zaměřuje na to,

jak na judikát zareagovaly další soudy.¹ Není nutné komentovat navazující judikaturu Nejvyššího soudu, protože ta se očekávaně neodchyluje od předmětného rozhodnutí. Co však okresní, krajské nebo vrchní soudy, jak si ty poradily s tímto revolučním judikátem? Respektují jejich rozhodnutí kontury judikátu, či nikoliv? Pro získání představ, jak se s touto situací tyto soudy vyrovnaly, je v článku představeno několik soudních rozhodnutí reagujících na tento judikát s komentářem autora článku.²

Je nepochybné, že **judikátem došlo k výrazné úpravě chápání zajišťovacího převodu práva** oproti dřívějšímu způsobu, kdy se vycházelo zásadně ze zákonné úpravy v rozsahu dvou odstavců v občanském zákoníku.³ **Nejvyšší soud fakticky redefinoval podstatné náležitosti smlouvy o zajišťovacím převodu práva a explicitně předstabil základní vlastnosti tohoto zajišťovacího institutu.**

Důsledky judikátu jsou dalekosáhlé, zejména v tom, že **zajišťovací převod práva nespĺňující podmínky vyjmenované Nejvyšším soudem je absolutně neplatný.** V podstatě to znamená, že byla soudům uložena povinnost zkoumat předkládané smlouvy o zajišťovacím převodu práva i z pohledu jejich souladnosti s judikátem.⁴

Na počátku je vhodné konstatovat, že judikát již byl předmětem zkoumání u Ústavního soudu, když stěžovatelé namítali zejména překročení pravomocí Nejvyšším soudem, faktickou retroaktivitu důsledků judikátu a obecně jeho překvapivost. Všechny tyto stížnosti Ústavní soud odmítl s tím, že Nejvyšší soud toliko plnil svou funkci sjednocovatele judikatury a zobecňovatele rozhodovací praxe soudů.⁵ Mimo jiné Ústavní soud rovněž odmítl námítky stěžovatelů, že v okamžiku uzavírání smluv o zajišťovacím převodu práva se řídili tehdy známou a publikovanou judikaturou, která nebyla ve vztahu k zajišťovacímu převodu práva tak přísná, jak se stala po judikátu.⁶

SMLOUVY O ZAJIŠŤOVACÍM PŘEVODU PRÁVA JSOU ČASTO ZKOUMÁNY V RÁMCI INCIDENČNÍCH SPORŮ V INSOLVENČNÍCH ŘÍZENÍCH:

a) Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, rozhodnutím č. j. 56 Cm 6/2009-76 ze dne 17. 3. 2011 zamítl žalobu na vyloučení věci z majetkové podstaty dlužníka. Ža-

lobce ve své žalobě neúspěšně argumentoval, že insolvenční správce neoprávněně sepsal do majetkové podstaty věci, které jsou ve vlastnictví žalobce na základě smlouvy o zajišťovacím převodu vlastnického práva k těmto věcem. Soud poukázal na to, že judikát, i když byl vyneseno v souvislosti se zákonem č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, je nutno vztáhnout a použít i u zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon. Dále pak soud použil závěry judikátu ve věci absolutní neplatnosti smlouvy o zajišťovacím převodu práva, když v jím zkoumané smlouvě nebyla obsažena ujednání o tom, že v případě zpeněžení převedeného práva je věřitel povinen případný přebytek vydat dlužníkovi, jaký vliv na převedené právo má pozdní splnění závazku ze strany dlužníka a k jakému účelu jsou v době převodu práva používány užitky z toho práva. Z těchto důvodů pak seznal, že žalobcem předložená smlouva o zajišťovacím převodu vlastnického práva je absolutně neplatná.

b) Vrchní soud v Olomouci v usnesení sp. zn. 3 VSOL 2/2011 ze dne 18. 4. 2011 změnil prvostupňové rozhodnutí Krajského soudu v Brně č. j. KSBR 45 INS 12461/2010-A-6 ve věci návrhu dlužníka na povolení oddlužení splátkovým kalendářem. Krajský soud v Brně vyzval navrhovatele-dlužníka k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení ve výši 30 000 Kč, jelikož měl za to, že dlužník nedisponuje majetkem ani příjmy, které by umožňovaly povolení oddlužení, a proto na majetek dlužníka prohlásil konkurz a v této souvislosti zároveň uložil dlužníkovi povinnost uhradit zálohu na náklady insolvenčního řízení. Vrchní soud povinnost k úhradě zálohy zrušil a současně poučil prvostupňový soud, že by měl více zkoumat majetek dlužníka, resp. smlouvu o zajišťovacím převodu vlastnického práva k bytové jednotce, kterou dlužník převedl své vlastnické právo. Vrchní soud v tomto poukázal na závěry judikátu s tím, že pokud by prvostupňový soud posoudil tuto smlouvu jako absolutně neplatnou, byl by zde majetek, který by bylo možno zpeněžit v rámci insolvenčního řízení. Krajský soud v Brně pak skutečně dle rozhodnutí č. j. KSBR 45 INS 12461/2010-A-13 tuto smlouvu posoudil jako absolutně neplatnou, z čehož vyplynulo, že předmětnou bytovou jednotku jako součást majetku dlužníka je možné v rámci insolvenčního řízení zpeněžit.

1 Článek je možné vnímat i jako volné pokračování na téma závaznosti judikatury z článků JUDr. Chalupy (č. 6/2011) a JUDr. Samkové (č. 9/2011) v Bulletinu advokacie.

2 Článek je pak pochopitelně omezen toliko na soudní rozhodnutí, o kterých autor ví.

3 Nejvyšší soud tak zcela zavrhl fiduciární povahu zajišťovacího převodu práva.

4 Absolutní neplatnost musí soud zkoumat povinně vždy.

5 Např. viz I. ÚS 2725/09 ze dne 12. 5. 2010.

6 Např. viz II. ÚS 2686/09 ze dne 3. 12. 2009.

V tomto případě je dobře rozpoznatelný důsledek judikátu týkající se absolutní neplatnosti, kterou jsou soudy povinny zkoumat ex officio, a to i v případech návrhů na oddlužení při zkoumání majetku dlužníka, resp. tvrzeného bývalého majetku dlužníka. Je ale současně otázkou, zda lze od insolvenčních soudů skutečně očekávat, že budou tyto věci zkoumat i v rámci zkoumání důvodnosti návrhu na oddlužení.⁷

c) Krajský soud v Praze jako insolvenční soud rozhodoval v řízení pod sp. zn. 38 ICm 271/2010 o žalobě na určení popřené pohledávky podané věřitelem proti insolvenčnímu správci. Žalobce se žalobou domáhal, aby jeho pohledávka byla uznána jako zajištěná v důsledku uzavření zástavních smluv a smlouvy o zajišťovacím převodu vlastnického práva. Insolvenční správce popřel pohledávky věřitele co do jejich pořadí a s odkazem na judikát argumentoval absolutní neplatností smlouvy o zajišťovacím převodu práva,⁸ když dle jeho názoru předmětná smlouva neobsahovala jednoznačné určení závazku, který byl zajištěn, převáděné právo ani způsob případného uspokojení z převáděného práva věřitelem (žalobcem). Soud dal insolvenčnímu správci za pravdu a ztotožnil se s jeho argumentací.

Odůvodnění rozhodnutí je však poněkud sporné, neboť dle soudu zajišťovací převod práva, který nastává bez dalšího ihned po uzavření smlouvy, odporuje podstatě takovéto smlouvy a svou podstatou se blíží smlouvě kupní. V tomto však soud evidentně pochybil, když právě převod vlastnického práva bez dalšího odlišuje zajišťovací převod od zakázané propadné zástavy. Je pak právě zcela logické a souladné s právem, že právo je bez dalšího převedeno na věřitele a současně je uzavřena smlouva o výpůjčce, takže věc zůstává v držbě dlužníka. Tento převod je uskutečněn s rozvazovací podmínkou, která, pokud je splněna, má za následek převod práva zpět na dlužníka, a to opět bez dalšího.

d) Ve stejném insolvenčním řízení jako výše (písmeno c) Krajský soud v Praze rozsudkem č. j. 38 ICm 249/2010-26 potvrdil svůj názor na smlouvu o zajišťovacím převodu práva ve světle judikátu a i zde zkoumanou smlouvu posoudil jako absolutně neplatnou a žalobu věřitele proti insolvenčnímu správci zamítl. Argumentace insolvenčního správce i soudu byla obdobná jako ve výše uvedeném případě.

Oproti výše uvedenému rozhodnutí však zde soud výslovně v odůvodnění uvedl, že v posuzované smlouvě o zajišťovacím převodu práva nebyla uvedena konkrétní výše zajišťované pohledávky ke dni uzavření smlouvy o zajišťovacím převodu práva, což shledal jako závadné a rovněž způsobující absolutní neplatnost. S tímto však nelze souhlasit, neboť konkrétní vyčíslení zajišťované pohledávky není dle zákona ani dle judikátu nutné a mnohdy ani možné, když předmětem zajištění je často i příslušenství nebo případně smluv-

ni sankce. Zajišťovanou pohledávku pak musí být možno vypočítat ke konkrétnímu dni, avšak její výpočet ke dni uzavření smlouvy o zajišťovacím převodu práva by byl nelogický a nedůvodný, když v okamžiku, kdy případně nastoupí uhrazovací fáze zajišťovacího převodu, může být zajišťovaná pohledávka vyšší, ale i nižší, jestliže dlužník její část uhradí.

e) Rozhodnutí popsané výše v písmeni d) bylo zrušeno, resp. změněno, rozsudkem Vrchního soudu v Praze č. j. 101 VSPH 49/2011-77 ze dne 9. 7. 2011 tak, že soud shledal pohledávku žalobce za zajištěnou. Vrchní soud se neztotožnil s názorem Krajského soudu v Praze a posoudil smlouvu o zajišťovacím převodu práva jako platnou. Soud sice uznal, že smlouva neobsahuje ujednání, jaký vliv na vlastnické právo věřitele k zajištěnému majetku má pozdní uspokojení pohledávky dlužníkem, avšak trvání na této podmínce označil za bezobsažný právní formalismus s ohledem na fakt, že dlužník svou povinnost nesplnil.

Vrchní soud v Praze tak shledal smlouvu jako splňující náležitosti dle judikátu, i když svým rozhodnutím fakticky posunul výklad judikátu. Dle informací od příslušného insolvenčního správce bylo v této věci podáno dovolání, bude tudíž zajímavé, jak se k předmětnému rozhodnutí postaví Nejvyšší soud. Dle mého názoru jej zruší, neboť Vrchní soud v Praze se odchýlil ve svém rozhodnutí od judikátu, který má sjednocující povahu, a zkoumaná smlouva o zajišťovacím převodu práva nesplňuje náležitosti dle judikátu.

SMLOUVY O ZAJIŠŤOVACÍM PŘEVODU PRÁVA JSOU TAKÉ ČASTO ZKOUMÁNY V RÁMCI ŽALOB NA URČENÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA:

a) Okresní soud v Rakovníku rozhodoval situaci, kdy se žalobce, jako v katastru nemovitostí zapsaný vlastník nemovitosti, domáhal rozhodnutí soudu o neplatnosti smlouvy o zajišťovacím převodu práva s poukazem na fakt, že na základě této smlouvy právě probíhá u příslušného katastrálního úřadu řízení o povolení vkladu, které bylo přerušeno. Okresní soud v Rakovníku rozsudkem č. j. 7 C 117/2010-117 ze dne 4. 5. 2011 žalobě vyhověl, když s odkazem na judikát seznal absolutní neplatnost této smlouvy. Dle zkoumané smlouvy přecházelo při prodlení povinností dlužníka (žalobce) vlastnické právo na věřitele (žalovaného) trvale a nebylo řešeno, jaký vliv to má na dluh dlužníka. A současně nebylo řešeno, zda je věřitel povinen nemovitost v takovém případě zpeněžit a za jakých podmínek. Žalovaný s rozsudkem nesouhlasil a podal odvolání ke Krajskému soudu v Praze. Krajský soud v Praze pak pod sp. zn. 27 Co 380/2011 prvoinstanční rozsudek potvrdil, když v rámci svého odůvodnění odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 344/2011, jenž odkazuje a vychází z judikátu, se zdůrazněním, že je-li využití možnosti zpeněžení ponecháno zcela na vůli věřitele, jde z obsahového hlediska o nepřípustné ujednání o propadné zástavě.

b) Okresní soud Praha-východ rozhodoval o určení vlastnického práva, když žalobce sám v žalobním návrhu argu-

7 Pokud by v tomto případě dlužník nejprve neuvedl předmětný byt jako svůj majetek a teprve dodatečně neuvedl, že vlastnické právo pozbyl, tak by prvoinstanční ani druhoinstanční soudy o tomto majetku nevěděly a teprve insolvenční správce v rámci svého zjišťování majetku by tuto skutečnost zjistil.

8 Neplatnost zástavních smluv v této věci odvíjel insolvenční správce od jiných skutečností a i tam mu dal soud za pravdu.

mentoval judikátem a jeho závěry. Soud dal žalobci za pravdu a rozhodl rozsudkem č. j. 4 C 256/2010-77 ze dne 21. 4. 2011 o tom, že žalobce je vlastníkem nemovitostí, s odůvodněním, že smlouva o zajišťovacím převodu práva, na základě které byl žalovaný zapsán jako vlastník nemovitostí do katastru nemovitostí, je absolutně neplatná, neboť neobsahuje ujednání o tom, jak se strany vypořádají v případě, že se dlužník dostane do prodlení se splněním své zajišťované povinnosti. Dále pak žalovaný neměl povinnost v případě prodlení žalobce předmětnou nemovitost zpeněžit, ale smlouva hovořila toliko o možnosti. Soud tedy shledal tuto smlouvu jako absolutně neplatnou. Tento rozsudek nenabyl právní moci, když žalovaný proti němu uplatnil opravný prostředek, o kterém doposud nebylo rozhodnuto.

Ve svém odůvodnění se však soud dopustil i nesprávnosti, která jde proti závěrům judikátu a to tak, že připustil tzv. fidiuciární povahu zajišťovacího převodu práva.

c) Také Okresní soud v Prostějově rozhodoval pod sp. zn. 5 C 9/2010 žalobu na určení vlastnického práva.⁹ Žalobci ve svém návrhu argumentovali, že smlouva o zajišťovacím převodu práva, kterou s žalovanou uzavřeli, je absolutně neplatná, když nespĺňuje podmínky stanovené judikátem. Žalovaná se pak bránila tím, že v okamžiku uzavírání této smlouvy, tj. 2. 5. 2007, se smluvní strany řídily tehdy existentní judikaturou, se kterou měla být smlouva v souladu. Soud dal za pravdu žalobcům, když předmětnou smlouvu o zajišťovacím převodu práva shledal absolutně neplatnou pro chybějící ustanovení týkající se vlivu na převedené právo, pokud žalobci splní svou zajišťovanou povinnost dodatečně, i když v rámci svého prodlení. Dle soudu také zkoumaná smlouva neodpovídá na otázku, zda to, že se žalovaná stala nepodmíněným vlastníkem, má vliv na existenci zajištěné pohledávky, nebo zda žalovaná může a za jakých okolností převést v takovém okamžiku převedené právo dále na třetí osobu a jaké bude mít toto zpeněžení vliv na zajištěnou pohledávku. Soud odmítl argumentaci žalované s tím, že důvody popsané v judikátu způsobující absolutní neplatnost pro neurčitost smluv bylo možno dovodit i přede dnem vydání tohoto rozhodnutí. Tento rozsudek nenabyl právní moci, když žalovaná proti němu uplatnila opravný prostředek, o kterém doposud nebylo rozhodnuto.

SMLOUVAMI O ZAJIŠŤOVACÍM PŘEVODU PRÁVA SE SOUDY ZABÝVALY I RÁMCI JINÝCH ŘÍZENÍ:

a) Okresní soud v Táboře rozsudkem č. j. 10 C 14/2011-77 ze dne 18. 5. 2011 rozhodl o povinnosti žalovaného zaplatit žalobci peněžní částku. Žalobce poskytl žalovanému úvěr na nákup automobilu, jehož vrácení bylo zajištěno zajišťovacím převodem vlastnického práva k předmětnému automobilu. V rámci rozhodování v této věci pak soud posoudil předmětnou smlouvu o zajišťovacím převodu práva, která je součástí všeobecných podmínek žalobce, jako absolutně neplatnou, když tato smlouva neodpovídá požadavkům judikátu, jelikož váže účinnost převodu práva na žalobce až na dobu prodlení dlužníka se splněním jeho povinností. Takovéto ustanovení má pak charakter tzv. propadné zástavy. Absolut-

ní neplatnost smlouvy o zajišťovacím převodu práva však pochopitelně neměla žádný vliv na smlouvu o úvěru a povinnostech z ní vyplývajících.

Jelikož žalovaný se nezúčastnil soudního jednání, ani se k žalobě nikterak nevyjádřil, lze oprávněně pochybovat, že by si v odůvodnění rozsudku povšiml konstatování soudu o absolutní neplatnosti zajišťovacího převodu.¹⁰

b) Okresní soud v Prostějově se zabýval žalobou na vyklizení nemovitosti pod sp. zn. 6 C 415/2008. Žalobce ve své žalobě argumentoval, že je vlastníkem nemovitosti na základě smlouvy o zajišťovacím převodu práva, která byla vložena do katastru nemovitostí, a že žalovanému nesvědčí žádné právo k užívání nemovitosti. Soud v této věci zkoumal nabývací titul k vlastnickému právu žalobce a shledal ho absolutně neplatným. Proto žalobu na vyklizení zamítl, neboť žalobci dle soudu nesvědčilo vlastnické právo k nemovitosti, a tudíž se nemůže ani domáhat vyklizení nemovitosti. V odůvodnění pak soud odkázal na judikát s tím, že zkoumaná smlouva nespĺňuje v judikátu předložené podmínky. Proti tomuto rozhodnutí se žalobce odvolal ke Krajskému soudu v Brně, který pod sp. zn. 17 Co 230/2010 prvoinstanční rozhodnutí potvrdil, když se plně ztotožnil s rozhodnutím soudu první instance i s jeho odůvodněním.¹¹

Žalovaný využil těchto soudních rozhodnutí, ve kterých byla konstatována absolutní neplatnost smlouvy o zajišťovacím převodu práva, kterou měl pozbýt vlastnické právo k nemovitostem, a podal v této věci žalobu na určení vlastnického práva. Lze oprávněně předpokládat, že v této žalobě bude žalovaný již jako žalobce úspěšný.

Z výše uvedených rozhodnutí zmiňovaných soudů je patrné, že soudy vedou v patrnosti judikát a je jim známa jeho existence. Ale ne všechny se judikátem řídí, a naopak jej mnohdy svými rozhodnutími fakticky rozšiřují nebo upravují.

Není bez zajímavosti poukázat na to, že mnohé z výše uvedených smluv o zajišťovacím převodu práva byly sepsány osobami znalými práva (notáři, advokáty)¹² poté, co byl vydán judikát, a přesto byly tyto smlouvy následně shledány soudy jako absolutně neplatné.

✿ Autor je advokátním koncipientem v Brně.

9 Okresní soud v Prostějově rozhodl obdobně i v jiné věci, a to dne 27. 9. 2011 pod sp. zn. 5 C 281/2008.

10 Zde je rovněž vhodná poznámka, že mnohé společnosti zabývající se poskytováním úvěrů pro nákup věcí (často automobilů) mají v rámci svých všeobecných podmínek jako zajišťovací institut právě zajišťovací převod vlastnického práva, který však nerespektuje judikát a je tudíž neplatný.

11 V rámci odvolacího řízení pak bylo zjištěno, že žalobce již není zapsán jako vlastník předmětné nemovitosti v katastru nemovitostí, když dle zápisu v katastru nemovitostí svědčí vlastnické právo třetí osobě. Tudíž zde byl další důvod pro potvrzení rozhodnutí soudu první instance. Katastrální úřad převod vlastnického práva provedl, přestože soud zpochybnil nabývací titul převodce. Katastrální úřad však nemá povinnost zkoumat platnost nabývacích titulů.

12 Autor vychází z odůvodnění těchto soudních rozhodnutí.

Několik postřehů k dozorčí radě ve společnosti s ručením omezeným

JUDr. TOMÁŠ PLÍHAL

Společnost s ručením omezeným jakožto kapitálová obchodní společnost s prvky obchodní společnosti osobní může mít zřízení dozorčí rady.

Zřízení dozorčí rady je povinné, stanoví-li tak zvláštní zákon, či v případě, že po zápisu přeshraniční fúze do obchodního rejstříku za podmínek stanovených zákonem o přeměnách obchodních společností a družstev vznikne zaměstnancům nástupnické společnosti právo volit a odvolávat jednoho či více členů dozorčí rady společnosti s ručením omezeným, která má své sídlo po zápisu přeshraniční fúze do obchodního rejstříku na území České republiky.

Tento model se odráží v úpravě rakouské, kterou přijalo i meziválečné Československo, kdy povinné zřízení dozorčí rady stanovilo pouze ust. § 29 zákona č. 58/1906 ř. z., o společnostech s ručením obmezeným, dle kterého bylo nutné dozorčí radu zřídit, byl-li kmenový kapitál vyšší než 1 000 000 korun a počet společníků větší než padesát.

V praxi tedy zřízení dozorčí rady ve společnosti s ručením omezeným ponechal zákonodárce na vůli společníků, a to vzhledem k faktu, že případů, kdy společnost musí dozorčí radu zřídit, je velice málo.

V praxi se ukazuje a zápisy v obchodním rejstříku to potvrzují, že není třeba dozorčí radu jakožto kontrolní pojistku ve společnosti zřízovat, jelikož ve valné většině jsou společníci společnosti s ručením omezeným rovněž jednatelem a velká část těchto společností má nanejvýš dva společníky. Případy s větším počtem společníků či odlišnou osobou jednatele a společníka v rámci jedné společnosti jsou spíše výjimkou.

Rozhodnou-li se společníci však tento dozorčí orgán zřídit, musí být tato skutečnost promítnuta ve společenské smlouvě či stanovách společnosti.

Úkolem dozorčí rady je podávat zprávy valné hromadě, dohlížet na činnost jednatele, nahlížet a kontrolovat obchodní a účetní knihy a přezkoumávat účetní závěrky společnosti. Členy dozorčí rady volí valná hromada, kdy minimální počet členů, který zákon stanoví, je tři. Členem dozorčí rady může být toliko fyzická osoba způsobilá k právním úkonům, starší 18 let, bezúhonná ve smyslu zákona o živnostenském podni-

kání a u níž nenastala skutečnost, jež je překážkou provozování živnosti podle zákona o živnostenském podnikání, a nesmí jím být jednatel společnosti. Jména prvních členů dozorčí rady musí obsahovat společenská smlouva a tyto členy tedy nevolí valná hromada. Funkční období není u členů dozorčí rady společnosti s ručením omezeným zákonem stanoveno a je tedy zcela na vůli společnosti, zda jej časově omezí či ponechá neomezené. Jméno a bydliště člena dozorčí rady, stejně tak jako den vzniku a zániku jeho funkce, se povinně zapisuje do obchodního rejstříku.

Jak plyne z uvedených skutečností, a praxe to jenom potvrzuje, je jen malé procento společností s ručením omezeným, které mají dozorčí radu zřízenou. Často se jedná o společnosti s velkým počtem společníků, a to zejména právnických osob s velkou kapitálovou účastí, věnující se pestré škále podnikatelských činností.

Úvahou autora toho příspěvku je případ, kdy společnost má ve společenské smlouvě či stanovách dozorčí radu sice zakotvenou, ovšem skutečně nedošlo k volbě jejích členů, nebo po zániku funkce člena dozorčí rady nedošlo k obsazení této funkce novou osobou. Zcela bezpochyby pak tento nesoulad zakládá možnost soudu, aby rozhodl, a to poté, co byl na tuto skutečnost upozorněn, a podnikatel ani ve stanovené lhůtě nesjednal nápravu, a je-li to v zájmu ochrany třetích osob, **o zrušení společnosti s likvidací.** Nápravou by v dané situaci mohlo být buď samotné jmenování členů dozorčí rady, a nebo změna společenské smlouvy či stanov spočívající ve vypuštění ustanovení o zřízení dozorčí rady.

Tato situace, kdy společnost nemá skutečně dozorčí radu zřízenou, ačkoliv jí tato povinnost plyne ze společenské smlouvy, může nastat v případě, kdy již po vzniku společnosti byla společenská smlouva změněna a dozorčí rada byla do struktury orgánů společnosti zařazena. V úvahu nepřipadá situace, kdy dozorčí rada nebude obsazena ještě před samotným vznikem společnosti, jelikož již samotná společenská smlouva jako zakladatelský dokument dokládající založení společnosti musí jména a bydliště prvních členů dozorčí rady obsahovat. Pakliže by společenská smlouva založené společnosti počítala se zřízením dozorčí rady, ale neobsahovala by jména prvních členů, byla by tato skutečnost jistě rozhodující pro vydání zamítavého rozhodnutí rejstříkového soudu, co se zápisu společnosti do obchodního rejstříku týče.

✿ Autor je vyšším soudním úředníkem obchodního rejstříku Krajského soudu v Plzni.

Právnícké osoby jako osoby sobě navzájem blízké

JUDr. OLDŘICH ŘEHÁČEK

Problematika osob vzájemně blízkých je problematikou, kterou se odborná literatura, resp. soudní judikatura zabývá již dlouhou dobu. Dvě nedávna rozhodnutí Vrchního soudu v Praze

však znamenají další, a to významné, rozšíření pojmu „osoba blízká“, jak ve smyslu ust. § 116 občanského zákoníku, tak ve smyslu ust. § 196a obchodního zákoníku.

USTANOVENÍ § 116 OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

Ustanovení § 116 občanského zákoníku stanoví, že osobou blízkou je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel, resp. partner (ve smyslu zákona o registrovaném partnerství); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní.

Z uvedeného ustanovení je patrné, že zákonodárce rozlišuje mezi osobami, které jsou si (v právním smyslu) blízké vždy (příbuzní v řadě přímé, sourozenci, manželé, resp. partneři), a osobami, které osobami blízkými jen a pouze na základě jejich vzájemného vztahu (rodinného nebo obdobného) nejsou; tyto osoby jsou osobami sobě blízkými jen při současné existenci „společně pocítované újmy“.

Na ust. § 116 občanského zákoníku pak navazuje citlivé ustanovení § 196a obchodního zákoníku, které v souvislosti s určitými právními úkony, resp. majetkovými dispozicemi přikládá právní relevanci (v podobě možné absolutní neplatnosti smlouvy¹) skutečnosti, s kterými subjekty akciová společnost, popř. společnost s ručením omezeným dané úkony (dispozice) činí.

Rozebíraná ustanovení občanského, resp. obchodního zákoníku se nesporně vztahují na poměry mezi fyzickými osobami. Jak však ukáží níže, soudní judikatura za pomoci analogie (§ 853 občanského zákoníku, resp. § 1 odst. 2 obchodního zákoníku) dospívá v otázce právně relevantní blízkosti k postupnému odstranění rozdílů mezi fyzickými a právníckými osobami (k odstranění veškerých diferencí však, jak uvádím v závěru, dle mého dojít nemůže).

PRÁVNICKÁ OSOBA JAKO OSOBA BLÍZKÁ FYZICKÉ OSOBĚ

Soudní judikatura již před lety dovodila, že vztah vzájemné blízkosti je (a priori) dán mezi statutárním orgánem (čle-

ny kolektivního statutárního orgánu) právnícké osoby a touto právníckou osobou (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 1. 8. 2002, sp. zn. 21 Cdo 2192/2001). Totéž platí i o vztahu právnícké osoby a jejího (jediného či alespoň majoritního) společníka (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 22 Cdo 1836/2003²).³ Pokud pak jde o vztah mezi právníckou osobou a jejími zaměstnanci, není možno jejich vzájemnou blízkost vyloučit; k tomu, aby však bylo možné konstatovat, že jde o osoby blízké, je nutno zkoumat, zda se jich poměry jejich zaměstnavatele podstatným způsobem dotýkají, tedy zda by tyto osoby důvodně pocítovaly újmu, kterou zaměstnavatel utrpěl, jako újmu vlastní (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 21 Cdo 2600/2005).^{4,5}

Soudní judikatura dále dospěla k názoru, že blízký vztah nemusí být dán toliko mezi právníckou osobou a fyzickou osobou, která se podílí (osobně či majetkově) na činnosti této právnícké osoby. **Fyzickou osobu je totiž možno považovat za osobu blízkou právnícké osobě též tehdy (nepochybně ale ne vždy – srov. níže), jestliže tato fyzická osoba je osobou blízkou fyzické osobě, která se (osobně či majetkově) podílí na činnosti této právnícké osoby.**

Uvedené platí jak pro posouzení dvou subjektů (fyzické a právnícké osoby) jako osob blízkých ve smyslu ust. § 116 občanského zákoníku (srov. rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 2. 2001, sp. zn. 18 Co 30/2001⁶), tak ve smyslu ust. § 196a obchodního zákoníku (viz níže).

V případě vzájemné blízkosti ve smyslu ust. § 196a obchodního zákoníku dochází ve světle aktuální judikatury k vytvoření prostoru pro možnost – byť nepřímé a zprostředkované – blízkosti právníckých osob, jejichž (statutárními) orgány (členy orgánů), příp. jinými osobami uvedenými v prvním odstavci daného ustanovení, jsou shodné, resp. blízké fyzické osoby. K prvému, tedy ke shodnosti fyzických osob, je možno citovat z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 1.

1 Viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. března 2002, sp. zn. 29 Odo 159/2001.

2 Interpretaci daného rozhodnutí v tom smyslu, že vztah vzájemné blízkosti je dán mezi právníckou osobou a jakýmkoliv jejím společníkem (tzn. i zcela minoritním), nelze pokládat za akceptovatelnou (jakkoliv k ní odůvodnění předmětného rozhodnutí svádí).

3 K uvedenému srov. též ust. § 22 odst. 2 vládního návrhu nového občanského zákoníku na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti.

4 Okruh osob, které by potenciálně mohly být považovány za osoby blízké právnícké osobě, je nicméně širší; může jít např. o členy družstva, resp. obecně o osoby, které mají k právnícké osobě vztah obdobný vztahu zaměstnaneckému, členskému či společnickému.

5 K rozebíranému judikaturnímu vývoji blíže např. Čech, P., Pavela, L.: Obchodní společnost jako osoba blízká? Právní rádce, 2007, č. 1.

6 Publikováno v časopise Právní rozhledy, 2001, č. 11.

2010, sp. zn. 29 Cdo 4822/2008, ve kterém bylo při výkladu ust. § 196a obchodního zákoníku konstatováno: „Ačkoliv v tomto ustanovení ani v jiných ustanoveních obchodního (či občanského) zákoníku není výslovně uvedeno, kdo se rozumí osobou blízkou osobám vypočteným v § 196a odst. 1 obch. zák., nelze z nedostatku výslovné právní úpravy dovozovat, že by osobou blízkou osobám vypočteným v § 196a odst. 1 obch. zák. nemohla být právnická osoba ... Byl-li tedy K. T. dne 11. listopadu 1999 předsedou představenstva dlužnice, byla dlužnice ve vztahu k němu osobou blízkou. Byl-li jmenovaný zároveň členem dozorčí rady zástavkyně, která uzavřela (zástavní) smlouvu, jejímž obsahem bylo zajištění závazků dlužnice, uzavřela zástavkyně smlouvu s osobou blízkou členu své dozorčí rady (§ 196a odst. 1 obch. zák.). Dovolatelka se proto nemýlí, má-li za to, že zástavní smlouva je úkonem, na který dopadá režim ustanovení § 196a obch. zák.“

Vzájemnou blízkost fyzických osob v orgánech dvou obchodních společností jako dostatečnou podmínku pro vzájemnou blízkost těchto právnických osob ve smyslu předmětného ustanovení obchodního zákoníku dovodil Vrchní soud v Praze v rozhodnutí ze dne 19. 5. 2011, sp. zn. 88 ICm 1193/2010 (MSPH 88 INS 3636/2010, 102 VSPH 4/2011-60). V tomto rozhodnutí se Vrchní soud v Praze zabýval v souvislosti s aplikací ust. § 196a obchodního zákoníku otázkou vzájemné blízkosti dvou právnických osob – společností s ručením omezeným, které nepropojovala žádná fyzická osoba, nicméně jediným společníkem a jednatelem první společnosti byl otec jediného společníka a jednatele druhé společnosti. Vrchní soud v Praze konstatoval, že účelem úpravy obsažené v ust. § 196a obchodního zákoníku je ochránit společnost před nepoctivým jednáním osob, které jsou oprávněny činit za ni právní úkony, a uzavřel, že *za situace, kdy v době uzavření kupních smluv byli jednatele a společníky společnosti s ručením omezeným, mezi nimiž k úplatnému převodu automobilů došlo, otec a syn, šlo o úplatný převod majetku mezi osobami jednajícími ve shodě [§ 66b odst. 3 písm. a) a d) obchodního zákoníku] a současně mezi osobami blízkými ve smyslu ust. § 196 odst. 1 a 3 obchodního zákoníku.* Tímto rozhodnutím tak Vrchní soud v Praze odpověděl pozitivně na otázku, kterou již před lety položil Nejvyšší soud ČR, když ve svém rozhodnutí ze dne 29. 11. 2005, sp. zn. 29 Odo 1061/2004, uložil prvostupňovému soudu, aby v dalším řízení zkoumal, zda lze za osobu blízkou ve smyslu ustanovení § 196a odst. 1

a 2 obchodního zákoníku považovat i právnickou osobu, ve které je statutárním orgánem osoba blízká statutárnímu orgánu převodce majetku podle ustanovení § 196a odst. 3 obchodního zákoníku.

PRÁVNICKÁ OSOBA JAKO OSOBA BLÍZKÁ PRÁVNICKÉ OSOBĚ?

Je však možno dovodit vzájemnou blízkost právnických osob i ve smyslu ust. § 116 občanského zákoníku (tzn. vzájemnou blízkost nezprostředkovanou specifickým ustanovením § 196a obchodního zákoníku)?

Dle mého soudu není při zodpovězení dané otázky možné nevnímat fakt, že právnická osoba je ve skutečnosti – na rozdíl od osob fyzických – pouze umělá entita. Z této skutečnosti pak rezultuje názor, že „přesvědčení, že společnost může mít svůj vlastní oddělený zájem ... nezávislý na zájmech své lidské složky, je ve skutečnosti prakticky mýtus.“⁸

Tomuto odpovídá i konstatování Nejvyššího soudu ČR (v již výše uvedeném rozhodnutí, sp. zn. 2192/2001), že *právnické osoby jsou subjekty, které byly vytvořeny lidmi (fyzickými osobami) a kterým zákon přiznává postavení právnických osob. Pro právnickou osobu je mimo jiné charakteristické, že svou vůli nevytváří sama o sobě, ale jen prostřednictvím fyzických osob, a to těch, které jsou k tomu podle práva povolány. Jen prostřednictvím fyzických osob právnická osoba také projevuje svoji vůli navenek (zejména činí právní úkony).*

Je nepochybné, že jestliže je vůle právnických osob vytvářena a právně realizována fyzickými osobami, které jsou osobami navzájem blízkými, budou tyto fyzické osoby ovlivněny vzájemnou blízkostí v zásadě⁹ stejně, jako v případě, kdy vytvářejí a projevují svou vlastní vůli.¹⁰

Lze předpokládat, že i z těchto úvah – byť implicitně – vyšel Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí ze dne 18. 4. 2011, sp. zn. MSPH 99 INS 4962/2009, 3 VSPH 418/2011-B-54. V tomto rozhodnutí byla Vrchním soudem v Praze řešena (mimo jiné) otázka vzájemné blízkosti dvou právnických osob propojených osobami svých jednatelů (dané právnické osoby měly totožné jednatele). Vrchní soud v Praze k tomu uzavřel, že *soudní praxe dospěla k závěru, že osobou blízkou může být i právnická osoba a že statutární orgán společnosti je osobou blízkou této společnosti ... a že zprostředkovaně tak ve vztahu osob blízkých mohou být i právnické osoby navzájem. V projednávané věci není pochyb o tom, že Ing. J. Š. a Ing. Y. Š. jsou statutárními orgány, resp. jednatele jak ve společnosti dlužníka, tak ve společnosti Zástupce, a proto je na místě i závěr o tom, že tyto společnosti jsou ve vztahu osob blízkých ve smyslu § 116 ObčZ, že Zástupce není způsobilý k výkonu funkce zástupce věřitelů, neboť nesplňuje podmínky ustanovení § 59 odst. 2 InsZ, a lze tak objektivně pochybovat o jeho nepodjatosti.*

SHRNUTÍ

Jsem přesvědčen, že výše uváděná rozhodnutí Vrchního soudu v Praze dávají ve vzájemné vazbě podklad pro závěr, že dvě právnické osoby mohou být, za určitých okolností, osobami blízkými nejen ve smyslu ust. § 196a obchodního záko-

7 K tomu nicméně srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2011, sp. zn. 29 Cdo 619/2009.

8 „The belief that a company can have its own separate interest ... independent of the interests of its human constituencies, is in reality a practical myth.“ (Griffin, S.: Company Law: fundamental principles, Pearson, Harlow 2006, str. 240.)

9 Jakkoliv je těmto fyzickým osobám vůči právnické osobě, jejíž vůli vytvářejí a projevují, stanovena obecná povinnost loajality a povinnost péče (srov. např. Reháček, O.: Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2010, str. 99 a násl.).

10 K tomu též srov. návrh nového občanského zákoníku, který vychází z převažující fikční teorie právnických osob, podle níž nejsou právnické osoby reálně existující osoby, ale jen umělé výtvořiny právního řádu. Takové osoby nemohou mít vlastní vůli a je jim přičítána vůle fyzických osob, které ji zastupují (srov. § 147 návrhu nového občanského zákoníku). Právnické osoby mají právní osobnost (způsobilost k právům a povinnostem), ale nemají vlastní svéprávnost (způsobilost samostatně právně jednat) – Korbel, F.: Smluvní zastoupení v novém občanském zákoníku, Bulletin advokacie, 2011, č. 5, str. 46.

níku, ale též ve smyslu ust. § 116 občanského zákoníku, a to nikoliv pouze v případě shody jejich personálního substrátu, ale též v případě jeho vzájemné blízkosti.

Nesprávné a unáhlené by však jistě bylo považovat dvě právnické osoby (mutatis mutandis právnickou a fyzickou osobu) za osoby navzájem blízké jen na základě jakékoli blízkosti (shody) jejich personálního substrátu. Nepochybně je vždy nutno zkoumat, zda se personální substrát (představovaný zejména statutárními orgány, ale jak je patrné z výše uvedeného nejen jimi) daných právnických osob skládá ze shodných osob či z blízkých osob. V případě blízkých osob se je pak potřeba zabývat otázkou, zda se jedná o osoby uvedené v ust. § 116 občanského zákoníku věta před středníkem anebo (jen) za středníkem (zda je skutečně dána existence „společně pociťované újmy“). Zcela stranou by pak neměla zůstat ani otázka (shodnosti či odlišnosti) sídla daných právnických osob či jejich předmětu činnosti, resp. podnikání.

Zásadně přípustné pak musí být vedení důkazu o tom, že vzhledem ke konkrétním okolnostem daného případu právnická osoba újmu jiné právnické osoby (byť jejich personální substrát tvoří osoby shodné či navzájem blízké) jako vlastní nepociťuje (vzájemnou blízkost dvou právnických osob není tedy možno vyvozovat a priori, ale je ji nutno posuzovat ob-

dobně, jako v případě fyzických osob uvedených v ust. § 116 občanského zákoníku věta za středníkem).

Závěry vyslovené v rozebíraných rozhodnutích Vrchního soudu v Praze tedy nelze zevšeobecňovat.¹¹

To však nic nemění na tom, že uvedená rozhodnutí, resp. nastíněný judikaturní vývoj je dle mého nutno hodnotit pozitivně.¹² Jsem přesvědčen, že může napomoci nejen účinnější ochraně obchodních společností před jednáním odporujícím jejich zájmům (§ 196a obchodního zákoníku), ale též vyšší úspěšnosti podaných odpůrcích žalob (ať již dle ust. § 42a občanského zákoníku anebo dle ust. § 235 a násl. insolvenčního zákona).

✦ Autor je advokát a insolvenční správce se zvláštním oprávněním.

¹¹ K uvedenému srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3619/2009, ve kterém se mimo jiné konstatuje, že ze samotné skutečnosti, že jednatel dovozatelky byl v době uzavření kupních smluv manželem jednatelky žalované (a tedy žalovaná byla ve vztahu k dovozatelce osobou vypočtenou v § 196a odst. 2 obch. zák.), nelze závěr, podle něhož převod sporných nemovitostí podléhá omezením uvedeným v § 196a odst. 3 obch. zák., učinit.

¹² Jakkoliv nelze upřít relevanci názoru, že v některých aspektech může být hodnocení opačné (srov. např. Richter, T.: Obchodní společnost jako osoba blízká – několik poznámek k judikatuře Nejvyššího soudu, Právní rozhledy, 2007, č. 15).

Skončení pracovního poměru po novele zákoníku práce

JUDr. LADISLAV JOUZA

Novela zákoníku práce (dále „ZP“) č. 365/2011 Sb. s účinností od 1. ledna 2012 umožňuje zaměstnavatelům, aby skončili pracovní poměr výpovědí při zvlášť hrubém porušení režimu do-

časné práce neschopného pojištěnce (zaměstnanec). Umožňuje jim to nové znění § 52 písm. h) ZP. Výpověď z tohoto důvodu může zaměstnavatel dát, jestliže zaměstnanec poruší zvlášť hrubým způsobem jinou povinnost stanovenou v § 301a ZP. V tomto ustanovení se uvádí, že zaměstnanci jsou povinni dodržovat stanovený režim dočasné práce neschopného pojištěnce, pokud jde o povinnost zdržovat se v této době v místě pobytu a dodržovat dobu a rozsah povolených vycházek podle zákona o nemocenském pojištění.

KONTROLA ZAMĚSTNAVATELE

Zaměstnavatel může v období prvních 21 dnů kontrolovat, zda zaměstnanec dodržuje léčebný režim. Působnost kont-

roly zaměstnavatele je vymezena povinnostmi zaměstnance. Zaměstnanec má povinnost zdržovat se v době pracovní neschopnosti v místě pobytu a dodržovat vycházky povolené lékařem. Místem pobytu zaměstnance je místo, které sdělil ošetřujícímu lékaři při vzniku pracovní neschopnosti, nebo místo, na které změnil pobyt v době pracovní neschopnosti. Zaměstnavatel např. může zjišťovat, zda zaměstnanec se zdržuje v bytě, v místě svého pobytu. Nemůže však kontrolovat, zda se zaměstnanec ve svém bytě věnuje jiným činnostem, které nejsou v souladu s léčebným režimem. Právní předpis neumožňuje zástupci zaměstnavatele, aby mohl vstoupit do bytu zaměstnance, pokud s tím zaměstnanec, který je v pracovní neschopnosti, nevyloví souhlas. Zjistí-li však zaměstnavatel, že zaměstnanec je mimo místo pobytu a nemá povolené vycházky, jde o porušení léčebného režimu. Zaměstnanec je však povinen umožnit zaměstnavateli kontrolu dodržování léčebného režimu a musí zástupci zaměstnavatele při kontrole prokázat svou totožnost a předložit rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti.

ZÁZNAM O VÝSLEDKU KONTROLY

Zjistí-li zaměstnavatel při kontrole dodržování léčebného režimu jeho porušení, postupuje podle § 192 odstavce 6 ZP.

Vyhotoví o kontrole písemný záznam s uvedením skutečností, které – podle jeho názoru – znamenají porušení léčebného režimu. Stejnopis tohoto záznamu doručí zaměstnanci, který léčebný režim porušil, okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle místa pobytu zaměstnance v době dočasné pracovní neschopnosti a ošetřujícímu lékaři. **Tento záznam ovšem ještě není právním úkonem, který by zakládal nebo měnil práva a nároky zaměstnance. Podle zjištěných okolností, které svědčí o porušení léčebného režimu, může zaměstnavatel náhradu mzdy nebo platu snížit nebo neposkytnout. Může mu rovněž porušení léčebného režimu vytknout a upozornit ho na možnost sankce při dalším porušení. Toto rozhodnutí je plně v pravomoci zaměstnavatele. Nemůže však zaměstnanec postihnout dvojím způsobem: krácením nebo odnětím náhrady mzdy nebo výpovědí z pracovního poměru. Musí se rozhodnout pro jeden postup.**

VÝPOVĚĎ PRO PODSTATNÉ ZHORŠENÍ PRACOVNÍCH PODMÍNEK

Od zaměstnance není možné spravedlivě požadovat, aby jeho pracovní poměr přešel na jiného zaměstnavatele, jestliže má zaměstnanec o svém dalším pracovním uplatnění jinou představu. Proto se v novém ustanovení § 51a ZP umožňuje zaměstnanci, který nechce přejít k zaměstnavateli, na kterého přecházejí práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů nebo výkon práv a povinností z pracovněprávních vztahů, aby jednostranně skončil svůj pracovní poměr ještě před tímto přechodem. Výpovědní doba v tomto případě skončí nejpozději dnem předcházejícím dni převodu.

Výpověď však může podat i po nástupu k zaměstnavateli, na něhož přešla práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů. Tuto možnost má zaměstnanec ještě do dvou měsíců ode dne nabytí účinnosti přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů, nebo může rozvázat pracovní poměr v této lhůtě dohodou. V těchto případech skončení pracovního poměru má zaměstnanec nárok na odstupné podle § 67 odstavec 1 ZP.

DOHODA O SKONČENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU

Dohoda o skončení pracovního poměru musí být podle § 49 odstavec 2 ZP **uzavřena písemně**. Nebude-li písemná, je neplatná, pokud smluvní strany tuto vadu neodstraní (neuzavřou-li ji dodatečně písemně). Zaměstnavatel již není povinen, aby v dohodě na žádost zaměstnance uváděl důvody skončení pracovního poměru.

MODERAČNÍ PRÁVO SOUDU

Dal-li zaměstnavatel zaměstnanci neplatnou výpověď nebo zrušil-li s ním zaměstnavatel neplatně pracovní poměr okamžitě nebo ve zkušební době, a oznámil-li zaměstnanec zaměstnavateli bez zbytečného odkladu písemně, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, jeho pracovní poměr trvá i nadále a zaměstnavatel je povinen poskytnout mu náhradu mzdy nebo platu. **Náhrada přísluší zaměstnanci ve výši průměrného výdělku ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, až do doby, kdy mu zaměstnavatel**

umožní pokračovat v práci nebo kdy dojde k platnému skončení pracovního poměru (§ 69 odstavec 1 ZP).

Může se však uplatnit podle novely ZP tzv. moderační (zmírňující) právo soudu. Zaměstnavatel může navrhnout, aby soud s přihlédnutím k řadě okolností rozhodl o tom, že náhrada mzdy přísluší jen za šest měsíců.

KOMU NELZE DÁT VÝPOVĚĎ

Zákaz výpovědi z pracovního poměru není absolutní a nevztahuje se na všechny důvody skončení pracovního poměru. Zaměstnavatel může dát výpověď zaměstnanci, který by jinak měl zákonnou ochranu, v situacích uvedených v § 54 ZP. Nově se umožňuje dát výpověď pro organizační změny uvedené v § 52 písm. b) ZP (přemístění zaměstnavatele). Zákaz výpovědi platí jen v případech, jestliže se zaměstnavatel přemísťuje v mezích místa (míst) výkonu práce, ve kterých má být práce podle pracovní smlouvy vykonávána. Bude-li se zaměstnavatel např. přemísťovat v jedné obci, např. z Prahy 2 na Prahu 4 nebo v rámci jiné obce, kde má zaměstnanec místo výkonu práce, zákaz výpovědi se na tyto případy vztahuje a zaměstnavatel nemůže zaměstnanci dát výpověď z pracovního poměru.

Kdyby existoval zákaz výpovědi i v případech rušení nebo přemístění zaměstnavatele mimo obec, mohl by zaměstnavatel přistoupit k těmto změnám jen velmi obtížně bez ohledu na časovou potřebnost, např. v závislosti na změně předmětu své činnosti, odbytu a zakázkách.

Zákaz výpovědi se však vztahuje na důvody uvedené v § 52 písm. c) ZP, např. nadbytečnost zaměstnance v důsledku organizačních změn na pracovišti. V současném období řešení důsledků ekonomické krize se jedná o velmi časté případy.

PORUŠENÍ PRACOVNÍCH POVINNOSTÍ – BEZ NÁROKU NA OCHRANU

Zákaz výpovědi se nevztahuje, a zaměstnavatel tedy může skončit pracovní poměr výpovědí se zaměstnancem, který by jinak podléhal ochraně (byl by např. v pracovní neschopnosti), **kdyby pro výpověď existoval důvod, pro který může okamžitě zrušit pracovní poměr (§ 55 ZP)** a nově i pro jiné porušení pracovních povinností (porušení pracovní kázně). Výpověď z tohoto důvodu nelze dát zaměstnancům uvedeným v § 54 písm. d), mimo jiné i zaměstnancům nebo zaměstnankyním na rodičovské dovolené.

Výjimka platí (uplatní se zákaz výpovědi) u zaměstnankyně na mateřské dovolené nebo u zaměstnance v době čerpání rodičovské dovolené do doby, po kterou je žena oprávněna čerpat mateřskou dovolenou. Většinou se jedná o mateřskou dovolenou v délce 28 týdnů, případně 37 týdnů, nejdéle však 22 týdnů ode dne porodu. Byla-li dána zaměstnankyni nebo zaměstnanci z tohoto důvodu výpověď před nástupem mateřské dovolené (rodičovské dovolené) tak, že by výpovědní doba uplynula v době této mateřské dovolené (rodičovské dovolené), **skončí výpovědní doba současně s mateřskou dovolenou (rodičovskou dovolenou). Jedná se o „specifické“ prodloužení výpovědní doby.**

✿ Autor je expertem na pracovní právo.

Veřejná zakázka – právní služby

Poskytování právních služeb představuje jediný komplexní druh plnění, který, ač sjednán v několika smlouvách, tvoří předmět jediné veřejné zakázky.

Charakter veřejné zakázky je třeba posuzovat podle okolností případu a podle časové, místní a věcné souvislosti.

Odborností uchazeče nemůže být vymezen předmět veřejné zakázky, jde o hodnotící kritérium pro výběr uchazeče.

Zadávání veřejných zakázek musí být ovládáno zásadou hospodárnosti, transparentnosti a nediskriminace. Tyto zásady platí i pro zakázky, které nedosáhly finančního limitu podle zákona o veřejných zakázkách.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 30. 9. 2011, sp. zn. 8 Afs 31/2011**

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím z 12. 3. 2008 rozhodl, že se žalobce b) (dále také „zadavatel“) dopustil správního deliktu podle § 102 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, neboť nedodržel postup stanovený v § 25 téhož zákona tím, že nezadal veřejnou zakázku na poskytování právních služeb v některém ze zadávacích řízení uvedených v odstavci 2 citovaného ustanovení, přičemž tento postup mohl podstatně ovlivnit hodnocení nabídek. Zadavatel uzavřel se žalobcem a) (dále také „advokátní kancelář“) celkem čtyři smlouvy o poskytování právních služeb (S-200-192/2005 z 30. 6. 2005, ve znění Dodatku číslo 1 z 27. 1. 2006, číslo S-200-269/2005 z 10. 8. 2005, číslo S-200-242/2005 z 5. 10. 2005, ve znění Dodatku č. 1 z 14. 11. 2005, číslo S-200-273/2005 z 20. 10. 2005); předpokládaná souhrnná hodnota zakázky bez DPH přitom přesahovala 2 miliony Kč (nejméně 3 040 000 Kč bez DPH).

[2] Za spáchání tohoto deliktu uložil žalovaný zadavateli pokutu ve výši 50 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1000 Kč.

[3] Proti citovanému rozhodnutí podali rozklad žalobce a) i b), tj. uchazeč o zakázku i zadavatel. Předseda žalovaného oba rozklady žalobou napadeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí vydané v prvním stupni potvrdil.

[4] Žalovaný obě svá rozhodnutí založil zejména na zhodnocení, že plnění dle shora označených smluv tvořila jediný předmět veřejné zakázky, tj. právní servis poskytovaný zadavateli; společným prvkem byla dle žalovaného budoucí zamýšlená transformace a privatizace státního podniku Česká správa letišť (dále jen „ČSL“), který vyplynul jak z výslovné formulace preambulí smluv, tak i z jejich obsahu. Žalovaný mezi uvedenými smlouvami shledal nejen souvislost věcnou (ekonomicko-právní aktivity ČSL), ale také časovou: k jejich uzavření došlo v rozmezí pouze čtyř měsíců, doba plnění se prakticky zcela překrývala. Za nedůležitou považoval žalovaný námitku, že o privatizaci ČSL rozhodla vláda tepr-

ve na svém zasedání 12. 9. 2007 a v době uzavření smluv byla privatizace toliko zvažována v teoretické rovině; žalovaný k tomu uvedl, že i pouhá teoretická možnost zjevně postačila k činění postupných kroků vedoucích k transformaci ČSL. Žalovaný taktéž odmítl argument, že preambule smlouvy je pouze obecnou proklamací nemající vypovídací schopnost o samotném obsahu smluvních ujednání: podle žalovaného je i preambule smlouvy její plnohodnotnou součástí, jejímž smyslem je vyjádřit obecnou, zásadní charakteristiku, účel za ní následujícího textu a principy, z nichž vychází.

[5] Proti citovanému rozhodnutí brojili žalobci a) a b) žalobou, kterou Krajský soud v Brně ve spojeném řízení zamítl s následujícím odůvodněním:

[6] Na úvod konstatoval, že mezi procesními stranami je sporná pouze jediná právní otázka, a to, zda předmět smluv o poskytování právních služeb spolu věcně souvisí natolik, aby tvořil jedinou veřejnou zakázku.

[7] Přestože se soud zcela neztotožnil s hodnocením žalovaného, že všechny posuzované smlouvy souvisely se zamýšlenou transformací a privatizací ČSL (tomu se vymykala přinejmenším smlouva z 20. 10. 2005, „o posouzení postupu pozemkového úřadu při vydávání náhradních pozemků“), dospěl k závěru, že o jedinou veřejnou zakázku šlo. Podstatná se soudu jevila skutečnost, že předmětem všech smluv byl závazek jednoho uchazeče k poskytování právních služeb pro jednoho zadavatele, a to v rámci jednoho období, přičemž i smlouvy byly uzavřeny v období časově blízkém (od 30. 6. do 20. 10. 2005). Předmětem veřejné zakázky a tedy službou dle § 6 odst. 1 zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, bylo „poskytování právních služeb“; zásadně bylo bez významu, jakých konkrétních otázek či právních problémů se týkaly a v čem spočívaly. Tvorbou právních analýz, návrhů smluv, účast na jednáních atd., vše tvoří součást obecného pojmu „právní služby“, který představuje plnění stejného nebo srovnatelného druhu, jež je charakteristické pro (jedinou) veřejnou zakázku.

[8] Postup, který zvolil zadavatel, se podle krajského soudu přičil smyslu zákona, zejm. jím sledovaným cílům: hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti nakládání s veřejnými prostředky; naopak naplněním těchto cílů by dle soudu bylo, pokud by zadavatel zadal jedinou veřejnou zakázku na právní služby, omezenou např. určitým časovým obdobím.

II. Kasační stížnost

[9] Proti rozsudku krajského soudu brojil žalobce a) kasační stížností, v níž navrhl rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Žalobce a) [dále jen „stěžovatel“] opřel kasační stížnost o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[10] Především podle stěžovatele krajský soud nesprávně posoudil právní otázku předmětu veřejné zakázky [písm. a)], když právní služby považoval za plnění stejného nebo srovnatelného druhu, tedy svým charakterem totožné či obdobné. Kromě toho, že soud nevhodně zaměňoval pojmy „právní služby“ a „právní poradenství“, aniž zohlednil, že právní služby jsou pojmem širším, který zahrnuje vedle právního poradenství i zastupování v řízení, pominul dle stěžovatele krajský soud, že existuje množství právních odvětví, jež mnohdy vyžadují úzkou odbornou specializaci. Ačkoliv, namítl stě-

žovatel, předpokladem výkonu advokacie je všeobecná znalost práva osvědčená úspěšným složením advokátní zkoušky, v praxi se advokátní kanceláře specializují pouze na některá odvětví či obory; příkladem je právo duševního vlastnictví, právo obchodních společností, fúze a akvizice, bankovní právo atd. Podle názoru stěžovatele nelze jakékoli právní služby bez přihlédnutí k jejich konkrétnímu obsahu považovat za totožné plnění, a tedy za jedinou veřejnou zakázku.

[11] Právní názor krajského soudu je dle stěžovatele také nerealizovatelný v praxi: vítězný uchazeč o zakázku na právní služby by byl nucen poskytovat některá plnění subdodavatelsky v oborech, pro které by sám neměl specializaci, což by se odrazilo ve zvýšení ceny za služby a bylo tak v rozporu se zásadou hospodárnosti.

[12] Stěžovatel zdůraznil, že při definování předmětu konkrétní veřejné zakázky, resp. vymezení plnění stejného či srovnatelného druhu, je vždy nutno brát zřetel na veškeré okolnosti zakázky, zejm. „specifikaci potřeb zadavatele, dobu, ve které tyto potřeby vzniknou, celkový záměr zadavatele, typ poptávaných právních služeb“ atd.

[13] Soud podle stěžovatele také dostatečně nezohlednil, že vedle věcné souvislosti plnění musí být u (jediné) veřejné zakázky splněna také souvislost místní a časová a předvídatelnost pořizovaného plnění (resp. záměr zadavatele). Zejména poslední z uvedených kritérií je dle stěžovatele klíčové pro určení veřejné zakázky, neboť u právních služeb je jejich budoucí potřeba mnohdy nepředvídatelná a vyplývá teprve v průběhu času. Tuto námitku doplnil stěžovatel odkazy na judikaturu zdejšího soudu ve věcech veřejných zakázek na stavební práce a na lesnické práce a na rozhodnutí Soudního dvora EU (C-16/98), v jehož citaci zdůraznil, že dle soudu „rozvodná soustava pro elektřinu a síť veřejného osvětlení mají odlišnou ekonomickou a technickou funkci a práce na obou sítích tedy nemohou být považovány za části jedné neoprávněně rozdělené veřejné zakázky na stavební práce“; z toho dovodil naléhavost zohlednění ekonomické a technické funkce jednotlivých plnění.

[14] Stěžovatel nezpochybnil závěr krajského soudu, že zákon o veřejných zakázkách byl plně aplikovatelný i na poskytování právních služeb, vyjádřil však názor, že jej soud vyložil příliš extenzivně a v neprospěch zadavatelů, kterým by znemožnil vybrat si kvalifikované právní experty pro řešení specifických právních záležitostí. Na podporu uvedl komparativní přehled právní úpravy veřejných zakázek několika zemí Evropské unie.

[15] Kromě nesprávného právního posouzení vytkl stěžovatel krajskému soudu rovněž nepřezkoumatelnost rozsudku [písm. d)]:

[16] Krajský soud se podle stěžovatele nevypořádal s otázkou, zda zadavatel v době uzavírání první z posuzovaných smluv znal všechny potřeby, které teprve následně řešil uzavíráním dalších z těchto smluv, a to přestože oba žalobci tuto námitku předestřeli a navrhli důkazy (např. výslech Ing. J. K.); z nich mohl soud zjistit, že smlouvy, s výjimkou jedné, nesouvisely s uvažovanou privatizací ČSL a potřeba jejich uzavření nemohla být ani předvídána.

[17] Dalšími důvody namítané nepřezkoumatelnosti byly dle stěžovatele vady v řízení před soudem, které mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. První

z nich spatřoval stěžovatel v tom, že soud nezrušil rozhodnutí žalovaného, přestože právní závěry správního orgánu zcela nahradil vlastními, a místo toho pouze uvedl, že správní rozhodnutí bylo ve výroku věcně správné a soud pouze korigoval jeho odůvodnění. Další procesní vadou byla podle názoru stěžovatele překvapivost rozsudku; soud účastníkům řízení nesdělil, že zastává odlišný právní názor než žalovaný, totiž že jakékoli právní služby představují totožný předmět řízení, a neumožnil jim se k němu vyjádřit. Na závěr stěžovatel uvedl, že krajský soud také zatížil řízení vadou spočívající v neprovedení navržených důkazů, v důsledku čehož nezjistil řádně skutkový stav věci, a to především ve vztahu k předvídatelnosti všech plnění, která podle soudu tvořila ve svém celku jedinou veřejnou zakázku.

[18] Žalobce b) ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje s jejím obsahem a souhlasí se závěry a návrhy v ní uvedenými.

[19] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti naopak vyjádřil svůj souhlas s rozsudkem krajského soudu a navrhl kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout. Mimo jiné podle něj soud správně vyložil, že právní názor stěžovatele by měl za následek naprostou ztrátu jakékoli kontroly nad zadáváním zakázek na právní služby, neboť zadavatelé by byli oprávněni štěpit požadované služby na jednotlivé případy či dokonce úkony zcela mimo zákonné limity veřejných zakázek. V posuzovaném případě navíc skutečnost, že veškeré smlouvy byly uzavřeny s touž advokátní kanceláří, svědčí o tom, že pro každou z nich nebyla vyžadována žádná zvláštní odborná právní specializace, kterou obsáhle argumentoval stěžovatel proti názoru krajského soudu. Kromě toho se soud s touto problematikou vypořádal, neboť správně uvedl, že případnou nutnost specializace uchazeče je možno zohlednit zejm. stanovením vhodných kritérií hodnocení nabídky.

[20] K vyjádření žalovaného podal stěžovatel repliku, v níž setrval na svých názorech vyložených v kasační stížnosti. Především znovu zdůraznil, že žalovaný jako příslušný správní orgán musí vždy, pokud ukládá sankci za účelové dělení veřejné zakázky, zkoumat věcnou souvislost plnění jednotlivých částí takové zakázky, tj. že „jde věcně o tytéž služby, např. spolu související případy poskytovaných právních služeb či související úkony“ a tyto skutečnosti prokázat a v rozhodnutí řádně odůvodnit.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[21] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

[22] Klíčovou otázkou pro řešení věci je, zda smlouvy označené výše v tomto rozhodnutí tvořily jednu veřejnou zakázku, jejíž cena přesáhla limit stanovený v § 6 odst. 1 zákona o veřejných zakázkách (z roku 2004), nebo zda se, jak tvrdí stěžovatel, jednalo o několik samostatných zakázek, které tohoto limitu (2 000 000 Kč) nedosáhly a nemusely být tudíž zadány postupem dle § 25 téhož zákona. Od toho se pak odvíjejí veškeré další stížní námitky.

[23] Ze spisu vyplynulo, že žalobce b) uzavřel se žalobcem a) v období od 30. 6. 2005 do 20. 10. 2005 čtyři smlouvy, jimiž se žalobce a) zavázal poskytovat právní služby a žalobce b) zaplatit mu za to odměnu. Pravidelnou součástí všech smluv bylo ujednání, že odměna bude vypočtena podle sjednaných hodinových sazeb a doby strávené společníky a zaměstnanci žalobce a) poskytováním sjednaných služeb, přičemž každá smlouva zároveň obsahovala i odhad výše odměny; v součtu odhad odměny činil nejméně 3 040 000 Kč bez DPH. Doba trvání smluvního vztahu byla shodně ve všech uvedených případech sjednána tak, že počne uzavřením smlouvy a skončí dnem, kdy žalobce b) rozhodne, nejpozději však 30. 6. 2006. Předmět právních služeb byl vymezen obecně v člancích I smluv, podrobněji v jejich přílohách č. 1.

[24] Krajský soud dovodil, že všechna uvedená smluvní plnění představovala jednu veřejnou zakázku, neboť je pojiila souvislost časová (smlouvy byly uzavírány v blízkém období a na stejnou dobu), místní (nebylo sjednáno jiné území než Česká republika), a věcná, neboť se jednalo o plnění svým charakterem totožné nebo obdobné. Kasační soud tomto závěru přisvědčil.

[25] Souvislost místní a časovou stěžovatel nezpochybňoval a pochybnosti o nich nemá ani soud. Doba plnění závazků ze smluv byla sjednána zcela jednoznačně, a to u všech nejdéle do 30. 6. 2006. Také dobu jejich postupného uzavírání lze považovat za velmi blízkou. Pochybnost nevznikla ani ohledně místa plnění; smlouvy je výslovně nevymezily, s ohledem na povahu služeb z nich ale také žádné odlišnosti stran místa plnění nevyplývaly. Zbývalo tedy posoudit věcný charakter plnění.

[26] Krajský soud definoval předmět plnění veřejné zakázky jako „poskytování právních služeb“. Stěžovatel s takto širokým vymezením nesouhlasil; podle něj je nutno u každé veřejné zakázky na právní služby zohlednit konkrétní obsah těchto právních služeb.

[27] Nejprve je třeba učinit poznámku stran pojmů „právní služby“ a „právní poradenství“ (stěžovatel vytýkal krajskému soudu jejich zaměňování). Oba pojmy zmiňuje zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii; v § 1 odst. 2 vymezil, že „poskytováním právních služeb se rozumí zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu. Poskytováním právních služeb se rozumí rovněž činnost opatrovníka pro řízení ustanoveného podle zvláštního právního předpisu, je-li vykonávána advokátem.“ Přísné rozlišování uvedených pojmů nemělo pro výsledek věci zásadní význam, je vhodné pouze uvést, že ačkoliv krajský soud v některých souvislostech použil výraz „právní poradenství“, z celkového odůvodnění bylo zřejmé, že měl vždy na mysli „právní služby“ ve smyslu citované definice.

[28] Kasační soud pak také přisvědčil krajskému soudu v jeho výkladu zákona o veřejných zakázkách a jeho aplikaci na zadávání právních služeb. Krajský soud dospěl ke správnému závěru, že poskytování právních služeb představuje jediný komplexní druh plnění, který, ač sjednán v několika smlouvách, tvoří předmět jediné veřejné zakázky. Limity veřejné zakázky tedy nelze hledat v předmětu plnění (z hledis-

ka konkrétní náplně právních služeb), ale např. v ohraničení plnění rámcem časovým (jak navrhoval krajský soud např. obdobím jednoho roku).

[29] Stěžovateli je třeba dát za pravdu, že vzhledem k různorodosti právního systému, četnosti právních odvětví a jejich vzájemným odlišnostem je běžné, že dochází ke specializaci advokátů a právníků vůbec. Stěžovatel tedy správně uvedl, že ačkoliv se předpokládá všeobecná znalost práva u každého advokáta a řada z nich deklaruje generální praxi, dodává kasační soud, je nutné, aby klient vyhledal odborníka na příslušnou oblast práva. Obě teze, tj. krajského soudu a stěžovatele, si však neprotirečí, což také vyplynulo z odůvodnění rozsudku krajského soudu. Ten totiž správně zmínil, že je zcela v dispozici zadavatele stanovit kritéria hodnocení nabídek, mezi něž lze zahrnout i příslušnou odbornost. Znovu je však třeba zdůraznit, že odborností uchazeče nemůže být vymezen předmět veřejné zakázky, jak se pokoušel dovodit stěžovatel, ale hodnotící kritéria pro výběr vítězného uchazeče.

[30] Z uvedeného výkladu plyne mimo jiné nepřipadnost stížní námitky, že výklad krajského soudu bude činit v praxi potíže, protože bude třeba zajišťovat některé právní služby pomocí jiných, specializovaných subjektů. Je zcela v moci zadavatele stanovit takové podmínky, aby mu umožnily vybrat přesně tu advokátní kancelář, která je pro jeho potřeby dostatečně odborně vybavena. Pro úplnost je ale vhodné dodat, že zákon o veřejných zakázkách možnost poskytnout část plnění třetí osobou připouští a v § 48 odst. 4 upravil právo zadavatele požadovat v zadávací dokumentaci, aby uchazeč v nabídce uvedl, zda a jakou část plnění hodlá případně zadat jiné osobě, a o kterou osobu se má jednat. I kdyby tedy nebyly (a nemohly být, viz výklad níže) v době zadání veřejné zakázky známy veškeré právní otázky, které bude zadavatel potřebovat řešit, nic nebránilo tomu, aby požadoval sdělení, pro kterou oblast práva nebude uchazeč schopen poskytnout náležitě služby, případně uvést partnerskou advokátní kancelář, jejímž prostřednictvím by plnil závazek. V žádném případě by se však taková skutečnost nemohla promítnout do ceny za služby uvedené v nabídce, jinak řečeno nemohlo by dojít ke zvýšení celkové ceny právních služeb, jak nesprávně dovodil stěžovatel.

[31] Závěry krajského soudu jsou plně udržitelné také z hlediska judikatury, na kterou odkazoval stěžovatel. V oblasti zadávání veřejných zakázek je na prvním místě nutno dodržovat maximální transparentnost. Bezpodmínečnou nutností dodržovat základní zásady (zmíněné výše) pro zadávání veřejných zakázek zdůraznil opakovaně i Nejvyšší správní soud. Co se týká kritérií použitelných pro stanovení toho, zda konkrétní plnění poskytované zadavateli tvoří jedinou veřejnou zakázku, nestanovil kasační soud jejich jednoznačnou, obecně platnou definici, a to právě s ohledem na rozmanitost zadávaných plnění. Z jeho rozhodovací praxe však

inzerce

 WI-ASS ČR s. r. o.
pojišťovací makléř
specialista na vaše pojištění

vyplýval určitý návod, jakými úvahami se řídit, jenž respektoval i krajský soud:

[32] V rozsudcích druhého senátu, na které poukazoval stěžovatel, se soud zabýval jednak zakázkou na stavební práce, jednak lesnickými pracemi. V obou případech se soud opíral o § 67 zákona č. 194/1999 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který pojímá závazek tvořící předmět jedné veřejné zakázky jako „plnění stejného nebo srovnatelného druhu“; ačkoliv zákon č. 40/2004 Sb. tento pojem výslovně nepřevzal, byl plně použitelný i na případy, které podléhaly zákonu z roku 2004. V prvním případě soud při posouzení dvou samostatně zadávaných veřejných zakázek zohlednil shodu termínů realizace staveb, vydání společného stavebního povolení a kolaudačního rozhodnutí, situování výstavby do stejné lokality, jinak řečeno za rozhodující soud vzal, že „se jednalo o jeden urbanistický celek, jehož výstavba byla realizována v jednom místě a čase“. Na tento rozsudek navázal kasační soud také ve druhém případě a uvedl, že „plněním stejného nebo srovnatelného druhu je nutno rozumět i souhrn jednotlivých zadání určitých relativně samostatných plnění, týkají-li se tato zadání plnění spolu úzce souvisejících, zejména z hledisek místních, urbanistických, funkčních, časových nebo technologických“. Zároveň však připustil, že v projednávaném případě nebylo vzhledem k odlišnosti povahy plnění možno zohledňovat veškerá uvedená hlediska, např. urbanistické a technologické, a přidržel se pouze hlediska funkčního (totožnost uzavřených smluv o dílo), časového a místního (neodůvodněnost rozdělení zakázek podle těžebních území). Z uvedeného vyplývá, že charakter veřejné zakázky je třeba posuzovat podle konkrétních okolností daného případu; ve věci nyní zkoumané tedy soud zohlednil souvislosti časové, místní a věcné.

[33] Věcnou souvislost dovodil již ze samotné povahy právních služeb, které považoval za jeden druh plnění, bez rozdílu čeho se týkaly a v čem spočívaly. Opačný výklad by vedl k tomu, k čemu došlo i v nyní posuzovaném případě, totiž že by zadavatelé mohli odlišovat veřejné zakázky pomocí jakýchkoli rozdílu v poskytovaných službách (posouzení smlouvy, posouzení postupu orgánu společnosti apod.), a tím se zcela vymanit z režimu zákona o veřejných zakázkách.

[34] Stěžovatel zpochybnil výklad krajského soudu oponentním názorem, že právní služby obecně nelze považovat za jeden předmět veřejné zakázky. Již v žalobách provedli oba žalobci výklad, co bylo obsahem jednotlivých smluv, k jakým právním službám se stěžovatel zavázal. Stížní námitky nikterak neposílilo, že stěžovatel svůj (ryze obecný) výklad neaplikoval na posuzované smlouvy. Netvrdil, že předmětem každé ze smluv byla právní problematika natolik specifická, že její řešení vyžadovalo vysoce odborné a specializované znalosti, ani to, že a proč to byl právě stěžovatel, kdo byl díky svým zvláštním odborným znalostem a zkušenostem schopen požadované právní služby poskytnout. Skutečnost, že všechny smlouvy byly uzavřeny zadavatelem s jediným uchazečem svědčila naopak pro to, že mezi smluvními plněními ani samotné smluvní strany (žalobci) nespátřovaly výraznější rozdíl.

[35] Tuto okolnost stěžovatel pomínil a věnoval se pouze námitce, že jednotlivé smlouvy byly uzavírány vzhledem

k postupnému vzniku potřeb zadavatele zabezpečit si různé právní služby. Postupný vznik potřeb řešit různé právní otázky však není dostatečným důvodem pro rozdělování právních služeb na jednotlivé veřejné zakázky, jak bylo výše vysvětleno. Postupné vyvstávání nových právních otázek, které zadavatel musí řešit, zapadá do koncepce vytvořené krajským soudem: uchazeč je zavázán poskytovat právní služby, jejichž potřeba vyvstane v určitém časovém období. Také v posuzovaném případě, přestože (jak stěžovatel tvrdil) vyvstala potřeba uzavřít smlouvu na posouzení postupu Pozemkového fondu neočekávaně, vyřešil snadno takto nastalou situaci uzavřením smlouvy se stejným subjektem, s nímž měl uzavřeno již několik smluv předešlých. Argument stěžovatele by tak měl smysl, pouze pokud by jím byla tvrzena nutnost vyhledat jiný, odlišně odborně specializovaný subjekt, a s ním teprve uzavřít smlouvu na tyto specifické právní služby. Fakt, že byla smlouva uzavřena opět se stěžovatelem, podporuje výklad krajského soudu, že žalobci mohli uzavřít jedinou smlouvu o právních službách, která by obsáhla veškeré, byť snad i později vzniklé potřeby žalobce b).

[36] U veřejných zadavatelů si navíc lze jen obtížně představit, že u nich vyvstanou zcela náhle a nepředvídatelně situace, u nichž budou muset řešit zcela specifické právní otázky. Právní služby mají být, jak také zmínil krajský soud, především pokryty vlastními zaměstnanci zadavatele; v případě, že musí zadavatel využít služeb externích subjektů, mají takové služby vždy souvislost s činností zadavatele, jeho působností a hospodařením se svěřeným majetkem z veřejných rozpočtů. Zadavatel by proto měl být schopen alespoň odhadnout, jaké právní služby, resp. z jaké oblasti práva, může v období, jehož se příslušná smlouva týká, potřebovat. Také v nyní posuzovaném případě se veškeré smlouvy týkaly činnosti žalobce b) jako zakladatele (resp. orgánu vykonávajícího funkci zakladatele) ČSL, a to včetně smlouvy z 20. 10. 2005, která se týkala pozemků pod plánovanou přistávací dráhou („posouzení vydávání náhradních pozemků zasahujících do plánované výstavby letové přistávací dráhy na letišti Praha Ruzyně“). Soud pokládá za nevěrohodná tvrzení, že kontrola činnosti členů orgánů ČSL, posouzení smluv uzavíraných ČSL, příprava privatizace ČSL nebo řešení situace okolo pozemků ve správě ČSL byla zcela nepředvídatelná. Toto tvrzení však není pro výsledek věci podstatné a nebylo tedy třeba je blíže zkoumat a provádět k němu dokazování.

[37] Zadávání veřejných zakázek musí být ovládáno zásadou hospodárnosti, transparentnosti a nediskriminace. Jen pro úplnost je nutno připomenout, že tyto zásady platí i pro zakázky, které nedosáhly finančního limitu dle § 6 odst. 1 zákona o veřejných zakázkách (srov. § 6 odst. 3 téhož zákona). V souladu s uvedenými zásadami by byl postup zadavatele, kdyby vymezil předmět veřejné zakázky jako právní služby a v kritériích pro hodnocení nabídek zohlednil konkrétní služby, o které se mělo jednat, zejm. definováním odborné úrovně uchazečů; je však třeba zdůraznit, že zároveň bylo třeba vymezit podmínky pro splnění tohoto kritéria dostatečně určitě a srozumitelně se zachováním zásady nediskriminace. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku z 25. 3. 2009, č. j. 2 Afs 86/2008-222: „jsou-li zadávací podmínky natolik ne-

jasné, že objektivně připouštějí rozdílný výklad ohledně zadavatelových požadavků na zpracování nabídek či následně konkrétního způsobu hodnocení nabídek, je postup zadavatele při zadávání veřejné zakázky fakticky nekontrolovatelným; to vylučuje, aby byla dodržena zásada transparentnosti zadávacího řízení uvedená v § 25 zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, a tedy aby postup zadavatele byl považován za souladný s citovaným zákonem“.

[38] Jelikož však žalobce b) nic takového neučinil a místo toho uzavřel s odstupem týdnů několik smluv na právní služby s jedinou advokátní kanceláří, přičemž k jejich poskytování mělo dojít ve stejném období, a součet odměn přesáhl částku stanovenou v § 6 odst. 1 zákona o veřejných zakázkách, nelze než v tomto postupu shledat porušení zákona o veřejných zakázkách. Žalovaný i krajský soud dospěli tedy ke správnému závěru, který se stěžovateli v jeho kasační stížnosti nepodařilo zvrátit.

[39] Nedůvodná byla v této souvislosti také stížní námitka, že bylo na místě rozhodnutí žalovaného zrušit, jestliže soud právní důvody, které žalovaného vedly k výroku jeho rozhodnutí, nahradil důvody jinými. Krajský soud nepochybil, pokud správnost výroku správního rozhodnutí shledal z částečně jiných důvodů než žalovaný; bylo by v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení, pokud by soud zrušil rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, přičemž by jej zavázal při stejném výroku změnit toliko dílčí právní důvod. Jak krajský soud, tak žalovaný, dospěli k závěru, že posuzované smlouvy dohromady tvořily jeden předmět veřejné zakázky; žalovaný pouze v této úvaze pokročil dál a dovedl souvislost smluv se zamýšlenou privatizací ČSL. Jeho skutková zjištění a právní výklad korespondovaly se závěry krajského soudu, s tím, že podle soudu pro výsledek řízení postačila souvislost plnění ze smluv obecnější, než jak ji zkoumal žalovaný. Kasační soud tedy neshledal žádný důvod, proč by v důsledku odlišného právního názoru odpovídalo řádnému procesu zrušení a vrácení věci žalovanému.

[40] Také ostatní stěžovatelem tvrzené důvody nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu neshledal kasační soud opodstatněné. Právní závěry krajského soudu nebylo možno označit za překvapivé s možným vlivem na zákonnost rozhodnutí. Krajský soud při zkoumání věcné souvislosti mezi smlouvami přestál „na úrovni o stupeň vyšší“, tj. obecnější, než žalovaný, nepokládal tedy za nutné dovést mezi jednotlivými smlouvami bližší souvislost plnění oproti obecnému pojmenování „právní služby“. Nelze proto zhodnotit, že se diametrálně a tedy i překvapivě odchýlil od názorů žalovaného. Žalobcům rovněž nebylo odepřeno právo vyjádřit se k věci, což také učinili, přičemž jejich právní názory byly dostatečně jasné. Ani v řízení o kasační stížnosti však nepředestřeli argumenty, které by mohly otrástit právním posouzením krajského soudu.

[41] Nedůvodná je rovněž námitka, že soud neprovedl navržené důkazy a nezkoumal předvídatelnost potřeby uzavřít jednotlivé smlouvy. Provádění dokazování je na úvaze soudu, jeho povinností je svoje úvahy vysvětlit a zasadit do logického rámce odůvodnění rozhodnutí. Krajskému soudu není možno ani v tomto směru nic vytknout: srozumitelně vyložil, že k objasnění skutkového stavu nepokládal za nutné provést další důkazy, než byly provedeny žalovaným, vý-

slovně výslech Ing. K., usnesení vlády z 12. 9. 2007, faktury k jednotlivým smlouvám. Soudu je třeba přisvědčit, že skutkový stav, jehož objasnění má být výsledkem dokazování, byl zjištěn dostatečně, aby odpovídal právnímu posouzení soudu. Navržené důkazy měly podle žaloby podpořit tvrzení, že jednotlivé smlouvy spolu, resp. s privatizací ČSL, nesouvisely (což, jak uvedeno, nebylo pro právní posouzení provedené krajským soudem podstatné), a že tedy ani výše plnění z jednotlivých smluv nemohla dosáhnout finančního limitu stanoveného v § 6 odst. 1 zákona o veřejných zakázkách. Otázka předvídatelnosti smluv byla toliko okrajově vznesena žalobcem b), stěžovatel ji podrobně rozvedl a označil za hlavní kritérium zkoumání předmětu veřejné zakázky teprve v kasační stížnosti. Kasační soud nesouhlasí s tím, že měl krajský soud tuto otázku zkoumat, vč. provedení důkazů o tom, kdy vznikla potřeba některou ze smluv uzavřít. Právní posouzení krajským soudem zahrnuje i tuto otázku, neboť soud vyložil, že vzhledem k totožnosti předmětu plnění u právních služeb obecně je zásadně určující rozdělení jednotlivých veřejných zakázek na určitá časová období, jinak řečeno, takto vymezená veřejná zakázka by pokryla veškeré právní služby, jejich potřeba by vznikla v daném časovém úseku. Krajský soud se tedy s touto otázkou vypořádal zcela dostatečně a jakékoli další dokazování nebylo třeba. Více k tomu viz shora.

[42] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného zhodnotil stížní námitky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž by musel přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

IV. Náklady řízení

[43] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch, žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů příslušelo, náklady řízení nevznikly.

❖ Rozhodnutí zaslal JUDr. PETR TOMAN, advokát v Praze.

❖ Právní věta redakce.

**NOVÝ
OBČANSKÝ
ZÁKONÍK**
s konsolidovanou
důvodovou zprávou

DZ revidoval a aktualizoval
Prof. Dr. Karel Eliáš

www.sagit.cz

Sagit

inzerce

Jednou větou

Odškodnění úrazů chodců na neuklizeném chodníku

I. Odpovědnost vlastníka chodníku za úraz chodce na neuklizeném nebo namrzlém chodníku není dána v případě, že konkrétní zjištěné skutečnosti o stavu komunikace v době a místě úrazu neodpovídají pojmu „závady ve schůdnosti“ ve smyslu zákona o pozemních komunikacích.

II. Závadami ve schůdnosti pozemní komunikace se rozumí natolik významné změny (zhoršení) schůdnosti komunikace, že chodec ani při obezřetné chůzi respektující stav komunikace či důsledky povětrnostních vlivů nemůže jejich výskyt předpokládat a účinně na ně reagovat.

III. Zákon o pozemních komunikacích jenž upravuje objektivní odpovědnost vlastníků (správců) komunikací je ve vztahu speciality k obecnému právnímu předpisu, kterým je občanský zákoník. Nelze proto aplikovat ust. § 415 obč.zák. upravující obecnou prevenční povinnost.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 8. 2010, sp. zn. 25 Cdo 1713/2008

Právní názor uvedený ve druhé právní větě byl v říjnu 2010 přijat občanskoprávním a obchodním kolegiem NS ČR v rámci sjednocování judikatury.

Nevědomost provozovatele vozidla o totožnosti řidiče vozidla

I. Pro splnění povinnosti vyplývající z § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, nestačí znát jen okruh pravděpodobných řidičů, nýbrž je třeba vědět, které konkrétní osobě bylo přikázáno nebo svěřeno řízení vozidla, resp. komu bylo umožněno vozidlo řídit.

II. Neví-li provozovatel vozidla, komu svěřil nebo přikázal řízení vozidla [§ 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu], nemůže věrohodně tvrdit, že tímto řidičem byla osoba jemu blízká.

III. Součástí objektivní stránky jiného správního deliktu podle § 125 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, není jednání pachatele spočívající v nesdělení údajů potřebných k určení totožnosti řidiče vozidla. Pachatel je trestán pouze za nevědomost o totožnosti řidiče vozidla.

IV. Skutečnost, že zástupce zastupoval žalobce již ve správním řízení, nemá sama o sobě vliv na nárok tohoto zástupce na mimosmluvní odměnu za úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení před krajským soudem [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu].

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 21/2011-52

Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, sešit č. 11/2011, str. 2414

Darování vkladní knížky

I. Peněžní prostředky, jež převzal peněžní ústav (vklad), nelze darovat tím způsobem, že vkladatel s úmyslem obdarovat předá vkladní knížku (na jméno) třetí osobě, případně prohlásí, že jí peněžní prostředky (vklad) poskytuje jako dar. Na tom nic nemění okolnost, že osoba odlišná od vkladatele je osobou oprávněnou s vkladem nakládat.

II. Převzetím vkladu podle § 781 odst. 1 obč. zák. vzniká vkladateli pohledávka za peněžním ústavem a peněžnímu ústavu závazek ve výši vloženého vkladu. V takto definovaném závazkovém vztahu slouží vkladní knížka jen jako potvrzení peněžního ústavu o existenci a výši vkladu.

III. Vkladní knížka není cenným papírem, i když bez jejího předložení nelze s vkladem nakládat. Právo nakládat s vkladem není výrazem vlastnického práva vkladatele k těmto prostředkům, neboť tyto jsou vlastnictvím peněžního ústavu.

IV. Vkladatel (věřitel) může svou pohledávku (včetně jejího příslušenství a všech práv s ní spojených, viz § 524 odst. 2 obč. zák.) postoupit jinému toliko písemnou smlouvou; ta může být úplatná nebo bezúplatná (srov. § 527 odst. 1 obč. zák.). Bezúplatnou (písemnou) smlouvu o postoupení pohledávky lze ztotožnit s darováním „práva nebo jiné majetkové hodnoty“ jako předmětů občanskoprávních vztahů (§ 118 odst. 1 obč. zák.).

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2011, sp. zn. 33 Cdo 702/2010

Právní názor uvedený v první právní větě přijalo dne 12. 10. 2011 občanskoprávní a obchodní kolegium NS ČR ke sjednocení rozkolísané judikatury nižších soudů.

Transparentnost insolvenčního řízení

Požadavek věřitele, aby v insolvenčním rejstříku byla zveřejněna smlouva o archivaci, faktura a doklad o zaplacení ceny archivace, se při existenci insolvenčního rejstříku jako základního informačního zdroje insolventního řízení jeví jako požadavek, který je v souladu s principem transparentnosti insolvenčního řízení.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. srpna 2011, č. j. MSPH 88 INS2030/2009, 1VSPH 926/2011-B-59

Rozhodnutí zaslal a právní větou opatřil JUDr. Michal Marín, advokát v Praze.

Jiří Jelínek, Jiří Herczeg:

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. Komentář s judikaturou

Leges, Praha 2012, 204 stran, 390 Kč.

Počátkem tohoto roku nakladatelství Leges Praha uvedlo na trh novou publikaci autorské dvojice Jiřího Jelínka a Jiřího Herczega o trestní odpovědnosti právnických osob ve formátu textu zákona, komentáře a související judikatury. Jejimi autory jsou vedoucí katedry trestního práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc., a doc. JUDr. Jiří Herczeg, Ph.D., docent na katedře trestního práva tamtéž, který je zároveň členem pracovní komise Legislativní vlády ČR pro trestní právo a členem sekce pro trestní právo a obhajobu České advokátní komory.

Přednost recenzované práce spočívá v mimořádné rychlosti jejího přehledného zpracování a vydání v souvislosti s doslova převratnou změnou v oboru našeho trestního práva. Dnem 1. ledna 2012 nabyl účinnosti zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Po několikaletém úsilí se Česká republika zařadila k většině evropských států náležejících ke kontinentálnímu typu právní kultury, které mají ve svých právních rádech zakotvenou trestní odpovědnost právnických osob.

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, zavádí nové, dosud neznámé instituty. Přináší například zásadu souběžné nezávislé trestní odpovědnosti fyzických a právnických osob, zakotvuje přechod trestní odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce právnické osoby, vytváří nové pojetí zavinění u právnické osoby, umožňuje uložit právnické osobě nové, dosud neznámé trestněprávní sankce, například zveřejnění odsuzujícího rozsudku, připouští společné trestní řízení proti právnické osobě a obvinění fyzické osobě, což jsou jen některé z novinek, které zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim obsahuje.

Tolik potřebná publikace obsahuje rozbor hmotněprávní i procesněprávní části nového zákona a související judikaturu. Tam, kde to autoři pro výklad nových institutů zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim pokládali za účelné, uvedli i rozbor příslušných ustanovení trestního zákoníku a trestního řádu, které jsou ve vztahu k novému zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob subsidiární. V obecných otázkách trestní odpovědnosti právnických osob autoři čerpali z doposud jediné české monografie pojednávající o tomto tématu, již je dílo spoluautora recenzované publikace Jiřího Jelínka, a sice „Trestní odpovědnost právnických osob“, 1. vydání, LINDE Praha, Praha 2007.

Publikace obsahující výklad nového zákona, přinášejícího dosud neznámou kolektivní trestněprávní odpovědnost, je jistě nepostradatelným pomocníkem pro práci soudců, přísedících, státních zástupců, policistů, kriminalistů, firemních právníků a ostatních pracovníků právní praxe. V neposlední řadě ale zejména advokátů, kteří při poskytování právní služby korporátní klientele v nově vzniklém oboru zcela bezpochyby musí být, když ne souběžně, tak zcela jistě o krok napřed při pojetí této zbrusu nové právní oblasti ve vztahu jak ke svým klientům, tak zejména k orgánům činným v trestním řízení. Publikace podala informace i pro širší okruh zájemců o otázky trestního práva a trestního řízení, a jako taková je tedy i velmi cennou studnicí vzdělání pro advokátní

koncipienty při přípravě na výkon povolání advokáta.

Na publikaci je třeba zvláště ocenit její výstižnost a přehlednost, kdy zejména řazení související judikatury k jednotlivým ustanovením zákona a jejich doktrinnální interpretaci vytváří plastické pojetí aplikace zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, a tedy kontinuitu koncepce uplatňování trestní represe v systému českého právního řádu.

Publikace je historicky prvním a zásadním dílem ve zcela nové oblasti právního pojetí kolektivní trestní odpovědnosti, kdy stojí za zmínku i velmi propracovaná předmluva obsahující historickou chronologii vývoje pojetí korporátní odpovědnosti a její zakotvení v našem právním řádu, včetně geneze přijetí zákona o trestní odpovědnosti právnických osob s doslovným zněním zdůvodnění prezidentského veta ze dne 20. 11. 2011, což bezpochyby z hlediska historické interpretace této právní normy přispěje k jejímu optimálnímu pojetí při aplikaci v praxi.

Dle mého názoru by publikace autorské dvojice Jelínek – Herczeg, jakožto první přehledné a lehce uchopitelné dílo v této praxi neprozkoumané oblasti, nemělo chybět nejen v knihovně, ale přímo při ruce žádného právníka ve veřejné i soukromé sféře, který se danou oblastí může, byť potenciálně, zabývat.

✦ JUDr. MAREK NESPALA,
advokát v Praze

Milan Podhrázký:

Přehled judikatury z oblastí samosprávy (územní a profesní)

Wolters Kluwer ČR, a. s.,
Praha 2011, 540 stran, 667 Kč.

Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, a. s., vydalo v loňském roce další z titulů náležejících do osvědčené edice přehledů judikatury; tentokrát z oblastí územní a profesní či zájmové samosprávy. Jeho autorem je JUDr. Milan Podhrázký, Ph.D., jenž je odborné veřejnosti znám nejen díky své vlastní publikační činnosti, ale i jako autor či spoluautor několika dalších svazků přehledů judikatury,

např. z oblasti školství, ve věcech voleb, referend a politických stran či z oblasti správního trestání. Erudice a zkušenosti autora jsou tedy nejlepší zárukou kvalitního zpracování díla.

V předmluvě M. Podhrázký poukazuje na okolnost, že se „i v případě výkonu práva na samosprávu dostalo (též díky ne vždy zcela dokonalé právní úpravě) soudům měrou více než vrchovatou příležitostí vykládat sporná ustanovení souvisejících právních předpisů, či dokonce někdy právo svým způsobem „dotvářet“. Z tohoto důvodu považuje judikaturu za integrální součást právních východisek samosprávy, k jejímuž pochopení má přehled přispět. Cílem přehledu ovšem není přinést všechna rozhodnutí, která se kdy dotkla problematiky samosprávy, ale rozhodnutí publikovaná ve stěžejních sbírkách a rozhodnutí zásadní nebo zajímavá, a to tak, aby se čtenář mohl v této oblasti rychle zorientovat a získat základní informace.

Slovo základní by však nemělo svádet k dojmu, že v přehledu jsou zařazena pouze rozhodnutí banální či jednoduchá a že složitější judikáty autor ponechává stranou. Znamená spíše, že přehled judikatury je zaměřen na rozhodnutí podstatná, zatímco podružná či méně významná nechává stranou. Takový přístup je ku prospěchu věci, neboť praktickému právníkovi, který zpravidla potřebuje co nejrychleji najít určitou informaci z dané oblasti, šetří mnoho času, který by jinak musel vynaložit na prokousávání se množstvím judikátů, jež vlastně vůbec nehledá, ani nepotřebuje.

Přehled judikatury z oblasti samosprávy je však zaměřen na podstatné věci i v jiném smyslu: judikáty do něj zařazené jsou mnohdy výrazně kráceny a do přehledu jsou pojaty pouze jejich nosné části; někdy postačila samotná právní věta. Tento postup je výmluvným dokladem neblahého jevu, jímž je české soudnictví postiženo: představou, že čím je rozhodnutí delší, tím je lepší. Toto zaměňování kvality s kvantitou však ve skutečnosti nevede k pozvednutí úrovně rozhodovací činnosti, ale pouze způsobuje, že rozhodnutí se stávají zbytečně upovídanými, ztrácejí švih, nevytvářejí dojem jednotného logického celku a ve svém důsledku se stávají nepřesvědčivými. Není uměním napsat mnohastránkové rozhodnutí; opravdový kumšt je napsat rozhodnutí stručně, ale zároveň přesvědčivé a výstižné.

PŘEHLED JUDIKATURY

z oblasti samosprávy
(územní a profesní)

Sestavil
MILAN PODHRÁZKÝ

V přehledu jsou zařazena nejen rozhodnutí tuzemských soudů (zejména Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu, krajských soudů ve věcech správního soudnictví, a někdy i Nejvyššího soudu), ale též rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie. Právě při četbě rozhodnutí těchto soudů si lze uvědomit, nakolik se realita české společnosti odlišuje od stavu, v němž by se měla nacházet. Kupř. v rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Ahmed a další proti Spojenému království, zařazenému v Přehledu pod č. 28, se lze dočíst: „Voliči jsou oprávněni očekávat od zvolených členů, kterým dali svůj hlas, že svůj mandát budou vykonávat v souladu se závazky, které na sebe vzali při předvolební kampani, a že sledování těchto cílů nebude narušeno vlivem politické opozice poradců; voliči mohou rovněž legitimně očekávat, že při vyřizování osobních záležitostí na místních úřadech jim budou radit politicky neutrální úředníci, stojící zcela stranou politického boje.“ Jistou nadějí však lze vidět v tom, že „obchodně tržní“ pojetí voleb ani u nás nakonec neprošlo (viz nález Ústavního soudu zařazený pod č. 69).

Přehled judikatury je strukturován do dvou základních částí: první – a podstatně větší – část se týká samosprávy územní, část druhá je věnována samosprávě zájmové.

V části věnované územní samosprávě jsou obsaženy judikáty, které se týkají ústavních východisek práva na územní samosprávu, zásahů státu do tohoto práva, územního, osobního a organizačního základu územních samosprávních celků (včetně voleb, krajského a místního referenda), majetku a hospodaření územních samosprávních celků, obecně závazných

vyhlášek, a konečně některých procesních aspektů výkonu práva na samosprávu. Judikáty zařazené do této části přehledu se nedotýkají pouze veřejnoprávních otázek, ale mnohdy též problematiky soukromoprávní. Např. judikáty zařazené pod č. 39 až 41 se zabývají ochranou osobnosti (jistě zaujmou meze přípustné kritiky starosty), pod č. 47, 48, 115, 118, 120 a 121 vystupováním územních samosprávních celků v soukromoprávních vztazích či povahou jejich jednání; judikát zařazený pod č. 49 se zabývá odpovědností starosty za škodu, kterou obci způsobil při výkonu funkce, pod č. 114 postavením obce jako spoluvlastníka. Veřejnoprávní témata ovšem s ohledem na zaměření výběru převažují, což je patrné i z podaného stručného přehledu obsahu. Řada těchto rozhodnutí pak skutečně dotváří právní úpravu, jak autor Přehledu připomíná v úvodu práce, a poskytuje tak praxi vodítko, jak správně postupovat. Evergreenem jsou kupř. nálezy Ústavního soudu, které objasňují, jaké otázky mohou obce v obecně závazných vyhláškách upravovat, tedy zda to např. mohou být i sex, drogy a rokenrol (č. 170, 164 a 159; považujeme-li ovšem alkohol za drogu).

Druhá část knihy se nejprve věnuje obecným otázkám výkonu práva na profesní samosprávu, a poté rozebírá jednotlivé profesní komory, v nichž se sdružují advokáti, soudní exekutoři, notáři, lékaři, veterinární lékaři a lékárníci, auditoři, patentoví zástupci, jakož i autorizovaní inženýři a technici činní ve výstavbě. Zřejmě nejvíce judikátů se týká advokacie; i zde lze nalézt rozhodnutí úsměvná: např. podle usnesení Ústavního soudu nesoucího č. 223 je nedůstojné, podá-li advokát ústavní stížnost na útržku průklepového papíru. Jak je to s útržky jiných papírů (např. křídových), však už usnesení neříká; zřejmě podle druhu papíru bude nutno použít argument *a fortiori*, nebo *per eliminationem*.

Z podaného výkladu vyplývá, že recenzované dílo je skutečně zdařilým přehledem judikatury, v němž uživatel snadno najde podstatná a zajímavá rozhodnutí týkající se územní a profesní či zájmové samosprávy. Jde tedy o přehled přehledný, vyhovující všem očekáváním, která jsou s tímto druhem literatury spojena.

♣ JUDr. PETR LAVICKÝ, Ph.D.,

katedra občanského práva PF MU v Brně

Přečetli jsme za vás

JUDr. Martina Karhanová:

Podpis, jeho forma a umístění, aneb podpis jako podstatná náležitost právních úkonů (zejména závětí) ve světle judikatury

Právní rozhledy č. 20/2011, str. 719-723.

Autorka, asistentka soudce Městského soudu v Praze, se zabývá podpisem, k tomuto tématu ji navedl nejednoznačný text zákona a rozdílný přístup k jednotlivým právním institutům v této oblasti.

Podpis je podstatnou náležitostí listiny, vyjadřuje souhlas s textem. Může ale také sloužit jako doklad o správnosti zápisu či účasti osob na jednání. Pro právo hmotné i procesní platí, že právní úkon bez podpisu je právním úkonem neplatným.

Za podpis je obecně považováno ručně psané a mnohdy stylizované vypsání jména podepisujícího, který právě podpisem stvrzuje souhlas s textem, pod kterým je umístěn. Parafou je pak označována zkrácená či zjednodušená podoba podpisu. Podpis za právnickou osobu má většinou podobu otisku razítka příslušné právnické osoby, ke které je připojen vlastnoruční podpis osoby oprávněné jménem této právnické osoby jednat.

Důležité je řádné umístění podpisu. Dle autorky je plnění nejprísnejších kritérií požadováno tam, kde by dle jejího názoru mohly být podmínky benevolentnější, na rozdíl od případů jiných. Pro samotné umístění podpisu nejsou zákonem stanovena žádná pravidla. Na základě úzu, který se postupem času vytvořil, se u jednostranných právních úkonů umístí podpis zpravidla vpravo pod text, u úkonů vícestranných jsou pak podpisy položeny pod textem vedle sebe či pod sebou. Někdy strana, které je poskytováno nějaké plnění, osvědčí parafou i všechny strany smluvního ujednání, na důkaz toho, že

je seznámena s kompletním textem dokumentu. Parafa či podpis se také užívají při opravách textu, zde dokládají, kdo a kdy danou opravu provedl. Takto ovšem nelze provést opravy u autoritativních rozhodnutí v rámci soudního spisu.

Ve smluvním právu platí, že za součást smlouvy je považován výhradně text, který je kryt podpisem. Tato zvyklost bývá vztahována i na další, z vůle stran nedílné součásti smlouvy, které jinak být podepsány nemusí a zpravidla ani nejsou. Tam, kde je to obvyklé, může místo podpisu smluvní strana použít mechanický otisk svého razítka. U podání k soudu pak musí být vzor takového mechanického otisku uložen u soudu dopředu.

V případě žalob sepsovaných na základě plné moci se vytvořil právní obyčej, kdy advokáti umísťují svůj podpis do záhlaví žaloby a za samotným textem bývá pak pouze uvedeno jméno a příjmení či firma klienta. Umístění podpisu až za celý text žaloby je ovšem také považováno za správné.

U výpovědi z nájmu bytu je vyžadována vždy písemná forma a musí být i řádně podepsána. Jedná-li se o případ výpovědi z nájmu bytu s přivolením soudu, stačí, pokud je podepsána pouze tato žaloba, nikoliv již samotná listina obsahující výpověď z nájmu.

Nezbytnou náležitostí je podpis u holografní, případně u allografní závěti, jak u zůstavitele, tak i u případných svědků. Z praxe lze dovodit, že obvykle je podpis zůstavitele umísťován za kompletní text závěti. U osob svědků je to pak doveditelné přímo ze zákona.

Autorka míní, že umístění podpisu v praxi nečiní žádné větší obtíže, na rozdíl od formy podpisu. Z formální stránky je důležité, zda se jedná o podpis jako takový, nemusí být ani čitelný. Není nutné ani vypsání celého jména a příjmení, zpravidla postačí pouhá parafa. Materiální stránkou podpisu je pak, zda uvedený text je vyhodnocen za podpis, náleží existující osobě a je projevem vážné svobodné vůle. Při pochybnostech je nezbytné přizvat soudního znalce z oboru písmoznalectví.

U smluv je za podpis považováno jméno a příjmení osoby, a dále také uvedení pozice, z jaké dokument podepisuje. Z judikatury vyplývá, že pokud není označení účastníka přesné, ale lze ho dovodit z textu dokumentu, na jeho platnost to nemá vliv.

Autorka největší prostor ve svém článku dává závěti, kde jsou na rozdíl od smluvního práva požadavky na podpis striktnější, a sama autorka je považuje za příliš tvrdé. Judikatura zde vyžaduje, aby závěť byla podepsána jménem a příjmením. Pokud je závěť sepsována v podobě notářského zápisu, problém nenastává. Jinak je tomu však u soukromých sepsání testamentu, kdy se objevují podpisy „s láskou táta“, „tvoje sestra Drahomíra“, a jež na základě judikatury nejsou akceptovány a činí tím právní úkon neplatným. Autorka článku takový závěr akceptuje, avšak nepokládá ho za správný. Na jedné straně zpřísněné požadavky jsou na místě, protože testament bude uplatněn až v době, kdy zůstavitel nebude naživu a nebude možno zjistit, zda tímto způsobem závěť vůbec zamýšlel. Autorka se ale opírá o názory E. Svobody a J. Krčmáře, kteří nepovažují striktní formalismus za nezbytný. Je přesvědčena, že pokud je zjištělné bez větších obtíží, od koho a pro koho je testament určen, je požadavek na vypsání celého jména a příjmení nadbytečný a zatěžující. Dále uvádí další příklad z dědického práva, že pokud zůstavitel uvádí „odkazují majetek svým dětem“ a neuvádí bližší údaje, je to považováno za dostatečné. Autorka zastává názor, že právě testament, který pořizuje obyčejný člověk, by neměl být zbytečně komplikovaným aktem. Podpis by mohl mít i podobu pouhé zkratky jména či uměleckého pseudonymu, pod kterým je zůstavitel znám. J. Krčmář ve svých přednáškách připouštěl dokonce holografní závěť formou dopisu.

V závěru autorka zmiňuje návrh nového občanského zákoníku, který vychází z obdobných principů jako dnešní úprava, a žádné převratné změny nepřináší.

JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D.:

Předběžné opatření ve sporech z nekalé soutěže

Obchodněprávní revue č. 10/2011, str. 283-290.

Ve svém článku se autorka zabývá otázkou předběžných opatření, kterých bývá ve sporech z nekalé soutěže často využí-

váno. Předběžné opatření má preventivní povahu, jeho předností je rychlost. Smyslem je, aby rušitel nemohl ve svém jednání pokračovat a opakovat jej, a tím se zamezilo vzniku újmy nebo jejímu pokračování, aby nakonec soutěžitel neutrpěl takovou újmu, která by byla nenahraditelná. Jedná se o zatímní úpravu poměru účastníků do doby, než bude pravomocně rozhodnuto ve věci samé. Předběžné opatření se vydává většinou, když existuje nebezpečí škody, má jím být zamezen vznik škody, případně její zvyšování. Ochrana je zde poskytnuta oběma stranám. Proti vydání předběžného opatření je přípustná ústavní stížnost, neb zasahuje do ústavně zaručených práv a svobod, které upravují nakládání s majetkem či právo na soudní ochranu. Návrh má být podán bezprostředně po zjištění závadného jednání, pokud již soutěžitel děle strpěl takový zásah do svých práv, není tím splněna podmínka nezbytnosti úpravy poměrů účastníků. Totéž platí, pokud nehrozí opakování takového jednání.

Řízení na vydání předběžného opatření se řídí občanským soudním řádem. Vydání předběžného opatření spadá do kompetence obecných soudů. Požadavky na formulaci petitu návrhu jsou určitost, srozumitelnost, jasnost a konkrétnost, tak, aby mohla nastat jeho vykonatelnost. Je důležité, aby byly popsány rozhodující skutečnosti, neboť důkazní břemeno je na straně navrhovatele, a také jaké konkrétní předběžné opatření je žádáno. Bez splnění těchto podmínek dojde k odmítnutí návrhu předsedou senátu. Navrhovatel by měl dbát, aby petit nebyl formulován příliš úzce či naopak příliš široce, jinak zde hrozí zamítnutí návrhu pro jeho nevykonatelnost. K nařízení předběžného opatření dochází často před zahájením řízení, může však k němu dojít i po jeho zahájení.

V petitu nejčastěji navrhovatel žádá, aby došlo ke zdržení nebo odstranění nekalosoutěžního stavu. Svým obsahem se petit zpravidla kryje s petitem rozsudku, který ale bývá často rozšířen. Autorka uvádí vyjádření soudu, podle kterého nelze žalobou ve věci samé požadovat odstranění závadného stavu, pokud toho bylo dosaženo již předběžným opatřením. Avšak své tvrzení podkládá rozhodnutím jiným, dle kterého se tato zásada neuplatní v případě, kdy je žádán zákaz určitého jednání či zdržení se takového jednání.

Dále se autorka věnuje složení tzv. jistoty, která slouží k případnému uspokojení soutěžitele, kterému by vznikla škoda či újma v souvislosti s nařízením předběžného opatření, pokud by se prokázalo, že nebylo oprávněné. Jistota ve výši 50 tisíc Kč musí být složena navrhovatelem nejpozději ve stejný den, kdy byl podán k soudu návrh. S ohledem na okolnosti případu může předseda senátu žádat, aby do tří dnů složil navrhovatel ještě tzv. doplatek jistoty. Jeho výše závisí na uvážení předsedy senátu. Horní hranice doplatku není stanovena, tím dochází k narušení právní jistoty, ale praxe, s ohledem na složitost některých případů, ukazuje, že stanovení horní hranice by nebylo vhodné. Autorka se domnívá, že předseda senátu by měl mít možnost hodnotu jistoty dle uvážení také snížit. Pokud jistota složena není, dochází k odmítnutí návrhu, kromě dvou výjimek. První je, pokud navrhovatel splňuje podmínky pro osvobození od soudního poplatku. Druhou je pak případ hrozícího nebezpečí z prodlení, kdy by mohlo dojít k újmě, a navrhovatel bez vlastní viny nemůže jistotu složit, přestože finanční prostředky má. Žalobu na náhradu škody nebo jiné újmy musí poškozený uplatnit do šesti měsíců od zániku předběžného opatření. Pokud výše jistoty neuspokojí všechny poškozené, je rozdělena mezi ně poměrně. Nejvyšší soud vychází ze závěru, že odpovědnost za škodu nese navrhovatel, který navrhl předběžné opatření vydat, nikoliv soud. Svě tvrzení opírá o skutečnost, že soud nařizuje předběžné opatření na základě tvrzených a osvědčených skutečností navrhovatele a zpravidla dokazování neprovádí. Autorka se však s tímto názorem plně neztotožňuje a domnívá se, že soud by měl nést stejnou odpovědnost jako u jiných rozhodnutí, i přes specifický charakter řízení, neboť právě na uvážení předsedy senátu závisí, zda bude předběžné opatření vydáno či nikoli. Zde autorka spatřuje důvod k odpovědnosti soudu za vadné rozhodnutí. Jako možné řešení pak uvádí možnost solidárního principu odpovědnosti navrhovatele a soudu. Sama autorka ovšem připouští, že zavedení takové koncepce by nebylo jednoduché.

Oprávněn k nařízení předběžného opatření je předseda senátu příslušného krajského soudu, a to ve lhůtě sedmi dnů od podání návrhu. S ohledem na tuto krátkou lhůtu a složitost některých přípa-

dů dochází v praxi spíše k odmítání takových návrhů. Rozhodnutí má formu usnesení, rozhodující stav je v době vyhlášení usnesení, a to i v případě odvolání, o kterém rozhoduje příslušný vrchní soud. OSŘ uvádí, že soud „může“ vydat předběžné opatření, jsou-li splněny podmínky, ale na základě dalšího ustanovení OSŘ je zřejmé, že pokud jsou splněny podmínky a nedojde k odmítnutí, soud vydat předběžné opatření „musí“. Podmínky dané zákonem jsou ovšem dosti neurčitěho charakteru a tak, zda jsou či nejsou splněny, závisí na uvážení předsedy senátu. O návrhu je rozhodováno bez slyšení účastníků a bez dokazování. Naplnění nekalosoutěžního jednání nemusí být „jednoznačně prokázáno“, stačí, pokud bude „dostatečně osvědčeno“. Rozhodnutí o předběžném opatření ještě automaticky nequalifikuje napadené jednání jako nekalosoutěžní, rozhodně nenahrazuje rozhodnutí ve věci samé. Předseda senátu při nařízení předběžného opatření určí lhůtu, ve které musí navrhovatel podat u soudu návrh na zahájení řízení (jde o lhůtu soudcovskou), když tak neučiní, vede to k zániku předběžného opatření. Dalšími důvody zániku jsou nevyhovění návrhu ve věci samé, uplynulo-li 15 dnů od vykonatelnosti rozhodnutí ve věci samé nebo uplynula-li doba, po kterou mělo předběžné opatření trvat. Když dojde k odmítnutí návrhu, je možné podat odvolání, v praxi ale častěji dochází k přeformulování petitu a opětovnému podání. Po zamítnutí lze opětovný návrh podat také, když se změní okolnosti.

V závěrečném shrnutí autorka hodnotí, že pro mnohé je předběžné opatření obtížně dostupné, a to jak z důvodu složení jistoty, tak i z nutnosti přesně formulovat návrh.

**prof. JUDr. Naděžda
Rozehnalová, CSc.:**

Návrh zákona o mezinárodním právu soukromém – dopady do obchodní oblasti

Obchodněprávní revue č. 10/2011,
str. 290-294.

Autorka, děkanka Právnické fakulty MU, upozorňuje na některé aspek-

ty návrhu nového zákona o mezinárodním právu soukromém. V návaznosti na rekodifikaci soukromého práva byl vypracován návrh upravující mezinárodní právo soukromé. Stávající úprava zákona z r. 1963 byla do dnešní doby několikrát novelizována, ačkoliv zásahy se neprojeví nikterak výrazně. V diskusi o nové úpravě mezinárodního práva soukromého bylo nastíněno několik možných směrů. Jeden z návrhů prosazoval, aby byla dána přednost regionální evropské úpravě, která má univerzální charakter, před vytvořením úpravy vlastní. Další pak zvažoval včlenění jednotlivých ustanovení o mezinárodním právu soukromém do nově koncipovaného občanského zákoníku. Zvítězila ovšem myšlenka na vytvoření nového samostatného zákona. Jak uvádí autorka článku, přijaté řešení je odrazem širokého konsenzu. Nová úprava se snaží komplexně pojmut všechny oblasti mezinárodního práva soukromého a procesního, tak i reflektovat na změny na poli evropského práva i uvnitř českého právního řádu.

Na první pohled je zřejmá změna ve struktuře zákona, když dochází k rozšíření obecné části, protože je nově řešena řada institutů výslovně zákonem. Dále propojení úvah procesních a kolizních, a snaha o začlenění otázek z oblasti mezinárodního práva soukromého a procesního, které byly doposud součástí jiných zákonů. Návrh zákona se skládá z osmi částí.

Autorka se v článku dále věnuje několika vybraným otázkám návrhu zákona. Na oblast závazkových práv autorka nahlíží jako na zbytkové ustanovení, neboť až na otázky směnečné a šekové a uznání a výkon rozhodnutí soudů ze třetích zemí zde dominuje evropská a mezinárodní úprava. Především Nařízení Brusel I pokrývá velké procento těchto situací. Dalšími významnými nařízeními jsou Řím I a Řím II, která dle některých názorů dohromady pokrývají celou oblast závazkových práv. Jak autorka upozorňuje, samo znění nařízení Řím I to vyvrací, když minimálně u pojišťovacích smluv odkazuje na úpravu národní, a proto je zde právní regulace nutná. Nejvýznamnějším posunem je větší prosazování vůle strany či stran. Stávající úprava sice využívala v základní rovině neomezenou kolizní volbu práva, avšak další smluvní otázky vázala na pevné hraniční ukaza-

tele. V případě deliktických závazků nová úprava zahrnuje otázky vyloučené z Nařízení Řím II, a to mimosmluvní závazkové poměry vzniklé z narušení soukromí a osobnostních práv.

Další oblastí zájmu autorky jsou práva věcná. U práv k nemovitým věcem nacházejících se na území ČR je výslovně daná vylučná pravomoc českých soudů, dříve byla pouze dovozována. Dále dochází ke zjednodušení využití obligačního statutu, kdy se nadále tato možnost rozšiřuje na věcněprávní účinky obecně, nikoli pouze na inter partes. Zápisy do veřejných knih se mají vztahovat do budoucna i na věci movité. Nově jsou upraveny světecké fondy.

U způsobilosti mít práva a povinnosti a způsobilosti k právním jednáním dochází ke dvěma základním změnám. První uvedenou je změna vazby stát – osoba na teritorium, obvyklý pobyt – osoba, s výjimkou těch otázek, kde je na vazbu stát – osoba odkazováno v mezinárodních smlouvách. Daná změna reflektuje vývoj evropského práva i některých národních úprav. Druhou novinkou je zařazení svéprávnosti právnické osoby, která byla doposud obsažena v obchodním zákoníku. Autorka také vyzdvihuje výslovné upravení institutů týkajících se právního jednání, zastoupení, prokury a promlčení, které bylo možné ze stávající úpravy dovodit, ale vyžadovalo to dobrou orientaci ve stávajícím předpisu.

Pro cenné papíry a investiční nástroje je rozhodné právo nově, variantně upraveno a lze jej tak využít pro různé podoby a druhy cenných papírů.

V souvislosti s řízením o úpadku a mezinárodním rozhodčím řízením se autorka zabývá otázkou nutnosti vlastní úpravy, když Newyorská úmluva má více než 150 smluvních stran. Dochází k závěru, že naše úprava dává více možností pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí, její využití spatřuje zejména tam, kde nebyla plně dodržena písemná forma rozhodčí smlouvy.

V závěru stati autorka zmiňuje ještě imperativní normy, na jejichž aplikaci byl sice poměrně jednotný názor, avšak stávající úprava je neobsahuje. Jedná se zejména o nejrůznější omezení či limity v obchodní a podnikatelské oblasti, které jsou upraveny různými normami.

♣ Mgr. JAN MATES

JUDr. Lenka Řeháková:

Institut zproštění povinnosti mlčenlivosti advokáta klientem

Právní rozhledy č. 11/2011, str. 393-398.

Autorka se zabývá otázkou mlčenlivosti advokáta z hlediska případu, kdy advokáta povinnosti mlčenlivosti zprošťuje klient. Jde o otázku velmi málo v literatuře pojednávanou. Autorka se zabývá zpočátku historií právní úpravy zproštění mlčenlivosti advokáta klientem, která se vyvíjela počínaje Advokátním řádem z r. 1868. Ten upravoval povinnost mlčenlivosti jako takovou, nicméně otázku zproštění neupravoval. Stalo se tak až Advokátním řádem z r. 1948, podle kterého byl advokát povinen povinnost mlčenlivosti zachovávat, pokud ho strana tohoto závazku nezprostita. Povinnosti mlčenlivosti mohl advokáta zprostit též ministr spravedlnosti z důležitosti státního zájmu. Od r. 1963 se právní úprava od dosavadní neodchylovala, možnost zproštění mlčenlivosti byla přenesena na Ústředí československé advokacie. Po Listopadu mohl být advokát zproštěn mlčenlivosti klientem jeho prohlášením, nicméně byl nadále povinen zachovávat mlčenlivost, pokud to bylo v zájmu klienta. Podrobnější úpravu mlčenlivosti obsahuje až z. o advokacii č. 85/96 Sb. v několika ustanoveních, ve vztahu ke zproštění mlčenlivosti pak v ust. § 21 odst. 2.

Za současného stavu může povinnosti mlčenlivosti za života zprostit advokáta pouze klient a nikdo jiný. Musí tak učinit písemným prohlášením adresovaným advokátovi. Je nepřijatelné zproštění mlčenlivosti prostřednictvím třetí osoby (vyšetřovatele apod.). V takovém případě by šlo o zproštění neplatné a neúčinné. Tento úkon je třeba vždy řádně projednat, aby bylo možné posoudit, zda jej klient učinil pod nátlakem nebo v tísní. Po smrti může zprostit mlčenlivosti advokáta pouze dědic jako právní nástupce, v případě více dědiců musí tak učinit všichni.

U právnické osoby mohou projev ke zproštění mlčenlivosti učinit pouze statutární orgány právnické osoby, případně jiné osoby – pracovníci, podle vnitřních předpisů, ale to by mělo být s ohledem na povahu úkonu velmi výjimečné. Povinnosti mlčenlivosti nemůže zprostit advoká-

ta likvidátor spoločnosti, ten činí pouze úkony směřující k likvidaci. U právnické osoby v konkurzu může advokáta zprostit správce konkurzní podstaty, a to pouze k otázkám ve vztahu k majetku náležejícímu do konkurzní podstaty, v přesně vymezeném rozsahu. Při zániku právnické osoby mohou advokáta zprostit mlčenlivosti právní nástupci, pokud je jich více, musí tak učinit všichni.

Autorka nesouhlasí s tím, že by po úmrtí klienta nebo zániku právnické osoby bez právního nástupce mohl být ustanoven soudem hmotněprávní opatrovník, který by posoudil, zda advokáta v jednotlivých případech mlčenlivosti zprostit. (U právnické osoby je tato možnost vyloučena.) Autorka tak zastává názor, že je třeba vycházet striktně z jazykového výkladu ust. § 21 odst. 2 zákona o advokacii s tím, že jediný, kdo disponuje oprávněním zprostit advokáta mlčenlivosti, je klient nebo jeho právní nástupce.

Zásadně musí být dodržena písemná forma zbavení povinnosti mlčenlivosti advokáta. Lze tak učinit písemně prohlášením adresovaným advokátovi, případně v řízení před soudem ústně do protokolu. Písemné prohlášení vůči třetí osobě je neplatné a neúčinné. Totéž platí v případě, že projev vůle byl učiněn vůči advokátnímu koncipientovi. Pouze advokát je oprávněn a povinen posoudit, zda se jedná o skutečnost, na které se povinnost mlčenlivosti vztahuje, a zda okolnosti nenasvědčují tomu, že ke zproštění došlo pod nátlakem nebo v tísní. Ze zproštění musí vyplývat, jaké věci se týká a v jakém rozsahu klient advokáta zprošťuje. V rozsahu zproštění může být povinnosti mlčenlivosti zproštěn i advokátní koncipient.

Podle názoru autorky je přípustné jak částečné zproštění, omezené věcně, časově nebo osobně, tak i zproštění podmíněně. Svůj projev může klient vždy vzít zpět, resp. odvolat.

V případě, že advokát má důvodné pochybnosti o tom, že klient učinil zproštění mlčenlivosti svobodně a vážně, případně že jej učinil v tísní či pod nátlakem, je v takovém případě povinen dále povinnost mlčenlivosti zachovávat.

Autorka uvádí, že přestože současná právní úprava tak výslovně nestanoví, měl by advokát zachovávat mlčenlivost i přes zproštění v případě, kdy je to v zájmu klienta.

♣ JUDr. PAVEL BLANICKÝ

Bulletin slovenskej advokácie prinášaí...

č. 1-2/2012

Mgr. Kristína Grausová:

Rozsah zodpovednosti vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome vo vzťahu k tretím osobám

Článek se věnuje otázkám zodpovědnosti vlastníků bytů a nebytových prostor v bytovém domě podle zákona č. 182/1993 Z.z., o vlastnictví bytů a nebytových prostor, ve znění pozdějších předpisů. Poukazuje na výrazné nedostatky zákonného textu a naznačuje východisko k adekvátnímu uspořádání vztahů, týkajících se těch právních úkonů, na nichž se účastní kromě vlastníků i třetí osoby. Při hledání stabilní koncepce přijatelného řešení rozsahu zodpovědnosti je v popředí zájem na efektivním fungování ochrany dotčeného subjektu prostřednictvím civilního procesu. V závěru se autorka vyslovuje pro solidárnost závazků, které se týkají domu, společných částí domu a společných zařízení v domě, jeho příslušenství a pozemku.

doc. JUDr. Soňa Kubincová, PhD.:

Čo priniesol nový daňový poriadok?

Nový daňový řád – zákon č. 563/2009 Z.z., o správě daní, ve znění pozdějších předpisů, který nabyt účinnosti dnem 1. 1. 2011, byl, jak se uvádí v důvodové zprávě, schválen v souvislosti s vládním programem UNITAS, jenž má přinést pod-

statné změny v oblasti výběru daní, cla a odvodů a v organizaci daňových a celních orgánů. Článek poukazuje na některá ustanovení, která oproti původnímu zákonu č. 511/1992, o správě daní a poplatků a o změnách v soustavě územních finančních orgánů, ve znění pozdějších předpisů, změni, respektive ovlivní postavení správců daní, daňových subjektů či třetích osob.

Mgr. Ondrej Lahký:

Význam rozlišovania verejného a súkromného práva pre uplatnenie samostatných nárokov

Príspevek se zabývá dichotomií veřejného a soukromého práva a její opodstatněností pro současnou právní praxi. Autor demonstruje nejvýznamnější rozdíly mezi veřejným a soukromým právem a jejich praktické implikace na fiktivní případové studii odtažení motorového vozidla z místní komunikace.

JUDr. Vladimír Ivančo, LL.M.:

Novela zákonníka práce

Článek posuzuje specifické otázky, které souvisí s vybranými ustanoveními novely zákoníku práce (zákon č. 311/2001 Z.Z.), účinnými od 1. září 2011 (s výjimkou úpravy základní výměry dovolené v § 103 zákoníku práce, která nabyt účinnosti dne 1. ledna 2012). První část článku je zaměřena na novou kogentní úpravu výpovědní doby a její důsledky na výpovědní doby, dohodnuté před účinností novely. Předmětem druhé části článku je analýza výhodnosti dohody zaměstnavatele se zaměstnancem na paušální náhradě v případě porušení nově zavedené konkurenční doložky ze strany zaměstnance v situaci, kdy zaměstnavateli hrozí v důsledku porušení této konkurenční doložky škoda, přesahující výšku dohodnuté paušální náhrady. V třetí části poukazuje autor na potenciální problém časově neomezeného „přenášení“ mzdových nároků zaměstnance při uplatňování nového institutu – konta pracovní doby. Závěrečná část se věnuje možným důsledkům aplikace ustanovení o povinnosti odborové organizace prokazovat dostatečnou členskou základnu pro zastupování všech zaměstnanců.

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 48

Z ČESKÉ ADVOKACIE

K některým aspektům rámcové pojistné smlouvy
o pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu advokacie 49

Z kárné praxe 50

Z jednání představenstva ČAK 51

Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích
zkoušek a zkoušek způsobilosti ve II. pololetí roku 2011 52

Z EVROPY

Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují 53

Oprava 59

Veselá mysl – půl zdraví trhu

(pár poznámek k reformě zdravotnictví)

S dosavadními výsledky zdravotnické reformy jsem spokojen a jsem připraven platit oupankárkem za standard, nadstandard, podstandard, presenci, prevenci, detenci i retenci, včetně stavebních prací na svém chrupu, kyčli, poprsí a na tunele Blanka. Znepokojen jsem však tím, jak malá pozornost se věnuje zdraví našich trhů, které trpí těžkými neurózami.

Jediný, kdo tady pro zdraví trhů něco dělá, je pan ministr školství. Za účelem čerpání evropských vzdělávacích fondů zde on, a ne ministr zemědělství, zřídil tzv. farmářské trhy, na nichž drobný investor získává základní finanční a právní gramotnost, a tu pak uplatňuje při strategických investicích na trzích finančních, obzvláště na Wallstreetu. Tuhle jsem na farmářském trhu investoval do home made zabijačkové pochoutky, archaicky řečeno jitrnice, avšak vyhodil jsem ji do směšného odpadu poté, co ji odmítl sežrat i náš pes Amík. Tím jsem získal nenahraditelnou dovednost pro zacházení s akciemi, státními dluhopisy a podílovými listy soukromých penzijních fondů na nervózních finančních trzích.

Ministra školství je třeba si vzít za příklad, a ne Schwarzenberga, který se věčně opaluje v Izraeli a vůbec v pohodovém regionu Libye, Egypta, Sýrie, Iráku a Íránu, a když se už objeví u nás, tak žvatlá svou roztomilou češtinou na hasičském bálu v Čimelicích o hrozícím konfliktu v Ormuzském průlivu, rezoluci Rady bezpečnosti o Sýrii a podobných bezvýznamných věcech. Mezitím musí statečný premiér – poslušen posvátných prezidentských dekretů své vlasti – bojovat svou roztomilou angličtinou po boku Camerona u bruselských Thermopyl o suverenitu britských Panenských ostrovů, a tím i o naši suverenitu odvádět do šachty na Panenách z každé jízdenky MHD 17 haléřů. A ministr zdravotnictví, místo aby do šachty přisypal dalších 17 haléřů z každé návštěvy u lékaře, a tím naši suverenitu dále upevnil, nevěnuje na neurózu panenských trhů ani ten nejmenší úplateček. Trhy očekávají, že bude držet jako kůň a sekretářka, a ne klimbat v Bruselu. Dosti jest na Schwarzenbergovi! A proč není kůň Bátora na zdravotnictví a sociálních věcech už dávno poradcem? Víte, kolik by takový tahoun ušetřil na důchodech pro Židy a na dávkách pro Cikány? A na zdravotnictví pro korupci nepřizpůsobivé občany? Ale darmo zde mluvit o tom, co je to suverenita. Poradenské firmy Cokeville a Mavex, ač ofšórové, nebyly k neurózám trhu také dosud přizvány. A výsledek? Neurosis mercatus chronica exacerbata.

Trhy jsou zkrátka nervózní a od státu požadují účinnou léčbu, jak jest to stanoveno v Listině základních práv a svobod. Každý

má právo na zdraví (štěstí, dlouhá léta) a trhy nejsou v tomto směru výjimkou. Právo na obhajobu práva na zdraví trhů patří k vládě práva a je základem naší mladé, ač dosud křehké demokracie, a toto právo si nedáme od EU vyrvat. Eurohujeri, podobně jako dříve příslušníci vykořisťovatelských tříd, by nás zaprodali imperialistickému Západu, kdežto euroskeptici, jako uvědomělí členové předvoje proletariátu, nás vedou vstříc světovým zitrkům poblíže Uralu.

Eurohujeri si o právu na zdraví myslí, že trhům neschopný stát prostě ucmrdne miliardu ze státního rozpočtu na podporu podnikání, trhy si za to koupí lízátko a bude po nervozitě. Lege artis však je, když stát upíše trhům státní dluhopisy vlastní krví, trhy si je od neschopného státu koupí při rizikovém úroku 10 %, přičemž nezávislá ČNB zároveň vyhlásí repo sazbu 0,1 %, aby roztočila kola. Investor si půjčí v peněžním ústavu 10 miliard a nakoupí za ně státní dluhopisy. Bance platí 300 milionů úroků při solidní 3% sazbě, od státu inkasuje 1 miliardu úroků, vydělá tak 700 milionů, a ty odkloní do šachty na Paneny. Banka svých 300 milionů taky odkloní, jako Kocourek, k matince neznámo kam. Odkloněna je tedy miliarda, stejně jako přes rozpočet na lízátko. Jenomže schopný investor není jen jeden, takže ani miliarda není jen jedna na lízátko, nýbrž jsou jich nakonec stovky. Kola se točí, pryč je nervozita, trhy díky léčbě okřívají, akcie stoupají, státy bankrotují, a tak všechno privatizují, jako kdysi proslulá privatizační komise císařského místodržitele Karla z Lichtenštejna po Bílé hoře. Pro sebe si Karel z privatizace odklonil Lednici a Valtice a Lichtenštejnsko z toho a z Řebíčka žije dodnes. Když jsou všechny prachy na Panenách a u matek, tak ty zříceniny, co tu zbyly, jako např. hradu Žebrák, komise zase státu odprodá zpět, čímž v bankách vzroste kapitálová přiměřenost. Stát je sice neschopný blbec, ale díky svým komisím a jejich poradcům zůstává suverénní. Sláva! A EU je pro Čecha něco jako Pánbůh. Všechno dělá špatně a ještě se nechá prosit o dotace. Panebože, naval prachy a dej mi pokoj! Tomu se říká česká lidová zbožnost.

Inu, na nervozitu trhů je třeba asi klasicky jít přes skotské stříky a klecová lůžka. Aby nám nakonec ten náš parchant trh nerostl po šibenici.

Ještěže tomu nebezpečí zabrání prezident volený lidem. Já podepíšu petici za zvolení každému, kdo mi dá stovku a pero od cesty. Doufám, že se kandidátů najdou tisíce, že tak bude zajištěna naše konkurenceschopnost na trhu služeb prezidentských a že se mnohý kandidát uplatní i na našich východních trzích exportních. Nervozita trhů? Chacha!

Únor 2012

✿ KAREL ČERMÁK

K některým aspektům rámcové pojistné smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu advokacie

ÚVOD

S počátkem tohoto roku vstoupilo do jedenáctého roku života partnerství pojišťovny Generali a České advokátní komory v oblasti pojištění profesní odpovědnosti za škody způsobené při výkonu advokacie. Při té příležitosti uzavřený dodatek č. 22 v úplném znění k rámcové pojistné smlouvě shrnuje dosavadní rozsah pojištění a přináší některé úpravy, které přispívají k jeho zkvalitnění. Bližší informace ke změnám jsou k dispozici na internetových stránkách ČAK www.cak.cz.

Uplynulých deset let dalo oběma partnerům možnost vyhodnotit získané zkušenosti. Stejně tak jako ČAK s podporou svého pojišťovacího makléře hledá pro advokáty maximálně široký rozsah pojistné ochrany, je snahou pojišťovny Generali požadavkům ČAK vyhovět. Současně však musí přebírat únosnou míru rizika, aby dostala svým závazkům, které formuluje ve smluvních ujednáních a pojistných podmínkách.

Při finalizaci zmíněného posledního znění rámcové pojistné smlouvy došli zástupci smluvních stran k závěru, že z aplikace smlouvy v praxi či z individuálních dotazů advokátů vyplývají některé obecné otázky, které si zaslouží podrobnější výklad.

PROMLČENÍ

Jedním z témat, kdy, jak patrně z dotazů a ze škod hlášených advokáty, není zcela jasno ve vztahu k pojištění odpovědnosti, je promlčení.

S respektem a vědomím, že není třeba čtenáře – advokáty seznamovat s principem promlčení a příslušnými lhůtami, dovolím si přesto upozornit na specifika promlčeného nároku na pojistné plnění. Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, stanovuje, že k promlčení nároku na pojistné plnění dochází po uplynutí tříleté lhůty, která začíná běžet jeden rok po vzniku pojistné události. Klíčovým pojmem je přitom pojistná událost, která je definována v uvedeném zákoně o pojistné smlouvě, a dále může být upravena příslušnými pojistnými podmínkami pojistitele. Pojistnou událostí dle ustanovení pojistných podmínek pojišťovny Generali

je vznik odpovědnosti pojištěného za škodu z činnosti nebo vztahu uvedeného v pojistné smlouvě, jestliže jsou současně splněny podmínky, s nimiž je spojen vznik povinnosti poskytnout pojistné plnění.

V pojištění odpovědnosti za škodu advokátů je však z časového hlediska rozhodující příčina škody, která je za splnění všech zákonných a smluvních podmínek pojištěným rizikem. Jde například o chybné posouzení běhu lhůty pro podání odvolání – zpravidla její promeškání – následkem kterého vznikne povinnost klienta zaplatit bez proběhnutí soudního jednání žalovanou částku. Není zbytečné si v této souvislosti připomenout povinnost pojistitele dodržovat obecné zásady pro náhradu škody, tedy nutnost vzniku skutečné škody, porušení právní povinnosti advokátem a příčinnou souvislost mezi nimi.

Okamžik skutečné škody může nastat, pokud nese klient skutečné (vyčíslené a doložené) náklady, které jsou pro něj škodou, jako například náklady soudního řízení protistrany, která ve sporu uspěla opomenutím advokáta. V tomto případě se klient obrací na advokáta se žádostí o náhradu škody.

Proto, vrátíme-li se ke zmíněnému pojmu pojistná událost a vezmeme-li v potaz časovou „pestrost“, může dojít k pochybnostem, zda dříve, než vznikne samotná škoda, nedojde k promlčení nároku.

Do hry dále vstupuje aspekt subjektivní a objektivní lhůty u promlčení nároku na náhradu škody.

K dispozici je rozsudek Nejvyššího soudu ČR, týkající se počátku objektivní promlčecí doby. Tento rozsudek (vedený pod sp. zn. 25 Cdo 2507/2005) obsahuje sdělení *„že událost, z níž škoda vznikla ve smyslu § 106, odst. 2, občanského zákoníku, zahrnuje nejen samotnou událost či protiprávní úkon, jež vedly ke vzniku škody, nýbrž i vznik škody samotné. Dokud škoda nevznikla, nemůže započít ani běh objektivní promlčecí doby k uplatnění nároku na její náhradu.“*

Pojišťovna Generali přistupuje k výkladu pojistných podmínek v souladu s obecně platnými právními normami pro náhradu škody, a opírá se rovněž o publikovanou judikaturu. **Proto je za pojistnou událost považován až okamžik vzniku škody.**

Ovšem v situaci, kdy je nárok poškozeného klienta vůči advokátovi skutečně promlčen, pojistitel není oprávněn poskytnout pojistné plnění, ale je naopak povinen aplikovat promlčení podle zákona a podle příslušných výluk z pojistných podmínek.

ODMĚNA ADVOKÁTA JAKO SOUČÁST POŽADAVKU NA POJISTNÉ PLNĚNÍ

Dalším námětem, který si zaslouží krátký komentář, je obsah požadavku na pojistné plnění ze strany advokáta. Nezřídka pojištěný advokát požaduje na pojistiteli v rámci pojistného plnění uhradit kromě skutečné škody vzniklé třetí osobě (případně ušlého zisku) také úhradu nákladů vlastního právního zastoupení klienta, tedy své odměny za poskytnuté právní služby.

I pokud v dalších částech nároku je prokázána příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody, v části požadované odměny advokáta nelze v žádném případě vyhovět a nárok na pojistné plnění je v této výši zamítnut.

Připomenutí, že pojištěna je odpovědnost za škodu, je v tuto chvíli na místě. **Pojistitel se nad rámec zákonné odpovědnosti advokáta nezavazuje k plnění advokátovy odměny v případě vadně poskytnuté právní služby** (nárok klientů je vznášen zpravidla tehdy, pokud klient není ve sporu úspěšný). Klientovi musí být vysvětleno, že odměnu za právní služby poskytl advokátovi sám z vlastní vůle, a za

služby, které mu byly prokazatelně poskytnuty, ačkoli ve sporu neuspěl.

Klient se musí domoci svého nároku ohledně odměny za chybně poskytnutou právní službu z jiného titulu než z titulu odpovědnosti za škodu. Stejně tak předmětem plnění z uzavřeného pojištění odpovědnosti není náhrada škody představující odměnu dalšího advokáta, kterého poškozený zmocní k vy-máhání náhrady škody na pojištěném.

ZÁVĚR

Z počtu uzavřených dodatků k rámcové pojistné smlouvě mezi Českou advokátní komorou a pojišťovnou Generali je patrné, že s rozsahem pojištění pro advokátní stav se kontinuálně pracuje.

Z původní standardní podoby pojištění vznikl skutečně unikátní, propracovaný a svébytný pojistný produkt, vyznačující se již od počátku kvalitním základem s exkluzivním časovým rozsahem krytí, tzv. principem příčiny. Tento princip na trhu pojištění profesních rizik nemá obdoby nejen v teritoriu České republiky, ale ani v evropském měřítku.

Z tohoto i dalších důvodů věříme v pokračující spolupráci obou partnerů i v případné další setkání nad tématem pojištění na stránkách Bulletinu advokacie.

Mgr. SIMONA MAJEROVÁ,
vedoucí skupiny pojištění odpovědnosti
za škodu Generali Pojišťovna, a. s.

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže po uzavření smlouvy o poskytování právních služeb a převzetí zálohy zůstane nečinný, a po skončení této smlouvy zálohu nevyúčtuje.

Kárný příkaz kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 14. 6. 2011, sp. zn. K 35/2011

Kárně obviněná Mgr. A. A. se dopustila kárného provinění

tím,

že poté, co dne 23. 5. 2008 uzavřela s N. N. smlouvu o poskytování právních služeb a na základě její faktury č. 32 ze dne 23. 5. 2008 jí složil N. N. zálohu na odměnu za poskytované právní služby ve výši 10 000 Kč, a poté, co N. N. dne 24. 9. 2010 odstoupil od této smlouvy a požádal ji o vrácení složené zálohy, zálohu N. N. nevrátila, ani mu ji nejméně do 3. 11. 2010 nevyúčtovala,

tedy

- při výkonu advokacie nejednala čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupovala tak, aby nesnižovala

důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržovala pravidla profesionální etiky ukládající jí

- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost o svých výkonech pro klienta vést přiměřené záznamy, jejichž obsah na požádání klientovi poskytne s úplným vysvětlením,

čimž

porušila ust. § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 10 odst. 4 Pravidel profesionální etiky.

Za to se jí podle ust. § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 25 000 Kč.

Kárně obviněná je povinna nahradit náklady kárného řízení ve výši 3000 Kč do 15 dnů od právní moci na účet České advokátní komory.

Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **16. - 17. 1. 2012** sešlo na své **24. schůzi** v tomto volebním období v sídle ČAK (Kaňkově paláci) v Praze. Jako pravidelně projednali členové představenstva ČAK nejprve pozastavení výkonu advokacie některým kolegům-advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Představenstvo ČAK se na svém jednání dne 16. 1. 2012 zabývalo kauzou soudního řízení v Mostě, v němž advokát obhajující osobu stíhanou za projevy neonacismu vnesl námitku podjatosti znalce, kterou mj. odůvodnil jeho židovským původem. Představenstvo ČAK se ostře distancuje od všech projevů národnostní, rasové, náboženské a jiné nesnášenlivosti. Okolnostmi konkrétního případu se však musí a budou zabývat příslušné kontrolní, event. kárné orgány České advokátní komory, neboť představenstvo ČAK nemá pravomoc na této úrovni v záležitosti rozhodovat. Nad rámec uvedeného představenstvo ČAK poukazuje na to, že Česká advokátní komora byla první profesní organizací v České republice, která se veřejně omlula za dobové postoje a postupy tehdejší advokátní samosprávy i některých jednotlivých advokátů vůči židovským kolegům v letech 1938 - 1945.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň informoval, že v též výběrového řízení na pronájem vinárny nesdělil své rozhodnutí v dodatečně poskytnuté lhůtě, a proto byl pronájem vinárny znovu nabídnut na realitních portálech. Předseda byl pověřen nadále se zájemci jednat.

Tajemník ČAK JUDr. Ladislav Krym krátce informoval o **projednávání zákona o obětech trestných činů v Legislativní radě vlády ČR**. Projednávání návrhu zákona bylo přerušeno s tím, že byla akceptována námitka, která se týkala nežádoucího rozšiřování okruhu osob poskytujících právní služby, a tato námitka byla řešena možností jiných subjektů poskytovat právní informaci, což již není v rozporu s příslušnými zákonnými úpravami pro poskytování právních služeb.

Představenstvo ČAK se vyslovilo k dotazu, zda v případě, kdy prohlášení o pravosti podpisu podle ustanovení § 25a zákona o advokacii učiní zaměstnaný advokát (advokát v pracovním poměru k advokátovi, který podal v zastoupení dlužníka návrh na zahájení insolvenčního řízení) se takový postup příčí právním nebo stavovským předpisům. Dotaz byl vznesen k závěru KS v Brně, který insolvenční návrh takto opatřený považuje za nikoliv perfektní. Představenstvo se v této záležitosti ztotožnilo se závěrem předloženým Sekcí pro právo soukromé, a to v tom smyslu, že takto řádně učiněné prohlášení má všechny náležitosti nezbytné k tomu, aby nahradilo úřední ověření podpisu ve smyslu § 25a zákona o advokacii.

Místopředseda ČAK JUDr. Antonín Mokrý předložil představenstvu **návrh systému vzdělávání v mediaci pro rok 2012**. Představenstvo ČAK vyslovilo souhlas se dvěma běhy základního kurzu v mediaci (tzv. basic), konanými na jaře a na podzim v rozsahu 60 hodin (tj. 7 dní) zakončenými zkouškami a certifikací. Dále s jedním během čtyřdenního nástavbové-

ho kurzu obchodní mediace určeného pouze pro absolventy základního kurzu.

Představenstvo ČAK zahájilo projednávání námětů k úpravě Etického kodexu advokátů. V podrobném zápisu z jednání představenstva, který je k dispozici na webu ČAK, jsou zaznamenány pouze schválené změny v doslovném znění, u některých dalších navrhovaných změn je uloženo jejich legislativní dopracování a budou projednány na dalších jednáních představenstva ČAK.

Na své **25. schůzi**, která se konala ve dnech **13. - 14. 2. 2012** v sídle ČAK (Kaňkově paláci) v Praze představenstvo ČAK jako pravidelně projednalo pozastavení výkonu advokacie některým kolegům - advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Na jednání se dostavil na pozvání náměstek ministra spravedlnosti Mgr. František Korbek, Ph.D., který seznámil členy s navrhovanými **úpravami vyhlášky č. 484/2000 Sb.** Po obsáhlé diskusi, v níž byly projednávány věcné i legislativní dopady navrhovaných úprav, představenstvo vyjádřilo zásadní neshodu s úpravami, mimo jiné i proto, že nebylo dodrženo ustanovení § 22 odst. 3 zákona o advokacii, kdy Komora nebyla požádána o předchozí vyjádření k těmto změnám. Neshodná reakce na poslední úpravy návrhu vyhlášky (s přihlédnutím k tomu, že ČAK nebyla zaslána verze návrhu po připomínkovém řízení, která byla navíc podstatně věcně změněna!) byla adresována předsedkyni Legislativní rady vlády ČR a na vědomí ministru spravedlnosti. *(Pozn.: Následnými jednáními se Komoře podařilo poslední zcela nepřijatelné návrhy zvrátit, jak jsme advokátní veřejnost informovali prostřednictvím mimořádných News ČAK.)*

Představenstvu ČAK byl předložen pracovní návrh změny stavovského předpisu o úschovách. Vzhledem k nutnosti vyjádření bankovních institucí, zejména kolem náležitostí smluv, bylo další projednávání odročeno na březnové představenstvo.

Představenstvo ČAK projednalo a odsouhlasilo personální obsazení sekce ADR v počtu 20 členů. Představenstvo jmenovalo předsedkyni sekce JUDr. Martinu Doležalovou.

Členové představenstva ČAK přijali výkladové stanovisko, podle něž výraz „vymazání“ použitý v zákoně upravujícím datové schránky zahrnuje v případě datových schránek advokátů i pozastavení výkonu advokacie a vyškrtnutí ze seznamu advokátů, neboť v obou případech pozbývá advokát oprávnění poskytovat právní služby. Tzn., že ČAK v případě, pokud je advokátovi pozastavena činnost, oznamuje předepsaným způsobem správci datových schránek, že datová schránka takového advokáta musí být znepřístupněna.

Podrobný zápis z 24. z 25. schůze představenstva ČAK (stejně jako všech ostatních) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/Představenstvo/Zápis z jednání.

✿ icha

Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti ve II. pololetí roku 2011

Advokátní zkoušky se ve druhém pololetí roku 2011 uskutečnily ve dvou zkušebních termínech, a to v měsíci září a listopadu-prosinci 2011.

V obou zkušebních termínech se písemné části advokátních zkoušek podrobilo celkem 409 uchazečů, ústní části 421 uchazečů (rozdílný počet uchazečů u písemné a ústní části zkoušky vyplývá z toho, že 12 uchazečů konalo zkoušku opravnou ze zkušebních oborů, u nichž není stanovena písemná část zkoušky).

U advokátní zkoušky uspělo 285 uchazečů, z tohoto počtu 58 s prospěchem výtečným.

Neprospělo 136 uchazečů, z toho 3 uchazeči při první opravné zkoušce a 2 uchazeči již při druhé opravné zkoušce.

Z jednoho zkušebního oboru neprospělo 52 uchazečů, ze dvou zkušebních oborů 45 uchazečů, ze tří zkušebních oborů 20 uchazečů, ze čtyř zkušebních oborů 14 uchazečů a ze všech pěti zkušebních oborů 5 uchazečů.

Podle zkušebních oborů bylo 70 uchazečů neúspěšných z ústavního a správního práva, 70 uchazečů z trestního práva, 50 uchazečů z občanského, pracovního a rodinného práva a 50 uchazečů z obchodního práva, 43 uchazečů z předpisů upravujících poskytování právních služeb.

Zkoušky se uskutečnily jednak v Praze, a jednak na pobočce České advokátní komory v Brně. Pro zkoušky bylo ustanoveno 26 pětičlenných zkušebních senátů.

V ZÁŘÍJOVÉM ZKUŠEBNÍM TERMÍNU ABSOLVOVALI ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKU S VÝTEČNÝM PROSPĚCHEM:

Mgr.	Lenka	BRODSKÁ
Mgr.	Lucie	ČÍŽKOVÁ
JUDr.	Lívía	DUŠEKOVÁ
Mgr.	Hana	ENŽLOVÁ
Mgr.	Ondřej	HAVLÍČEK
Mgr.	Helena	HEJSKOVÁ
Mgr.	Šárka	HOLÁ
Mgr.	Lucie	KISLEROVÁ
Mgr.	Petr	KOLÁŘ
Mgr.	Jiří	KOSTELECKÝ
Mgr.	Roman	KOUCKÝ
JUDr. Bc.	Rudolf	KOŽUŠNÍK
JUDr.	Václav	LIK SOMER
Mgr.	Irena	LIŠKOVÁ
JUDr.	Petr	MALÝ
Mgr. Ing.	Jakub	MAŠEK
Mgr.	Jakub	MATĚJČEK
Mgr.	Martin	MICHALSKÝ
JUDr.	Petra	MYŠÁKOVÁ
JUDr.	Tereza	NEKOVÁŘOVÁ
Mgr.	Miriama	PROKEŠOVÁ
Mgr.	Petr	SEDLATÝ
JUDr.	Martina	TEJNSKÁ
Mgr.	Petra	TROJANOVÁ
Mgr.	Petra	ULLRICHOVÁ
Mgr.	Martina	URBANOVÁ

VE ZKUŠEBNÍM TERMÍNU LISTOPAD-PROSINEC SLOŽILI ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKU S VÝTEČNÝM PROSPĚCHEM:

Mgr.	Lucia	BICEKOVÁ
Mgr.	Leoš	BRANTÁL
Mgr.	František	BUREŠ
Mgr.	Kateřina	ČEPICOVÁ
Mgr.	Ondřej	ČURILLA
JUDr.	Martin	FLAŠKÁR
Mgr.	Petr	FLORIAN

Mgr.	Luboš	FOJTÍK
Mgr.	Michal	FRANO
Mgr.	Šárka	GREGOROVÁ
JUDr.	Martin	GROBELNÝ
Mgr.	Katarína	HAUKVITZOVÁ
Mgr. Mgr.	Marie	HRADEČNÁ
Mgr.	Jiří	KAPOUN
Mgr.	Tomáš	KINTR
JUDr.	Ivana	KLEPÁČOVÁ
Mgr.	Milan	KOSTOHRYZ
Mgr.	Kristina	LINCEROVÁ
JUDr.	Evelyna	LOJDOVÁ
Mgr.	Radek	LOPATA
Mgr. Ing.	Tereza	MAHOVSKÁ
JUDr.	Jana	MUSILOVÁ
Mgr.	Martina	NOVÁKOVÁ
Mgr.	Pavel	SVOBODA
Mgr.	Přemysl	ŠEBEK
Mgr.	Jana	ŠMAHAJOVÁ
Mgr.	Jana	ŠPAČKOVÁ
Mgr.	Aneta	ŠTOBOVÁ
Mgr.	Michaela	TOŠOVSKÁ
Mgr.	Jiří	ZOUBEK
Mgr.	Martin	ŽÁK
JUDr.	Václav	ŽALOUDEK

Uznávací zkoušky se ve II. pololetí roku 2011 konaly ve zkušebním termínu v listopadu 2011.

Zkouškám se podrobilo celkem pět uchazečů oprávněných poskytovat právní služby v jiných zemích, a to v Albánii, Egyptě, ve státě New York, v Coloradu a na Floridě. Tři uchazeči skládali zkoušku v angličtině, zbývající dva v češtině.

Zkoušku úspěšně složili tři uchazeči, dva neobstáli, z toho jeden při zkoušce opravné.

Zkušební senát se skládal ze tří členů zkušební komise ovládajících angličtinu.

Zkoušky způsobilosti se ve II. pololetí roku 2011 nekonaly, neboť se k vykonání této zkoušky nikdo nepřihlásil.

Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují

Česká advokátní komora je již řadu let aktivní v mezinárodních organizacích prostřednictvím svých zástupců, kteří se účastní stálých výborů, plenárních zasedání, výročních konferencí a dalších odborných jednání či seminářů a v těchto organizacích zastávají různé posty. V předkládaném článku přinášíme soubor zpráv o činnostech nejvýznamnějších mezinárodních organizací, které sepsali zástupci České advokátní komory a které popisují statut mezinárodních organizací, jejich významné počiny, ale také úlohu, kterou v dané organizaci zastávají. Mezinárodní organizace uvedené v článku jsou tyto: CCBE – Conseil des barreaux européens, Council of Bars and Law Societies of Europe; IBA – International Bar Association; UIA – Union Internationale des Avocats; FBE – Fédération des Barreaux d'Europe; ECBA – European Criminal Bar Association; AIJA – Association Internationale des Jeunes Avocats, International Association of Young Lawyers.

CCBE – CONSEIL DES BARREAUX EUROPÉENS, COUNCIL OF BARS AND LAW SOCIETIES OF EUROPE

JUDr. Antonín Mokřý, vedoucí české delegace v CCBE

Myšlenka CCBE se zrodila v r. 1960 na palubě lodi směřující do Basileje během kongresu Union Internationale des Avocats (UIA). Během putování po Rýnu účastníci zastupující šest tehdejších členských zemí EEC (Belgii, Francii, NSR, Itálii, Lucembursko a Nizozemsko) založili reprezentativní orgán složený z prezidentů jejich advokátních komor, zaměřený na obranu nezávislosti advokátní profese a zájmů advokátů před orgány EEC, tehdy vystupující ještě jako součást UIA.

Teprve v r. 1966 se CCBE stala autonomní neziskovou organizací definující svou misi jako „studium všech otázek dotýkajících se právníké profese v členských zemích Evropského společenství a formulování řešení navrhovaných za účelem koordinace a harmonizace výkonu advokátní profese v těchto zemích.“

Významným mezníkem se stal rok 1977, kdy došlo k přijetí zásadního právního dokumentu, *Směrnice Rady č. 77/249/EHS ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů*, která umožnila advokátům z EU poskytovat časově omezené právní služby v jiném státě EU. V témže roce nabídla CCBE identifikační karty, jakýsi služební pas, umožňující advokátům prokazovat se při poskytování právních služeb v jiném státě EU.

V r. 1979 bylo zaznamenáno důležité vítězství v boji o oficiální uznání CCBE, když Evropský soudní dvůr přijal CCBE jako zúčastněnou stranu v řízení dotýkajícím se advokátní profese v Evropě. Případ, označovaný jako *AM&S Europe Limited vs. Komise Evropských společenství*, se zaměřoval na otázku profesního privilegia pro podnikové právníky a CCBE v něm provedla impozantní právní rozbor pro potřeby Soudu. Jako výraz této aktivity zřídila CCBE svou **Stálou delegaci při Evropském soudním dvoru**.

Stěžejním dokumentem se v r. 1988 stal CCBE Code of Conduct (**Etický kodex advokáta**) upravující přeshraniční aktivity advokátů. Tato norma je dodnes pokládána za esenciální zdroj a vzor etických pravidel zvláště pro advokátní profesní organizace ucházející se o přidružení k CCBE v rámci rozšiřující se Evropy.

V následujícím desetiletí se CCBE aktivně účastnila odborných debat při přípravě *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/5/ES ze dne 16. února 1998 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace*, která byla nakonec přijata v r. 1998 a dodnes umožňuje advokátům ze zemí EU usadit se v jiném členském státě za předpokladu, že jsou řádně zapsáni jako advokáti ve své domovské zemi a zaregistrují se u příslušné Komory země hostitelské.

V prvních letech nového tisíciletí se CCBE soustředila zejména na podporu advokací nově přistupujících členských zemí Evropské unie, mezi něž patřila i Česká republika. Tato spolupráce vznikala nejen na půdě zvláštního výboru CCBE, tzv. PECO, ale byla diskutována a formulována i na půdě Stálého výboru CCBE a Plenárních zasedání, neboť v té době bylo 12 nových členských zemí CCBE již zastoupeno jako pozorovatelé i v nejvyšších orgánech CCBE. V r. 2004 se nová dvanáctka stala plnoprávními členy CCBE s hlasovacími právy a právem účasti v odborných komisích a vrcholných orgánech.

Počátek nového tisíciletí byl poznamenán i pokusy ze strany některých členských zemí, případně i evropských institucí o omezení nezávislosti advokátní profese, konkrétně pak zásahů do samosprávy některých národních profesních Ko-

mor. CCBE konzultovala s Evropskou komisí a Evropským parlamentem, jakož i se zástupci národních komor, podstatu a důvodnost zamýšlených kroků a formulovala několik prohlášení a doporučení na obranu principů stavovské samosprávy. Současně se CCBE prostřednictvím výboru PECO vyjadřovala i k dění v pozorovatelských a přidružených zemích CCBE v oblasti profesní legislativy, ale i v oblasti dodržování základních práv a svobod, zejména pak práva na obhajobu.

V listopadu 2006 byla po víceleté debatě v odborných komisích CCBE přijata **Charta základních principů evropské advokacie**. Sestává z desatera základních zásad, které jsou společné pro všechny národní a mezinárodní etické dokumenty zaměřené na fungování advokátní profese. Cílem Charty je mimo jiné napomoci advokátním organizacím v jejich snaze o získání a zachování nezávislosti, avšak klade si za úkol působit i směrem ke zvyšování vzájemného porozumění mezi advokáty a zdůraznění důležitosti role advokáta ve společnosti. Je určena jak advokátům samotným, tak těm, kteří rozhodují o přijímání zákonů, a konečně i veřejnosti jako celku. Samotná Charta není koncipována jako kodex etických pravidel, ale má být vodítkem pro aplikaci v ní uvedených principů jak v rámci Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru, tak i navenek, tedy mimo země, které jsou členy, asociovanými členy nebo členy-pozorovateli v CCBE. K Chartě je připojen komentář k jednotlivým v ní citovaným principům advokátní profese a uvozuje se jím výše zmiňovaný Etický kodex evropského advokáta, přijatý již v r. 1988 a postupně novelizovaný v letech 1998, 2002 a naposledy v květnu 2006. K těmto dokumentům je dále připojeno Vysvětlující prohlášení k etickým pravidlům, obsahující mimo jiné i stručný výčet historických mezníků a bližší výklad pojmů používaných v etických pravidlech.

V průběhu prezidentství dánské prezidentky CCBE Anne-Birgit Gammeljord (2009) a v době švédského předsednictví v Unii vydala CCBE tzv. Manifest k nadcházejícím volbám do Evropského parlamentu, nazvaný „**Správná forma justice pro Evropu**“. Shrnula v něm čtyři vůdčí body, jimiž by podle názoru CCBE měly směřovat aktivity nového Evropského parlamentu a nově zformované Evropské komise, pokud jde o justici a právo na obhajobu. Doporučila v nich následující:

- Nalezení správné organizace Evropské komise v oblasti otázek justice vytvořením samostatného Generálního komisariátu pro justici (DG Justice).
- Garantování práva klientů na porady s advokátem v plné důvěře.
- Ochrana procesních práv podezřelých a jejich obhájců v trestním řízení ve všech členských státech.
- Nalezení správného vyvážení mezi svobodou a bezpečností při přijímání legislativy na potírání terorismu a organizovaného zločinu.

Dlouholeté volání CCBE po oddělení Komisariátů a vzniku samostatné DG Justice našlo své naplnění v rámci vstupu v platnost Lisabonské smlouvy a skutečně byl vytvořen samostatný **Komisariát pro justici (JUST)** rozdělením původního Komisariátu pro justici, svobodu a bezpečnost na Komisariát pro justici a Komisariát pro vnitřní záležitosti. Stalo se tak v r. 2010. CCBE shledává v této změně naplnění její snahy o důsledné oddělení mocí, předcházení střetu zá-

jmů v oblasti lidských práv a svobod a také příležitosti pro lepší koordinaci legislativy dotýkající se oblasti justice. Pokud se týká dalších tří bodů nastíněných CCBE v Manifestu, jde o každodenní úsilí organizace o jejich prosazení ve vztahu k evropským institucím, ale i národním autoritám. Jedním z kroků v rámci úsilí o jednotnou ochranu procesních práv obviněných je publikace **Přehledů práv obhajoby**, kterou v nedávné době zveřejnila Evropská komise na portálu e-Justice. Tyto přehledy byly připraveny CCBE ve spolupráci se zkušenými trestními obhájci z jednotlivých členských zemí, s národními Komorami, ministerstvy spravedlnosti a kvalifikovanými překladateli.

CCBE po celou dobu své padesátileté existence publikuje odborná prohlášení, jimiž se vyjadřuje k politice EU v oblasti legislativy i k praktickému naplňování zákonů, mají-li dopad na advokátní profesi nebo na příjemce právních služeb. Prohlášení se například vztahovala k otázkám hospodářské soutěže, legislativy na poli praní špinavých peněz, základních principů fungování právnických profesí, daně z přidané hodnoty u právních služeb, potírání organizovaného zločinu, ale i důsledků připravované Ústavy pro Evropu. Všechny tyto dokumenty jsou volně dostupné na webové stránce CCBE. Čas od času se CCBE vyjadřuje k evropskému dění i formou tiskových zpráv. Často tak činila, pokud šlo o záležitosti připravovaných směrnic a nařízení, změn zasahujících profesi advokátů, publikace svých vlastních směrnic, ale i jako svou reakci na různé články v tisku a jiné mediální komunikace.

Rád bych tímto zmínil některé dokumenty, které publikovala CCBE zvláště v posledních měsících a roce, a které podle svého zaměření mohou být hodné čtenářova studia, či snad jen informativního nahlédnutí:

Publikace:

- Brožura CCBE (2010)
- Historie CCBE (2005)
- Praktický průvodce pro implementaci komunitárního práva (2000)

Prohlášení:

- Dopis italským autoritám – Ministerstvu spravedlnosti (2012)
- Dopis irským autoritám (k Legal Services Regulation Bill) (2011)
- Dopis CCBE a ABA paní Lagarde (Mezinárodní měnový fond) (2011)
- Dopis Radě notářství EU (CNUE) týkající se odpovědi CCBE na Zelenou knihu „Méně byrokracie pro občany: Podpora volnému pohybu veřejných listin a uznání účinků zápisů o civilním statusu“ (2011)
- Vyjádření CCBE k patentové jurisdikci v EU (2011)
- Odpověď CCBE k Zelené knize „Posilování vzájemné důvěry v evropské justiční oblasti“ k aplikaci evropské justiční legislativy na poli vazby a výkonu trestu (2011)
- Odpověď CCBE Evropské komisi – Revize třetí směrnice o praní špinavých peněz (2011)
- Odpověď CCBE Evropské komisi na návrh „Směrnice o zavedení minimálních standardů v právech, podpoře a ochraně obětí zločinu“ (2011)

- Odpověď CCBE na současnou pozici Francie, Belgie, Nizozemí, Spojeného království a Irska ohledně navrhované Směrnice o právech na přístup k obhajobě v trestním řízení a o právu na komunikaci po zatčení (2011)
- Odpověď CCBE na veřejnou konzultaci Evropské komise ohledně „cloud computing“ (2011)
- Odpověď CCBE adresovaná FATF stran konzultačního dokumentu „Revize standardů – příprava pro 4. kolo vzájemného hodnocení“ (money laundering) (2011)
- Odpověď CCBE ke konzultačnímu materiálu Evropské komise „K jednotnému evropskému přístupu k hromadným sporům“ (Collective Redress) (2011)
- Odpověď CCBE na Zelenou knihu o evropském systému společenské odpovědnosti korporací (Corporate Governance) (2011)
- Pozice CCBE k elektronické identifikaci, prokázání pravosti a podpisovým vzorům (2011)
- Komparativní studie o autentických aktech a instrumentech srovnatelného statusu a účinků podle národních legislativ zemí EU, se zřetelem k postavení advokátů (2011)
- Odpověď CCBE na konzultační materiál Evropské komise „K využití alternativních metod řešení sporů, jako prostředku k vyřešení sporů v komerční oblasti v praxi EU“ (2011)
- Pozice CCBE k případu Stark C-293/10 (2011)
- Odpověď CCBE na konzultační materiál Evropské komise „Ke Směrnici o profesních kvalifikacích“ (2011)
- Odpověď CCBE na konzultaci Evropské komise ve věci uchazečů o evropské justiční vzdělávání (2011)
- Odpověď CCBE na konzultační materiál Evropské komise ve věci komplexního přístupu k ochraně dat v EU (2011)
- Vyjádření CCBE k Zelené knize Evropské komise o společném plánu pokroku v možnostech Evropského smluvního práva pro spotřebitele a podniky (2011)
- Odpověď CCBE na konzultaci Evropské komise ohledně práv poškozených v trestním řízení (2010)
- Doporučení CCBE k podpoře bezplatné právní pomoci (Legal Aid) (2010)
- Pozice CCBE k právu na svobodnou volbu advokáta ve vztahu k pojištění nákladů právní služby (2010)
- Odpověď CCBE stran návrhu na novelizaci Nařízení (EC 1060/2009) o úvěrových ratingových agenturách (2010)
- Rukojeť CCBE k problematice právního outsourcingu (2010)
- Doporučení CCBE k výsledkům vzdělávání pro evropské advokáty (2007)
- Modelové schéma CCBE pro kontinuální profesní vzdělávání evropských advokátů (2006)

Výčet uvedených dokumentů není úplný. Snažil jsem se postihnout pouze část nejzajímavějších a nejpraktičtějších materiálů. Veškeré uvedené dokumenty lze vyhledat buď v anglickém nebo francouzském znění na webových stránkách CCBE <http://www.ccbe.eu/index.php> a další informace o nich, zejména pak o genezi jejich vzniku včetně materiálů, na něž reagují, lze případně získat dotazem na mezinárodním oddělení ČAK.

IBA – INTERNATIONAL BAR ASSOCIATION

JUDr. Martin Šolc, kandidát na funkci generálního tajemníka IBA (2013-2014)

Co je IBA?

International Bar Association („IBA“) – <http://www.ibanet.org> – je **nejvýznamnější světovou organizací advokátů a jejich profesních organizací**. Inspirováni vznikem Organizace spojených národů dohodli se **17. února 1947 v New Yorku** představitelé 34 národních advokátních organizací na založení IBA.

Tato nová organizace měla podle svých zakladatelů **prosazovat ve všech částech světa vládu práva a řádný výkon justice**. Počet členů IBA i její význam postupně rostl. Rozvoj organizace akceleroval po roce 1970, kdy se členství v IBA otevřelo jednotlivým advokátům. Je asi vhodné poznamenat, že koncept advokacie je, především v anglosaském světě, nepoměrně širší než u nás (každá osoba praktikující právo musí být advokátem), a tak jsou dnes individuálními členy IBA právníci nejrůznějších profesí. I dnes však lze říci, že IBA je především organizací advokátů v onom užším, nám známém smyslu a organizací jejich profesních komor, což vyjadřuje i heslo v jejím logu – „globální hlas advokacie“. Členy IBA je více než 200 advokátních organizací a více než 45 000 praktikujících právníků.

Mezi základní cíle IBA patří:

- prosazovat a umožňovat výměnu informací mezi profesními organizacemi právníků na celém světě;
- podporovat nezávislost justice a právo advokátů na to, aby mohli svoji profesi vykonávat bez ovlivňování ze strany státu;
- prosazovat dodržování lidských práv a chránit příslušníky právnických profesí proti zásahům do jejich lidských práv.

Těchto cílů IBA dosahuje svými **aktivitami, které lze rozdělit do tří oblastí:**

- poskytování služeb individuálním členům prostřednictvím dvou divízi – Divize právní praxe (Legal Practice Division – „LPD“) a Divize veřejného a profesního zájmu (Public and Professional Interest Division – „PPID“), a dále výborů ustavených v rámci obou divízi;
- podpora činností advokátních komor, zejména komor v rozvíjejících se zemích, a to především prostřednictvím Výboru pro záležitosti komor (Bar Issues Commission – „BIC“), který je významnou, do značné míry samostatnou, součástí PPID;

- podpora dodržování lidských práv v oblasti práva – od roku 1995 zejména prostřednictvím Institutu lidských práv IBA (IBA Human Rights Institute, dále jen „IBAHRI“), do značné míry nezávislé, z darů a příspěvků financované organizace, spravované v rámci PPID.

Co dělá IBA?

IBA je organizací mimořádně aktivní. Není v možnostech této stručné zprávy postihnout všechno, čeho dosáhla byť jen v jediném roce. Museli bychom totiž sečíst roční výsledky činnosti více než padesáti výborů, výsledky rodící se a diskutované nejen na výroční konferenci IBA, které se v současnosti účastní přes 5000 delegátů, ale i na dalších cca 40 specializovaných konferencích a seminářích, které IBA pořádá. Dovolte mi několik příkladů takové činnosti:

Z výstupů práce LPD bych chtěl zmínit třeba zprávu Task Force for Extraterritorial Jurisdiction, informující advokáty o případech, kdy předpisy jednoho státu platí i na teritoriu jiných států či dokonce platí globálně. Nebo IBA Guidelines on Conflict of Interest in International Arbitration, které se staly globálním standardem pro posuzování konfliktu zájmu v rozhodčím řízení.

Jako příklad činnosti PPID lze zmínit například Anti-corruption Strategy for the Legal Profession, protikorupční strategii, zpracovanou v součinnosti s OECD a Úřadem OSN pro drogy a zločin (UNODC).

Zajímavým produktem práce BIC jsou například IBA International Principles of Conduct for the Legal Profession, souhrn obecně formulovaných etických pravidel, respektovaných advokátní komunitou bez ohledu na národní odlišnosti.

Mimořádně aktivní složkou IBA je **Human Rights Institute**, organizace vytvořená za účelem monitorování dodržování lidských práv, spravedlivého procesu, nezávislosti justice a advokacie a poskytující operativně pomoc tam, kde je toho zapotřebí. Ročně realizuje desítky misí do nejrůznějších zemí – především zemí rozvojových, napíše stovky intervenčních dopisů, realizuje množství speciálních projektů. Pro zajímavost lze odkázat například na Zprávu o misi do Polska, kterou podnikl IBAHRI ve spolupráci s CCBE v éře ohrožení nezávislosti justice za vlády bratří Kaczyńských, či na Zprávu o procesu s Chodorkovským v Rusku. V oblasti nezávislosti advokacie stojí za zmínku mnohaměsíční práce IBAHRI na vybudování do té doby neexistující stavovské organizace v Afghánistánu.

ČAK a IBA

ČAK je již více než dvacet let aktivním členem IBA. Po celou tuto dobu se účastnila, nejen mým prostřednictvím, ale prostřednictvím dr. Vychopně, dr. Uhlíře, dr. Poledníka a dlouhé řady dalších osob, všech klíčových konferencí a zasedání IBA. V roce 2005 Praha jako první město střední a východní Evropy hostila výroční konferenci IBA. V průběhu dvou dekád, které jsem v IBA strávil, jsem vykonával řadu funkcí, kromě členství v Radě IBA, obou jejích divizích i představenstvu jsem předsedal či spolupředsedal někdejšímu Východoevropskému fóru, Výboru advokátních komor, PPID a IBAHRI. V současné době kandiduji na funkci generálního tajemníka IBA.

UIA – UNION INTERNATIONALE DES AVOCATS

JUDr. David Uhlíř, zástupce ČAK v UIA

Česká advokátní komora je díky iniciativě JUDr. Karla Čermáka staronovou členkou **nejstarší mezinárodní organizace advokátů UIA (Union Internationale des Avocats – Mezinárodní unie advokátů)**, založené již v roce 1927 francouzskými, lucemburskými a belgickými advokáty. Československo se stalo jejím členem již následující rok a v letech 1936-1937 jí předsedal JUDr. Alois Stompfe, prezident Advokátní komory v Praze.

UIA je obdobně jako IBA organizací s celosvětovou působností, jednacím jazyky jsou angličtina, francouzština, španělština a arabština. Regionálně je tradičně zaměřena na frankofonní svět, oblast Středomoří, Blízkého a Středního východu, Latinskou Ameriku a bývalé francouzské kolonie, zbytek světa však neopomíjí. Všechna jednání se vedou nejméně ve francouzštině a angličtině, často i ve španělštině.

V roce 2011 se UIA věnovala s mimořádnou pozorností svému **stálému tématu, kterému se říká „obhajoba obhajoby“**, tedy právu advokátů poskytovat na celém světě právní pomoc nezávisle a svobodně. V loňském roce byla pochopitelně tato pozornost upřena na země Blízkého východu a Severní Afriky, kde došlo k největším politickým i právním změnám, tzv. arabskému jaru.

Spolupracuje také s Mezinárodním trestním soudem v Haagu a s Mezinárodními trestními tribunály pro bývalou Jugoslávii a Rwandu jako člen Poradního sboru.

V roce 2012 proběhnou dvě akce UIA, které by mohly přilákat české advokáty. Ve dnech **29. a 30. června se bude v Praze ve školicím centru ČAK v paláci Dunaj konat seminář o řízení před Evropským soudem pro lidská práva a výroční kongres UIA se bude odehrávat v Drážďanech od 31. října do 4. listopadu**. Hlavními tématy kongresu budou „Globální trhy versus protekcionismus“ a „Vztah mezi advokátem a klientem“, vedle toho se bude konat řada specializovaných setkání.

FBE – FÉDÉRATION DES BARREAUX D'EUROPE

JUDr. David Štros, zástupce ČAK ve FBE

Z historie FBE

Federation des Barreaux d'Europe (zkráceně FBE) byla založena dne **23. května 1992 v Barceloně**, a oslaví letos dvacáté výročí své existence. Specifikem FBE je skutečnost, že členem může být pouze stavovská organizace jako taková, tj. vždy pouze advokátní komora, není možné individuální členství jednotlivých advokátů. **V současné době je členem FBE přibližně 250 advokátních komor** zastupujících na národní úrovni přibližně 800 tisíc advokátek a advokátů. Tak vysoký počet členských advokátních komor je dán mimo jiné skutečností, že v některých členských zemích jsou advokátní komory organizovány vždy dle příslušnosti jednotlivých soudů, tj. na určitým způsobem definovaný soudní okrsek připadá jedna advokátní komora (typicky např. v Itálii, Francii, ovšem také v Německu), a tak je možné (spíše však pravidlem), že z jedné země je zastoupeno více lokálních advokátních komor, včetně zastřešujících celostátní advokátní komory. Lze říci, že **FBE dnes sdružuje advokátní komory prakticky všech členských států Rady Evropy** (krom některých postsovětských republik).

Organizace FBE

FBE je nezávislou nevládní organizací s oficiálním sídlem ve Štrasburku, ve Francii. Členem se může stát jakákoli advokátní komora (tj. nikoli ovšem jakýkoli spolek advokátů nebo právníků) z jakéhokoli členského státu Rady Evropy.

Nejvyšším orgánem FBE je valné shromáždění, které se koná zpravidla jednou za rok na tzv. výroční schůzi FBE. Pomocným orgánem FBE je pak předsednictví sestávající z předsedy, dvou místopředsedů a generálního sekretáře a pokladníka organizace. Členové předsednictva vykonávají svůj mandát zpravidla maximálně dva roky.

Jednacímí jazyky FBE jsou angličtina, němčina, francouzština, italština a španělština, ovšem plédovat a komunikovat v rámci FBE lze ve všech jazycích členských komor, a je na kolegiálnosti a slušnosti členů, aby byl zajištěn řádný překlad. V jazykové oblasti se někdy objevují názory, že by jednací jazyky měly být dále omezeny, neboť nutnost zajištění formálního tlumočení při kombinaci pěti jazyků je finančně velmi nákladné a nárokuje si poměrně vysoký podíl rozpočtu FBE, nicméně zatím se členské komory neshodly na jednoznačném stanovisku, resp. na otázce, zda případné finanční zatížení není kompenzováno větší jazykovou rozmanitostí.

FBE se zpravidla schází dvakrát za rok, a to na výročním shromáždění, a na tzv. stáži. Výroční shromáždění mívá obecně slavnostnější ráz, stáž naopak je čistě odbornou platformou pro diskusi na vždy vybrané téma.

Odborné komise FBE

FBE má několik odborných komisí zaměřujících se na jednotlivá témata, a to (i) access to justice/přístup ke spravedlnosti, (ii) professional insurance/pojištění profesní odpovědnosti, (iii) eastern bars/podpora východních advokacií, (iv) human rights/lidská práva, (v) ethics/etika povolání, (vi) legal education/další vzdělávání, (vii) mediterranean/komise států Středomoří, (viii) social security/sociální zabezpečení, (ix) future of profession/budoucnost výkonu povolání.

Každá z odborných komisí má svého předsedu a místopředsedu(y) a zabývá se, jak ostatně vyplývá z názvu, vždy jednotlivým tématem, o kterém reportuje valnému shromáždění.

Smysl existence FBE

Hlavním smyslem a cílem existence FBE je v rámci evropského prostoru definovat a důsledně hájit základní principy výkonu svobodné a nezávislé advokacie a také je prosazovat ve vztahu k jednotlivým státům původu členských komor, je-li to zapotřebí. Smyslem tedy primárně není výměna názorů v jedné konkrétní parciální části (např. v oblasti obchodního nebo trestního práva), ale spíše v oblastech zcela zásadních a základních, jako je např. povinnost mlčenlivosti, organizace advokátních komor atp. FBE se tradičně zaměřuje na klasická témata advokacie a obecné problémy, se kterými se advokacie v členských zemích potýkají. Jedná se např. o otázky možnosti advokátní reklamy, zachování nezávislosti advokacie ve vztahu k státní vrchnostenské moci, jednotlivé národní modely právní pomoci osobám v sociální nebo finanční nouzi, včetně otázek modelů odměňování advokátní služeb, např. podílové odměny.

Aktuální shromáždění FBE v roce 2011

Na posledním sněmu FBE v italské Florencii bylo hlavním tématem zajištění sociálního a důchodového zajištění advokátů, když tato otázka je pro nás možná ne překvapivě řešena odlišně v jednotlivých zemích. V některých členských státech FBE totiž advokátní komory zajišťují svým členům také sociální a důchodové zajištění prostřednictvím zvláštních fondů, do kterých členové přispívají a následně jsou tyto společné prostředky investovány. To vede jistě k vyšší odpovědnosti a nutné angažovanosti členů advokátů, ale také to s sebou nese vyšší rizika spojená s danou odpovědností.

Aktuální činnost FBE na podporu advokacie v některých zemích

FBE se také tradičně angažuje při podpoře jednotlivých evropských advokacií, např. aktuálně v lednu 2012 předseda FBE, pan Guido de Rossi, zaslal dopis prezidentovi Běloruska, ve kterém vyjadřuje podporu běloruským kolegům advokátům, kteří byli v důsledku represe místního režimu zbaveni možnosti vykonávat svoji profesi ve prospěch svých klientů.

FBE také spravuje pravidelně updatovanou webovou stránku **www.fbe.org**.

ECBA – EUROPEAN CRIMINAL BAR ASSOCIATION

Mgr. Miroslav Krutina, člen Rady ECBA

Evropská trestní advokátní komora neboli European Criminal Bar Association (ECBA) – <http://www.ecba.org/> – je zájmovým nezávislým, nevládním, neziskovým sdružením evropských advokátů zabývajících se obhajobou v trestních věcech se zapojením do reformního procesu evropského trestního práva a prosazuje zájmy evropské advokacie. V organizaci jsou zastoupeni reprezentanti zemí EU a další (např. Chorvatsko, Norsko, Pákistán, Švýcarsko, Turecko, Ukrajina, USA).

ECBA vznikla počátkem roku 1997. **Základní myšlenkou ECBA je zejména ochrana práva na spravedlivý proces.** Cílem organizace je zajištění výměny nejnovějších poznatků a postupů v trestních věcech na evropské úrovni, propojování informací mezi bruselskou administrativou a praktikujícími advokáty, přeshraniční spolupráce mezi obhájci a prosazování nové legislativy a praxe.

Orgány ECBA jsou generální shromáždění, výkonný výbor a rada (volené generálním shromážděním, funkční období tři roky). Předsedou ECBA je německý advokát Dr. Holger Matt. Zpravodaj ECBA shrnující činnost organizace lze dohledat na stránkách organizace (viz výše).

Činnost organizace

Základní rovinu tvoří periodicky se opakující jarní a podzimní konference. Při konferencích se kromě vnitroorganizační problematiky (pozice v projektech, pracovní a organizační úkoly, volby do orgánů organizace) a odborné problematiky (zprávy o průběhu a výsledcích projektů, odborné prezentace a odborné diskuse, možnosti a okolnosti přeshraniční spolupráce mezi advokáty atp.) vyměňují a sladují stanoviska zástupců organizace a zástupců veřejné správy hostujícího státu k otázkám vnitrostátní a evropské regulace trestního práva.

Navazující rovinou je činnost odborných sekcí, které ECBA vytváří ad hoc ke zpracování dílčích témat a činnost rady a výkonného výboru při uskutečňování konkrétních aktivit na půdě orgánů EU.

Systematicky dále ECBA figuruje v řadě projektů, k nimž ustavuje pracovní skupiny:

Praní špinavých peněz a profese advokáta, legislativa proti praní špinavých peněz, riziko zneužití ze strany státních orgánů proti obhajobě.

Minimální procesní standardy, „procedural safeguards“, je projekt kopírující Road Map EU, vytyčenou ve Stockholmu v roce 2009, a zahrnuje šest okruhů upravujících ochranu základních procesních práv, které evropská legislativa usiluje alespoň na minimální bázi sjednotit pro celou EU. K souvisejícím opatřením ECBA vydává svá stanoviska (adresovány ministrům spravedlnosti předsednických zemí, odpovědným členům Evropské komise a Evropského parlamentu).

Evropský příkaz k zajištění věcných důkazů, dokumentů a údajů pro využití v trestním řízení, „European investigation order“. ECBA ve svém stanovisku specifikuje a zpřesňuje podmínky k získávání důkazů, jejich předávání, rozsahu použitelnosti dožadujícím členským státem a použitelnosti třetím členským státem.

Práva obviněných ve vazbě a související projekt **naléhavá právní pomoc** (emergency legal aid) jsou projekty zaměřující se na posilování ochrany osobní svobody a v situacích jejího omezení na maximální vyrovnání nevýhod subjektu, jehož osobní svoboda je omezena.

Právní pomoc je projekt zaměřující se na sběr dat ohledně právní úpravy a praxe z vybraných členských států, jejich srovnání a navazující zpracování problematiky v přeshraničních případech.

Kartelová kriminalita a obhajoba v těchto věcech. Specializovaná pracovní skupina ECBA poskytuje konzultační činnost Evropské komisi v těchto otázkách.

Znalecké posudky. Skupina ECBA a související projekt specificky analyzuje úskalí a restrukturalizaci požadavků na znalce a znalecké posudky.

e-Justice. ECBA sleduje akční plán evropské e-justice a jeho plnění pro období 2009 – 2013 a jeho potenciální dopady na výkon obhajoby.

Evropský zatýkací rozkaz (EAW), projekt, kterým ECBA směřuje k zajištění maximální informovanosti evropské advokacie o podmínkách evropského zatýkacího rozkazu (EAW) prostřednictvím specializovaných webových stránek.

Práva poškozených. ECBA se vydáním stanoviska k relevantnímu návrhu Evropské komise zapojila do konzultací s Evropskou komisí a tato spolupráce byla v prosinci 2011 akceptována ze strany Evropské komise.

Osobně se angažuji v ECBA od roku 2009. Měl jsem několik příspěvků v rámci konferencí (např. Emergency legal aid, The latest developments of the criminal law in the Czech Republic), vedl jsem panelovou diskusi v r. 2011 (Nikósie), na jaře 2011 v Budapešti jsem byl zvolen do Rady ECBA. Na podzim 2011 jsem se stal členem pracovní skupiny Legal aid. V souvislosti s členstvím v orgánech ECBA jsem se zúčastnil tří jednání Executive Boardu (dvakrát Budapešť, Nikósia) a jedenkrát jednání pracovní skupiny Legal aid v Londýně, kde jsem prezentoval odlišnosti našeho právního systému oproti dalším srovnávaným právním systémům.

ECBA je organizací s možnostmi prosazování zájmů evropské advokacie, zabývá se řadou projektů na detailní rovině a je schopna skloubit v rámci evropského kontextu akademický prvek, politický prvek a odbornou zasvěcenost advokátů z praxe.

AIJA – ASSOCIATION INTERNATIONALE DES JEUNES AVOCATS, INTERNATIONAL ASSOCIATION OF YOUNG LAWYERS

Mgr. Štěpán Holub, člen výkonného výboru AIJA

AIJA (Association Internationale des Jeunes Avocats), tedy **Mezinárodní asociace mladých právníků – byla založena v roce 1962**. V letošním roce tedy oslaví 50 let od svého založení. Z názvu organizace vyplývá, že sdružuje mladé právníky do 45 let ze všech koutů světa. Tyto právníky, motivované k profesnímu růstu, spojuje snaha obklopovat se podobně orientovanými osobnostmi z celého světa a vybudovat komunitu lidí, která má zájem soustavně rozvíjet mladou právníckou generaci. V současné době čítá její členská základna přibližně 2500 právníků. Mezi tři základní zásady, kterými se AIJA snaží celosvětově obohatit mladou generaci právníků, patří:

1. vytvoření vhodné a přístupné platformy pro ambiciózní právníky s cílem rozšířit svoji síť kontaktů v rámci mezinárodní komunity,
2. poskytování právního vzdělávání a osobního koučingu ve snaze pomáhat tak k profesním úspěchům svých členů, a v neposlední řadě
3. seznamování se s bohatostí právníkové profese, s různými profesními příležitostmi i kladení důrazu na otázky lidských práv s cílem rozvoje nejen po stránce právníké, ale i po stránce osobnosti jako celku.

Těžištěm práce AIJA je pořádání akcí zaměřených na vzdělávání a sdílení vědomostí mezi svými členy. Členská základna každoročně uspořádá přibližně 20 akcí, od malých, vysoce specializovaných seminářů, po velké mezinárodní kongresy.

AIJA je **poradním členem v Radě Evropy a má stále zastoupení v International Legal Assistance Consortium (ILAC)**. Jedním z dlouhodobých úspěchů AIJA je vytvoření soustavné aktivní spolupráce s ostatními světovými právníckými organizacemi a její stvrzení řadou vzájemných dohod. AIJA je tak schopna oslovit přes sto tisíc právníků po celém světě s cílem pomoci vlastním členům. Mezi nejvýznamnější úkoly AIJA v oblasti lidských práv v posledních dvou letech patřila podpora projektů jako Advokáti bez hranic (Avocats Sans Frontieres), Karavana spravedlnosti (La Caravane de Justice) a ILAC. Zástupci AIJA se zúčastnili dokonce i humanitárních misí do Afriky.

AIJA v poslední době upevnila svoji pozici přesunutím sídla z Lucemburku do Bruselu a aktualizací svých vnitřních předpisů s ohledem na současný vývoj právníckých profesí. Webové stránky viz www.aija.org.

AIJA v Praze

Nejen mladí právníci mají možnost setkat se s kolegy, kteří aktivně působí v této organizaci, a to do dokonce při dvou příležitostech.

První bude **seminář s tematikou insolvenčního práva a podnikání během hospodářské krize**. Seminář se bude konat na půdě České advokátní komory v Praze ve dnech **12. – 14. dubna 2012** za účasti řady převážně evropských odborníků na insolvenční právo. A protože většina přednášejících je praktikujícími advokáty, bude seminář zaměřen zejména na zkušenosti z praxe, nové přístupy a judikaturu.

Další dobrou zprávou je, že Česká republika uspěla v kandidatuře na pořádání výročního kongresu AIJA v srpnu 2014. **Kongres, který bude pořádán v Praze**, bude samozřejmě výbornou možností pro české advokáty k navázání kontaktů se zahraničními kolegy a získání poznatků o aktuálních trendech v mezinárodním právníckém světě.

A jak takový kongres probíhá? Akademický program na kongresech AIJA je velmi bohatý. Během necelého týdne probíhají po většinu času tři paralelní programy, naplněné přednáškami a semináři na nejrůznější témata, která přesahují hranice jednotlivých jurisdikcí. Na rozdíl od ostatních mezinárodních organizací s podobně bohatým a kvalitním akademickým programem vyjde ale účast na kongresu AIJA zpravidla levněji. Pro nejmladší kolegy má kromě toho AIJA připraven stipendijní program. S ohledem na mladý duch organizace je specifikem AIJA také velmi bohatý společenský program během kongresu.

Zcela ojedinělou možností, jak navázat kontakty přímo se zahraničními účastníky, bude tzv. „home hospitality“. Jedná se o tradiční a velmi oblíbenou část společenského programu na kongresech AIJA, kdy místní právníci pozvou k sobě domů zahraniční kolegy na večeři, zpravidla v takovém počtu, aby se vešli k jednomu stolu. Společná večeře v domácím prostředí pak bývá pro obě strany příjemnou vzpomínkou na kongres a často bývá startem pro přátelskou spolupráci i v profesním životě. S ohledem na počet účastníků kongresu bude tak mít přibližně sto českých právníků možnost pochutnat se zahraničním kolegům nejen svým kulinářským uměním. Případní zájemci se mohou ozvat mezinárodnímu odboru České advokátní komory na international@cak.cz.

Kromě samotné možnosti účastnit se, ať už pasivně či aktivně, bude samozřejmě také možné sponzorovat některou z částí společenského programu.

Pro další informace o možnostech spolupráce s AIJA prosím kontaktujte:

Christoph Raudonat	nebo	Jakub Pohl, advokát
AIJA Executive Director		národní zástupce za ČR v AIJA
Christoph.raudonat@aija.org		j.pohl@akpohl.cz

Staňte se i Vy advokátem /dobrovolníkem/ Linky právní pomoci Nadace Naše dítě

Nadace Naše dítě – zajišťuje prostřednictvím Linky právní pomoci na telefonním čísle 777 800 002 právní pomoc zkušených advokátů v oblasti rodinného práva a ochrany dětí. Linka slouží dospělým, rodičům i dospívající mládeži. Právní konzultace po telefonu a emailu jsou poskytovány bezplatně každou středu od 14 – 18 hodin v prostorách Nadace Naše dítě – Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8.

Hledáme další zkušené advokáty a advokátní koncipienty

STAŇTE SE SPOLUPRACOVNÍKEM LINKY PRÁVNÍ POMOCI

Nadace Naše dítě nabízí zajímavou spolupráci advokátům a advokátním koncipientům působícím v Praze a jejím okolí, kteří jsou ochotni a připraveni poskytovat volajícím obecné rady a doporučení:

- Co dělat a jak se zachovat v určité situaci týkající se dítěte a rodiny?
- Na jakou instituci se obrátit?
- Jaké jsou možnosti řešení určitého problému?
- Jak se zachovat, je-li podezření ze spáchání trestného činu na dítěti apod.?

POSLÁNÍ NADACE NAŠE DÍTĚ

Nadace Naše dítě patří v České republice k uznávaným nestátním institucím. Je zakladatelkou a významným partnerem celostátní bezplatné dětské krizové Linky bezpečí i dalších linek pomoci, jejichž provoz zajišťuje Sdružení linka bezpečí.

Posláním a cílem nadace je pomoc týraným, zneužívaným, handicapovaným, ohroženým a opuštěným dětem. Založena byla v roce 1993 Ing. Zuzana Baudyšovou. Nadace se snaží pomáhat dětem z problémových rodin, dětských domovů, z diagnostických, výchovných a kojeneckých ústavů, a to především formou

- přímé finanční podpory
- osvětovou činností
- prosazováním legislativních změn

Nadace Naše dítě patří mezi 100 nejlepších společností v České republice, které byly opakovaně oceněny agenturou Czech Top 100

SPOLUPRÁCE LINKY PRÁVNÍ POMOCI S ČESKOU ADVOKÁTNÍ KOMOROU

Linka právní pomoci je provozována ve spolupráci s Českou advokátní komorou. Nadace Naše dítě si proto dovoluje oslovit všechny advokáty a advokátní koncipienty, kteří mají ve výše uvedených právních oblastech zkušenosti a kteří by byli ochotni s námi na této lince spolupracovat.

Nadace Naše dítě se těší na nové advokáty, kteří rozšíří naši velkou rodinu ochránců dětí.

Bližší informace – kontaktní osoba:
Markéta Sodomková
m.sodomkova@nasedite.cz
tel. 266 727 945, 774 600 251
Nadace Naše dítě
Ústavní 91/95
181 21 Praha 8

LINKA PRÁVNÍ POMOCI – PRÁVNÍ RADY V OBLASTI:

- občanské právo – v rozsahu týkající se práv a povinností nezletilých
- rodinné právo
- náhradní rodinná péče – pěstounská péče a osvojení sociálně – právní ochrana dětí
- ústavní výchova
- trestně – právní problematika týkající se nezletilých
- problematika zákona o sociálním zabezpečení atd.

Volejte pr(á)vní pomoc
777 800 002

Linka právní pomoci Nadace Naše dítě
středa 14.00–18.00 hod.

**Potřebujete radu v oblasti
právní ochrany nezletilých?**

**Máte právní problém týkající
se vztahů rodičů a dětí?**

**Máte dotaz ohledně osvojení,
pěstounské péče či ústavní výchovy?**

**Víte o spáchání trestného činu
na dítěti a nevíte, co máte dělat?**

Obracejte se na Linku právní pomoci Nadace Naše dítě.

Tým zkušených právníků Vám bezplatně poradí s řešením problému, zodpoví dotazy, dozvíte se, jak můžete ve Vaší situaci postupovat. Linka je určena pouze pro dotazy ohledně problematiky dětí a nezletilých.

Právní konzultace jsou poskytovány zdarma, volající platí pouze cenu telefonního hovoru dle svého tarifu.

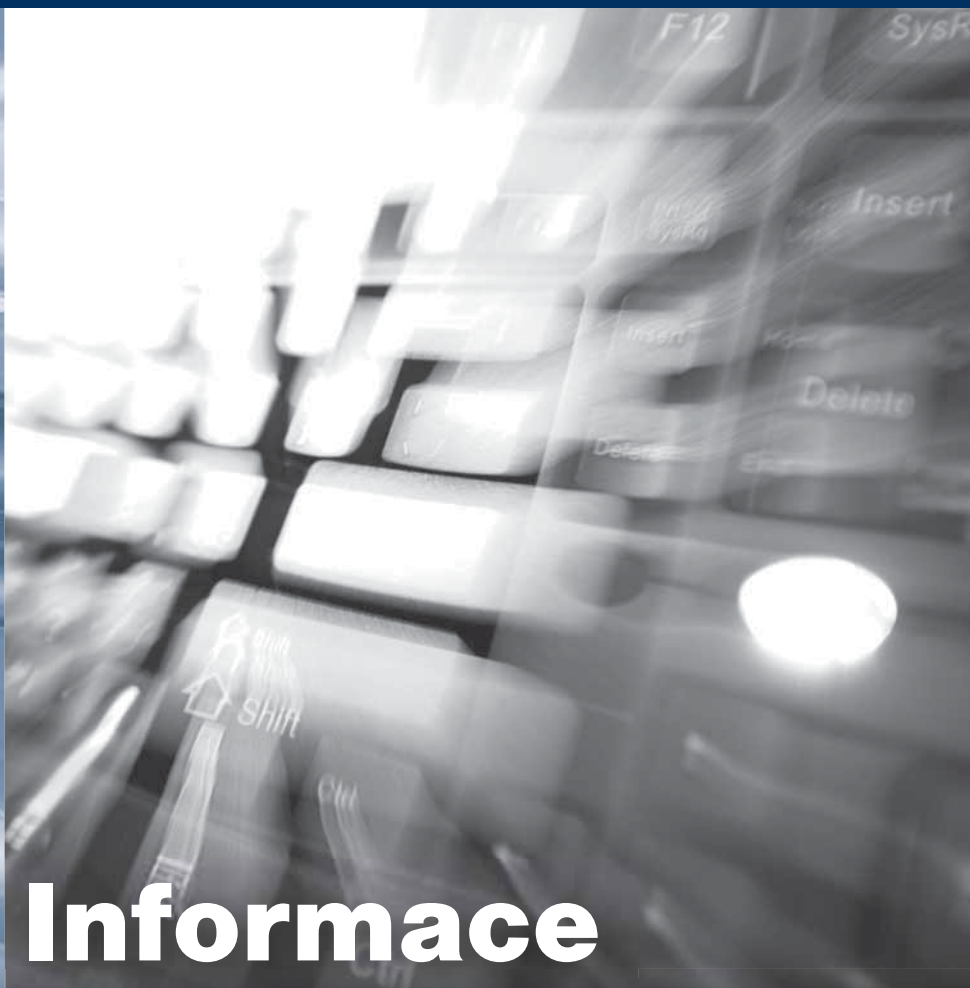
Odešlete dárčkovskou SMS ve tvaru
DMS NASEDITE na číslo 87777
Cena DMS je 30 Kč, Nadace Naše dítě obdrží 27 Kč.

Více informací najdete na
www.darcovskasms.cz
Službu DMS provozuje Fórum dárců.

www.nasedite.cz

Stop násilí na dětech

Informace

a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

Vítězná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2011	62
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	70
Ústavní stížnosti a regulace internetového práva v ČR a ve Francii	72
VIII. konference o dějinách advokacie	74
Pozvánka na V. ročník mezinárodního šachového turnaje v Bratislavě	75

Z PRÁVNICKÉ SPOLEČNOSTI

Za prof. ThDr. JUDr. Miroslavem Zedníčkem	76
Poděkování JUDr. Václava Krále	76

NAKONEC

Proč toužíme po titulu II.	77
Kresba Lubomíra Lichého	78
Víte, že.....	78

VÍTĚZNÁ PRÁCE KATEGORIE TALENT ROKU SOUTĚŽE PRÁVNÍK ROKU 2011

Hromadné vymáhání pohledávek – na pomezí práva, spravedlnosti a businessu

Mgr. MICHAL MAJCHRÁK

I. ÚVOD

V poslední době se lze setkat s tím, že ne jeden dlužník, který opomněl svému věřiteli uhradit nějakou drobnou pohledávku, je nepříjemně překvapen tím, když bez jakékoliv předchozí výzvy obdrží obálku od soudu, ve které nalezne platební rozkaz, kterým je mu uloženo uhradit tuto drobnou pohledávku zvýšenou o náklady soudního řízení. Na existenci drobné pohledávky je většinou dlužník schopen si vzpomenout, uznat své pochybení a dokonce ji i obratem uhradit. Čím je však zaskočen, je výše nákladů za vymáhání pohledávky, která několikanásobně převyšuje samotnou dlužnou částku. Například při dluhu ve výši 1001 Kč dochází v důsledku zahájení soudního řízení k jeho navýšení na téměř 9500 Kč. Dlužník si proto klade otázky: „Je možné, abych musel tolik platit? To jsou u nás opravdu takové zákony, že něco takového připouštějí, nebo se proti tomu můžu nějak bránit?“ Tyto otázky si kladu v tomto příspěvku i já. Mým cílem je nalezení příslušných odpovědí, jakož i obecné pojednání o fenoménu poslední doby, jímž hromadné vymáhání pohledávek bezpochyby je. Současně bych rád poukázal na některé širší souvislosti s daným tématem spojené.

II. JAK KE VŠEMU DOŠLO

Poměrně vysoké výše nákladů na advokáta, které jsou věřiteli v občanském soudním řízení dle příslušné vyhlášky¹ přisuzovány, si totiž všiml ne jeden „spekulant“. Toho přirozeně obratem napadlo, že by se na tom dalo něco vydělat. Pomyslel si: „Kdyby se každý dlužník, který je z nejrůznějšího důvodu v prodlení s úhradou svého drobného dluhu, „vyzýval“ k jeho úhradě prostřednictvím platebního rozkazu, lze na každé takové „výzvě“ vydělat několikanásobek

dlužné částky, a současně tím hladce zajistit i tzv. exekuční titul. Klasické výzvy k dobrovolné úhradě dluhu před zahájením soudního řízení jsou k ničemu, neboť při nich lze požadovat pouze hotové výdaje,² což je ve srovnání se ziskem dosahovaným při „výzvě“ prostřednictvím platebního rozkazu naprosto nesrovnatelné. Čím více dlužníků by přitom bylo, tím lépe, neboť by se tím dosáhlo množstevní úspory a tím i vyššího zisku.“

Začalo se tedy ve velkém podbízet se nejrůznějším společnostem, poskytujícím, nejlépe rozsáhlému množství svých zákazníků, opakovaně určitý produkt (často jde o dopravní podniky, nemocnice, energetické společnosti apod.) a skupovat od nich pohledávky vůči těmto jejich zákazníkům. Tyto pohledávky jsou přitom často skupovány za jejich nominální hodnotu, tedy bez jakékoliv ztráty pro věřitele, což mnohé z těchto velkých věřitelských společností zpočátku jistě poněkud zaskočilo, avšak současně mile potěšilo, neboť po celou historii přece platí, že dlužníci v prodlení znamenají vždy jen riziko, starosti a náklady. Jak by na něčem takovém mohl někdo vydělat! Nemožné? Nikoliv u nás, zjistilo se.

1 Vyhláška č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení.

2 K tomu podrobněji ještě dále v tomto příspěvku.

Jak známo, náhradu nákladů při zastoupení účastníka řízení advokátem upravuje v České republice vyhláška č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení. Tato vyhláška přitom stanoví výši odměny advokáta pro jednotlivá řízení paušálně, tedy bez ohledu na to, kolik soudních jednání se v daném řízení konalo, kolikrát se advokát k věci písemně vyjádřil, jinými slovy, kolik hodin práce bylo daným

případem skutečně stráveno. Jistě zajímavé řešení. Stanovení výše odměny je velmi jednoduché, nedoprovází jej žádné vážnější spory a je tudíž i rychlé.³ Má-li navíc advokát s klientem dohodnuto, že jeho smluvní odměnu za zastupování v soudním řízení tvoří právě tento paušál, nutí tento způsob stanovení odměny současně advokáta pracovat na případu co nejefektivněji, jinak by na něm mohl i prodělat. Jiná situace však nastává v případech, kdy je vydán platební rozkaz, vůči kterému není podán odpor a kterým je tudíž celé soudní řízení poměrně rychle ukončeno. I v takovém případě má věřitel vůči dlužníkovi nárok na plnou výši paušální odměny za zastupování advokátem (pro připomenutí uvádím, že odměna za zastupování advokátem je nárokem vítězné strany, nikoliv nárokem

jejího advokáta), bez ohledu na to, kolik ve skutečnosti advokátovi za zastupování zaplatil. Vzhledem k tomu, že při tak rychlém průběhu řízení nemusí advokát činit velké množství úkonů a jeho odměna (ať již smluvní či mimosmluvní stanovená na základě vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb) nedosahuje tudíž takové výše, vzniká zde pro věřitele zajímavý přeplatek, který tvoří základ celého problému.

Paradoxem tedy je, že část odměny za zastupování advokátem (často dokonce ta větší) končí u samotných spekulantů, nikoliv u advokátů, jak se celá veřejnost mylně domnívá a bouří. Proč by přece jinak spekulant kupoval pohledávku za její nominální hodnotu, když by následně celou odměnu za zastupování advokátem ponechal advokátovi a na celém procesu by tak nic nevydělal a spíše by jen riskoval, že některé pohledávky nevymůže? Spekulanti proto tlačí kvůli ceně za právní služby na advokáty, neboť čím nižší cenu právních služeb se jim podaří vyjednat, tím větší přeplatek jim pak zůstane. Současně platí, že čím více pohledávek s obdobným skutkovým základem je vymáháno, tím více lze dosáhnout množstevní úspory.

V poslední době se proto v České republice „vyrojila“ celá řada nejrůznějších „vymahačských společností“,⁴ které skupují pohledávky od výše uvedených velkých věřitelů a následně je agresivně vymáhají. **Agresivním vymáháním mám přitom na mysli především to, že dlužníkovi není před zahájením soudního řízení zaslána vůbec žádná výzva k dobrovolné úhradě dluhu, nýbrž je bez dalšího přistupováno rovnou k podání návrhu na vydání (většinou elektronického) platebního rozkazu a tím k zahájení soudního řízení.** To, co bylo odjakživa zcela běžné a slušné, a to, co je, troufám si říci, běžné a slušné i v jiných evropských zemích, tedy že věřitel svého dlužníka před podáním žaloby na dluh alespoň upomene a poskytne mu přiměřenou lhůtu k dobrovolné úhradě, se naráz za současných podmínek stalo obsolentním a doslova nežádoucím, neboť na dobrovolné úhradě dluhu před zahájením soudního řízení nemá logicky žádný spekulující věřitel zájem. Dobrovolná úhrada dluhu by mu totiž nepřinesla kýžený zisk ve formě náhrady nákladů soudního řízení ve výši několikanásobku dlužné částky.

III. VYMÁHÁNÍ V PRAXI

Jeden příklad za všechny, z vlastní praxe:

Dopravní podnik jistého města v České republice postupuje své pohledávky z titulu dlužného jízdného na jednu z oněch „vymahačských společností“, za nominální hodnotu, přirozeně. Tato společnost, resp. její právní zástupce, následně rozesílá jednotlivým dlužníkům doporučenou poštou oznámení o postoupení pohledávky. Toto oznámení přitom neobsahuje jakoukoliv výzvu k dobrovolné úhradě dluhu, nýbrž pouze konstatování, že došlo k postoupení pohledávky, a: „*že s ohledem na to, že se jedná o již splatnou pohledávku a Vy jste s její úhradou v prodlení, bude společnost ... bez dalšího přistoupeno k vymáhání předmětné pohledávky soudní cestou.*“ Návrh na vydání platebního rozkazu je přitom vůči dlužníkovi podáván hned den následující po dni odeslání onoho oznámení o postoupení pohledávky, aniž by bylo jakkoliv vyčkáno na případnou dobrovolnou úhradu dluhu ze strany dlužníka či vůbec na samotné doručení předmětného oznámení dlužníkovi. I kdyby tak oznámení o postoupení pohledávky bylo dlužníkovi doručeno hned den následující, tedy v den, kdy je žaloba podávána (což je nejrychlejší možný způsob⁵), nemá již dlužník prakticky žádnou šanci svůj dluh před zahájením soudního řízení uhradit, neboť jak známo, bezhotovostní platby jsou přepisovány na účet věřitele až na druhý den.

- 3 Připomínám, že tento způsob stanovení odměny byl dle důvodové zprávy k novele občanského soudního řádu č. 30/2000 Sb. zaveden z toho důvodu, že: „Systém odměny závislý na počtu (množství) úkonů právní pomoci je důvodem průtahů ve skončení věci (čím více úkonů, tím vyšší odměna). Výpočet odměny je složitý a natolik komplikovaný, že v mnoha případech představuje nejnáročnější část soudního rozhodnutí; rozhodnutí soudů prvního stupně o náhradě nákladů řízení je také proto často samo o sobě předmětem odvolacího řízení. ... Navrhovaná úprava nepochybně přispěje ke zrychlení a zjednodušení občanského soudního řízení.“ Příslušná důvodová zpráva je dostupná na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?0=3&CT=257&CT1=0>.
- 4 Vymahačskými společnostmi přitom nemám na mysli klasické inkasní společnosti, které „neženou“ dlužníky okamžitě k soudu.
- 5 Vzhledem však k tomu, že pokus o doručení probíhá vesměs v dopoledních hodinách, kdy většina adresátů je na cestě do zaměstnání či v zaměstnání, lze spíše předpokládat, že dlužníkovi bude v domovní schránce většinou ponechána pouze výzva k vyzvednutí zásilky, přičemž tuto si dlužník fakticky vyzvedne až někdy v průběhu 10denní úložné lhůty.

I když tak dlužníkovi nějaké to oznámení v den podání žaloby skutečně dojde, je jeho osud v daném okamžiku již „zpečetěn.“ I kdyby totiž svůj dluh obratem uhradil, bude na účet věřitele připsán až po zahájení soudního řízení, a vymahačská společnost bude přirozeně požadovat náhradu jeho nákladů, přičemž se bude opírat o ustanovení § 146 odst. 2 věty druhé občanského soudního řádu.⁶ Z výše popsaného je tak evidentní, že vymahačská společnost nemá jakýkoliv zájem na tom, aby jí dlužník svůj dluh před zahájením soudního řízení dobrovolně uhradil. Jejím hlavním cílem je zinkasovat dlužníka o náhradu nákladů řízení. To vše za účelem maximalizace zisku. Z pohledu vymahačské společnosti vskutku důmyslně vymyšleno. Hlavně aby nám dlužník po tom oznámení nestál dluh dobrovolně zaplatit, na tom se přece tolik nevydělá!⁷

A tak se stalo, že jednomu takovému dlužníkovi byla v domovní schránce zanechána výzva k vyzvednutí zásilky. Dlužník si zásilku v úložní době řádně vyzvedl a po jejím otevření zjistil, že jde o ono oznámení o postoupení pohledávky z titulu pokuty za jízdu bez dokladu ve výši 1012 Kč. Poté, co si uvědomil svou chybu, nelenil a hned tentýž den uhradil v plné výši dlužnou částku, dokonce včetně úroků z prodlení, na příslušný účet. Bylo klidu po pěšině.

Po měsíci mu však k jeho naprostému zděšení byl od soudu doručen platební rozkaz, kterým mu bylo uloženo celou dlužnou částku „znovu“ zaplatit a k tomu navíc i náklady soudního řízení ve výši 8220 Kč.⁸ Co si v tu chvíli o českém právním a soudním systému asi tak myslel, si každý z nás „zasvěcených“ snadno domyslí. Stál jsem věru před nelehkým úkolem. Právní zastoupení jsem nicméně rád převzal, neboť o neoprávněnosti postupu žalobce jsem byl vnitřně přesvědčen.

IV. CO NA TO SOUČASNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA

Mám totiž za to, že výše popsaný postup při vymáhání pohledávek je nejen nemorální, čímž vymahačské společnosti porušují svou povinnost zakotvenou v ustanovení § 3 odst. 1 občanského zákoníku, dle něž výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy, ale může se dokonce jednat i o zneužití práva, neboť vymahačské společnosti zahájením soudního řízení nesledují jako hlavní cíl úhradu samotné dlužné částky, nýbrž jejich cílem je zinkasování dlužníka o náhradu nákladů soudního řízení.

6 Dle ustanovení § 146 odst. 2 věty druhé občanského soudního řádu platí: „Byl-li ... pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení).“

7 Pro doplnění uvádím, že v daném případě není žádná upomínka dlužníkovi zasílána před nebo po postoupení pohledávky ani ze strany samotného dopravního podniku.

8 Došlo totiž přesně k tomu, co jsem výše popisoval, tedy že v mezidobí bylo vůči němu zahájeno ze strany vymahačské společnosti soudní řízení, a to dokonce ještě předtím, než mu bylo oznámení o postoupení pohledávky vůbec doručeno, neboť dlužník si jej v daném případě vyzvedl na poště až v úložní lhůtě.

9 Viz rozhodnutí Ústavního soudu České republiky ze dne 6. 5. 2010, sp. zn. II. ÚS 801/10, v němž: „Ústavní soud konstatuje, že věřitel má zajisté právo soudně vymáhat i malou pohledávku, přestože dlužník již dluh splácí ve splátkách (aniž by měl písemně sjednaný splátkový kalendář) a není povinen jej před podáním žaloby upomínat, nicméně je poté na zvážení obecného soudu, zda v souvislosti s posuzováním i ostatních okolností naplňujících znaky „důvodů zvláštního zřetele hodných“, bude považovat náklady řízení vzniklé v souvislosti se zvolením soudního vymáhání dluhu za nutně a účelně vynaložené.“ Rozhodnutí je dostupné na <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=65995&pos=1&cnt=1&typ=result>.

Upomenutí dlužníka před zahájením soudního řízení na jeho dluh a poskytnutí přiměřené lhůty k dobrovolné úhradě považují současně za dobré mravy ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 občanského zákoníku (nejsem-li tedy vzhledem k novým trendům při vymáhání pohledávek jedním z posledních podobného názoru). Namítne-li však dlužník tuto skutečnost, tedy že před zahájením soudního řízení nebyl věřitelem na dluh vůbec upomenut, a dožaduje se nepřiznání náhrady nákladů soudního řízení věřiteli, vymahačské společnosti, stejně tak jako i soudy, odkazují v této souvislosti na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. 29 Odo 405/2005, dle něž není věřitel povinen upomínku posílat, a to dokonce ani ručiteli. Memorovaná právní věta zní: „Věřitel se může domáhat splnění závazku na ručiteli, aniž by ho k plnění musel předem vyzvat.“ Na tomto příkladu lze krásně ukázat, jakým způsobem lze dezinterpretovat jedno soudní rozhodnutí a jak je proto důležité každé soudní rozhodnutí detailně studovat a neomezovat se při jeho použití pouze na právní větu vytrženou z kontextu. Pokud si totiž celé toto rozhodnutí pročteme, zjistíme, že ve skutečnosti říká pouze to, že žalobu nelze zamítnout z toho důvodu, že žalovanému nebyla před zahájením soudního řízení zaslána upomínka, neboť žádný právní předpis zaslání upomínky jako podmínku zahájení soudního řízení nestanoví. Toto rozhodnutí však neříká nic o tom, jaké má nezaslání upomínky vliv na povinnost nést náklady soudního řízení. Konkrétně toto rozhodnutí nevyklučuje, že náhradu nákladů řízení nelze přiznat, není-li upomínka před podáním žaloby zaslána. Zohlednění skutečnosti, že žalovanému nebyla před zahájením soudního řízení zaslána žádná upomínka, při rozhodování o náhradě nákladů soudního řízení přitom výslovně připouští i Ústavní soud České republiky.⁹

Pozorný čtenář správně tuší, že z práva hmotného mířím k procesnímu, neboť jde především o náhradu nákladů řízení, a nikoliv o dlužnou částku samotnou, jejíž úhrada je dlužníkem rozporována. Občanský soudní řád přitom výslovně zakotvuje odchylky od obecného pravidla zakotveného v ustanovení § 142 odst. 1, dle něž je náhrada nákladů soudního řízení přiznávána vítězné straně. Již při podrobné analýze samotného ustanovení § 142 odst. 1 občanského soudního řádu však zjistíme, že i toto obecné pravidlo hovoří pouze o nákladech potřebných k „účelnému“ uplatňování nebo bránění práva, nikoliv tedy o jakýchkoliv nákladech. Již zde se tedy nabízí pochybnost, je-li účelné hnát dlužníka bez jakékoliv upomínky k soudu, a tím způsobovat náklady soudního řízení, nebo nikoliv.

Pokud jde o jednotlivé odchylky, **dle ustanovení § 143 občanského soudního řádu platí, že žalovaný, který neměl úspěch ve věci, má právo na náhradu nákladů řízení proti žalobci, jestliže svým chováním nezavdal příčinu k podání návrhu na zahájení řízení.** Mám za to, že toto ustanovení se vztahuje právě na případ, kdy žalobce bez jakéhokoliv pokusu o mimosoudní řešení úhrady dluhu, či dokonce bez toho, aniž by dlužníka na samotnou existenci dluhu vůbec upozornil, podá „zběsile“ žalobu. Podobně se lze dočíst i v odborné komentářové literatuře:

„O tom, že žalovaný svým chováním nezavdal příčinu k podání žaloby, lze zpravidla hovořit tehdy, jestliže řízení bylo žalobcem zahájeno, aniž by žalovaný porušil své povinnosti, anebo jestliže je sice porušil, avšak byl ochoten závadný stav mimosoudně plně odčinit, nedošlo k tomu jen pro nedostatek potřebné sou-

činnosti ze strany žalobce, a žalobce se tím neocílil v prodlení.“¹⁰

Nedostatek potřebné součinnosti žalobce přitom spatřuji zejména v tom, že žalobce nevyčká řádného doručení oznámení o postoupení pohledávky, natož pak dobrovolné úhrady dluhu, a místo toho bez dalšího zahajuje soudní řízení.

Podobným „změkčovacím“ ustanovením je i ustanovení § 150 občanského soudního řádu, dle něž, jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat. Pominu-li jeho obecnost, která je však nutná, dokážu si představit jeho aplikaci i na daný případ.¹¹ Ustanovení § 143 občanského soudního řádu však považuji ve vztahu k ustanovení § 150 občanského soudního řádu za *lex specialis*, a z toho důvodu by v daném případě měla být preferována právě aplikace ustanovení § 143 občanského soudního řádu.

Přiznání náhrady nákladů řízení žalobci považuji v daném případě rovněž za protiústavní, neboť porušuje základní ústavní právo dlužníka vlastnit majetek, zakotvené v článku 11 Listiny základních práv a svobod. Dle známého pravidla proporcionality není dle mého názoru jediného rozumného důvodu, aby dlužníkovi z titulu neuhrazené pohledávky bylo zasaženo do jeho práva vlastnit majetek (ve výši dosahující dokonce několikanásobku samotné dlužné částky), a to jen z toho důvodu, že žalobce nemá jakýkoliv zájem řešit jeho dluh mimosoudní cestou a jeho cílem je zinkasovat dlužníka o náhradu nákladů soudního řízení. V této souvislosti vycházím rovněž z právní zásady „*nemo turpitudinem suam allegare potest.*“

Podíváme-li se na věc ještě širěji, domnívám se, že postup vymahačských společností rovněž deroguje samotnou podstatu soudní moci. Ta je totiž v demokratickém právním státě povolána především k tomu, aby rozhodovala spory mezi účastníky. V daném případě je však soudní moc povolávána (využívána) k tomu, aby rozhodovala o úhradě dluhu, který nikdo nerozporuje a který by byl v případě upomnění obratem uhrazen, a tím generovala zisk žalobcům (vymahačským společností). Soudní moc přitom v právním státě neslouží ke generaci zisku některému z účastníků řízení, to není a nemůže být jejím posláním.

Vzhledem k tomu, že tímto postupem vymáhá v současné době své pohledávky stále více a více vymahačských společností, vede tato skutečnost k tomu, že civilní soudy jsou zahlceny žalobami na drobné částky, které nikdo nerozporuje, a nemají čas zabývat se svou hlavní náplní, již je rozhodování „skutečných“ sporů. Bude-li takhle situace pokračovat i nadále a budou-li i nadále vymahačským společností soudní mocí mechanicky přiznávány náhrady nákladů řízení, lze se dle mého názoru v nejbližších letech dočkat toho, že civilní soudy budou přehlcneny žalobami na úhradu dluhu v řádu několika desítek či set korun českých, a to s jediným cílem, zinkasovat dlužníka o náhradu nákladů řízení a dosáhnout tak nemalého zisku.

Tím však nechci říci, že by soudní moc byla do celého procesu pouze jaksi bezmocně vtažena a že by za tento neutěšený stav nebyla nijak odpovědná. Naopak, je to paradoxně i ona sama, která mechanickým přisuzováním náhrady nákladů řízení k eskalaci daného problému přispěla.

V. JAK JE TO TEDY S NÁKLADY SOUDNÍHO ŘÍZENÍ

Vzhledem k výše provedené právní analýze mám za to, že vymahačským společností by neměla být v podobných případech přiznávána náhrada nákladů soudního řízení. Domnívám se dokonce, že v takovém případě by náhrada nákladů soudního řízení měla být v souladu s ustanovením § 143 občanského soudního řádu přiznána dlužníkovi, zejména tedy v případě, rozhodne-li se dlužník proti postupu vymahače „kvalifikovaně“ bojovat a zvolí-li si rovněž svého právního zástupce.

Soudy by tak dle mého názoru měly bedlivě posuzovat přiznání náhrady nákladů řízení v případech, kdy jsou žalovány drobné pohledávky ve srovnání s výší náhrady nákladů řízení. V takových případech by mělo být zejména zkoumáno, zda žalobce dlužníka na jeho zanedbatelný dluh před podáním žaloby vůbec upozornil a zda z jeho strany došlo k pokusu o nějaké mimosoudní vyrovnání.

Konkrétně si postup soudu v takovém případě představuji tak, že nevyplývá-li jasně z důkazů předložených v rámci návrhu na vydání platebního rozkazu, že věřitel výše uvedené kroky před zahájením soudního řízení podnikl, neměl by soud platební rozkaz vůbec vydávat. Místo toho by mělo být nařízeno jednání, při kterém by se měly objasnit okolnosti předcházející zahájení soudního řízení. Potvrdily-li by se na tomto jednání obavy z agresivního postupu věřitele, měla by mu být přiznána pouze úhrada dlužné částky, nikoliv však nákladů řízení. Ty by měly být v souladu s ustanovením § 143 občanského soudního řádu přiznány dlužníkovi, pokud mu tedy nějaké vznikly (zejména v případě, že byl právně zastoupen). Možnost vydání rozsudku pro zmeškání tím samozřejmě není nijak dotčena. Výše uvedený postup vychází z konstrukce podmínek vydání platebního rozkazu obsažených v ustanovení § 172 občanského soudního řádu, dle něž: „Soud může ... vydat platební rozkaz.“¹² Jsem přesvědčen, že učinil-li by tak každý okresní soud několikrát a vymahačské společnosti by uložil povinnost nahradit dlužníkovi náhradu nákladů řízení, vyslal by tím jasný signál, jakým způsobem je třeba se před zahájením soudního řízení chovat, a praxe vymahačských společností by se záhy změnila. Že se tak dosud nestalo, lze jen s politováním konstatovat. Na druhou stranu však musím přiznat, že je mi známa i snaha některých okresních soudů s daným problémem různými způsoby bojovat.

A jak to nakonec dopadlo v mém případě? U soudu první instance jsme na plné čáře „pohořeli“, neboť náhrada nákladů řízení byla bez větších debat přiznána vymahačské společnosti. Odvolací soud však již zohlednil „důvody hodné zvláštního zřetele“ a v souladu s ustanovením § 150 občanského

10 Drápal, L., Bureš, J. a kol. : Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 983.

11 Shodně viz stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. října 2008, poslední odstavec, sp. zn. Cjpn 201/2008, dostupné na http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/judikatura_prevedena2.nsf/WebSearch/C12576BF0076EED1C12574C9003014B6?openDocument.

12 Tímto postupem nemůže být zpochybněna ani dispoziční zásada, neboť v otázce náhrady nákladů občanského soudního řízení se u nás uplatňuje poměrně silný prvek ofiціальity. Ten je typicky patrný z toho, že náhrada nákladů občanského soudního řízení se přiznává i bez návrhu.

soudního řádu nepřiznal náhradu řízení žádnému z účastníků, a to bohužel ani za odvolací řízení.¹³

Dalo by se tedy říci, že spor dopadl „remízou“ a že by tedy žádný účastník neměl být takovým výsledkem dotčen. S tímto závěrem se však nemohu ztotožnit. Mám totiž pocit, že spor dopadl za takové situace spíše výhrou vymahačské společnosti. Odvolací soud totiž ve svém odůvodnění nepřevzal, dle mého názoru pro soud prvního stupně důležitou argumentaci, a to, že přiznání náhrady nákladů řízení by se mělo posuzovat obezřetně v těch případech, jsou-li žalovány drobné pohledávky ve srovnání s výší náhrady nákladů řízení, a celé své rozhodnutí pojal spíše jako výjimečnou záležitost.¹⁴ Odvolací soud tak nevyslal soudům první instance žádnou obecnější instrukci ve smyslu, že přiznání náhrady nákladů řízení je třeba v podobných případech vážit pozorněji a nikoliv mechanicky přiznávat v platebních rozkazech. Vymahačská společnost tak nejen že nebyla za své nemravné chování nijak sankcionována (v podobě povinnosti hradit náklady řízení), ale může rovněž dále podávat návrhy na vydání platebního rozkazu a čekat, zda nějaký dlužník podá odpor či nikoliv. Těch pár dlužníků, kteří nějaký ten odpor ve lhůtě podají, pak možná skutečně o náhradu nákladů řízení nezinkasuje. To jí však příliš nevadí, neboť na ostatních dlužnících už má vyděláno. Možná však toto soudní rozhodnutí přece jen na chování vymahačských společností či soudů něco změní, možná třeba širší odborná debata na dané téma.

VI. DŮSLEDKY AGRESIVNÍHO VYMÁHÁNÍ POGLEDÁVEK A DALŠÍ OTÁZKY S TÍM SOUVISEJÍCÍ

Nedomnívám se, že by výše popsané agresivní vymáhání pohledávek, které se halí do právní roušky a kryje se soudní mocí, jakýmkoliv způsobem podporovalo důvěru společnosti v právo, jakož i v osoby a instituce ji aplikující. Právě naopak.

Dokážu si rovněž představit, že advokáti, kteří podlehli tlaku vymahačských společností a podobným způsobem pro ně pohledávky již vymáhají, mohou na takových případech zpočátku i profitovat. Je však pouhou otázkou času, kdy se celá věc obrátí i přímo proti nim samotným.¹⁵ V poslední době se lze totiž doslechnout, že vymahačské společnosti jsou ochotny skupovat pohledávky dokonce za více než jejich nominální hodnotu, případně jsou ochotny pohledávky skupit za jejich nominální hodnotu a v případě jejich úspěšného soudního vymožení současně slíbit věřiteli provizi ve výši například poloviny odměny za právní zastupování. To vše jen proto, aby právě na ně věřitelé své pohledávky postoupili a ony mohly v rámci jejich vymáhání zinkasovat svůj podíl. Tyto skutečnosti však vedou přirozeně k tomu, že na advokáty se dostává ze soudem přiznané odměny za zastupování čím dál tím

méně a nebude dlouho trvat, kdy budou vymahačskými společnostmi dotlačeni k tomu, poskytovat své právní služby za pouhých pár procent toho, co je účastníkům ve skutečnosti přisuzováno za právní zastoupení v občanském soudním řízení.

Nákup pohledávek za jejich nominální hodnotu, případně za více než jejich nominální hodnotu, má však mnohem závažnější důsledky, a to v rovině sociální. Dochází tím totiž ke zvyšování sociálního napětí mezi dlužníky a věřiteli, myšleno vymahačskými společnostmi. Věřitel totiž ví, že musí bezpodmínečně zinkasovat dlužníky o náhradu nákladů řízení, aby na celé transakci alespoň neprodělal. Některé pohledávky se navíc mohou ukázat jako nedobytné. Věřitel tak tlačí na jakékoliv možné formy navyšování dlužné částky a v případě úspěchu v nalézacím řízení neprodleně zahajuje exekuci, neboť i v exekučním řízení je mu přiznávána odměna za zastupování advokátem. Věřitel tak paradoxně ani před, ani po skončení nalézacího řízení nemá zájem na dobrovolné úhradě dluhu ze strany dlužníka a chce s ním naopak vést co nejvíce právních řízení. To je přirozeně velmi emotivně vnímáno samotným dlužníkem, čímž se zvyšuje ono vzájemné sociální napětí. Případů nuceného vymáhání pohledávek proto neustále přibývá. I to může být důsledkem agresivního vymáhání pohledávek a spekulací s nimi.

V současné době lze bohužel zaznamenat více podobných spekulativních praktik, kterými dochází ze strany věřitelů k „umělému“ navyšování dluhu svých dlužníků. To vše přirozeně za účelem zvýšení zisku. Z médií jsou například známy případy, kdy jedna nejmenovaná úvěrová společnost inkasuje od dlužníků jednotlivé splátky úvěru prostřednictvím výběrčího. Ačkoliv se tento výběrčí po celou dobu splácení úvěru zcela pravidelně dostavuje za účelem inkasa jednotlivé splátky přímo do bytu dlužníka, k inkasu poslední splátky úvěru se výběrčí jakoby náhodou nedostaví, přičemž dlužníkovi není v této souvislosti ani nic oznámeno. Dlužník je zmaten, není si jist, zda tedy má ještě platit, či nikoliv, případně komu. Téměř jistě však je, že se v důsledku toho dostane do prodlení, přičemž je mu následně vyinkasována „tučná“ smluvní pokuta, případně jiné penále. Tyto částky jsou pak vůči dlužníkovi vymáhány i v soudním řízení.

Mám za to, že je-li takový nárok uplatněn u soudu, musí každý soudce, jakož i právní zástupce, požádat jej tedy nějaký takový dlužník o právní pomoc, zbystřit a položit si otázku, zda takový postup je právně v pořádku. Dle mého názoru totiž na takovém postupu rozhodně něco v pořádku není. Je totiž evidentní, že věřitel zneužil legitimního očekávání (dobré víry) dlužníka, že jednotlivé splátky budou hrazeny způsobem, jaký byl mezi nimi konkludentně zaveden. Nebyde-li možno dovodit konkludentní změnu smlouvy, neboť úvěrová smlouva bude obsahovat ujednání, že ji lze měnit pouze písemně, evokuje takový postup věřitele zneužití práva či výkon práva v rozporu s dobrými mravy a takový nárok tudíž nelze v soudním řízení přiznat.

Mnohé zřejmě napadne, že vše je třeba v každém případě podrobně právně upravit. Například, že přiznání náhrady nákladů soudního řízení by mělo být výslovně vázáno na zaslání písemné upomínky před zahájením soudního řízení nebo že by se mělo zavést pravidlo, že vymáhá-li jeden věřitel více než 50 či 100 skutkově stejných pohledávek (přičemž je

13 Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 8. 2011, sp. zn. 30 EG 20/2011. Veřejná dostupnost tohoto rozhodnutí mi bohužel není známa.

14 To není na druhé straně zase tak nepochopitelné, neboť soud o náhradě nákladů řízení rozhodoval na základě ustanovení § 150 občanského soudního řádu, a nikoliv na základě jeho ustanovení § 143.

15 Proti advokátnímu stavu obecně se hromadně vymáhání pohledávek dle mého názoru už bohužel obrátilo, neboť veřejnost má za to, že celou odměnu za zastupování advokátem zinkasuje právě advokát a že se tak dlužná částka navyšuje jen kvůli tomu, aby z toho měl nějaký advokát prospěch.

ho povinností by bylo tuto skutečnost pod pohrůzkou sankce hlásit soudu předem), snižuje se jeho odměna za zastupování advokátem na polovinu, případně že by se odměna za zastupování advokátem měla plošně snížit apod. Je však přijetí takové právní úpravy opravdu nezbytné? To už máme takovou hypertrofii práva, že dnešní společnost potřebuje na každou věc paragraf, aby rozpoznala, jaké chování je ještě právně přípustné a jaké již nikoliv?

Nemyslím si, že by přijetí výslovné právní úpravy bylo nezbytné. Jednak žádná právní úprava nedokáže podchytit všechny možné spekulativní způsoby, kterými se věřitel může snažit svou pohledávku vůči dlužníkovi navýšit, jednak (jak jsem demonstroval výše) se domnívám, že současná právní úprava zná dostatek právních prostředků, kterými lze podobným spekulativním jednáním zamezit. Jde tedy spíše o to je znát a náležitě využívat. Přitom platí, že není třeba zabředávat do hlubokých právních analýz, nýbrž kolikrát stačí se na věc podívat „zdravým rozumem“ a budeme překvapeni, že právo nás ke stejnému řešení samo dovede. Současně se budeme divit, v kolika málo případech budeme muset odkázat na obecný a neurčitý korektiv dobrých mravů, neboť si vystačíme s výslovnou právní úpravou. Nechci tak nabádat k nějakému přepjatému iusnaturalismu a k rozhodování soudů dle zásady ekvity. Naopak, jak plyne z výše uvedené analýzy, vše je v daném případě explicitně upraveno samotnými zákony, konkrétně občanským soudním řádem.

V souvislosti se zmínkou o snížení odměny za zastupování advokátem si dovoluji jen krátce reagovat na návrh novely příslušné vyhlášky, která byla shodou okolností prezentována ministerstvem spravedlnosti v průběhu sepisování tohoto článku.¹⁶ Pro objasnění uvádím, že cílem této novely je snížit odměnu za zastupování účastníka advokátem v případě, kdy je soudní řízení ukončeno vydáním platebního rozkazu, na polovinu, a tím odlehčit dlužníkům. Tato novela tak na první pohled reaguje na současný neutěšený stav a jsem si jist, že se u laické veřejnosti dočká v počáteční fázi řady pozitivních ohlasů. Otázkou však zůstává, nakolik tato novela výše popsaný problém skutečně řeší.

Princip snížení odměny v případě rychlého ukončení soudního řízení nepovažuji za neobhajitelný, bude-li její výše přiměřená.¹⁷ Nemohu však přehlédnout zásadní koncepční nedostatky této novely. Na jedné straně je pro rychlá soudní řízení zavedeno snížení odměny. Pro složitější soudní řízení, kde hodnota odměny advokáta stanovená dle advokátního tarifu pravidelně převyšuje odměnu za zastupování advokátem přiznanou úspěšnému účastníkovi soudem,¹⁸ však novela žádné zvýšení nepředpokládá. Pro tuto nerovnováhu přitom neshledávám žádné racionální opodstatnění. U dluhu do 5000 či 10 000 Kč se přitom ve složitějších případech snadno stává, že věřitel může na jeho soudním vymáhání i přes plný úspěch v celkovém důsledku dokonce i prodělat, neboť to, co mu je přisouzeno (dlužná částka a odměna za zastupování advokátem) nestačí ani na odměnu advokáta dle advokátního tarifu.¹⁹ Z toho důvodu řada advokátů klientovi v takových případech zahájení soudního řízení raději vymluví, neboť je jim trapné zinkasovat klienta v celkovém důsledku o více, než čeho by bylo možno v soudním řízení reálně dosáhnout. O riziku ztráty soudního sporu raději ani nemluví!²⁰

Kromě toho se domnívám, že meritem problému není ani tak samotná výše odměny za zastupování advokátem, nýbrž spíše onen výše popsaný agresivní způsob vymáhání pohledávek, který k jejímu uplatňování vede. Mám totiž pocit, že dojde-li dlužníkovi bez jakékoliv upomínky platební rozkaz, ve kterém mu bude uloženo zaplatit na nákladech soudního řízení namísto např. 8000 Kč „jen“ 4500 Kč (soudní poplatek, jakož i výše hotových nákladů zůstává totiž nezměněna), bude se cítit vždy ukřivděn. Jistě, pohled na celkovou dlužnou částku bude o něco příjemnější, avšak důvody rozezení dlužníka budou pořád stejné. Problém nastíněný v tomto příspěvku tak novela vůbec neřeší, pouze nepřímou zlehčuje, přičemž jde na ruku nepoctivým dlužníkům vyhýbajícím se placení, neboť jim naznačuje, že státní moc jim opět v něčem ulehčí, což je špatně.

Nechci se totiž v žádném případě zastávat neplatitců, kteří se všemožnými způsoby snaží vyhýbat úhradě dluhu a záměrně se brání doručování jakékoliv korespondence. I tyto typy dlužníků jsou mi z praxe velmi dobře známy a vím, jak je pro jejich věřitele obtížné a finančně náročné vůči nim svou pohledávku vymoci. I takový dlužník se totiž chová stejně spekulativně jako vymahačská společnost a nevidím jediný důvod, proč by měl být favorizován. Upozornili-li tak věřitel před zahájením soudního řízení dlužníka na jeho dluh a poskytne mu přiměřenou lhůtu k jeho úhradě, avšak dlužník na jeho výzvu nikterak nereaguje, pak je dle mého názoru vše naprosto v pořádku a není důvod takového dlužníka chránit. Upomínku přitom stačí zaslat dlužníkovi na jím uvedenou poštovní adresu, případně e-mail, bez nutnosti jejího prokazatelného doručení, neboť není proporcionální požadovat na věřiteli, aby svého dlužníka naháněl, zejména pak v případě, kdy dlužník má tendenci se doručování korespondence vyhýbat.²¹ Náhradu nákladů na zaslání upomínky přitom věřitel může požá-

16 Novela vyhlášky č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení, prezentovaná ministerstvem spravedlnosti dne 26. 9. 2011 dostupná na <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=2375&d=318708>.

17 Přiměřená však musí být v tom smyslu, aby kryla odměnu advokáta v případě jednorázového soudního sporu, ve kterém je třeba celou věc s klientem nejprve alespoň konzultovat, nastudovat podklady, právně analyzovat a sepsat žalobu. Normotvůrce si totiž musí být vědom toho, že přiměřenost je třeba posuzovat vždy právě podle tohoto obecného klíče, a nikoliv dle výkonů při hromadném vymáhání pohledávek, neboť zde jde o zcela specifickou situaci.

18 Což vede k tomu, že věřitel je nucen soudní spor i v případě plného úspěchu dotovat ze svého.

19 Tento problém se však týká i účtování na základě hodinové sazby, neboť každého potenciálního žalobce přirozeně zajímá, jaký je poměr mezi cenou právní služby a případnou odměnou, kterou lze v soudním řízení dosáhnout.

20 Zavedeme-li však pro rychlá soudní řízení snižování odměny a pro složitější soudní řízení její zvyšování, jsme již krůček od toho, vrátit se k předchozímu systému, kdy výše odměny byla stanovována dle počtu jednotlivých úkonů právní služby. Ať již však zvolíme řešení jakékoliv, důležité je, přidržit se jednoho systému! Kočkopes nejde. Buď je paušál, který je vždy stejný, nebo je odměna závislá na složitosti soudního sporu (počtu úkonů právní služby). Stanovit paušál a říci, že se pouze snižuje, je kočkopes.

21 Tento závěr je již konstantně potvrzován tuzemskou judikaturou, dle níž se písemnost považuje za doručenu, dostane-li se do sféry dispozice adresáta a ten má možnost se s ní objektivně seznámit, bez ohledu na to, zda adresát této možnosti využije či nikoliv. Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 5. 2005, sp. zn. 26 Cdo 1469/2004, ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. 28 Cdo 72/2004, a ze dne 15. 1. 2004, sp. zn. 32 Odo 442/2003, dostupná na http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/webSpreadSearch.

dovat po dlužníkovi.²² Konkrétně mám na mysli zejména náklady na pracovní sílu a hotové výdaje jako poštovné. Výše těchto nákladů však musí být přiměřená.²³

Nechceme-li podporovat spekulanty s pohledávkami na straně věřitelů, neměli bychom podporovat ani spekulanty z řad dlužníků, kteří si hrají na „nevidící a neslyšící“, své dluhy vědomě ignorují a očekávají, že se jich někdo zastane. Nedočkají-li se zastání, neváhají svůj „strašlivý osud“ mediálně prezentovat. I to může být pomyslná obrácená strana jedné mince. Podporujeme proto raději korektní jednání, a to na obou stranách.

Neměli bychom tudíž na druhou stranu brát možnost vymáhácké společnosti na hromadném vymáhání pohledávek něco vydělat. Hromadná správa pohledávek totiž jistě vyžaduje určité know-how, náklady a podstupování rizika, přičemž tyto aktivity jsou obvyklé i v zahraničí.²⁴ Hromadná úspora současně patří k všeobecně uznávaným atributům tržního hospodářství a setkává se s ní denně každý z nás při jakémkoliv nákupu. Proč by tedy nemohl stejný princip fungovat i při hromadném vymáhání pohledávek? Nejde tedy o to, hromadné vymáhání pohledávek zakázat, nýbrž jde o nalezení vyváženého systému eliminujícího znaky šikany, což je hlavním cílem každé právní úpravy.

Současně je však třeba mít neustále na paměti, že případnou regulací hromadného vymáhání pohledávek nesmíme znemožnit vymáhání pohledávek v jednotlivých případech. Systém tedy musí být nastaven tak, aby důstojně kryl náklady věřitele při vymáhání jedné konkrétní pohledávky. Úspory dosahované při hromadném vymáhání pohledávek jsou bonusem, který získá ten, kdo je schopen vše příslušně zorganizovat a pohledávky hromadně vymáhat.

Nastavení výše odměny za zastupování účastníka v soudním řízení je totiž velmi citlivým tématem s fatálními důsledky. Přesahují-li náklady právní služby, stanovené ať již na základě mimosmluvní či smluvní odměny, výrazněji odměnu příznávanou soudem, vede tato skutečnost k tomu, že věřitelé jsou ve vymáhání svých práv zdrženlivější. Nastavení výše odměn tak má přímý vliv na vymahatelnost práva v daném státě. Nekryjí-li odměny příznávané soudem dostatečně náklady právní služby, stává se právo v daném státě fakticky nevymahatelným, neboť jeho vymáhání není ekonomicky racionální. To platí nejen pro odměny v řízení nalézacím, nýbrž i pro odměny v řízení vykonávacím, ať již jde o odměnu pro právní zástupce či pro vykonavatele (exekutory).

22 Není-li výše nákladů na upomínku paušálně sjednána, např. ve všeobecných obchodních podmínkách, lze náhradu nákladů na zaslání upomínky uplatnit vůči dlužníkovi na základě obecných ustanovení upravujících odpovědnost za škodu.

23 Jako reálné náklady na jednu upomínku si v současné době dokážu představit částku mezi 100 a 200 Kč, nikoliv však již částku ve výši 1000 či 2000 Kč, jak se lze někdy v obchodních podmínkách setkat. Takové částky na zaslání jedné upomínky považuji za zjevně nepřiměřené.

24 Srov. např. rozhovor: „Martin Procházka, M.B.A. Finance: Před dluhy se dlužník neschová“ dostupný na <http://www.mesec.cz/clanky/martin-prochazka-m-b-a-finance-pred-dluhy-se-dluznik-neschova/>.

25 K aplikaci dobrých mravů při soudním rozhodování srov. Kišš, P.: Neprávní normativní systémy jako součást objektu interpretace podle českého práva in Gerloch, A. Maršálek, P.: Problémy interpretace a argumentace v soudobé právní teorii a právní praxi, EUROLEX BOHEMIA, s. r. o., Praha 2003, str. 93 a násl.

Rozšíří-li se tedy mezi dlužníky povědomí o tom, že soudní vymáhání určitých povinností není pro jejich věřitele ekonomicky racionální, vede tato skutečnost přirozeně k tomu, že dlužníci přistupují k plnění těchto svých zákonných povinností laxně, ba dokonce jejich plnění záměrně přehlížejí. V konečném důsledku pak tato skutečnost může eskalovat až k rozšíření obecného pravidla, že např. dluh do 10 000 Kč se v daném státě zkrátka neplatí, poněvadž jej nikdo pro ekonomickou iracionalitu nevymáhá, což zcela jistě nikdo z nás nechce.

VII. ZÁVĚR

Současný business je doslova posedlý spekulacemi nejrůznějšího druhu. Některé z nich přitom mohou překračovat zákonný rámec. Výše popsané agresivní hromadné vymáhání pohledávek toho budiž důkazem. Bohužel pro právo a právní veřejnost jako celek je na celé věci nejhorší, že tyto praktiky se tváří jako zákonné a nechávají se posvětit dokonce i soudní mocí.

Závěrem si dovoluji jedno širší zamyšlení. Nemohu se totiž ubránit pocitu, jakoby současná doba postavení dlužníků naprosto otočila, a to hned ve dvou ohledech.

Zatímco dříve u nás platilo, že věřitel byl na dlužníka „krátký“, neboť zde nefungoval dostatečně efektivně soudní systém a možnost exekuce dlužníkova majetku, dnes mám pocit, že jakmile někdo dluží např. 50 000 či 100 000 Kč, už aby se pomalu obával, že přijde o střechu nad hlavou, jak jde vše rychle a občas i bezohledně.

Druhou, a podle mě mnohem závažnější změnou je, že se mi zdá, jakoby samotní věřitelé občas dlužníky sami produkovali, a to tím, že se nejrůznějšími způsoby snaží navyšovat dlužné částky. Jakoby neplatilo staré pravidlo, aby byl dluh co nejdříve vyrovnán a aby už obě strany měly od dluhu „klid“, nýbrž jakoby se chtělo, aby byl dluh co největší a nejdelší a aby mi tudíž dlužník musel neustále něco splácet. Obojí se přitom maskuje do zákonného rámce a odhalení závadného jednání nemusí být proto vždy jednoduché.

Na tyto nové jevy je proto třeba brát zřetel při aplikaci právních norem. Je to současně výzva pro současné právo se s těmito novými jevy vypořádat. Komplexní výslovná právní úprava je dle mého názoru nemožná, neboť závadná jednání mohou nabývat nejrůznějších forem. Hypertrofie právní úpravy je rovněž nežádoucí. Z toho důvodu bude zřejmě třeba více využívat obecných korektivů, jakými jsou například dobré mravy.²⁵ Jak však bylo ukázáno na příkladu agresivního hromadného vymáhání pohledávek, mnohdy budeme překvapeni, že řada situací je již dle současné právní úpravy subsumovatelná pod jednotlivá speciální ustanovení a tudíž i příslušně řešitelná.

Po tvrdém útoku na dlužníky, známému především z posledního desetiletí, a poté, co se někteří dlužníci díky nejrůznějším spotřebitelským úvěrům, které jim byly někdy doslova vnuceny, ocitli bez majetku a v bezvýchodné životní situaci, se tak najednou dostáváme do situace, jako by bylo třeba dlužníky opět trochu více chránit. Jistě, za dluh nese odpovědnost přirozeně vždycky dlužník, neboť ten může a má nejlépe odhadnout své možnosti. Podbízí-li se však věřitel dlužníkovi se spotřebitelským úvěrem bez nutnosti jakéhokoliv doložení příjmů či majetku, musím se ptát, zda to není částečně i věřitel,

kdo dluhy vlastně „produkuje“? Není současně trochu naivní chtít po průměrně vzdělaném dlužníkovi, aby odhadl budoucí vývoj své finanční situace, když to nedokázaly ani samotné banky, tedy ti nejpovolanější z nejpovolanějších, a směle půjčovaly Řecku?²⁶

Když už však tyto situace není schopen regulovat ani trh, právo to dokáže jen stěží. To bychom museli dlužníky zbavit smluvní svobody podobné smlouvy uzavírat,²⁷ což je nepředstavitelné.²⁸

Možná je to však v současné době tak nepředstavitelné, jako když v roce 1979 publikoval oxfordský profesor Patrick Atiyah své průlomové dílo s názvem „Rise and Fall of Freedom of Contract“²⁹ (Vzestup a pád smluvní svobody), ve kterém poukazoval na zvětšující se nerovnováhu ve smluvních vztazích mezi podnikateli a spotřebiteli a dovozoval, že lpění na smluvní svobodě je v takových případech neúčinné, neboť smluvní svoboda je mezi hospodářsky silným a slabým pouhou zástěrkou k tomu, aby byla slabšímu oktrojována vůle silnějšího. Trefně se v této souvislosti hovořilo o zrušení smluvní svobody smluvní svobodou. Také tehdy bylo nepředstavitelné, že by právo mělo říkat, co může a nemůže být obsahem smluv, neboť všichni byli přesvědčeni, že takové situace reguluje trh. Několik let poté se velmi intenzivně rozvinulo spotřebitelské právo, které je dnes chápáno jako naprosto neodmyslitelná součást každého moderního právního řádu. Kdo ví, co nás tak ještě čeká ...

Poznámka autora:

Tento článek byl dokončen a předán odborné porotě soutěže Právník roku koncem měsíce října roku 2011, přičemž případ v něm popisovaný se odehrál v první půli roku 2011. Po dokončení tohoto článku došlo v pojednávaném tématu k dosti zásadnímu vývoji, v jehož rámci bylo českými soudy vydáno několik průlomových rozhodnutí a publikována řada nejrůznějších komentářů. I přes tuto skutečnost jsem se však rozhodl ponechat článek ve své původní podobě, byť některé jeho pasáže již nemusí být aktuální. Na daný článek je tudíž nutno nahlížet ze zpětné časové perspektivy.

✿ Autor je doktorandem na Právnické fakultě Univerzity Karlovy a advokátním koncipientem HASCH & PARTNER, v. o. s.

- 26 Průměrným dlužníkem přitom nemám na mysli dlužníka, který stěží dokončil základní školu a nejeví o ekonomické souvislosti jakýkoliv zájem, jak se někdy pejorativně dovozuje, nýbrž např. technika, chemika, počítačového experta apod., kteří jsou odborníky ve svém oboru, avšak vzhledem ke své specializaci nestojí vůči věřitelům ohledně ekonomických a finančních znalostí v rovném postavení.
- 27 Případně prohlásit takové závazky za naturální obligace. Analogie s půjčkou do sázky nebo hry dle § 845 občanského zákoníku by byla u některých úvěrů více než trefná.
- 28 Byť si dokážu představit, že řada dlužníků, kteří díky nejrůznějším úvěrům upadli do dluhové pastí, by se této svobody velmi ochotně napříště vzdala.
- 29 Atiyah, P. S.: Rise and Fall of Freedom of Contract, Clarendon Press, Oxford 1979.

DATOVÁ SCHRÁNKA PRO ADVOKÁTY

S ADVOKÁTNÍM SPISEM START ZCELA ZDARMA

Modul **Datová schránka** pro advokáty
je další aplikací do skupiny **CODEXIS® ADVOKACIE**.

Ke stažení od **6. 4.** ze stránek **www.dsadvokat.cz**

ATLAS CONSULTING
www.atlasconsulting.cz

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

• ve čtvrtek 29. března 2012

Datová schránka a doručování

Lektoři: Mgr. František Korbel, Ph.D., náměstek ministra spravedlnosti pro legislativu a informatiku, místopředseda LRV, předseda rozkladové komise ministra spravedlnosti, vysokoškolský učitel
Ing. Pavel Tesař, IT konzultant

Číslo semináře: 41222

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 22. března 2012

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA VE SPOLUPRÁCI S MEZINÁRODNÍ ASOCIACÍ MLADÝCH PRÁVNÍKŮ AJA VÁS ZVE NA:

• v pátek 13. dubna 2012
a v sobotu 14. dubna 2012

Sale of Business during the Great Financial Crisis: Transactional and Contentious Aspects

Bližší informace na [www.cak.cz/Vzdělávání advokátů](http://www.cak.cz/Vzdělávání_advokátů).

• ve čtvrtek 26. dubna 2012

Exekuční řád po novelách

Lektorka: JUDr. Martina Kasiková, místopředsedkyně Krajského soudu v Praze

Číslo semináře: 41205

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 19. dubna 2012

• ve čtvrtek 10. května 2012

Jak efektivně pracovat s datovou schránkou

Lektorka: Ing. Mgr. Eva Urbanová, metodik spisové služby Krajského úřadu Středočeského kraje, lektorka spisové služby a datových schránek

Číslo semináře: 41223

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 3. května 2012

• ve čtvrtek 24. května 2012

Jak efektivně pracovat s datovou schránkou

Lektorka: Ing. Mgr. Eva Urbanová, metodik spisové služby Krajského úřadu Středočeského kraje, lektorka spisové služby a datových schránek

Číslo semináře: 41224

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 17. května 2012

Semináře probíhají v Praze 1 v paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK, uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložené), který je včetně 20% DPH, na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatele) bez pomlčky či lomítka (např. 4110100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou nebo do datové schránky. Zaplacené vložené se bez písemné omluvy nejméně tři dny před konáním semináře, zasláné odboru výchovy a vzdělávání ČAK, nebo v případě nepřítomnosti účastníka na semináři, nevrací. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knížová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Ing. LENKA MATOUŠKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• v pondělí 23. dubna 2012

Advokát a datové schránky

Lektoři: JUDr. Bc. Libor Kyncl, PF MU v Brně
 JUDr. Daniela Šustrová, vedoucí kanceláře úřadu Katastrálního úřadu hl. m. Prahy
 JUDr. Tomáš Mottl, místopředseda Městského soudu v Praze
 Bc. Elena Kotasová, ministerstvo spravedlnosti
 Ing. Pavel Tesař, projektový manažer, odbor rozvoje projektů a služeb eGovernment Ministerstva vnitra ČR

Číslo semináře: 68210

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 16. dubna 2012

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době **od 9.00 do 16.00 hodin** (vždy dle pozvánky).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný **účastnický poplatek** (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 681010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• v pondělí 2. dubna 2012

Datové schránky pro administrativní pracovníky advokátních kanceláří

Číslo semináře: 68209

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 26. března 2012

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (**pokud není na pozvánce uvedeno jinak**).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný **účastnický poplatek** (tj. 550 Kč včetně DPH v zákonné výši) poukáží účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 681010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401, pi Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ,
ředitelka pobočky ČAK v Brně

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

www.advokanc.de
advokat@advokanc.de

Ústavní stížnosti a regulace internetového práva v ČR a ve Francii

DNE 19. 12. 2011 PROBĚHL V PROSTORÁCH ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY SEMINÁŘ POŘADANÝ ASOCIACÍ MASARYK VE SPOLUPRÁCI S ČAK NA TÉMA ÚSTAVNÍ STÍŽNOSTI A REGULACE INTERNETOVÉHO PRÁVA V ČESKÉ REPUBLICCE A VE FRANCII.

Francouzská strana byla na semináři zastoupena advokátem Yves Laurinem a soudkyní Nejvyššího soudu Alice Pézard, kteří vystoupili na semináři s příspěvky týkajícími se francouzského ústavního soudnictví a legislativního vývoje v oblasti internetového práva. Seminář zahájili za Asociaci Masaryk JUDr. Václav Král, který představil francouzské přispěvatele společně s JUDr. Tomášem Pelikánem.

Přednáškový program otevřel **JUDr. PhDr. Stanislav Balík**, ústavní soudce, svým příspěvkem seznamujícím posluchače s **aktuální rozhodovací praxí Ústavního soudu České republiky**. Upozornil zejména na přehlcenost Ústavního soudu, připomněl její důvody a představil teoretické možnosti řešení této situace. JUDr. Balík především polemizoval s připravovaným řešením, zakomponovaným do novely o. s. ř. v podobě předvýběru věcí podaných k Ústavnímu soudu. Jako jeden ze zásadních problémů však byla připomenuta nízká kvalita mnoha návrhů podávaných k Ústavnímu soudu. JUDr. Balík

vyjádřil úvahu, zda by shledání zásadních nedostatků v podáních, evidentně vypovídajících o nedostatečné přípravě právního zástupce, nemohlo iniciovat podání stížnosti k advokátní komoře. Faktorem stojícím v cestě takovému řešení je nutnost posuzovat každý návrh individuálně a neexistující jednotná kritéria pro posouzení zásadnosti nedostatků podání. JUDr. Balík dále připomněl, že před podáním ústavních stížností lze doporučit pro orientaci nahlédnout do databáze nálezů Ústavního soudu. Případným dalším řešením by mohla být podle něj specializovaná kvalifikace advokáta k zastupování před Ústavním soudem.

S francouzskou zkušeností ve stejné oblasti seznámil posluchače ve svém příspěvku **doktor Yves Laurin**. V úvodu rekapituloval poměrně bouřlivou **historii ústavního soudnictví ve Francii a postavení Ústavní rady** (Conseil constitutionnel). Za pomoci aktuálních statistik pak bylo poukázáno na fakt, že až k Ústavní radě se dostane relativně malé množství věcí. Díky Radě také došlo k nápravě v některých procesních otázkách, jako byla změna těch ustanovení zákonů, kvůli nimž docházelo k zásahům ESLP. Takto například došlo ke zrušení zákazu účasti právního zástupce při výslechu jeho klienta.

Během diskuse byla blíže rozebrána dvě témata, zásadní pro novodobé ústavní soudnictví ve Francii, a to **rozsah agendy ústavní rady a retroaktivity nálezů Ústavní rady**. Vzhledem k jejich provázanosti lze na základě odpovědí Yves Laurina aktuální situaci shrnout následovně: Vzhledem k tradiční zdrženlivosti vůči ústavní kontrole funguje ve Francii proza-

tím pouze ústavní kontrola zákonů, a nikoli správních aktů. To souvisí také s otázkou retroaktivity. Francie hledá řešení situace, kdy neexistuje samostatný zákon o retroaktivitě. Tato situaci si francouzští právníci vysvětlují jednak nezralostí ústavního soudnictví ve Francii, jednak hlasy volajícími po omezitelnosti ohledně pravomoci ústavní rady, která je mnohdy stále vnímána jako instituce svědčící obcházení zákona.

Dále v přednáškovém bloku vystoupil se svou prezentací **problematiky práva na internetu** JUDr. Radim Polčák, Ph.D. Na úvod krátce přiblížil pojem „virtualizace“, který tvoří samu podstatu složitosti a nesnadnosti regulace právních vztahů v internetovém prostředí. Na případových studiích (např. Legend of Mir: Qiu Chengwei odsouzen za vraždu, Shanghai) a na pojmech, jako je virtuální podnik, virtuální peníze a virtuální přátelství byla nastíněna vážnost tohoto problému. JUDr. Polčák upozornil, že platná právní úprava neodpovídá potřebám úpravy práva na internetu a ani nový občanský zákoník nepřináší nutnou úpravu, a to ani v tak často zmiňovaných otázkách, jako je úprava doménových jmen. Právní úprava tak zkrněla a nebezpečně se vzdaluje reálnému světu a potřebám regulace informačních technologií. Tato situace vytváří velký tlak na soudce a poskytuje velký prostor pro interpretaci.

JUDr. Polčák dále v obsáhlé prezentaci nastínil možnosti a limity právní problematiky internetu. Právo uživatelů internetu bylo definováno v německém právu prostřednictvím pojmu právo na informační sebeurčení člověka (BVerfGE 65, 1). Informační práva tak lze rozdělit na pasivní informační práva a aktivní informační práva. Ta se odvozují z práva na soukromý život, které je nejen právem vytvářet sociální vazby, ale také právem na ochranu soukromí.

Rozebráno bylo několik sporných oblastí internetového práva, jako např. otázka, zda lze odcizení virtuálního majetku kvalifikovat jako krádež, nebo problematika řazení odkazů ve vyhledávači. Dále byla pozornost věnována **právu na připojení**. Je-li dnes primárním prostředkem komunikace internet, nemá sice stát povinnost poskytnout občanům připojení na internet, ale pro omezení práva na připojení musí mít závažný důvod. Dalším důležitým tématem oblasti práva na internetu, kterému se JUDr. Polčák ve svém příspěvku věnoval, je tzv. **právo na zapomnění**. Připomenul jeho význam např. v podobě zahlazení odsouzení, jehož účinku však právo internet v současnosti brání. Výhodiskem těchto úvah je, že právo na zapomnění nelze efektivně vynutit. Z pohledu zájmu na ústavní proporcionalitě je otázkou, zda lze teoreticky stíhat uvedení informací na internetu o odsouzeném, jehož trest byl zahlazen. Neschopnost výmazu bude činit obrovský tlak na lidskou schopnost odpouštět. Jako nejefektivnější by se tak z pohledu JUDr. Polčáka jevílo omezení internetových vyhledávačů. Lze však zároveň přirozeně předpokládat nevolí provozovatelů těchto vyhledávačů vůči takovému zásahu. Takováto praxe by také mohla být veřejností vnímána jako nová cenzura. Další problematickou otázkou v mnoha konkrétních případech by byla prioritizace práv. Např. v již zmiňované trestněprávní oblasti by bylo potřeba uvážit, která práva mají větší nárok na ochranu, tedy ochrana soukromí oběti nebo odsouzeného.

Stát nemůže vynutit své právo bezprostředně. Na jedné straně sice stát odpovídá za zajištění bezpečnosti občanů, naproti

tomu však stojí zmiňované právo na informační sebeurčení. Jako řešení se nabízí zavázání poskytovatelů služeb elektronických komunikací k samoregulaci a kontrole, kterým již nedochází k omezování práva na sebeurčení, ale „pouze“ vlastnického práva a práva na podnikání. Poskytovatelé budou motivováni, neboť pouze tak jejich sítě budou efektivně fungovat a generovat zisk. Safe harbor model v takovéto podobě řeší nejen problematiku ochrany osobnosti, ale také např. autorského práva.

V této souvislosti byl ideální a aktuální stav vysvětlen na konceptu „holandského domu“, tedy teorii, podle které obyvatelé domů s tradičně nezakrytými okny přizpůsobují své aktivity tomuto faktu a naopak je považují za důkaz své morální bezúhonnosti, zatímco kolemjdoucí naopak využívají možnosti nahlédnout do soukromí svých spoluobčanů pouze ve společensky přijatelné míře. V této souvislosti vidí JUDr. Polčák dále těžko řešitelný rozpor v úzkostlivém zájmu na ochraně soukromí na straně jedné a fetiši tajných informací, moderním voyeurismu na straně druhé.

V další části semináře **soudkyně francouzského Nejvyššího soudu Alice Pézard** nastínila poslední vývoj v této právní problematice ve Francii. Zdůraznila mezinárodní povahu dané problematiky a souhlasila s navrhovanou cestou k efektivnímu řešení: oslovení mezinárodních organizací jako je WTO a nastavení postupu tak, aby byla alespoň základní regulace jednotná celosvětově.

Jak bylo dále řečeno, současná francouzská úprava je nedostatečná a není přizpůsobena realitě. Ve Francii vešel v r. 2010 v platnost často kritizovaný **HADOPI zákon**, pojmenovaný podle nového úřadu monitorujícího uživatele internetu – Haute Autorité pour la Diffusion des Euvres et la Protection des Droits sur Internet – (HADOPI). Ten spolu s novým zákonem na ochranu tvůrčí činnosti tvoří systém na bázi „tříkrát a dost“. Tyto dva zákony však nejsou v současné době vnímány jako dlouhodobě udržitelné řešení. Jedním z nedostatků zákonů je, že nepostihují fyzické osoby porušující práva, ale přihlášený subjekt. Poskytovatel pak může dostat příkaz od Asociace k identifikování uživatele internetové IP adresy, ze které k nezákonnému stahování docházelo. V praxi dochází k doručení výzev a následným uložením trestu pro tyto případy nově vzniklým soudem na základě upozornění HADOPI. Velká Británie nebo Nový Zéland přijaly stejná opatření. Lze však předpokládat, že ve většině evropských států by takový model samoregulace nefungoval. Pozornost byla věnována i připravovanému třetímu zákonu HADOPI, který by měl upravovat streaming.

V závěru byl tento seminář pro nemalý zájem vyhodnocen jako první krok k obnově tradiční spolupráce, která by v budoucnu měla vést k prohloubení odborného dialogu s cílem organizace společných vzdělávacích programů pod záštitou Asociace Masaryk a francouzských partnerů.

- ✿ Mgr. VERONIKA KŘÍŽOVÁ, advokátní koncipientka v Praze
- ✿ JUDr. VÁCLAV KRÁL, tajemník české sekce Asociace Masaryk a advokát v Praze

VIII. konference o historii advokacie

DNE 30. LISTOPADU 2011 SE V HOTELU CONTINENTAL V BRNĚ KONALA JIŽ VIII. KONFERENCE O HISTORII ADVOKACIE.

Přeplněný salonek přesvědčivě dokazoval stále stoupající zájem o toto téma, a to nejen mezi advokáty, jak o tom, mimo jiné, vypovídala i přítomnost hned několika členů nedalekého Ústavního soudu, takto kolegů tradičního moderátora konference o historii advokacie, JUDr. PhDr. Stanislava Balíka.

Součástí konference byla i prezentace hned dvou knižních novinek – *História advokácie na Slovensku* (recenze na knihu viz BA 1-2/2012, str. 58), a dále druhého vydání knihy Josefa Nuhlička *Veřejní notáři v českých městech, zvláště městech pražských až do husitské revoluce*, kterou společně vydala Notářská komora ČR a nakladatelství Skriptorium.

Za Českou advokátní komoru přivítal účastníky konference předseda výboru pro historii advokacie a zároveň místopředseda Komory „pro Moravu“ JUDr. Petr Poledník.

Protože pořadím příspěvků poněkud zamíchaly problémy s technikou, vystoupil jako první jeden z hostů ze Slovenska, košický advokát a spoluautor *História advokácie na Slovensku* JUDr. Peter Kerecman s příspěvkem *Advokát Janko Jesenský a advokát v jeho diele*. Po něm následovalo vystoupení studenta FF MU Mgr. Filipa Komárka na téma *Moravští zemští advokáti v 17. století*, a pedagoga téže fakulty, historika Mgr. Martina Ráji, Ph.D. o tom, *jak bydleli advokáti v 19. století*. Posluchačům narýsoval konkrétní obrázek, v jaké části města a v jak velkých a kvalitních bytech bydleli v letech 1869 až 1914 členové Moravské advokátní komory.

Odpolední program konference pak zahájilo netrpělivě očekávané vystoupení brněnského advokáta JUDr. Lubomíra Činky, který za pomoci složitě sháněného, ale nakonec sehnáního potřebného přístroje a své obětavé paní předvedl pozornému auditoriu další část své unikátní sbírky soudních budov na území bývalého Československa, tvořené jak historickými pohlednicemi, tak Činkovými fotografiemi současného stavu budov. Jeho příspěvek se tentokrát věnoval *soudním budovám na územích bývalých krajských soudů v Brně a Kutné Hoře* a další rozměr mu dodaly informace o počtu soudců na jednotlivých soudech. Jaké to asi bylo, napadlo mě maně, být například jediným soudcem v Polné, a jak přítomnost okresního soudu ovlivnila život a atmosféru městečka?

O dvou zajímavých institutech slovenského práva, zděděných z doby Uherska a konkurujících za první republiky významně advokátům, totiž *veřejném a obecním notáři*, pohovořil v následujícím příspěvku místopředseda kutnohorského soudu JUDr. Milan Závůrka, Ph.D.

Na toto slovenské téma navázalo vystoupení košického advokáta JUDr. Rudolfa Manika, Ph.D., *Tragédia advokátov na pozadí procesu s Direktoriom československého odboja*, dále mapující účast advokátů na obou stranách politických procesů 50. let, jako obžalovaných i jako obhájců.

Doktor Činka vybírá ze svého pečlivě vedeného alba další soudní budovu, aby ji mohl předat své paní, která má vždy na starosti obsluhu promítacího přístroje.

O životě místní celebrity, advokáta, starosty Valašského Meziříčí, poslance zemského i říšského sněmu, který se 4. září 1903, jen dva roky po okázalých celoměstských oslavách svých sedmdesátin zastřelil, protože byla odhalena dlouhodobá zpronevěra peněz v jím vedené Obecní záložně, pohovořil předseda Okresního soudu ve Vsetíně JUDr. Josef Kramář v příspěvku *Valašskomeziříčský advokát JUDr. Alois Mikyška – jeho vzestup a pád*.

K poznávání regionálních dějin přispěli i dva studenti Právnické fakulty ZČU v Plzni, Jan Opatrný (*Advokáti na Královských Vinohradech a ve Vršovcích*) a Ondřej Pecháček JUDr. Jindřich Štemberka (1867-1926) – *advokát, politik, básník, vlastenec a milovník Orlických hor*. Právě Pecháček se ale ve svém příspěvku jedinou poznámkou až šokujícím způsobem dotkl „velké historie“ – totiž informací, že doktor Jindřich Štemberka je bratrem lidického kněze Josefa Štemberky, který odmítl opustit své farníky a byl spolu s nimi zastřelen u zdi Horákova statku.

Úvahou o dalších směrech bádání o historii advokacie a právnických profesí VIII. konference o historii advokacie uzavřel doktor Balík.

✦ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

✦ Foto JUDr. JAN SYKA

SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA a NADÁCIA SLOVENSKEJ ADVOKÁCIE

v spolupráci s odbornými partnermi a Šachovým klubom ŠK Slovan Bratislava

organizujú v rámci **osláv Dňa advokácie 2012**

odborný seminár pri príležitosti prijatia prvého zákona č. 132/1990 Zb., o advokácii, a

V. ročník medzinárodného šachového turnaja

„ADVOKÁT CHESS OPEN BRATISLAVA 2012“

Ad honorem JUDr. Júliusa Kozmu

27. a 28. apríla 2012 vo veľkej zasadačke Slovenskej advokátskej komory, Kolárska 4 v Bratislave.

Hrá sa švajčiarskym systémom na **9 kôl, 15 minút** na partiu (pre každého hráča). Účastníkmi môžu byť advokáti, prokurátori, sudcovia, notári, exekútori, advokátski koncipienti, čakatelia na výkon ostatných právnických povolání, kolegovia z právnickej akademickej obce a študenti právnických fakúlt, podnikoví právnici a pozvaní hostia. Právo účasti majú registrovaní aj neregistrovaní šachisti. Počet účastníkov je ohraničený organizačnými možnosťami usporiadateľa.

Formulár prihlášky a program nájdete na www.sak.sk.
TERMÍN DORUČENIA PRIHLÁŠOK: 13. apríla 2012

Kontakt: Katarína Marečková
Tel.: 02/529 61 236 • Fax: 02/529 61 554
E-mail: mareckova@sak.sk

Záujemcov, ktorí sa na turnaji zúčastnia prvýkrát, prosíme pripojiť k prihláške doklad o právnickom vzdelaní, resp. o štúdiu na právnickej fakulte.

Registračný poplatok: 10 eur

Ubytovanie a stravu si hradia účastníci sami.

Cenový fond v objeme **1000 eur**, hlavné ceny pre víťazov: 1. cena 400 eur a putovný pohár predsedu organizačného výboru, 2. cena 300 eur, 3. cena 200 eur, 4. cena – Cena Nadácie slovenskej advokácie 100 eur.

O poradí rozhoduje počet bodov a vylepšený Buchholz. V prípade rovnosti bodov sa ceny delia medzi hráčov s rovnakým počtom bodov.

Program:

piatok, 27. apríla 2012

13.30 – 14.00 hod. Prezencia účastníkov šachového turnaja
14.00 – 15.00 hod. Slávnostné otvorenie a odborná prednáška
15.15 – 15.45 hod. 1. kolo
15.55 – 16.25 hod. 2. kolo
16.35 – 17.05 hod. 3. kolo
17.15 – 17.45 hod. 4. kolo
18.00 hod. Raut v priestoroch SAK

sobota, 28. apríla 2012

09.30 – 10.00 hod. 5. kolo
10.10 – 10.40 hod. 6. kolo
10.50 – 11.20 hod. 7. kolo
11.30 – 12.00 hod. 8. kolo
12.10 – 12.40 hod. 9. kolo
13.00 hod. Vyhlásenie výsledkov a slávnostné ukončenie šachového turnaja

Za prof. ThDr. JUDr. Miroslavem Zedníčkem

Pouhých 23 dnů po té, co získal titul Právník roku 2011 v kategorii Občanské právo, zemřel dne 19. 2. 2012 v Litoměřicích ve věku osmdesáti let prof. ThDr. JUDr. Miroslav Zedníček. Byl absolventem Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Litoměřicích a absolventem Právnické fakulty Karlovy Univerzity v Praze. Na kněze byl vysvěcen v roce 1954 a od roku 1961 působil jako vysokoškolský pedagog na Bohoslovecké fakultě v Litoměřicích, kde dosáhl titulu profesora. Byl zakládajícím členem Společnosti pro církevní právo, předsedou akademického senátu Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy a členem vědecké rady Cyrilometodějské teologické fakulty. Advokacii vykonával v Liběšicích v okrese Litoměřice a současně zde působil jako výpomocný duchovní římsko-katolické církve. Titulu Právník roku 2011 si velmi vážil a tato skutečnost byla i napsána ve smutečním oznámení.

Smuteční obřady se konaly v katedrále svatého Štěpána v Litoměřicích 24. 2. 2012 a 27. 2. 2012 v kostele svatého Václava v Tišnově.

Čest jeho památce.

JUDr. Petr Poledník,
advokát v Brně, místopředseda představenstva ČAK

PODĚKOVÁNÍ

Dne 19. ledna t. r. jsem uspořádal v Café Louvre na Národní třídě v Praze recepci u příležitosti svých 85. narozenin. V rozeslaných pozvánkách jsem pozvané požádal, aby upustili od jakýchkoliv dáreků a případně přispěli peněžním darem na charitativní sbírku, která bude pořádána během recepcce a její výsledek bude oznámen v Bulletinu advokacie.

Toto se stalo a více než 120 přítomných pilně odevzdávalo peněžité částky do urničky označené jménem charitativní organizace **STUDIO OÁZA**.

Ta je nevýdělečným občanským sdružením pro lidi s mentálním postižením, která nemá žádné vlastní pravidelné zdroje příjmů. Po skončení recepcce a otevření urny byla napočítána překvapivě vysoká částka **43 500 Kč**, která byla připsána na stále otevřený účet této organizace 1925498319/0800.

STUDIO OÁZA i já všem darujícím děkujeme.

Já rovněž děkuji všem kolegům, kolegyním, soudkyním a hostům za účast a vytvoření velmi přátelské atmosféry večera. Můj srdečný dík patří též předsedovi ČAK JUDr. Martinu Vychopňovi za jeho projev, a JUDr. Petru Poledníkovi, který se ujal role moderátora večera. V neposlední řadě děkuji i harmonikáři panu Mário Bihárovi a skupině Bachtale Apsa. Všichni přispěli významnou měrou k úspěchu večera. Doufám, že mně nebude zazlíváno, když touto cestou poděkuji své dceři Renatě Králové, která všechno vymyslela a zrežirovala. Je na místě poděkovat také Café Louvre za vzornou pohostinnost.

Na závěr mi dovoluťe uvést osobní perličku. Jeden anonym z účastníků mi daroval knížku Tomáše Klímy Učebnice klasické japonštiny. Zřejmě narážel na to, že znalost tohoto jazyka mně, soudnímu tlumočnickovi několika jazyků, chybí. Dárkem jsem potěšen a pobaven, pouze prosím darujícího, aby mi prozradil svou identitu, abych mu mohl osobně poděkovat.

Václav Král

JUDr. Václav Král

Proč toužíme po titulu II.

Jeden z Darwinových následovníků tvrdí: „Zdědili jsme po předcích snahu přežít, jíst, myslet, dorozumívat se a podobně, ale především jsme zdědili snahu rozmnožovat se.... V lidské přirozenosti je jen málo rysů, které bychom mohli pochopit nezávisle na rozmnožování“.¹ Platí to i o titulech. S jejich pomocí se pánové podobají pyšným pávům. Ti lákají samičky na své pestré peří a dlouhý chvost, byť jim tyto ozdoby působí obtíže při létání. (Analogie mezi ptactvem a „pány tvorstva“ je tu případná. Někteří činitelé, nejen čeští, tak toužili po titulu, až ho získali podivným způsobem. Netrvalo dlouho a dostavily se obtíže s funkčním rozletem.)

Jak se však u druhého pohlaví věci mají se zmíněnou lidskou přirozeností a tituly. Ženy s vyšším vzděláním totiž poněkud obtížněji hledají vhodného partnera, s nímž by mohly předat geny dalším generacím. Na druhé straně působí však poznatek, že na cestě za titulem se můžeme setkat s mnoha kolegy a kolegyněmi – o právnických fakultách to platí zvláště výrazně. Jde proto o jednu z řady příležitostí, které lidská kultura nabízí k namlouvání. Více si o tom řekneme v některém z dalších pokračování tohoto cyklu.

K úsilí o titul vede i snaha o slušnou životní úroveň. Vyšší vzdělání a titul jako jeho symbol bývá zpravidla zdrojem větších příjmů. Umožňuje tak lépe přežít v situaci, kdy se člověk ocitne bez toho druhého a často i bez jeho rodičovských investic do společně zplazených dětí.

Lidé se také odlišují od ostatní živočišné říše i tím, že vedle základních biologických potřeb mají četné potřeby druhotné. Zajímá je úspěch, uznání, prestiž. Taková přání se dají sytit i tituly, zvláště pokud si jich cení naše společenské okolí. V jednotlivých kulturách se ovšem používají různé druhy zajímavých označení s odlišnou prestižní hodnotou. Například ve Velké Británii jsou oblíbeny tituly, které nesouvisí s vysokoškolským vzděláním. Naznačuje to dialog ze seriálu „Jistě pane ministře“, v němž si vyslechne sir Humprey od svého ministra následující filipiku: *Vy máte hlavně rádi písmenka za svým jménem, abyste udělali dojem na lidi...Jenže byste žádný dojem neudělali, kdyby lidi věděli, co ta písmenka znamenají. KCB? Knight Commander of the Most Noble Order of the Bath. Rytíř komandér nejvznešenějšího koupelového řádu. Pěkná blbost! Mysleli by si, že jste instalatér.*²

V našich krajích si potrpíme na titul doktorský, který se marně snažily potlačit inovace z dob totalitních. Tehdy se jistý čas mělo vystačit s výrazem, v němž slovo „promovaný“ bylo provázáno označením odbornosti. Hodnost „promovaného dětského lékaře“ jsme pak mohli ironicky zkrátit na „prděl“. Existovalo u nás i období, kdy absolvent práv opouštěl fakultu vůbec bez titulu. Jeden z mých kolegů v právním útvaru plzeňské Škodovky se pak na dveřích kanceláře a na vizitkách

nazýval „vyřazeným právníkem“; koketně tak dokazoval svou nekonvenčnost a zároveň pragmaticky omezil rozsah svého pracovního zapojení.

Když podobná (ne)označení zmizela v „propadlišti dějin“, přišly brzy nové tituly dané tím, že se naše země přitulila k sjednocující se Evropě. Základní kvalifikační značky, jaké si dnes získávají absolventi vysokoškolského studia, nejsou však u nás zvláště prestižní. Platí to zejména o hodnosti bakalářské. V Čechách tu možná působí asociace s názvem filmu „Nezbedný bakalář“. Pojmenování „pane bakaláři, paní bakalárko“ nejde, jak říkají herci, dobře do pusy a také nijak zvláště nepůsobí na oslovené. Možná je dokonce chápou jako posměvačnou výčitku (jakési: ty, ty, ty), že nejsou titulárně něčím víc.

Pomalu se u nás ujímá titul magisterský; dříve býval vyhrazen pro farmaceuty a dnes má symbolizovat úplné vysokoškolské vzdělání v řadě humanitních oborů. Nicméně zkušenost učí, že zejména u právníků bývá rodiny pýcha dokonale naplněna až tehdy, když potomek či manžel přinese domů diplom doktorský. A tak mnozí z těch, jimž by pro výkon povolání stačilo být bakalářem či magistrem, vynaloží hodně času, energie a někdy i peněz jenom proto, aby poskočili o příčku výš na titulovém žebříčku. Jenže, jak mně tvrdil jeden z magistrů práv: *Víte, on s vámi leckdo jedná vlídněji, když vám může říkat „pane doktore“, „paní doktorko“. Možná, že to dělá dobře především jemu samotnému.*

Pozoruhodným je počínání těch, kteří nevykazují žádné rozpaky ohledně označení Bc. a Mgr., pokud jen je mohou při různých příležitostech prezentovat jako předstupně k titulům onačejším. Někdy vizitka takových jedinců vyhlídí jako výňatek z jejich životopisu. Asi jde o projev naivní dialektiky, jež vyšší množství skokem měnila vždy ve vyšší kvalitu. Tak například jeden brněnský odborník byl dvojnásobný inženýr a na vizitkách i jinde sděloval světu, že je „ing. et ing“. Pomohl si tím k přezdívce „Eting“.

K prestižním akademickým titulům, pro něž není zapotřebí absolvovat zvláštní školení, patří doktor honoris causa, tj. čestný doktor (ve zkratce Dr.h.c.). Setkáváme se, zvláště v Německu a Rakousku, i s lovci těchto trofejí, kteří se navzájem trumfují jejich počtem. Někdy taková kompetice skončí u značky Dr.h.c. mult., jež napovídá, že jde o mnohočetného čestného doktora. Závistivci pak hovoří o doktorátech početných, ne však vždy počestných, nebo o doktorátu z důvodu pocty, neboť jiný důvod pro takový doktorát není dán.

Budme však méně jedovatí, aby se nezдалo, že jiným jejich neobvyklé nebo mnohé tituly závidíme, sami jich nemajíce. Pamatujme zejména na to, že úsluví o cestě do pekel, která je provázána dobrými úmysly, má svůj přirozený rub, či vlastně líc. I cíle a pohnutky, jež se nám zdají málo hodnotné či směšné, často vedou k významným výsledkům. O touze po titulu to platí docela jistě.

✿ prof. PETR HAJN

1 Ridley, M.: Červená královna (Sexualita a vývoj lidské přirozenosti), přeložil Marín Konvička, Nakladatelství Mladá fronta, Praha 1991, str. 10.

2 Lynn, J. & Jay, A.: Jistě, pane ministře, přeložil Jan Klíma, Aurora, Praha 2002, str. 263.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- říšskoněmecké soudy diskriminovaly ve třicátých letech československé advokáty v palmárních věcech? Pod titulem *Z praxe říšskoněmeckého soudnictví* o tom referuje časopis Česká advokacie z r. 1938. Žalující československý advokát prohrál spor před Zemským soudem v Hamburku proto, že soud, který věc posuzoval podle československého práva, ne vzal v úvahu dobrozdání Advokátní komory v Čechách, které advokát předložil o výši své odměny k důkazu, a přihlédl k údajnému nepoměru mezi výši odměny podle československého na jedné, a německého práva na druhé straně. „Upozorňujeme kolegy na tuto praxi německého soudu a doporučujeme znovu, aby zastoupení v Německu přejímali jen proti předchozímu zaplacení nebo zajištění své odměny,“ radil advokátům autor příspěvku Stanislav Hendrych.

- za jednoho z nejlepších skotských obhájců na počátku 19. století byl pokládán Henry Thomas Cockburn? Cockburn (1779-1854) proslul především obhajovací řečí za liberálního politika Jamese Stuarta of Dunearn, který v souboji zabil básníka a politika Sira Alexandra Boswella. K souboji došlo proto, že Boswell anonymně napsal do skotských no-

vin Beacon a Sentinel, že Stuart je rváč a zbabělec. Poté, kdy bylo odhaleno jeho autorství, byl Boswell vyzván na souboj. Při duelu konaném 26. března 1822 Boswell vystřelil záměrně tak, aby protivníka nezasáhl, Stuart, který předtím nikdy nadržel v ruce střílnou zbraň, básníka smrtelně zranil. Poroťa po Cockburnově závěrečné řeči jednomyslně uznala Stuartovu nevinu. Poté, kdy whigové v roce 1830 zvítězili ve volbách, stal se Cockburn nejvyšším finančním prokurátorem (*Solicitor General*). Z literární Cockburnovy pozůstalosti byly vydány vzpomínkové a deníkové texty *Materials of Our Times* (1856) a *Journal, 1831-44* (1874).

- v roce 1934 bylo mezi členy Jednoty československých advokátů celkem 13 advokátů, kteří vykonávali advokacii déle než čtyřicet let? Nejdéle sloužícím z nich byl kutnohorský advokát Antonín Morstadt, vykonávající advokacii 47 let, tj. od r. 1894. „Advokáti-veteráni“, jak bylo napsáno v časopise Česká advokacie, byli vzpomenuťi na přátelském večírku s hudbou a tancem v Národní kavárně v Praze, konaném 24. listopadu 1934.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

David Uhlíř: Das neue Bürgerliche Gesetzbuch	3
--	---

Aktuelles

Einladung für die XX. Karlsbader Juristischen Tage	4
Datenboxen für Rechtsanwälte	6
Landesgericht in Píbram änderte die Zustellungsadresse	11
Übersehen Sie nicht: Für die Eintragung in das Rechtsanwaltskonzipientenverzeichnis reicht die Polizeiakademie der Tschechischen Republik nicht	12

Aus Rechtstheorie und Praxis**Artikel**

Zusammenfassung	14
Zehn Jahre Berufung/Revision nach der Strafprozessordnung, 2. Teil Petr Hrachovec	15
Sicherungsübertragung eines Rechts in der Rechtsprechung Jan Parma	27
Einige Bemerkungen bzgl. Aufsichtsrats in einer Gesellschaft mit beschränkter Haftung Tomáš Plihal	30
Juristische Personen in Position der einander stehenden Personen Oldřich Řeháček	31
Auflösung des Arbeitsverhältnisses nach der Novelle des Arbeitsgesetzbuches Ladislav Jouza	33

Aus der Judikatur

Öffentlicher Auftrag – Rechtsdienstleistungen	35
Mi einem Satz gesagt	40

Aus der Fachliteratur

Jiří Jelínek, Jiří Herczeg: Das Gesetz über Strafverantwortung der juristischen Personen und das Verfahren gegen diese. Kommentar mit Rechtsprechung Marek Nespala	41
Milan Podhrázký: Übersicht der Rechtsprechung aus dem Bereich der regionalen Selbstverwaltung (regional und beruflich) Petr Lavický	41
Wir haben für Sie gelesen Jan Mates, Pavel Blanický	43
Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt... ..	46

Aus der Rechtsanwaltschaft**Kolumne von Karel Čermák**

Fröhlicher Sinn – die halbe Gesundheit des Markts (einige Anmerkungen zur Reform des Gesundheitswesens)	48
---	----

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Über einige Aspekte der Rahmenversicherungsverträge über Haftpflichtversicherung bei Ausübung der Rechtsanwaltschaft Simona Majerová	49
Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	50
Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer ichta	51
Ablauf und Ergebnisse der Rechtsanwaltsprüfungen, Anerkennungsprüfungen und Befähigungsprüfungen im II. Halbjahr des Jahres 2011	52

Aus Europa

Die Vertreter der Tschechischen Rechtsanwaltskammer in den internationalen Organisationen berichten	53
Die Korrektur	59

Informationen und Wissenswertes**Was Sie wissen sollten**

Gewinnerarbeit der Kategorie Talent des Jahres des Wettbewerbes Der Jurist des Jahres 2011 Michal Majchrák	62
Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und -Anwärter in den Bildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	70
Verfassungsbeschwerden und Regelung des Internetrechts in CZ und Frankreich Veronika Křížová, Václav Král	72
VIII. Konferenz über die Geschichte der Rechtsanwaltschaft Ivana Cihlářová	74
Einladung zum V. Jahrgang des Schachturniers in Bratislava	75

Aus der Juristengesellschaft

Unterwegs zu Professor Miroslav Zedníček Petr Poledník	76
Danksagung des JUDr. Václav Král	76

Zum Schluss

Warum sehen wir uns nach einem Titel II. Petr Hajn	77
Zeichnung von Lubomír Lichý	78
Wissen Sie, dass... Stanislav Balík	78

Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung	79
Summary	80
Table of Contents	81
Inhalt des Jahrgangs 2011	82

Petr Hrachovec: Zehn Jahre Revision nach der Strafprozessordnung, 2. Teil

Der Autor ist ein langjähriger Richter des Obersten Gerichts. Er hat seine praktischen Erfahrungen in einem komplex verfassten Artikel behandelt, dessen Bestandteil konkrete Beispiele sind. Der Artikel ist eine übersichtliche, verständliche und für die Praxis der Rechtsanwälte geeignete Anleitung, wie Fehler bei Einreichungen der Berufungen/Revisionen im Strafverfahren vermieden werden können. Den ersten Teil des umfangreichen Beitrags hat BA in der Nummer 1-2/2012 gebracht.

Jan Parma: Sicherungsübertragung eines Rechts in der Rechtsprechung

Die Sicherungsübertragung eines Rechts ist heutzutage ein häufig angewandtes Sicherungsinstitut, das jedoch in den letzten drei Jahren in der Rechtsprechung grundsätzlich umgewandelt wurde. Der Artikel beschäftigt sich mit der Einhaltung der Entscheidung des Großen Senats des zivilrechtlichen und handelsrechtlichen Kollegiums des Obersten Gerichts vom 15. 10. 2008, AZ: 495/2006 durch andere Gerichte. An einigen Entscheidungen wird das Herangehen der Gerichte in dieser Sache dargestellt.

Tomáš Plihal: Einige Bemerkungen bzgl. Aufsichtsrats in einer Gesellschaft mit beschränkter Haftung

Der Autor beschäftigt sich mit dem Aufsichtsrat in Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Er weist darauf hin, dass dieses fakultative Organ nicht oft errichtet wird, was auch die Aufzeichnungen im Handelsregister bestätigen. Im Falle des Errichtens eines Aufsichtsrates erwähnt er Bedingungen, die dieser erfüllen muss, sowie die Befugnisse, die ihm zustehen. Ferner führt er an, welche Bedingungen ein Mitglied des Aufsichtsrates erfüllen muss. Der Autor stellt sich die Frage, auf welche Art und Weise die Situation zu lösen ist, wenn der Gesellschaftsvertrag die Errichtung eines Aufsichtsrates einbezieht, obwohl der Aufsichtsrat faktisch nicht errichtet wurde.

Oldřich Řeháček: Juristische Personen in Position der einander nahe stehenden Personen

Der Artikel beschäftigt sich mit der Frage der Entwicklung des Institutes der nahe stehenden Personen in der Rechtsprechung. Der Autor weist auf die aktuelle Änderung in der Entscheidungspraxis der Gerichte hin, die – aufgrund einer analogischen Anwendung der Bestimmung § 116 des Zivilgesetzbuches – die Möglichkeit der Beurteilung von zwei juristischen Personen als einander nahe stehenden Personen (im Sinne der

Best. des § 116 des Zivilgesetzbuches und vermittelt auch im Sinne der Best. des § 196a des Handelsgesetzbuches) bringt. Im Artikel werden Gründe analysiert, die zu dieser Änderung führen, es werden auch Umstände erörtert, zu denen eine gegenseitige Nähe von zwei juristischen Personen festgestellt werden kann bzw. zu denen eine solche festgestellt werden sollte. Am Ende des Artikels ist die Bewertung der neuen Rechtsprechung für die Praxis angeschlossen.

Ladislav Jouza: Auflösung des Arbeitsverhältnisses nach der Novelle des Arbeitsgesetzbuches

Die Novelle des Arbeitsgesetzbuches Nr. 365/ /2011 Sb. brachte Änderungen in den Bereich der Auflösung des Arbeitsverhältnisses. Es handelt sich um einen neuen Kündigungsgrund für eine besonders schwere Verletzung der Pflichten des Arbeitnehmers, die in der Verletzung der Krankschreibung eines zeitweilig arbeitsunfähigen Arbeitnehmers beruht. Der Arbeitnehmer kann ferner die Möglichkeit in Anspruch nehmen, eine Kündigung infolge der Übertragung der Rechte und Pflichten aus der arbeitsrechtlichen Beziehung zu geben, wenn er annimmt, dass es dadurch zu einer erheblichen Verschlechterung seiner Arbeitsbedingungen käme. In diesem Falle stünde ihm das Abfindungsgeld zu. Die Änderungen greifen auch in das Verbot der Kündigung des Arbeitsverhältnisses ein.

Petr Hrachovec: Ten years of extraordinary appeals according to the Criminal Procedure Code, part 2

The author is a long-time judge of the Supreme Court. He has generalized his practical experience and decision-making practice in a comprehensive article which contains specific examples. The entire article is summary, comprehensible and very good guide to practising lawyers on how to avoid mistakes when filing extraordinary appeals in criminal proceedings. The first part of the extensive article was published in BA, nos. 1-2/2012.

Jan Parma: Transfer of title as security in judicial decisions

Transfer of title as security is currently a frequently used securing institute that, however, within the last three years underwent through the fundamental changes in judicial decisions. The article deals with respecting the decision of the grand tribunal of the civil-law and commercial division of the Supreme Court ref. no. 31 Odo 495/2006, of 15 October 2008, by other courts. Attitude of courts in this case is demonstrated on several decisions.

Tomáš Plihal: Several notices on a supervisory board of a limited liability company

The author deals with a supervisory board of a limited liability company. He refers to the fact that this facultative organ is not often established which fact is confirmed by entries in the Commercial Register. In the case of establishment of a supervisory board, he mentions conditions a supervisory has to comply with and also powers reserved for it. He further states the conditions to be complied with by a member of a supervisory board. The author asks a question in what manner to resolve a situation when a Deed of Association anticipates establishment of a supervisory board, however, a supervisory board is not actually established.

Oldřich Řeháček: Legal entities as mutually close persons

The article deals with the question of development in judicial decisions concerning the institute of a close person. The author reminds the current development in decision-making practice of courts that – based on analogical application of provision of § 116 of the Civil Code – opens the possibility to consider two legal entities as mutually close persons (in the meaning of § 116 of the Civil Code and implicitly also in the meaning of the provision of § 196a of the Commercial Code). The article analyses reasons leading to such development and considers circumstances under which mutual closeness of two legal entities may be determined (or under which it should not be determined respectively). Evaluation of new judicial decisions for practice is included at the end of the article.

Ladislav Jouza: Termination of employment relationship after amendment of the Labour Code

The amendment of the Labour Code, No. 365/2011 Coll. introduced changes in the area of termination of employment relationship. A new reason for giving a notice of termination due to especially gross breach of employee's obligation consisting in breach of medical regime by an employee on temporary sick leave is introduced. An employee may further use the possibility to give a notice of termination as a consequence of transfer of rights and obligations ensuing from labour-law relationships, if he thinks that his labour conditions would significantly deteriorate. In such case he would be entitled to severance pay. Changes also affect prohibition of giving notice of termination of employment relationship.

Leading Article

David Uhlíř: New Civil Code	3
--	---

Current News

Invitation to XX Karlovy Vary Law Days	4
Data boxes for lawyers – how to do it	6
District Court in Příbram changed a delivery address	11
Don't overlook: Graduation from The Police Academy of the Czech Republic is not sufficient for the registration in the list of legal trainees	12

Legal Theory and Practice**Articles**

Summary	14
Ten years of extraordinary appeals under the Criminal Procedure Code, Part 2 Petr Hrachovec	15
Transfer of title as security in judicial decisions Jan Parma	27
Several notices on a supervisory board of a limited liability company Tomáš Plíhal	30
Legal entities as mutually close persons Oldřich Řeháček	31
Termination of employment relationship after amendment of the Labour Code Ladislav Jouza	33

Judicial Decisions

Public contract – legal services	35
In one sentence	40

Professional Literature

Jiří Jelínek, Jiří Herzog: Act on criminal liability of legal entities and proceedings conducted against them. Commentary and judicial decisions Marek Nespala	41
Milan Podhrázký: Overview of judicial decisions in the area of local administration (territorial and professional) Petr Lavický	41
We have read for you Jan Mates, Pavel Blanický	43
Bulletin of the Slovak Legal Profession brings... ..	46

Legal Profession**Karel Čermák's Column**

Cheer – half of the market's health (few notes on health service reform)	48
--	----

Czech Legal Profession

Certain aspects of frame insurance contract on insurance of liability for damage ensuing from the exercise of the Legal Profession Simona Majerová	49
Disciplinary practice Jan Syka	50
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha	51
Course and results of Bar examinations, recognition examinations and qualification examinations held in the second half of 2011	52

Europe

Czech Bar Association representatives in international organizations inform	53
Correction	59

Information and Points of Interest**You should know**

Winning paper in the Talent of the year category of the Lawyer of 2011 competition Michal Majchrák	62
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees in educational and training centres of the Czech Bar Association	70
Constitutional complaints and regulation of internet law in the Czech Republic and in France Veronika Křížová, Václav Král	72
VIII Conference on history of the Legal Profession Ivana Cihlářová	74
Invitation to the 5th Year of the International Chess Tournament in Bratislava	75

Legal Community

In memory of Miroslav Zedníček Petr Poledník	76
Letter of thanks by JUDr. Václav Král	76

Finally

Why do we long for a title II Petr Hajn	77
Drawing by Lubomír Lichý	78
Do you know that... Stanislav Balík	78

Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung

Summary	79
Table of Contents	80
Content of 2011 volume	81
Content of 2011 volume	82

Obsah ročníku 2011

název..... č./ str. BA

Úvodník

Lenka Vidovičová: O čistých diářích	1-2/3
David Uhlíř: Jsou mezinárodní advokátní organizace k něčemu dobré?	3/3
Martin Vychopeň: Úvodník talárový	4/3
Radim Miketa: Více advokacie u advokátních zkoušek	5/3
Antonín Mokřý: ČAK na poli mezinárodním...	6/3
Aleš Pejchal: O svobodě a právní pomoci	7-8/3
Petr Čáp: Dvě drobnosti na konci léta	9/3
Martin Vychopeň: Úvodník „datovkový“	10/3
František Smejkal: Zostřeno na advokátní zkoušku	11/3
Michal Žižlavský: Kolik váží slovo?	12/3

Aktuality

Galavečer Právnicka roku 2010 Ivana Cihlářová	1-2/5
Mediační zákon se blíží... Antonín Mokřý	1-2/14
Soutěž o judikát roku 2010	1-2/15
Bezodůvodné obohacení v judikatuře Nejvyššího soudu – zpráva z VI. odborného symposia Helena Bončková	1-2/16
Za Arnoštem Lustigem – autorem literárního erbů advokacie Vladimír Jirousek	3/5
Postup při výmazu poznámek z katastru nemovitostí	3/6
Nový formulář návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu	3/6
Advokátní stáž v Německu	3/7
XIX. Karlovarské právnické dny	3/8, 4/8, 5/10
Odborný kongres „Právní prostor 2011“	3/10, 4/10
Česká advokátní komora získala evropský grant v mediaci	4/4
Rozšíření provozní doby pro vydávání nových ID průkazů advokátům a advokátním koncipientům	4/6
Nová rubrika k judikatuře ESLP pro advokáty na webu ČAK	4/6
Změna systému přihlašování na semináře a vstupní školení ČAK pro koncipienty	5/5
Advokátní stáž v Paříži 2011	5/7
Návrh rekodifikace soukromého práva předložen vládě František Korběl	5/9
Vyhlášen 7. ročník soutěže Právník roku 2011	5/12, 6/16, 7-8/10, 9/10
Informace k rozmístění rezervních talárů ČAK	6/4
ČAK spouští od 1. 7. 2011 nový přihlašovací systém na semináře a školení pro koncipienty	6/11
„Nové soukromé právo“- zpráva z konference Ivana Cihlářová	6/12
XIX. Karlovarské právnické dny – zpráva z konference Ivana Cihlářová	7-8/5
Kulatý stůl „Profesní etika a dostupnost právní pomoci“ Jan Kober	7-8/8
Pozvánka WJA a ČAK na odborný panel o budoucnosti vztahu klienta a advokáta	7-8/12, 9/7
Nové ID průkazy: výměna pokračuje až do 31. 12. 2011, rezervujete si termín icha	9/4
Nepřehlédněte: Falešný exekutor rozesílá falešné exekuční příkazy	9/6
Informace k 4. ročníku Právnická firma roku	9/8
Informace o galavečeru Právnicka roku 2011	10/4, 11/14
Datové schránky pro advokáty – jak na to	10/10, 11/8, 12/12
Informace o povinných platbách advokátů na rok 2012.....	11/4, 12/18
Advokátní mlčenlivost versus oznamovací povinnost – zpráva z odborného panelu ČAK a WJA Ivana Cihlářová	11/12
K poctě J. N. Kaňky odhalena busta Ivana Cihlářová	12/5
Soutěž Právnická firma roku má za sebou již 4. ročník Ivana Cihlářová	12/7
Nepřehlédněte! Komora zahajuje cyklus školení k používání datových schránek	12/14
Informace ke Galavečeru Právnicka roku 2011	12/16

Články

Shrnutí	1-2/22, 3/14, 4/14, 5/14, 6/18, 7-8/14, 9/12, 10/16, 11/18, 12/22
Bulletin advokacie zahajuje diskusi k novému občanskému zákoníku Red.....	1-2/23
Jan Balarín: Poznámky k (absenci) principu dobré víry v návrhu občanského zákoníku	1-2/25
Petr Bríza, Michal Bobek: Vymáhání unijního práva v České republice	12/23
Jaroslav Červenka: K rozhodování soudů ve věci rubopisu směny a nařízení exekuce	7-8/44
Marek David: K povaze rozhodčí smlouvy podruhé a jinak	10/27
Jakub Dohnal: Prodloužení promlčecí doby spotřebitelem a jeho dovolenost	4/31
Libor Douděra, Iveta Pelánková: Ještě jednou k souběhu výkonu funkcí	10/33
Miroslav Dubran: Několik poznámek ke změně v subjektech smlouvy o smlouvě budoucí	11/42
Jan Durica: Právo na soukromí versus posílení bezpečnosti: směrnice o uchovávání údajů o telekomunikačním provozu v nálezech ústavních soudů členských států EU	6/19
Bohumil Dvořák: Rozpor právního jednání se zákonem	3/28
Karel Eliáš: Návrh úpravy promlčení v osnově občanského zákoníku	1-2/47
Karel Eliáš: Zajišťovací převod práva v osnově občanského zákoníku	1-2/72
Ondřej Frinta: Pojetí svéprávnosti v návrhu nového občanského zákoníku	1-2/58
Jiří Herczeg: Systém řízení provokace v boji proti korupci a principy právního státu	4/25
Irena Homolová: K další, a zřejmě poslední, „technické“ novele obchodního zákoníku	12/31
Jiří Hrádek: Předsmluvní odpovědnost	3/44
Milan Hulmák: Limity předsmluvní odpovědnosti	3/53
Luboš Chalupa: Právní význam judikatury	6/25
Miroslava Káňová: Podruhé k účinkům exekučního řízení a dispozitivnímu oprávnění dědice	9/29
Lukáš Klee: Změny a dodatečné stavební práce v kontextu smluvních podmínek FIDIC	7-8/38
Jan Kocina: Intertemporální účinky derogačního nálezu Pl. ÚS 3/09 – prohlídky jiných prostor a pozemků	1-2/76
Jan Kocina: Rozhodčí doložky sjednané ve prospěch „soukromých rozhodčích soudů“	7-8/48
Petr Kolman: Vybrané aspekty ochrany před nečinností ve správním procesu	7-8/50
František Korbek: Smluvní zastoupení v novém občanském zákoníku	5/46
Jan Kratochvíl, Lubomír Majerčík: Neviditelná většina: osud českých stížností před ESLP	4/15
Stanislav Křeček: Aktuální přehled změn v bytovém právu po novele OZ č. 132/2011 Sb.	7-8/15
Jan Mates: Konec plošné autorské daně aneb § 25 autorského zákona ve světle rozhodnutí Soudního dvora ve věci <i>Padawan</i>	4/20
Jan Mates, Šárka Matesová Kopecká: Pár poznámek k úpravě institutu dobrých mravů v NOZ	7-8/26
Filip Melzer: Corpus delicti aneb obrana úpravy deliktivního práva v návrhu občanského zákoníku	3/24
Daniel Novák: Sřet ochrany osobních údajů a práv duševního vlastnictví v evropské judikatuře	10/40
Martin Pavliš: Nad drobnou novelou zákona o DPH v souvislosti s konkurzem	12/39
Irena Pelikánová: Odpovědnost za škodu trendy a otázky, malý náhled do osnovy nového občanského zákoníku	3/15
Irena Pelikánová: České právo, Evropa a rozhodčí doložky	10/17
Jan Petrov: Neplatnost právních jednání	3/36
Jan Petrov: Bezdůvodné obohacení v NOZ: reakce na příspěvek prof. Tichého	5/27
Radim Polčák: Praxe elektronických dokumentů	7-8/53
František Půry, Josef Kuchta: Postih úpadkových deliktů podle nového trestního zákoníku s přihlédnutím k úpravě přípustného rizika	9/13
Jan Růžička: Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta v rámci soudního řízení správního s důrazem na náhradu za DPH z nich	12/36
Oldřich Řeháček: Právní důsledky soupisu majetku třetích osob do majetkové podstaty dlužníka v insolvenčním řízení a možnosti právní obrany	6/33
Oldřich Řeháček: Osobní bankrot manželů a jeho řešení v soudní judikatuře	7-8/42
Klára A. Samková: K článku JUDr. Luboše Chalupy „Právní význam judikatury“	9/30
Adam Sigmund: Přihlašování pohledávek do insolvence – doma i v zahraničí	12/33
Jindřich Skácel: Est mater semper certa?	6/26
Jaroslav Svejkský: Náhrada škody – závazky z deliktů	5/34
Karel Svoboda: Lze vést současně soudní i exekutorskou exekuci?	6/36
Pavel Šámal: K trestněprávní odpovědnosti právnických osob	11/19
Daniel Ševčík: Opravy výše DPH u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení – zmatečnost informace GFR	10/47
Ludvík Ševčík ml., Michal Kincl: Ústavní stížnost v bagatelní věci, aneb divadelní představení pro předškolní věk	9/25
Jiří Špelina: Datové schránky a ukládání plných mocí v elektronické podobě u orgánů veřejné moci	9/27
Bohumír Štědroň, Josef Prokeš: Datové schránky, elektronický podpis a autorizovaná konverze dokumentů	10/30

Daniela Šustrová: Co nového přinese novela zákona o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem	11/40
Petr Tégl: K úpravě dobré víry v návrhu nového občanského zákoníku	1-2/35
Petr Tégl: O dobrých mravech	7-8/32
Luboš Tichý: Promlčení	1-2/43
Luboš Tichý: Zajištění převodem práva	1-2/67
Luboš Tichý: Bezdůvodné obohacení, základní pojmy a návrh občanského zákoníku	5/15
Luboš Tichý: Základní otázky smluvního zastoupení a návrh občanského zákoníku	5/37
Jiří Vlastník: Některé připomínky k návrhu občanského zákoníku	11/30
Vít Zvánovec: Právní úprava svéprávnosti nezletilců v návrhu občanského zákoníku	1-2/53
Michal Žižlavský: Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012	11/36

Z judikatury

Podílové spoluvlastnictví, předkupní právo, darování	4/34
Odpovědnost lyžaře	4/37
Promlčení a dobré mravy	4/43
Z judikatury ESLP	4/44, 5/55, 6/54, 7-8/72, 9/44
Splnění části dluhu, příslušenství pohledávky	5/52
Odměna advokáta ustanoveného v civilním řízení, předvídatelnost rozhodnutí	6/39
Podvod – lehkomyšlnost poškozeného	6/42
Porušení důležité povinnosti řidiče motorového vozidla – bezpečný boční odstup	6/44
Zpětvzetí odvolání obviněného a odvolání obhájce	6/47
Jednou větou	6/49, 7-8/70, 10/59, 11/58, 12/50
Z judikatury Soudního dvora EU	6/49, 7-8/70, 9/40
Vyklizení bytu, dobré mravy	7-8/62
Plná moc obhájce – účinky	7-8/63
Náklady řízení před Ústavním soudem	7-8/66
Náklady obhajoby, aktivní legitimace k jejich uplatnění v řízení podle zák. č. 82/98 Sb.	7-8/68
Náhrada za průtahy v řízení	9/31
Trvalé opuštění domácnosti z hlediska náležitostí vyžadovaných pro právní úkon	9/36
Oceňování členského podílu v bytovém družstvu	9/37
Platby v hotovosti	10/49
Společné členství manželů v bytovém družstvu	10/52
Hráčská smlouva – příslušnost soudu	10/54
Odměna insolvenčního správce	10/56
Nepřiměřeně nízká cena	11/44
Přechod členství ve stavebním bytovém družstvu a nájmu družstevního bytu, převod vlastnictví bytové jednotky z vlastnictví bytového družstva, výlučné vlastnictví jednoho z manželů	11/47
Ustanovený obhájce – bezplatná obhajoba	11/49
Doručování advokátovi	11/54
Rámeček ve směnce	11/56
Ústavní soud ČR opustil striktní smluvní výklad smluvní koncepce rozhodčího řízení	12/40
Náležitosti žaloby – její odmítnutí	12/44
Ustanovený obhájce pozastavení výkonu advokacie	12/46

Z odborné literatury

Jan Šarman, Hana Šupáková: Přehled judikatury ve věcech majetkových vztahů mezi manžely (Jiří Spáčil)	1-2/78
Tomáš Němeček: Vojtěch Cepl – život právníka ve 20. století (Jan Tuláček)	1-2/78
Václav Budinský: Humor (nejen) pro právní praxi (Karolína Adamová)	1-2/79
Pavel Ritter, Zdeněk Šťastný: Studovali spolu práva (Stanislav Balík)	1-2/79
Přečetli jsme za vás Jan Mates	1-2/80, 3/57, 6/57
Bulletin slovenskej advokácie přináší...	1-2/82, 3/58, 5/60, 6/60, 7-8/78, 9/52, 10/64, 11/62
Alexander J. Bělohávek: Ochrana přímých zahraničních investic v Evropské unii (Filip Křepelka)	3/56
Václav Král: Ze života advokáta (Stanislav Balík)	3/57
Ivana Štenglová: Přehled judikatury ve věcech občanskoprávních závazkových vztahů (Karel Marek)	4/46
Michal Králík: Přehled judikatury ve věcech podílového spoluvlastnictví (Jiří Spáčil)	4/46
Oldřich Řeháček: Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů (Karel Marek)	4/47

J. Herczeg, E. Hilgendorf, T. Gřivna (Hrsg.): Internetkriminalität und neue Herausforderungen der Informationsgesellschaft des 21. Jahrhunderts (Michal Tomášek)	4/48
Přečetli jsme za vás Jan Mates, Pavel Blanický	4/49
Robert Pelikán: Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář (Vladimír Zoufalý)	5/58
Martin Maisner a kolektiv: Základy softwarového práva (Zdeněk Vaniček)	5/58
Bronislava Pavelková: Zákon o rodině. Komentář (Zdeňka Králíčková)	5/59
Tomáš Mach: Mezinárodní ochrana holdingů (Monika Pauknerová)	6/55
Michal Tomášek et al. (red.): Czech Law between Europeanization and Globalization (Zdeněk Kühn)	6/55
Eduard Bruna: Otázky právního procesu (Alena Horčicová)	6/56
Václav Hora: Československé civilní právo procesní, I.-III. díl (Jiří Nykodým)	7-8/75
Petr Liška, Věra Lišková: Zákon o nájmu a podnájmu nebytových prostor, Komentář (Karel Marek)	7-8/76
Lukáš Klee: Smluvní podmínky FIDIC (Milik Tichý)	7-8/76
Jan Tuláček: Meč a váhy (O právu a jeho dlouhé historii) (Radim Selteneich)	7-8/77
J. Baxa, O. Dráb, L. Kaniová, P. Lavický, A. Schillerová, K. Šimek, M. Žiškova: Daňový řád. Komentář (Radim Boháč)	9/47
Luděk Lisse: Přehled judikatury ve věcech rozhodčího řízení (Martin Kohout)	9/48
Olga Sovová: Zdravotnická praxe a právo (Miroslav Mitlöhner)	9/49
Pavel Mates, Jindřich Škoda, František Vavera: Veřejné sbory (Lucia Madleňáková)	9/50
Robert Magnus: Das Anwaltsprivileg und sein zivilprozessualer Schutz, Studien zum ausländischen und internationalen Privatrecht (Luboš Tichý)	9/51
Pavel Vantuch: Trestní zákoník s komentářem (Petr Možný)	10/60
David Raus: Zadávání veřejných zakázek - judikatura s komentářem (Vilém Podešva)	10/61
Dana Ondřejová: Přehled judikatury ve věcech nekalé soutěže (Petr Hajn)	10/62
Josef Benda: Restituce majetku bývalých šlechtických rodů po roce 1989 (Karel Marek)	10/63
Jiří Jelínek, Marta Uhlířová: Obhájce v trestním řízení (Josef Lžičar)	11/59
Karel Klíma a kol.: Evropské právo (Alexander J. Bělohávek)	11/60
Alexander J. Bělohávek, Renáta Hátová: Znalci v mezinárodním prostředí (Květoslav Růžička)	11/61
Marta Ehlová: Hanbářova pomsta (Jiřina Tejkalová)	11/61
Eva Horzinková, Helena Kučerová: Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou (Filip Rigel)	12/51
Petra Janků, Pavel Vrcha, Karín Vrchová: Katastrální (a související) judikatura (Daniela Šustrová)	12/52
Alexander J. Bělohávek: Ochrana přímých zahraničních investic v energetice (Vladimír Týč)	12/53
Lenka Matyášová, Marie Emilie Grossová: Daňový řád s komentářem, důvodovou zprávou a judikaturou ve změně technické novely zák. č. 30/2011 Sb. (Petr Průcha)	12/54
Milena Horálková: Česko-německý právní slovník (Monika Pauknerová)	12/55
Daniela Kovářová: Oko za oko (Ivana Cihlářová)	12/56

Sloupek Karla Čermáka

Jazykový koutek	1-2/84
Ó, Velvary	3/60
Hájoť, esesem, Baldur von Schirach a jiní	4/52
Reformní propedeutika	5/62
Orfeus v podsvětí (operetní potpourri)	6/62
Žoldnéři práva a svatý Yvo	7-8/80
Hominem te esse memento, čili triumf hlouposti	9/54
De omnibus et quibusdam aliis	10/66
Hanebné radovánky prostý lid rozpustile vítá	11/64
Oblakové, dštěte spravedlivého	12/58

Z české advokacie

Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů Marek Nespala	1-2/85, 4/53 7-8/81
Z kárné praxe Jan Syka	1-2/87, 3/61, 4/55, 5/63, 6/63, 7-8/82, 9/55, 10/67, 11/65, 12/59
Z jednání představenstva ČAK ichta	1-2/89, 3/62, 4/56, 5/66, 6/65, 7-8/83, 10/68, 11/66, 12/61
Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti konaných ve II. pololetí roku 2010 ..	3/63
Uzbeční právníci v České advokátní komoře Jana Wurstová	4/57

Delegace advokátů z Bosny a Hercegoviny v Praze Petr Poledník	4/57
Návštěva Hongkongu v nadcházejícím roce Králíka Antonín Mokry	4/58
Návštěva delegace z Law Society of Hong Kong v Praze Martina Doležalová	4/59
6. ročník Prezidentského poháru v tenise Radim Miketa	5/66
Co udělat s Kubečkem? Milan Jelínek	7-8/84
Studánka 2011 – čtvrtá kapitola sblížení justice Milan Jelínek	7-8/85
Nabídka zvýhodněného pojištění pro advokáty	9/58
Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti konaných v 1. pololetí 2011	
Lýgie Snášelová	9/60
Sportovní a společenské setkání advokátů v Žinkovech Daniela Kovářová, Jan Najman	10/69
VI. ročník Fotbalového turnaje o putovní pohár v Březolupech Aloisie Jurkovičová	11/67
Nabídka zvýhodněného pojištění pro advokáty	12/62

Z Evropy

X. národní sjezd polské advokacie Stanislav Balík, Petr Poledník	3/64
Výroční zprávy CEEBA 2010 Lenka Vobořilová	4/60
Francouzské Mety přivítaly advokáty z Hradce Králové František Loskot	4/64
Akademie Evropského práva má novou budovu Jana Wurstová	5/67
Novinky z Evropy J. W.	5/68
Studijní pobyt advokátů ve Štrasburku Jana Wurstová	6/66
Ochranná známka Společenství v rukou Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu v Alicante Iveta Karafová	7-8/86
Spanilá cesta advokátů na sever aneb Za poznáním do země Vikingů Lenka Vidovičová, František Smejkal	7-8/88
Odpovědnost pořadatele sportovní události za škody způsobené v důsledku výtržností diváků	
z pohledu německého soukromého práva Liběna Vondráčková	9/61
Evropský seminář v Římě věnovaný problematice rodinného práva Lenka Pavlová	9/66
Honoráře a honorování v německé advokacii David Michel	10/70
Jak se žije advokátům v Gruzii Jana Wurstová	11/68
Zkušenosti z advokátní stáže v Německu Michal Závodský	12/63

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	1-2/92, 3/71, 4/73, 5/73, 6/68, 7-8/92, 9/68, 10/76, 11/70, 12/66
Pozvánka na II. Josefské sympozium ve Křtinách	1-2/95
Pozvánka na 6. právní ples v Ostravě	1-2/95
Usnesení 20. shromáždění zástupců Soudcovské unie České republiky	1-2/96
Vítězná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2010 Jan Tryzna	3/66
Nabídka studijní cesty do Štrasburku	3/70
Upozornění pro milovníky „Parohů“	3/70
Pozvánka na konferenci „Aktuální vývoj práva soutěžního a nekalé soutěže“	3/73
Pozvánka na semináře a diskusní setkání Jednoty českých právníků	3/74
Na půdě ČAK se debatovalo na téma nezávislosti státního zastupitelství Ivana Cihlářová	3/75
VII. konference o historii advokacie Ivana Cihlářová	3/76
Pozvánka na náhodný turnaj dvojic v odbíjené – Kubečkův memoriál	3/77
Pozvánka na konferenci UIA v Miami	3/78
24. výroční kongres World Jurist Association v Praze	3/79
2. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2010 Michael Vrtek	4/68
Pozvánka na IV. ročník mezinárodního šachového turnaje v Bratislavě	4/75
Pozvánka na konopištskou akci „O parohy arcivévodů Ferdinanda“	4/76
Zpráva z 18. mezinárodního kongresu srovnávacího práva ve Washingtonu Eva Dobrovolná	4/76
24. výroční kongres World Jurist Association v Praze	4/78
3. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2010 David Hozman	5/70
Pozvánka na CODEXIS GOLF TOUR 2011	5/75
Nový občanský zákoník v Senátu Ivana Cihlářová	5/76
„Právní prostor 2011“ na Seči Ivana Cihlářová	6/71
Pozvánka na XIX. ročník celostátního turnaje advokacie v tenise	6/76
Pozvánka na Hry české advokacie v Nymburce	6/77

Pozvánka na CODEXIS GOLF TOUR 2011	7-8/95
Vyžadovat certifikáty ISO ve výběrových řízeních na právní služby je nepřiměřené	7-8/96
Konference „Spravedlnost pro oběti“ Ivana Cihlářová	7-8/97
Pozvánka na 14. ročník golfového turnaje české advokacie	7-8/99
Tři roky pro bono centra Vítězslav Dohnal	7-8/100
Mediace a týmová spolupráce u nás a v zahraničí Lenka Pavlová	7-8/101
Mediační překvapení Daniela Kovářová	7-8/103
Pozvánka na sympozium „Řešení sporů v pracovních vztazích“ ve Křtinách	7-8/104
Pozvánka na semináře Jednoty českých právníků	9/71
Ruskojazyční (poznámky tlumočnicka) Miroslav Grossmann	9/72
Pozvánka na Německo-české advokátní fórum	9/74
Stanovisko výboru Pražského sdružení Jednoty českých právníků k návrhu nového občanského zákoníku	9/75
Pozvánka na tradiční seminář o americkém právu	9/75
Tunisko: spory o návrhu zákona o advokacii Aneta Plavinová	9/76
V. ročník turnaje České advokátní komory v šachu, dámě a mariáši „O šachového krále České advokátní komory 2011“	9/78
Pozvánka na seminář „Ústavní stížnosti a regulace internetového práva v ČR a ve Francii“	11/71
Poznámky k II. běhu kurzu mediace pro advokáty Pavla Plašilová	11/72
Setkání s novináři na téma bezplatné právní pomoci Ivana Cihlářová	11/73
Pozvánka na konferenci „Odpovědnost státu za legislativní újmu“	11/74
Golfový turnaj české advokacie Barbora Čulíková	11/74
Pozvánka na XVI. turnaj ve squashi a X. turnaj v bowlingu	11/75
Pozvánka na Krakonošův pohár 2012	11/75

Z právnické společnosti

Vzpomínka na JUDr. Miroslava Hrabáka Václav Hrabák	3/80
Za JUDr. Josefem Haškem Jiří Sobotka	5/78
Studovali spolu práva - dvojrozhovor s JUDr. Petrem Ritterem a JUDr. Zdeňkem Šťastným Ivana Cihlářová	7-8/105
Nadační fond Pro knihovnu vystavuje díla Jana Kaplického v advokátní kanceláři Pierstone Ly Dang Le	9/79
Profesor Miroslav Zedníček - katolický kněz, univerzitní profesor a advokát osmdesátiletý Petr Poledník	11/76
Životní jubileum JUDr. Václava Krále Stanislav Balík	11/77
Slavnostní předávání medailí Antonína Randy za rok 2011 Drahomíra Pálenská	12/69
Krst knihy o historii advokacie na Slovensku Nadě Ondříšová	12/70
Oslavme JUDr. Josefa Němečka, advokáta ve Zlíně Václav Král	12/71
Za prof. JUDr. Stanislavem Stunou, CSc. Jan Dědič	12/72

Nakonec

Ohlédnutí aneb nikdy nevstoupíš do stejné řeky Daniela Kovářová	1-2/97
Postmoderní folklor Petr Hajn	1-2/99
Dvě veršované kodifikace občanského práva z 19. století Karolina Adamová, Antonín Lojek	1-2/100
Kresba Lubomíra Lichého	1-2/101, 3/82, 4/80, 5/80, 6/79, 7-8/112, 9/81, 10/81, 11/79, 12/74
O třech, popřípadě čtyřech „B“ Petr Hajn	3/81
Víte, že... Stanislav Balík	3/82, 4/80, 5/80, 6/79, 9/81, 10/81, 11/79, 12/74
Proč brzdit dva páry „B“? Petr Hajn	4/79
Z právnickova zápisníku Petr Hajn	5/79
Právníkové poznámky ke sporům o úspory Petr Hajn	6/78
Úděl českých právnických fakult Bohumil Poláček	7-8/108
Směska právnickových zápisků Petr Hajn	7-8/110
Radost z dovolené Stanislav Balík	7-8/111
Právníkové prázdninové prostořekosti Petr Hajn	9/80
O modravých výškách a vzdálené zeleni Petr Hajn	10/80
Porůznu o riziku a péči řádného hospodáře Petr Hajn	11/78
O novoročních předsevzetích Petr Hajn	12/73

Inhaltsverzeichnis	1-2/102, 3/84, 4/81, 5/81, 6/80, 7-8/113, 9/82, 10/82, 11/80, 12/76
Zusammenfassung	1-2/103, 3/85, 4/82, 5/82, 6/81, 7-8/114, 9/83, 10/83, 11/81, 12/77
Summary	1-2/104, 3/85, 4/82, 5/82, 6/81, 7-8/115, 9/83, 10/83, 11/81, 12/77
Table of Contents	1-2/105, 3/86, 4/83, 5/83, 6/82, 7-8/116, 9/84, 10/84, 11/82, 12/78

Advokátní kancelář ŠACHTA&Partners, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

Požadujeme

Aktivní přístup k řešení problémů, vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu, samostatnost, schopnost organizace a týmové spolupráce. Podmínkou je znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou).

Nabízíme

Zajímavou a různorodou práci, motivující finanční ohodnocení, perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu.

V případě zájmu zasílejte své strukturované životopisy v českém a anglickém jazyce na e-mail: HR@jurista.cz a do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“.

Kontaktní osoba: Xenie Kulovaná, tel. 251 566 005.

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

nabízí pracovní příležitosti pro

advokáty a advokátní koncipienty

<p>Kandidát by měl splňovat následující požadavky:</p> <ul style="list-style-type: none">■ velmi dobrá znalost platného práva■ motivace k vysokému pracovnímu nasazení■ výborná znalost anglického jazyka■ předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou				
<p>Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím: průvodní dopis a curriculum vitae v českém a anglickém jazyce. Písemné nabídky s uvedením své kontaktní adresy a telefonního čísla zasílejte na adresu: WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář k rukám Martiny Křížkové a Kláry Koppové Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310 e-mail: martina.krizkova@weil.com, klara.koppova@weil.com</p>				
	<p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2011 PRO MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘE (epravo.cz)</p> <p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU V KATEGORIÍCH:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Fúze a akvizice■ Řešení sporů a arbitráže (epravo.cz 2011, 2010)			
 	<p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2008 V KATEGORII TELEKOMUNIKACE A MÉDIA (epravo.cz)</p> <p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY V OBLASTI M&A (Financial Times/Mergermarket 2011, 2007)</p> <p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICCE (International Financial Law Review/Euromoney 2011, 2006, 2004)</p>			
 	<p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MEZINÁRODNÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ PŮSOBÍCÍ V ČESKÉ REPUBLICCE (Chambers Europe 2009, 2008)</p> <p>NEJLEPŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICCE DLE VÝBĚRU KLIENTŮ (International Law Office 2008)</p>			

Česko-slovenská
advokátní kancelář
s mezinárodním
dosahem

Advokátní kancelář Havel, Holásek & Partners

- právní tým čítající více než 140 právníků, z toho 21 partnerů, několik desítek studentů právnických fakult a celkem více než 300 spolupracovníků, včetně 100 zaměstnanců spolupracující inkasní agentury Cash Collectors
- kancelář je podle výsledků oficiální soutěže Právnická firma roku v posledních třech letech podle počtu titulů a nominací nejúspěšnější českou advokátní kancelář
- 700 stálých klientů, 30 společností z Czech Top 100 a 80 společností uvedených v seznamu největších světových firem Fortune 500
- kancelář je součástí tří z deseti nejprestižnějších mezinárodních právnických sítí: World Law Group, State Capital Group a First Law International

Nabízíme

- pracovní příležitost v mladém kolektivu dynamicky se rozvíjející advokátní kanceláře
- výjimečnou možnost dalšího profesního růstu v rámci největší česko-slovenské advokátní kanceláře
- výborné finanční ohodnocení
- úzkou spolupráci na komplexních projektech se špičkovými mezinárodními AK a předními poradenskými firmami
- práci pro prestižní českou, slovenskou i zahraniční klientelu

Očekáváme

- výbornou znalost platného práva
- zkušenosti v mezinárodní nebo přední české či slovenské právní firmě
- výbornou znalost anglického, případně dalšího světového jazyka
- flexibilitu a vysoké pracovní nasazení
- schopnost týmové práce
- loajalitu a zájem o trvalý profesní růst v rámci kanceláře

Profesní životopis v českém, slovenském či anglickém jazyce prosím zašlete na adresu:

Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář,
Týn 1049/3, 110 00 Praha 1

Můžete se také zaregistrovat na našich webových stránkách v sekci kariéra

Více informací o nabízených pozicích: www.havelholasek.cz

Pro náš dynamicky se rozvíjející tým v současné době hledáme vhodné kolegy / kolegyně na pozice:

PRAHA

Advokát / Advokátka

- Obchodní právo, fúze a akvizice
- Bankovníctví, finance a kapitálové trhy
- Energetika
- IP & TMT
- Veřejný sektor a regulace
- Soudní, správní a rozhodčí řízení
- Nemovitosti a stavebnictví

Koncipient / Koncipientka

- Nemovitosti a stavebnictví
- Obchodní právo, fúze a akvizice
- Energetika
- Veřejný sektor a regulace
- Bankovníctví, finance a kapitálové trhy

BRNO

Advokát / Advokátka

- Obchodní právo, fúze a akvizice
- Nemovitosti a stavebnictví
- IP & TMT
- Další oblasti práva

BRATISLAVA

Advokát / Advokátka / Koncipient / Koncipientka i celé týmy právníků

- Obchodní právo, fúze a akvizice
- Nemovitosti a stavebnictví
- IP & TMT
- Pracovní právo
- Další oblasti práva

Největší právnická firma
v České republice

Klienty nejlépe hodnocená
právnická firma
v České republice

Právnická firma roku
v České republice
(2011)

WHO'SWHOLEGAL

1. místo v počtu realizovaných
fúzí a akvizic v České republice
a východní Evropě
(2010)

1. místo mezi domácími
právnickými firmami
(2010)

KŠD ŠTOVÍČEK advokátní kancelář, s.r.o.
hledá do svého týmu zkušeného
advokáta/advokátního koncipienta:

Požadovaný profil:

- vynikající úroveň znalostí českého i evropského práva
- výborná znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ)
- praxe v advokacii podmínkou
- flexibilita
- schopnost týmové práce, samostatnost, bystrost
- vysoké pracovní nasazení
- profesionální vystupování, dobré komunikační schopnosti, loajalita
- znalost práce na PC

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- příjemné pracovní prostředí v budově CITYTOWER
- finanční ohodnocení odpovídající schopnostem

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, svou nabídku s životopisem
v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz.

K Š D
Š Ť O V Í Č E K

advokátní kancelář, s.r.o.

ALFA INTERNATIONAL
THE GLOBAL LEGAL NETWORK

■ **BERNARD**
■ **LEGAL**

Advokátní kancelář s českou i mezinárodní klientelou hledá do svého rozšiřujícího se týmu

JUNIOR A SENIOR ADVOKÁTA/ADVOKÁTKU ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA/KONCIPIENTKU

Požadujeme:

- zkušenosti alespoň v některých z následujících oblastí: bankovníctví a finance; fúze, akvizice, prodeje podniků; nemovitosti a výstavba; telekomunikace, IT, IP; energetické právo; řešení sporů a vymáhání pohledávek; pracovní právo
- praxi 1-3 roky (junior právník) a 3-6 let (senior právník)
- výbornou znalost anglického jazyka (slovem i písmem)
- pečlivost, vynikající formulační schopnosti a znalost platného práva

Nabízíme:

- možnost podílet se na zajímavých projektech pro české i zahraniční klienty
- práci v rámci dynamického týmu rychle se rozvíjející advokátní kanceláře
- příjemné a moderní pracovní prostředí v centru Prahy
- motivující finanční ohodnocení

www.bernard-legal.cz

Profesní životopis v českém a anglickém jazyce zašlete prosím e-mailem na office@bernard-legal.cz
nebo poštou na adresu: BERNARD LEGAL, advokátní kancelář, V Jámě 1, 110 00 Praha 1. Všechny poskytnuté informace budeme považovat za důvěrné.

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a přijme:

Advokáta a advokátního koncipienta

Požadujeme:

- výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- profesionální vystupování

Nabízíme:

- zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kanceláři v Evropě, Asii, na Blízkém východě a v Severní a Jižní Americe
- odpovídající platové ohodnocení
- práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte prosím faxem na číslo +420 224 210 004 nebo e-mailem na adresu careers.prague@hoganlovells.com.

www.hoganlovells.com

Hogan Lovells je mezinárodní právní praxe, která zahrnuje Hogan Lovells International LLP, Hogan Lovells US LLP a k nim přidružené entity.

www.hoganlovells.com

© Hogan Lovells 2011. Všechna práva vyhrazena.

Advokátní kancelář
Law office • Rechtsanwaltskanzlei

přijme

ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA/ ADVOKÁTNÍ KONCIPIENTKU

Požadujeme

- velmi dobrou znalost platného práva se zaměřením převážně na oblast obchodního a občanského práva
- znalost anglického jazyka včetně právní angličtiny (znalost dalšího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce, profesionální vystupování a loajalitu ke kanceláři
- vysoké pracovní nasazení a zájem o trvalý profesní růst

Nabízíme

- zajímavou práci v přátelském kolektivu
- odpovídající finanční ohodnocení
- příjemné pracovní prostředí
- možnost vzdělávání a odborného růstu

V případě zájmu zašlete Váš strukturovaný životopis faxem na číslo: +420 224 919 772 nebo e-mailem na adresu: miksasuk@akms.cz. Bližší informace o kanceláři naleznete na www.akms.cz.